

הזה

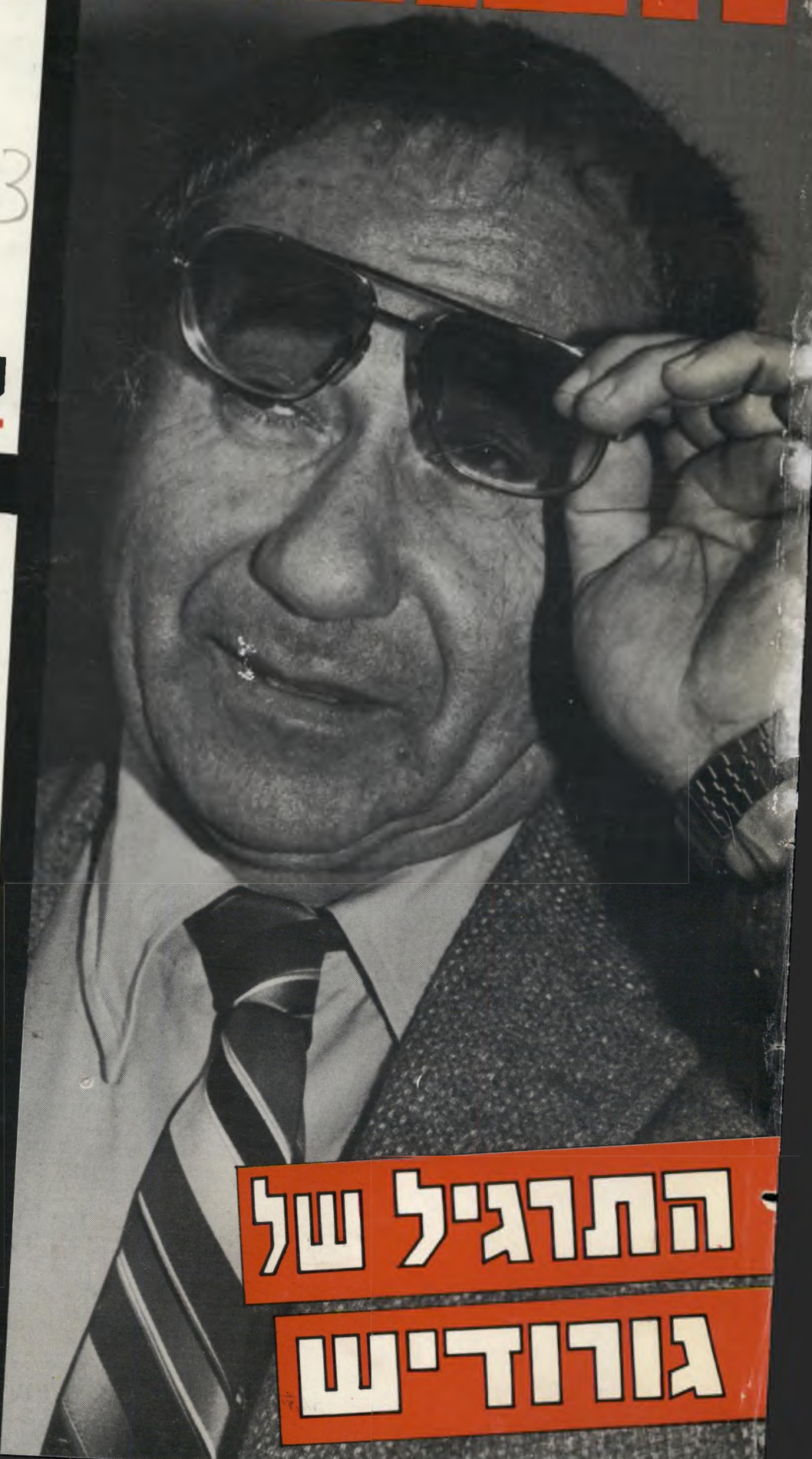
העולם

33

אבא אבן:
פרס
צדיק
להציע
להתפטר!

בעניין
בן-אמוץ:
דנקנר
נגד
תומרקין

ידיו אישי:
אני
לסבית!

התרגיל של
גורודיש

דאקט דיט קולד-וואטער
קולד-וואטער

מרגישים מיד

מיוצר ע"י החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ, רח' כהנמן 129, בני-ברק. יצגן מוסמך ע"י חברת קולד-וואטער

מכתבים

שיבה למקורות

על שחקני מכבי תל-אביב (מכ" בי הארלס", "יומן אישי", העולם הזה, 12.4.89).

אני תמיד דעים עם דברי העולם הזה. ולי מרות שכל מחשבה גזענית רחוקה ממני, הרי לראות את מכבי תל-אביב, במשחקיהם במי-ליפות האחרונים במי-נכ, כשההרכב הוא כמעט על טהרת אמ-ריקאים שחורים, זה היה לי, בכל זאת, מי-שונה מאוד.

אם כבר צריכים שח-קנים אמריקאים לי-תיגבור הקבוצה הזאת, למה לא לשוב למ-קורות ולחפש כדור-

סלני צמרת אמריקאים יהודיים?

למי ששם עין על כוכב הקולג' של אילינוי בשנת 1965, אחד טאלנטוס ברודי, והביא אותו ארצה והוא היה פה לטל ברודי, האיש ששם אותנו על המפה, יש בורדאי ממשכים. אז שיאלו להתאמץ, לחפש, לשים עין ולהביא ארצה את מי שצריך.

ברמל חדש, הרצליה

היצע וביקוש

על יוקר הריבית בארץ (אתה והשקל", העולם הזה 12.4.89).

כתלמיד שנה ראשונה בכלכלה אני מרשה לעצמי לשאול את מאיר תרמור מה הוא רוצה מנגיד בנק ישראל. הלא זה, מעצם הגדרת תפקידו, חייב לנווט את המדיניות המוני-טארית של המשק. ואם הוא יורה להוריד את הריבית, יגדל הביקוש לאשראי והתוצאה תהיה יותר כסף בידי הציבור, שמירוש הוא הונקת האינפלציה מחדש וזה הדבר האחרון הרצוי לכולנו, כולל לאלה המשלמים עכשיו את הריבית הגבוהה.

ובנוסף — אם יורידו את הריבית והדריי-שה לאשראי תגדל, הרי מטבע הדברים שער המהרה תעלה הריבית שוב (היצע וביקוש). אז כשכיל מה לעשות את כל התרגיל?

יואל אברמן, תל-אביב

אמריקאי מן התנ"ך

על חפירות ורשלנות בדיווחי כליהתיקשות (מכתבים", העולם הזה 12.4.89).

עזריה רפורט לא יורע עד כמה הוא צורק כאשר הוא מתרים נגד החפירות והזיוולות שפשו בכליהתיקשות.

בשבוע שעבר, למשל, פורסמה באחד היומנים כתבה מעניינת על מיפגשים בין אשייממשהל ישראלים ונשיאים אמריק-איים ובאותה כתבה אוחזרה גם פגישת דויד בךגוריון עם מי שהיה, בשנות ה-60, שגריר ארצות-הברית ליד האו"ם, ששמו אויית באר-תו יומון אדליי (כך) סטיבנסון.

צריך לזכור כי סטיבנסון, אישיות אמרי-קאית ידועה, שנכשל במירוץ למועמדות לנשיאות ארצות-הברית ושמונה לשגריר באו"ם כפרסיתנחומים, היה גאה מאוד על כך ששמו הפרטי הוא תנ"כי למדהרין — עדליי (חורז עם אולי), ועובדה זאת פורסמה במשך אותו שנים פעמים רבות גם בעיתונות העברית.

על ליי היה אביו של הממונה, מטעם המלך דויד, "על הבקר בעמקים", אחד שפט בן-עדליי.

שאלה למרחלת

על תחומי הסיקור של המרחלת (המשוך בעמוד 4)

העולם הזה 2694

צה"ל חוקר

ב-16 חודשי האינתיפאדה אירעו ב-שטחים 34,001 אירועים. בעיקבות חלק מהם פתחה מישטרה-צבאית-חוקרת 637 תיקי-חקירה. מדוע נפתחו כה מעט חקירות יחסית, מהן הסיבות לחקירות ומתן מינבלותיו של חוק השיפוט הצבאי בתחקיר מיוחד של העולם הזה.

10

אבא אבן, ניו-יורק

בני-יורק, מרחק של מילין ומילים, לא דואג אבא אבן מה יגידו. הוא עסוק בכתיבת ספרים, בהפקת סדרת-טל-וויזיה, מודה שהחופש מהמפלגה מי-טיב עימו ושהצורך להס-תייג אינו חסר לו, ומנ-תח את שקיעת מיפלגתו.

8

דך חדש וניח

נניח לרנע שאדולף היטלר לא התאבד ולא נקבר בין הריסות הבונקר בברלין. נניח שהוא שרד, הבין את מיפלגתיות מעשיו והוא מבקש להסגיר עצמו ולתת את הדין עליהם. את הדין ותוצאותיהן במחזה חדש של שימעון צבר.

34

רחל המרחלת מדווחת:

חתול שחור עבר בין רחל ועמי פדרמן • מה הקשר בין מוגהאוור לשימי וג'ניפר תבורי? • איתן כהן וענת מרגלית חוזרים בתשובה • איריס שמי (בתמונה) אשת-חיל • חופני כהן וסימה בן-עמי • מתחתנים או לא? • אסי דיין וזוהרה סנש • אהדה על גבול האהבה • רונית בן-בסט ואלי אוחנה עדיין ביחד למרות הכל • ומי יקדש בלב-ים את ניצה רוזנ-טליס ואילן לוי?

56

אהבת נשים

עד גיל 28 היו לסמדר מערכות-יחסים נורמליות עם גברים. היא לא העלתה בדעתה שיש בה נטייה לאהבת נשים. היא מספרת על הקשיים, ההתמודדות, הבעיות ב-יצירת קשר והחיים כזוג.

55

המדורים הקבועים:

מכתבים — שאלה למרחלת
אגרת העורך — עולם חדש
תשקף — מלחמת הכשרים
במדינה — דגל שחור
הנרדן — סיומי שמיר
מה הם אמורים — דב עילנסקי
אלכס ליבק, דן ירון, נתן שני, רנף הרלינג, אורלי קסטן
יומן אישי — לורד הורדהרסה
אנשים — לאנשארדו לאכול
טריס — פוסט ענסי
זה וגם זה — להפסיק את העיקין
הורוסקופ — מזל שור

כתבת השער:

מילחמות גורודיש

לא ברור עדיין מי הרוויח ומי הפסיד בעיסקה שבין שמואל ("גורודיש") גונן, גנרל בדימוס, לבין דויד עמרמי, יהלומן ישראלי. במישפט, המתנהל בימים אלה, טוען עמרמי כי גורודיש, שותפו בכריית יהלומים, רימה אותו, ותובע ממנו יותר ממיליון וחצי דולר.

53

מדורים חדשים ב"העולם הזה

דיעה אחרת

מידוסם של רעיונות יצחק שמיר, כפי שהושמעו לפני פורום קובעי מדיניות-החץ של ארצות-הברית • אורי דן - מדוע לא חוסל יאסר ערפאת? • האפאצי - המסוק החדש שישראל מתכוונת לרכוש. על יתרונות וחסרונות ועל צרכנות נבונה • אריק פטמן - על דרך כמעט בטוחה לזכות בפרס הנור-ליצר • מרדכי הורביץ - היחצנות של הפוליטיקה האמריקאית והשפעתה על ישראל • מאיר ליפשיץ - סוד קיס-מה של הדמוקרטיה העברית • הרב יונה מצגר - על הקשר הישיר שבין רולטת-כביש לחזרה למקורות.

48

חג הסילון

לא לרזות בלבד

על הדימוי העצמי החדש של האשה השמנה • מה קרה, למי, ועם מי, בפר-קים האחרונים של שושלת המוקרנים בארצות-הברית • על מיסעדה בלנית שאי-אפשר ליפול בה • ועל בית-האופרה בקא-היר המצגי באלט רוסי.

47

עצבים

על חוש-ההומור של נהג מיניבוס בקו 4 • מעשה בזוג ידידותי וב-סרבן צ'קים • המירדך הנואש אחרי הטלפון.

54

דף חדש — אין זו אנדה
לילות ישראל — נתניה על המפה
מכתבים לרותי — רותי מתבאסת
תשבץ
קולנוע — על אש קטנה
איך להיות זורה — בפינסה לון
חוג הסילון — גשועלח
למחקרדים
דיעה אחרת — הוויכוח על ה"אפאצי"
עצבים — מירץ אחרי טלפון
רחל מרחלת — על כל העולם
תמרורים — מישפט במישפחה

סיומי שמיר

שלושה מישורים שונים שבהם מתנהל היום המאבק הפלסטיני בעת ובעונה אחת. על סיומי הלילה של שמיר ועל מגש-הכסף של הפלסטי-נים שאיש מהם אינו מת-כוון למכור בנויד עדשים.

7

קינאה

בשבוע שעבר פירסם יגאל תומרקין דיעה אחרת על מסיבת-הפרידה שנער-כה לזן בן-אמוץ. קינאה וריגשי-נחיתות היו, אליבא ד'אמנון דנק-נר, חלק מהסיבות ל-"קל-לה הארורה והפאתטית".

19

מישאל מוות

מה היית עושה אילו שמעת שנותרו לך כמה חודשים לחיות, היתה השאלה שהוצגה למיספר גדול של אנשים מכל תחומי החיים. היו שענו בספונטאניות. היו שהי-ססו. היו שלא הגיבו.

20

טריב

היא או הוא?

הרכב חדש בתקליט-שדרים ראשון • שכונת עג'מי דרך מצלמתה של אריאלה אושפי • על אריאל לוי, שחקנית המצלמה מאוד בן-העצמאות, בתור הומו מהוסס • ועל שנינון חדש שכבש את העיר - ערבי מישחקים.

27

מחלות-לב מסובסדות

מי קבע מהם מיצרכי-היסוד? מי קבע מה לסבסד? האם הורסת מדינת-ישראל את בריאות אזרחיה בשיטתיות, מתוך תוכנון קפדני? ומי ניצב בראש מעייני המ-סבסד? העולם הזה בודק

23

בפיג'מה לגן

על מישחקי-הכוח של רותם שהביאו את אמה לכלל ייאוש, ועל פיתרונות פחות שיגרתיים לבעייה, שה-ציעו בבית-הספר להור-רים. פרק נוסף בסידרה.

43

(המשך מעמוד 3)

«רחל המרחלת», העולם הזה 12.4.89.
תמיד זה היה ברור על מה המרחלת מר-חלת. על כל העולם. והכוונה, כמובן, על כל העולם הזה (כלי מרכאות).
בגליון האחרון גיליתי, כי היא גם מרחלת על העולם הבא. ממש גילתה תחום-סיקור חדש. מעשה בזכירה הבאה להלווייה של אס'מעסיקה, מעשה בפלייבוי המעיף, בשעת הלווייה, מבטים באשת-חברה שהוא מחזר אחריה.
שיהיה.
יש לי רק שאלה אחת למרחלת. האם כסיבוב הבא היא מתכננת למרר את הדינוריים?

בוהקת/ אין היום ממך יותר נחשקת/ אני כבר מת לשבת עלייך בכיף/ שנה שלמה כרעתי ואני מאור עיף/ לא אמתני שאפגוש אותך, כאן בפניה/ את חלומי הגדול — האסלה של המדינה!
ג', תרמונו

מס' 135 לשירותך

על השרות של חברת-שרותים.
אתם חייבים לפרסם את המכתב שלי, אפילו שהוא נשמע כפירסומת טהורה. אני מודה ומתוודה — זה שיריהלל לחברת-שרותים, הנותנת שרותים ברמה ובטיב של ראבוננו לא הורגלנו אליהם.
וזה העניין: באחד מימי השבוע שעבר

קו ין

«מדוע הם חושבים את חזותיהם השעירים ומציגים שרשרת כבדה?»

גיליתי, כאשר ירדתי לחניון בית, כדי לנסוע במכונית ליעד, שהלך לי הקלאץ' במי כוננית. קורה. נזכרתי במנוי שיש לי אצל שני ריר, החברה הנותנת שרותי-גירור. צילצלת אליהם. מייד ענו לסלפון. באריכות. שאלו כמה פרטים אלמנטריים, הבטחנו לצלצל בתורה תוך שעות, ולהודיע לי על מישלוח הגר שגירור אותי למוסך.
לא עברו יותר מעשר דקות והם צילצלו. נא לגשת למכונית! ירדתי לחניון. הגר כבר המתין לי. באדיבות ובמהימנות קשר נהג הגר את המכונית לגר ותוך רבע שעה נוסעים היינו במוסך. הכל ביד, מהצילצול הראשון שלי, לקח בקושי שלוש-רביעי שעה.
והתודה מגיעה לא רק לשוריר. גם לנהג הגר — רוי גורדון, הנהג בגר מס' 135 של שוריר.

שלה מהעולם הבא בין הגיהנום לגן-עדן? רינה צמרת, חיפה

נשים בערשרת

על תופעה ישראלית.
אני לא יכולה יותר. אני פשוט חייבת לשותף את קוראי העולם הזה בהירור-ריליבי. ובמה שאני מהרהרת הוא מה היא הסיבה המניעה את כל הגברים האלה לחשוף את חזותיהם השעירים ולהציג לראווה שרשרת כבדה שבקציה מתנוסס ח"י.
לא יכול להיות שזה רק מתוך האסטיאציה לחיים (חי) ולא יכול להיות שכולם רחיים (תפילה שמנות-עשרה, שמניין ברכותיה ח"י). הגעתי למסקנה שהאילן ועונדי השרשרות הם בעיקר כאלה הנראים, או החושבים שהם נראים, גברים-של-מש — יש לחפש את הסיבה בתחום שונה. אולי לעובדה שלרחבעם בן-שלמה היו ח"י נשים או אולי, סליחה על הרעיון, שעמודי בית-המקדש נישאו לח"י אמות כל אחד. גלית רובין, בארשבע

חיפה על הקו

על המצאותיו של דן בן-אמוץ (נקרופיליה), העולם הזה 12.4.89.
אם כבר מצאתם לנכון לצרף לכתבה הר תוקפנית, והמצגיה ידע כמעט אוניברסלי, של יגאל תומרקין על דן בן-אמוץ מילון לפסטיקס («משוגים»), שבו הואלתם להס כיר מה זאת נקרופיליה ומי היה סנקה, מדוע לא הסברתם את הערך «ארמניו חביב ומזין»?
אז הרשו נא לי לעשות זאת.
קודם כל שגה תומרקין. בן-אמוץ לא המציא את המושג הזה. הוא רק דיווח על עובדה. ושנית, זה לא היה ארמניו חביב ומזין אלא ארמני חביב ומזין. והמורכב בזוג תושבי חיפה, בשנות ה-60, ששם מישפתם היה ארמני, שם הבעל היה חביב ושם האשה היה מזין ואכן כך הם הופיעו ברישום בספרה-הס לפנים: ארמני חביב ומזין.
אברהם פוגל, חיפה

האסלה של המדינה

על ההפתעה שהמתניה לאסיר שהועבר לכלא תל-מונד.
...אחרי שנה בכלא יצא הועברתי לכלא תל-מונד... שש מיטות, תישעה אנשים, שר לחן קטן, כיסא אחד ובאנגו — כל הספקות נעלמו — זה לא סונסט.
רל-תברול מובילה לשרותים ואני הולך לברוק... הפתעה אני פוגש מישוי שלא ראיתי כבר שנה שלמה... מגיע לה שיר קטן: אני מת, עליך, חולם ומתגעגע/ חטובה שלי, עם גוף משגע/ מתננים צרות, לכנה

הצבא צועד על קיבתו, אמר נפוליון, וזה נכון גם לגבי עיתון. עיתון טוב חייב לכלכל את עצמו. כדי להתקיים ולמלא את תפקידו, בלי מורא ובלי משוא-פנים, צריך עיתון להוות גם עסק מיסחרי בריא. מכיוון שהעולם הזה לא היה כזה בשנים האחרונות, נעצרה התפתחותו העיתונאית.
צורך זה הצריך חלק מן השינויים, שהתחלנו בהם השבוע.
הדבר הראשון הכולל לעיניך הוא ביטול השער האחורי. נעלם החידוש העולמי הזה, שהיה מיוחד לנו, ושהכניס מושג לשפה העברית.
המסרה העיקרית היא לפנות מקום לפיר-סומת מיסחרית היוגית, אך גם לסמן שלב בהתפתחות העולם הזה. נמשך לעסוק ב נושאים שהתבטאו עד כה בשער האחורי, אך הם ימצאו עתה את ביטויים במיסגרת השער האחד — כמו בכל השבועונים המודרניים. גם שינוי הפורמאט בא להתאים את העו-לם הזה לעולם המודרני. הוא נוח יותר להח-זק ולקריאה. הוא דומה לפורמאט של שבו-עונים כמו דר שפניו הגרמני ושבעונים אמ-ריקאים ואירופיים.

דיעה אחרת

לגבי תוכן העיתון אנחנו עומדים רק בהתחלת השינויים. נרצה שהעולם הזה יסקר שטחים רבים שאותם הוא נאלץ להזניח עד כה, וכן נגביר את התפקיד שבו קנה את ייחודו: תחקירים ודיווחים על עובדות.
אחד השינויים החשובים שכבר דיברתי עליו בחודשים האחרונים במדור זה הוא רצו-ננו שיהיה בעולם הזה מדור להשמעה חופ-שית של דיעות, כדי שהזוכה על הנושאים החשובים של המדינה יתנהל מעל עמודיו. גם בעבר פירסמנו כשבועון זה פעמים בלאספור דיעות הנוגדות את דיעותי. אין כמעט מנהיג לאומי, מה מרכז הדימוי, שול-ביטא את דיעותיו מעל עמודי העולם הזה במיסגרת של ראיונות גדולים וקטנים, בכ-תבות על אנשי-השנה, במדור פורום ובמדור רים אחרים (כמו, בחצי השנה האחרונה, המ-דור סמן יסוי, שהיה ניסיון חשוב בכיוון זה). מעתה נפרסם מדור שכולו יהיה מוקדש להבעת דיעות כאלה, מדור של מאמרים חתומים. הוא נקרא דיעה אחרת («אחרת» מהדירות של העורך), ויכלול ארכיב עמודים. המסרה היא שישתקפו בו כל הדעות של הקשת הפוליטית.
גם לגיבוש מדור זה יהיה דרוש זמן. הני-סיון הראשון בגליון זה, שמיוגון הדעות בו הוא עדיין צר מדי, הוא צעד ראשון. גם לגבי מדור זה היינו רוצים לשמוע הערות, המל-צות, שבחים ותולונות.
אנחנו עומדים לשפר, לשכלל, לעדכן. יש להניח שנעשה גם שגיאות. עזרתך חשובה. נגבש שבועונים חדשים טוב עוד יותר — העו-לם הזה המוכר, «כלי מורא, בלי משוא פנים», מתאם לתקופה החדשה, לדור חדש של כותבים וקוראים.

אברהם פוגל

אתה מחזיק בידך את הגליון הראשון של העולם הזה במתכונתו החדשה. זהו גליון ערב-פסח. ולא במיקרה. בערב-פסח 1937 הופיע הגליון הראשון של שבועון זה, בעריכת קודמי, אורי קיסרי. הוא נקרא אז 9 בערב, והשתתפו בו מגדולי הסופרים, המשוררים והעיתונאים של אז. בערב-פסח 1950 קיבלתי לידי את השבו-עון כעורך ראשי. רכשתי אותו יחד עם שלי-שה שותפים, שפרשו במשך הזמן.
מאז עבר העולם הזה כמה וכמה שינויים. ב-1951 שיניתי את הפורמאט שלו, וקבעתי את הפורמאט שהיה קיים עד הגליון האחרון. ב-1959 הנהגתי את השער האחורי, חידש עולמי בלעדי, שהיה גם אמירה לגבי תוכן השבועון והרכבו.
בערב-פסח 1989 חל החידוש המונח לפ-נד.

עולם חדש

המגמה העיקרית של החידוש הזה היא להתאים את העולם הזה לקראת שנות ה-90.

בשנים האחרונות עברו כל השבועונים בעולם שינויים יסודיים. הדבר היה דרוש, מפני שהיה צורך להגדיר מחדש את תפקידו של שבועון-החדשות בעולם המודרני.
מאז נוצרה המתכונת הראשונה של שבו-עון-החדשות (עלי-די השבועון האמריקאי טיים) השתנה העולם ללא-היכר, ועימו גם עולם התיקשורת. הדרי מביא את החדשות תוך דקות, מכל רחבי העולם, אל ביתו או מכוניתו של המאזין. רדיו-הסרניסטר מאפי-שר לכל אדם לקלוט, תוך כדי הליכתו ברי-חוב, במדור לפני כמה דקות בסיו-בארי-גנטינה, בניירורק ובנחאלין. הטלוויזיה חר-לה שינוי מהפכני נוסף.
גם בארץ חל שינוי עמוק בעולם-התיקשור-רת. העיתונות הכתובה גדלה ותפחה בכמות. מוספים, הנימונים ומקומונים הוסיפו לעית-נים יותר מאלף עמודים בשבוע. הקורא טובע במבול של נייר. חלק גדול מזה הוא עיתונות קלוקלת, אך יש גם הרבה עיתונות דייטוכה, ומעט עיתונות טובה מאוד.
העולם הזה היה חלק מכריע בהתפתחות זו. עזרנו לשנות את הסיגנון העיתונאי בארץ. שיטות העולם הזה וסיגנונו התקבלו על-ידי הרוב המכריע של העיתונות. כמה עיתונים נערכים כיום כליכול-עלידי-חניב העולם הזה. גם אייב העולם הזה מורים בכך.

בעולם התיקשורת זה, טעון תפקידו של שבועון-החדשות חי, לוחם וחושף הגדרה חד-שה. הדבר נוגע למתכונתו, לצורתו ולתוכנו. החל בגליון הזה אנחנו מתחילים בתהליך זה. מתחילים — כי הדרך ארוכה לפנינו. נוודאי יעברו חודשים של ניסיונות עד שנ-גיע לצורה החדשה העומדת לנגד עינינו. לה, הקורא, יש תפקיד רב בכך. הערותיך, חלר-נותיך, המלצותיך — כל אלה דרושים לנו, כדי לגבש את השבועון כשלב הבא.

העולם הזה

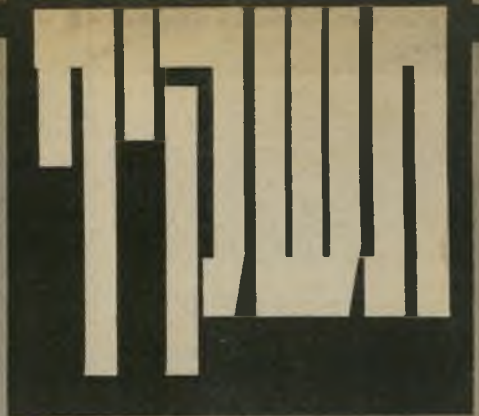
שבועון החדשות הישראלי
העורך הראשי: אורי אבנרי
מנהל: אברהם סיטון
מנהלת מחלקת-מודיעות:
רינה מיטריני

המערכת והמינהל:

תל-אביב, רחוב גורדון 3
(ת.ד. 136, מיקוד 61001)
טלפון: 232262/3/4 (03)
המחל: העולם הזה בע"מ
הדפסה: הדפוס החישי
הפקת צבע: ת.מ.א.
הפצה: גר

תל-אביב, יד תרציוס 7
טלפון: 377056 (03)

המנהל הכללי: דוד גרשוניובין

עוברים דירה באוצר

שוב, "עוברים דירה" במשרד האוצר. לישכת הרוכז, שמוקמה עתה, מאז כניסתו של שימעות פרס ללישכתו, בצמוד ללישכת השר, חוזרת למקומה הישן, והעוברים לדובר לא יישבו עוד בסמוך ללישכת פרס.

הסיבה: כניסתו של עוזר חדש לענייני רישות, שיישב ביחד עם הדובר הנכבד בחדר הסמוך ללישכה.

כתוצאה מכך לא יהיה מקום לשני העוזרים לדובר, ואלה יאלצו לעבור לחדר מרוחק, מקום שבו ישבה בעבר הרוכזת.

ציפורים לנהגים

תרעומת קשה נשמעת בימים האחרונים בעת ישיבות הממשלה, המתקיימות כיום הראשון, בין נהגי השרים. הסיבה: מיכס שעות נוספות מופרות המאושרת לנהגו של שר האוצר, שימעות פרס, ולנהגו של סגן שר האוצר, יוסי ביילין.

בין הנהגים נפוצו שמעויות כי בלישכת שר האוצר מאושרים מדי חודש לנהג השר ולנהג סגן השר יותר מ-200 שעות, ושדויד אף מיקרים שמיכסות השעות היתה קרובה ל-300.

אומנם גם במשרד הממשלה האחרים מקובל שנהגי השרים מקבלים מיכסות גבוהות, אולם נטען כי נהגי לישכת שר האוצר שוכרים את השאי.

אגב כך התברר השבוע שנהג שר האוצר, חיים בורבה, אף נהנה מתוספת ייחודית, שממנה נהנים בדרך כלל, עוזרי שרים. מדובר ב-500 שעות-טלפון מאושרות, המשולמות עליידי קופת-המדינה, בסענה שהוא עובד בביתו.

שינוי כיבוד בצה"ל

ועדת אורחות-חיים של צה"ל בדקה את הרב-החמון בצבא, והמליצה לשנות את אופי הכיבוד המוגש לקצינים בישיבות. בין השאר הציעה הוועדה להוסיף לכיבוד פירות וירקות, ולרכוש מוצרי חלב דלי-שומן.

הוועדה, שבראשה עומד ראש ענף בריאות הצבא בחיל-הרפואה, המליצה עוד על מניעת עישון, ועל עידוד הקצרים נים לפעילות ספורטיבית.

במשרד המישפטים

מחפשים מוצא

במשרד המישפטים מחפשים מוצא איך לסיים את תפקידו של היועץ המישפטי לממשלה, יוסף חריש.

יש במשרד המכנים את חריש, "הדוגמה השחורה". מינויו נעשה בתקופה הקצרה, שבה כיון יצחק מודעי כשר המישפטים.

מילחמת הכשרים

אגודה ש"ס

החמרות החוגים הדתיים על מוצרי מזון כשר לקראת הפסח שברו השנה שיאים חדשים.

מאחר והתנויות הרגילות אינן מספקות מזון המצויד בהכשרים מיוחדים לפסח, פותחת כל חצר חסידית

לקראת הפסח צרכניה מיוחדת לתנ. המחירים זולים יותר והמוצרים נמצאים כהשגחה מיוחדת.

שי"ס, שראו שאצל אגודת ישראל הנשוא מאוד מסורתית, החליטו לפתוח רשת-צרכניות משלהם.

בסוף השבוע הודיע הרב עובדיה יוסף שאסור ליהודי התי לקנות במכולת של חילוני, ובתוצאה מכך יפנו אנשי שי"ס אל צרכניות מיוחדות שפתחה שי"ס.

מדובר בגורם כלכלי משמעותי, שליטה על נותני הכשרים ושליטה על היצרנים.

איסור-כניסה

למישלחת שווייצית?

ביטאון יחודי בשווייץ הפיץ את הדיעה עשית-מנות-הביטחון בישראל לא ירשו למישלחת שווייצית להיכנס לארץ, בגלל כוונתה לבדוק את מצב האוכלוסיה בשיטות האית-פאדה. בראש המישלחת עומד סעיל-שלום ישראלי, שרגא עילם, התי בשווייץ.

השגרירות הישראלית לא הכחישה את הדיעה, המעודרת סערה בשווייץ, אך רמזה שלא התקבלה שום החלטה כזאת.

455

השבוע היה עקוב-בדם. מיספר ההרד גים: 12.

- ביום הראשון, ה-16 באפריל, מסר דוד בר צה"ל על 341 הרדגים פלסטיניים בש"טחים הכבושים. מיספר זה כולל הרדגים מירי חיל-צה"ל בלבד.
- לפי ספירת, "העולם הזה", הגיע מיספר ההרדגים ל-455.
- לעומת זאת, מוסרים מקורות פלסטיניים על 567 הרדגים, לפי הסירוט הבא:
- 386 הרדגים מירי חילי צה"ל ומת-נחלים.
- 74 הרדגים כתוצאה משאיפת גזא.
- 45 הרדגים ממכות ומהתחשלות.
- 62 הרדגים כתוצאה מסיבות אחי-רות.

מיסעדות נגד עת"א

המיסעדות בתל-אביב יצאו למערכה נגד עיריית תל-אביב.

אליעזר בראון ושבתאי בכר הגישו עתירה לבג"ץ נגד העירייה, עליכך שמחייבים אותם בסכומים גבוהים להיתרים, כגון העמדת שולחנות על המדרכה, סגירת חורף, הפעלה של שעה נוספת בלילה ודחיתים נוספים.

מדובר בהעלאה של 400 אחוזים של התעריפים של השנה הקודמת. המיסעורים רודשים שעליית הטיטל תשווה לעליית המרד.

בג"ץ הוציא צד-מניעה נגד העירייה, המונע ממנה לרשום רישות למיסעדות.

מצב העצירה מידרדר

מצבה של טרי בולטה, עצירה פלסטינית בכלא-השרון הסובלת ממחלת-יבבה, ממשיך להידרדר.

היא מטופלת בבית-החולים הדסה ועדיין אין איבחון סופי למחלתה. עצמות מכל העולם נשלחות כתביעה לשיחוריה. אמנסטי מנסה גם הוא לעשות למען שיחוריה.

בולטה נעצרה ב-8 במרס, יום האשה הבינלאומי.

התחנה המרכזית בדרך

לא רחוק היום, ושרית-המורה, משה קצב, יגזור את הסרט בתחנה המרכזית החדשה בתל-אביב.

קצב, שהיה השבוע בביקור במקום, ושנכח בהתקדמות בבנייה, הודיע כי ידאג באופן אישי שמישרידת-המורה ילחזה את הפרוייקט מקרוב, כדי שתוך 18 חודשים יתחיל השלב הבא בבנייה.

פרס: 1000 ש"ח

פרס של 1000 ש"ח יוגרל בין פותרי התשבצים ב"העולם הזה". פרטים על כך צמודים לתשבץ המתפרסם בגליון זה, בעמוד 40.

הוא גם הודיע כי הוא מתכוון להפעיל לחץ על עיריית תל-אביב, שתאפשר ליזמים להתחיל גם בשלב השני בבנייה. כך שתחת 54 חודשים, לשני השלבים, תצטמצם הבנייה ל-40 חודש.

קורס קציני מיונהל

השבוע הסתיים בצה"ל הקורס הראשון של קציני המיונהל-האזרחי.

הקורס ארך חודשיים, והשתתפו בו קצינים בשרות-חובה, בדרגת סגן-מישנה.

פבושדו התפטר

אלי ספשויד התפטר מניהול רשת-מלונות "סנסט" בארץ.

הוא עזב את הארץ לטובת לונדון. שם יגור עם שימעות שוורץ. את מקומו ימלא בנו, יואב, שהיה מנכ"ל המלונאות הצעיר ביותר בארץ.

בן-שחר מעריך

הפרופסור חיים בן-שחר, שהוא בעל חברה לייצור כלכלי, עוסק בימים אלה בהערכת שווייה הכלכלי של חברה, "בן חקל", עליה הזמנתו של המיליונר הבריטי סמי שמעון, המתעניין ברכישתה.

מלבד המיפעלים מחזיקה החברה גם בעשרות אלפי דונמים ברחבי הארץ.

אולפנוע נוסף לגל"צ

בעיקבות הצלחת האולפנוע, אולפן השידורים הנייד של גל-צה"ל, מתכוונת דתחנה להכניס לשימוש ניידת-שידור נוספת.

הכנסת אולפנוע נוסף לשימוש תאפשר לגל-צה"ל לפרוש את הניידות בשני מקומות שונים.

רולטת תחמושת

בסיס צבאי נטוש מזה שש שנים באזור הקריות, שיש בו נפלים של פצצות ומרגמות, עדיין מהווה סכנה לציבור.

רק לפני שנה גורד המקום, אך למרות שהמקום הוכרז כאזור סגור, עדיין נכנסים לידים ומשתקפים בתחמושת חיה.

עובדי הקרן הקיימת לישראל, בשיתוף חבלני-מישטרה, התחילו באחידות לפנות את השטח, ואף יערכו בו חריש עמוק, כדי לוודא ששום תחמושת חיה לא תיוותר במקום.

דליק וולניץ - התקף-לב?

דליק וולניץ חש במיחושים בליוו.

אחרי שהסתיימה הצגת-יבבה של אפרים חור לצבא, שבה משתתף וולניץ, ושנערכה ביום השישי בערב, אושפו וולניץ בבית-חולים תל-אביב.

הגליון הבא של

העולם הזה

יוקדם אף הוא ביום אחד, כמו הגליון הזה, לרגל האחרון לספה.

הגליון יהיה מצוי במקומות-המכירה בתל-אביב ביום השני לפנות-ערב, ובכל מקומות-המכירה בארץ ביום השלישי ב-בוקר.

מיתוס לאומי חברתי? רתי?

הסיפור הכביר של יציאת

מצרים עדיין משפיע על

תודעת העם ורימון העולם

אין הוכחות ממשיות לכך שיציאת מצרים ריבים אכן היתה מאורע היסטורי. היסטוריונים, ארכיאולוגים, פרשנים וסדר פרים יכולים, על כן, להתווכח על כך בליטוף: האם היתה היציאה בכלל, ואם היתה — האם יצא שבט קטן אחד או קבוצה של 60 ממשפחות (כפי שהאמין רודף ברגוריון), או עם גדול ורב, שהתפרנס כאורח-העל במדבר הצחיח שאין בו רב.

אולם אין לכך חשיבות רבה. חשיבותה העצומה של יציאת מצרים אינה כאירוע היסטורי, אלא כמיתוס שיש לו גם כיום, כעבור יותר מ-3000 שנה, השפעה אדירה על הרימון האנושי ועל ההכרה הלאומית ו/או הדתית של עמי ישראל.

עם סגולה? כמו כל מיתוס גדול, יש לו רבדים רבים, וכל אדם יכול לתפוס אותו כרוח.

בצורה פשוטה, זהו מיתוס של שיחרור לאומי. עם משועבר יצא מעבדות לחרות, ואחרי יסורים ותלאות אי-ספור הגיע אל הנחלה, אם כי לא אל המנוחה.

בתפיסה אחרת, זהו מיתוס גדול של ניצחון החרות האנושית. מול עריץ אכזר עמד עם קטן של עבדים, מרוכזים ומנוצלים. הוא העדיף את המידבר החופשי על פני סיר הכסר והושיע את עצמו בכוחות עצמו, בהנהגת מנהיג שהיה מחוקק ואישורו.

במיתוס, זהו מיתוס משובל וריבזי, לאומי ואנושי כאחד. הוא אמור היה לגבש תודעה בעלת תוכן לאומי וסוציאלי עמוק. לא תודעה לאומית של "גוי ככל הגויים", אלא של עם סגולה, בעל רמה מוסרית גבוהה על עבד הארץ, עם המצווה להעניק שיוויון לזרים הגרים בתוכו, ולשקד על רוחות האיש העובד, להישמר מפני ההתנאות הלאומית והאישית, ולזכור בכל עת כי בא מיתוס עבדים.

פולחן מתי? מעט מאוד מכל זה קיים בתודעת הציבור הישראלי בפסח 1989.

האינתיפאדה יוצרת בקרב הפלסטינים מיתוס רומה לזה של יציאת מצרים — מילתו של עם קטן וחלש על חרותו, מול עריץ אדיר וכליכול. בצמרת המדינה שולטת הפסיכולוגיה של פרעה. בתוך המדינה עצמה גובר הפולחן של גלגלי ההובע על הכבוד לאיש העובד. בחוגים המתמיימים לשמור על גחלת הדת הצטמק החג והפך לפולחן מת.

אולם כל עוד קיים המיתוס הכביר של יציאת מצרים, גנוז בו הכוח להביא להתחדשות, להתנערות. "כי עבד היית במצרים" — מילים אלה עדיין מהדהדות כאזהרה וכתביעה מוסרית גדולה.

האינתיפאדה

מקץ 35 שנים

נחאלין וסמוע. שני שמות

הרשומים בדם בתולדות

הסיכסוך הישראלי-פלסטיני.

חזרו שוב לתודעה

שמותיהם של שני כפרים עלו השבוע שוב מתוך דפי ההיסטוריה, כתיזכורת לסיפור היסטורי הארוך של המאבק הישראלי-פלסטיני.

הכפר נחאלין, ממערב לבית-לחם, התפרסם בעולם כולו לפני 35 שנים. אז נערך בו טבח, שיוצא את העולם. שרשרת הזוועות. בסוף 1953 ערך

סיקריקים

התדמית האחת עוצבה בלילה של ה-29 באוקטובר 1956, כאשר ביצעו אנשי מישמר הגבול את פשע-המילחמה המחריד ביותר בתולדות ישראל. הם העמידו אל הקיר עובד רים חפים-מפשע שחזרו מן השרות, וקצרו אותם במקלעים — גברים, נשים, ילדים וילדות.

מאז יש הרואים את מישמר-הגבול כצבא שכיר, המסוגל לכל מעשה-אכזריות, בניגוד גמור לצה"ל, צבא-העם. לפי תמונה זו, זהו גייס קולוניאלי מובהק, מן הסוג שהופעל על ידי מדינות קולוניאליות במושבותיהן, שבהן גוייסו בני-המקום כדי לדכא באכזריות בני מקום אחרים.

התדמית האחרת של מישמר-הגבול היא כמעט הפוכה: חיל מיקצועי, מאומן היטב, ממושמע, שעצם מיקצועיותו מאפשר לו לפי עול בקרב אוכלוסיה עוינת מבלי להיגרר לפרובוקציות ולאבד את השליטה העצמית, כפי שיכול לקרות ליחידה בלתי-מאומנת של צה"ל.

תדמית שנייה זו היתה מקובלת זמן רב בצה"ל. כמה חודשים לפני האינתיפאדה הציע הרמטכ"ל, דן שומרון, להרחיב בהרבה את מישמר-הגבול, וכך לשחרר את צה"ל מהתפקיד של שיטור בשטחים הכבושים. גם אחרי פרוץ האינתיפאדה, הצטרפו קצינים רבים בצה"ל על כך שהצעה זו לא התקבלה. העובדות דיברו שפה פשוטה: יחידות צה"ל שהוכנסו לשטחים הכבושים, גרמו להרג בלתי-מבוקר, ואילו בפעולות מישמר-הגבול לא נהרג אף איש אחד.

זיכרונות כפר-קאסם. אגדה זו של מישמר-הגבול הממושמע, המאופק, נהרסה כבר כיום הראשון, כאשר הוכנס מישמר-הגבול לעזוה לפני ארבעה שבועות. כבר בו ביום נפלו הרגים.

השבוע נשברה אגדה זו סופית, וצפו מחדש ויכרונות של כפר-קאסם. יתכן שיעבור זמן רב עד אשר יתברר מה באמת קרה בכפר נחאלין, כאשר מישמר הגבול חדר בלילה של חג-המרמאן לכפר הנידח, במה שקרוי "פעולה יומה".

תוך כמה דקות הרגו ופצעו אנשי-היחידה כמעט 50 מאנשי-הכפר באש חיה — מעשה נדיר גם בעידן האינתיפאדה. צה"ל הורעז, ושלא-לציטוט הושמעו דברי רים חמושים ביותר נגד מישמר-הגבול. עד כדי כך, שהרמטכ"ל נאלץ כעבור שלושה ימים להשמיע דברים מרגיעים, ולשבת את המג"ב.

צל שחור. יש אירועים הנחרתים בויכח רון הקולקטיבי יותר מאחרים. אין ספק כי מה שקרה השבוע בנחאלין הוא מאורע כזה — בדיוק כמו הטבח הקודם בנחאלין, לפני 35 שנה (ראה לעיל). הוא יקבע את היחסים בין הציבור הפלסטיני ומישמר-הגבול. הוא יטיל גם צל שחור על היחסים בין מישמר-הגבול וצה"ל.

שופט צבאי ישראלי קבע פעם, כי על פקודה מסוימת של מישמר-הגבול, שגרמה לטבח, התנופה, הדגל השחור של אי-החזר קיווה. השבוע התנופה הדגל הזה שוב.

ההסתדרות

לחסום, לחסום

מי שפחד מפני רוחות של

שינוי. סוגר את הדלתות

במסמרים.

ההסתדרות לא הצטיינה מעולם בעורף של דמוקרטיה.

בימים שקרמו להקמת המדינה, היא היתה מכשיר של שילטון. באמצעות השליטה ה מוחלטת של ההסתדרות על שוק-העבודה כפתה הנהגת היישוב את מרותה על הציבור גם כעניינים לאומיים. העוצמה הכלכלית של ההסתדרות, השפעתה על אירגון-ההגנה ועל מכשירי-כוח אחרים נתנו לשליטה זו תוקף כמעט מוחלט.

הנהגת-היישוב היתה, מאז ראשית שנות ה-30, בידי מפא" (קודמתה של מפלגת העבודה כיום). שילטון. המוסדות הלאומיים ושלטון מפא" היו היינו הך. המאבק הלאומי, המאבק הסוציאלי והמאבק של מפא" היו גם הם היינו הך.

בבתוך שלהם. הקמת המדינה לא שינתה את המצב בהרבה. במדינה חלו שינויים, נערכו בחירות, התחלפו הנהגות. לא כן בהסתדרות.

יש לכך סיבה פשוטה: בהסתדרות זורם כל הכוח מלמעלה למטה, ולא מלמטה למעלה. לחבר אין כמעט שום השפעה על מעשי ההנהגה. הוא רק נדרש אחת לכמה שנים לבחור במנגנון המפלגתי. מכאן והלאה נתון השילטון — בהסתדרות עצמה ובכל האימפריה הכלכלית-חברתית שלה — בידי הפונקציונרים המפלגתיים.

התוצאה: העסקנים, השולטים בהסתדרות, עושים בה כבתוך שלהם: קובעים בחירות וזרי חים אותן, קובעים אחוזי-חסימה ומשנים את תם, קובעים סעיפי-חוקה ומשנים אותם. הכל לפי האינטרס הריגעי של המפלגה השלטת: מפלגת-העבודה.

פאניקה. השבוע עשו זאת העסקנים שוב. בהחלטה שרירותית פשוטה הם העלו את אחוזי-חסימה ל-3%, בעוד שבבחירות לכנסת יש אחוזי-חסימה של אחוז אחד בלבד. המטרה השקופה: למנוע ממפלגות קטנות לגנוס מן הכוח האלקטורלי של מפלגת-העבודה, לסגור את ההסתדרות בפני רוחות-הפחד רציונליות העובדות על המדינה, למנוע ייצוג ממפלגות קטנות וחדשות משמאל, מימין ומהמחנה הדתי.

המניע מאחורי גיסיו עקר זה: עסקני ההסתדרות שרויים בפאניקה. אחרי כישלונות מפלגת-העבודה בבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות, הם חרדים מפני כישלון שלישי, חמור עוד יותר.

יש, כמובן, דרך אחרת למנוע מפלה בהסתדרות: לחדש את פני מפלגת-העבודה, לגבש בש מצע חדש שיליח את העובדים, לגבש גישות מהפכניות חדשות בענייני רווחה, בריאות וניהול משק-העובדות, לשים בראש מגי היגים חדשים ורעננים. אך לכך אין העסקנים הוותיקים והעייפים של מפלגת-העבודה מסוגלים.

הרבה יותר קל לקחת פטיש ומסמרים, ולנסות לסגור את הדלתות והחלונות מפני כל רוח חדשה.

הנדון:

אלמלא היה ערפאת קיים, היו צריכים להמציא אותו

סיימי ענייני

הוא הערובה שמיד אחרי הבחירות יתחיל משא ומתן לפיתרון כולל.

רביעיית: דרוש קונסנזוס פלסטיני. ערפאת יכול לצפצף על "הסוכנים" של סוריה, אברנידאל הרצחני, אחמד ג'בריל הר טרוריסט ורסיסים אחרים. אך לא על מיפלגות לגיטימיות, כמו החזית העממית והחזית הדמוקרטית, שמרכזן ברמסק. במילים אחרות: דרושה הסכמת מוריה לכלל הפי דר, ולוא רק מפני שסוריה יכולה להפריע. דרושה גם הסכמת הפלג האיסלאמי והקומוניסטים, התי לויים במוסקווא.

אם כן, האם יכול ערפאת להסכים לבחירות? זה תלוי לגמרי בטיב הבחירות.

אני יכול לתאר לעצמי הסכמה פלסטינית לעריכת בחירות, כתנאים הבאים:

- יוכנס בצורה דרמטית שמיד אחרי הבחירות יתחיל המשא ומתן להסדרקע (כלומר: מדינה פלסטינית בצורה זו או אחרת), ובה ישתתף אש"ף כנציג הפלסטיני הבילערי.
- לכל המועמדים בבחירות בגדה וברצועה תינתן הזכות הבחירה מוגבלת להיפגש עם ראשי אש"ף, להתייעץ עימם ולתאם עימם עמדות.

ברור כי בכל רחבי הגדה וברצועה ייבחרו אנשי אש"ף (חברי פת"ח, החזית העממית, החזית הדמוקרטית, המפלגה הקומוניסטית וחמ"ס), ואלה יהיו את הנציגות המקומית של אש"ף לפיתרון בעיות מקומיות.

זה יהיה דומה לחלוקת העבודה שהיתה קיימת בין "הסוכנות היהודית" ו"הוועד הלאומי", בש" לב המקביל במאבק שלנו. שניהם היו חיינו הד, מבחינה פוליטית ואישית, אך הם נבחרו בצורות שונות ופעלו בגזרות שונות.

● האינתיפאדה תיפסק בפרום מערכת הבחירות, ולא לפי גי כן. כל האסירים שוחררו, וצו"ל ייסוג מן הערים והכפרים, מלבד צירייתנועה חיוניים ומוצבים בעלי חשיבות ביטחונית, יהיה פיקוח בינלאומי.

● ברית המועצות תשותף בצורה כלשהי בתהליך, אולי כחלק ממנגנון הפיקוח של האו"ם על הבחירות. מוסקווא ורמסק ישתפו בתהליך השלום, שיכלול גם את רמת הגולן.

ל הו תסריט האופטימי ביותר, וגם הוא יתכן רק אם יצליח ערפאת לגבש קונסנזוס פלסטיני סביב גישה זו. הדבר תלוי במידה רבה באמריקאים, בנחישותם להביא את שמיר וערפאת לידי הסכם — הסכם שיהיה, למעשה, הסכם ישראל-אש"ף.

האם האמריקאים בכלל מעוניינים בזה? זוהי שאלת 64 מיליון הדולר.

גירסה א': לאמריקאים אין שום עניין בשלום. יש להם עניין רק בתהליך השלום, שיימשך בלי סוף. ראשי המדינות ירצו לארצות הברית, כולם יהיו תלויים בווינגטון, ארצות הברית תמכור נשק לכולם, שום דבר לא ישתנה. ידונו במשך שנים על טיב הבחירות, מי יבחר (גם תושבי ירושלים), למה יבחרו, מה תהיה סמכות הגוף הנבחר, וכו' וכו'.

גירסה ב': המצב הנוכחי מסוכן מדי לאמריקאים. האינתיפאדה יכולה לגרום בכל רגע להתפוצצות כלל-ערבית ול- נפילת המשטרים הפרואמריקאיים. אווירת השלום הבינל-אומית והיחסים החדשים עם ברית המועצות מחייבים הסדר. יתכן שה"ה בוש, בייקר ושות' אינם יודעים בעצמם מה הם רוצים. אבל ההתפתחות תרחוק, לדעת, אל גירסה ב'. זהו התסריט הטיב ביותר.

אין פלא שיש לשמיר סיוט-לילה, בחשבו על תסריט זה. הוא עשה תריגל מחוכם מאוד בווינגטון, אך הוא עלול ליפול קורבן לתריגל שלו עצמו. בור כרה לערפאת, אך שמיר עלול ליפול בו בעצמו.

אין פלא שהמנהלים משקשים, ומגיבים מתוך פאניקה. אך מי שרוצה בשלום, מי שרוצה למנוע את המילחמה הבאה, שבה יופעל נשק להשמדה הדדית; מי שנמאס עליו האינתיפאדה וכל הכי ריח בה משני הצדדים — צריך לקוות (או להת-פלל) להתפתחות אפשרית זו.

ל זה תלוי עתה באישיותו ובמעמדו של יאסר ערפאת. רק הוא יכול ליצור את הקונסנזוס הפלסטיני, שהוא התנאי המוקדם להגשמת הצעה זו.

אין לו תחליף בשעה זו.

אלמלא היה קיים, היו צריכים להמציא אותו.

לאמריקאים יצטרך ערפאת לתת תשובה ממשית יותר מאשר התשובה התעמולתית. איש אינו מעלה על דעתו כי ישראל תיסוג מהשטחים הכבושים לפני ההסדר הכולל. אבל ישראל יכולה לסגת מאזורים מסוימים, מערים מסוימות. אש"ף יכול להציע לאמריקאים הצעות ממשיות. למשל, אש"ף יכול להגיד לאמריקאים: נסכים לבחירות, בתנאי שמועמדי אש"ף יוכלו להיבחר. ובתנאי שיוכנס מראש כי במשא ומתן שיבחרו אחריו ייצג את הצד הפלסטיני. במיקרה כזה יכולים האמריקאים לבוא אל שמיר, בשבירותיהם הצעות אש"ף, ולתבוע ממנו להתקרב, צעד אחר צעד, אל הפיתרון הממשי.

עיקר הווא, כמובן, המישר המהותי. כאשר מדובר בגור רלו של עם, אין מקריבים מהות על מינוח של תעמולה ודיפלומטיה. כך אמר שמיר, וכך אומר ערפאת.

האם יכול אש"ף להסכים לבחירות בשטחים הכבושים?

מה בוער?

מבחינת האינטרס הלאומי הפלסטיני, הנימוק קיים נגד הבחירות הם רבים וכיבדי-מישקל. יצחק שמיר סומך עליהם.

ראשית: לעם הנמצא בשלב של "מדינה בדרך", אין נכס יקר יותר מהנהגה לאומית מאוחדת, מוכרת, שזכתה בהכרה רשמית של רוב הממשלות. אש"ף מהווה הנהגה כזאת, וכימים אלה הולך ערפאת מחיל אל חיל.

אם רעיון הבחירות יפגע בבלעדיות של הנהגת אש"ף, לא אין הפלסטינים יכולים לקבלו. לא תקום הנהגה חלופית.

שנית: יותר ממחצית העם הפלסטיני חי מחוץ לגבולות הארץ. שום הנהגה פלסטינית לא תסכים שייתקע טריז בין שני חלקי העם.

לא יתקבל פיתרון אשר יציע פיתרון למחצית העם, וישאיר את המחצית השנייה בחלל ריק. שלישית: האינתיפאדה היא מאורע היסטורי. היא פרצה מלב העם הפלסטיני. אי-אפשר להפסיק ולחשוש אותה, כראות עיניה של ההנהגה. אין ברו כזה.

את האינתיפאדה ניתן להפסיק רק תמורת הישג גדול ומרשים, שיראה כך להמוני העם בגדה וברצועה, אשר הביאו במהלך 16 חודשים קורבנות עצומים, והממשיכים להביא. זהו "מוגש הכסף" של הפלסטינים, ואיש מהם לא ימכור אותו בנזיד-ערשית. ההישג המינימלי

אלמלא היה יאסר ערפאת קיים, היו צריכים להמציא אותו.

האינתיפאדה היתה פורצת גם בלי יאסר ערפאת. אבל רק יאסר ערפאת יכול להפסיק אותה.

יצחק שמיר הציע בחירות בשטחים הכבושים. אבל רק יאסר ערפאת יכול להתיר אותן.

השאלה היא: האם הרעיון הזה הוא רציני? האם שמיר באמת רוצה בבחירות? האם האמריקאים באמת רוצים כזה? האם יש סיכוי שערפאת יתן לכך אור ירוק?

על השאלה הראשונה קל להשיב: בוודאי שלא.

שמיר הוא שמר-החומות של ארץ-ישראל השלמה. הוא רוצה שהכל יישאר כפי שהוא, ששום דבר לא יזוז. אבל כדי ששום דבר לא יזוז, צריכים ליצור אשלייה של תזוזה. הוא מוכרח היה לבוא לאמריקה כאשר באמתחתו "רעיונות חדשים". אחרי הרבה לבטים, בחר ברעיון הבחירות.

מבחינת שמיר יש לרעיון זה הרבה מעלות. בין השאר: באזניים מערביות, למילה "בחירות" יש צליל יפה, דמוקרטי, ליברלי, מרגיע. והרי אפשר לדבר בלי סוף על שאלות מוקדמות כמו: בחירות? של מי? למה? מת? כיצד? לשם איזו מטרה?

חוצ מזה קיווה שמיר שהאמריקאים אינם מתכוונים לכל העניין ברצינות, שהם רוצים בסך הכל ברעיון כלשהו שאפשר לגלגל אותו אנה ואנה, כפי שחתול מגלגל כדור.

ובמיקרה הרע ביותר, כך קיווה שמיר, הפלסטינים יגידו לא. העולם הערבי יגיד לא. הרי הם תמיד אמרו "לא". אבל בסיוט-הלילה שלו, גם שמיר שואל את עצמו: ומה אם האמריקאים מתכוונים לזה ברי-צינות? ומה אם אש"ף יגיד, חסד-חלילה, כן?

מה יגיד יאסר ערפאת? איך יגונן על השער שלו מול הכודר של שמיר?

צריכים להבחין בין שלושה מישורים שונים, שבהם מתנהל המאבק: המישור התעמולתי, ה- מישור הדיפלומטי והמישור המהותי.

מנהיג פוליטי צריך לקחת בחשבון את כל המישורים האלה בעת ובעונה אחת, ולגבש תשובה אחת המתאימה לכולם — וכל זה במיסגרת הבעיות הפוליטיות הפנימיות של אירגונו, תוך ניכוש קונסנזוס.

זה נכון לגבי שמיר, לגבי בוש, וגם לגבי ערפאת. אם כן, מה תהיה תשובת ערפאת?

שטח התעמולתי, כבר ניתנה התשובה. אחרי התגור בה הראשונה — שלילה אוטומטית — באה תגובה מתוחכמת יותר של הדיפלומטיה הפלסטינית:

כן, אבל.

בחירות? כן, בהחלט. בחירות זה דבר טוב. אבל: לא יכולות להיות בחירות תחת כיבוש. הרי לא מדובר הפעם על בעיות של ביוב, אלא על בעיות של מימשל, אינתיפאדה, עתיד מדיני. על כן: בחירות אחרי נסיגת הכוחות הישראליים, ותחת פיקוח בינלאומי.

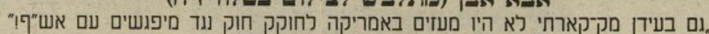
לאדם מן הצד, אורח אמריקאי או צרפתי, זה נשמע הגיוני. כאשר נוספות על כך הידיעות על הטבח בנחאלין, ועל ההרג היומיומי המתמשך, הרי ההצלחה של שמיר במישור התעמולתי תהיה קיצר-מועד מאוד.

מה תהיה התשובה של ערפאת במישור הדיפלומטי?

כלומר, ביחסים החדשים בין ארצות-הברית ואש"ף? אש"ף מעוניין במשא ומתן זה, כי בלי ארצות-הברית אין הסדר. ארצות-הברית מעוניינת במשא ומתן זה, כי בלעדיו אין לה תפקיד של ממש בתהליך-השלום במרחב. רק מי שמדבר עם שני הצדדים, יכול להשפיע. זאת למדו הסובייטים, שפתחו בדרשיו עם ישראל, בגלל אותה הסיבה עצמה. מתחל אמריקאי יתן יתרון לסובי-יטים, ולכן יחזקו האמריקאים את הקשר עם אש"ף.

מאת אורי אבנרי

להציע לפרוש מתפקידו!"

8

איך מטפל צה"ל ב"חריגות"? את מי מעמידים לדין? מה העונשים? מי גובים עדויות? מי מתלונן? מתי סוגרים תיקים?

צילום: סוכנות הידיעות

נחאלין: ועדות חקירה שונות

מרויך של הכוחות שפעלו בכל גזרה. לאור העובדה שהמעורבים באירוע לא אותו, חרף המאמצים שהושקעו בחקירה, הנני מורה לסגור התיק ללא נקיטת הליכים משפטיים כלשהם.

הואיל והוכח למעלה מכל ספק, כי הנפגע הוכה על-ידי חיילי צה"ל, אשר גרמו לו פגעי עות קשות שעיקבותיהן לא נעלמו במשך זמן רב, הנני ממליץ לשקול אפשרות לפצות את נמנם בבובה דמי הטיפול הרפואי שעבר ושר עליו לעבור עוד, וכן הפסד השתכרות של שישה חודשים.

יש מיקרים שבהם, לאחר חקירת האירועים בשטח, החליט הפרקליט הצבאי להקל בדינם של הנאשמים או האשמים, בגלל סיבות מקרי לות כמו קושי האירוע, או חוסר הוראות מת-אימות.

למשל: הגם שחומר הראיות בתיק-חקירה אינו שלם ולא נגבו עדויות מכל המעורבים, הרי שמחומר החקירה עולה, לכאורה, כי במהלך התעסוקה המיבצעית של הגדוד בחורש יוני-יולי 1988 ברפיח, אירעו שני אירועים חריגים, שבהם היו מעורבים שני מפקדי פלוגות מהגדוד.

מחומר החקירה עולה, לכאורה, כי כוח בפיקודו של סרן ו' עצר ב-6 ביולי 1988 ארבעה תושבים מקומיים, שעוררו חשד כי ציירו סיסמות הסתה. הכוח תיחקר את התושב בים המקומיים, תוך הפעלת כוח כלפיהם, שכלל מכות וסטריות על מנת, לדרכן את המקומיים למסור פרטים.

מחומר החקירה עולה, לכאורה, כי התח קיר בוצע בדרך בלתי-מקצועית, ואשר כי תוצאה מכך נגררו חיילי הכוח לשימוש באמרי צעים אלימים ופסולים כלפי המקומיים שהיו במשמרתם.

בבך עבר, לכאורה, סרן ו' עבירה של התעללות.

עוד עולה, לכאורה, מחומר החקירה כי כוח בפיקודו של סגן מ' עצר צעיר מקומי שורק אבנים ותיחקר אותו, תוך הכאתו באמרי צעות אלות ובידיים. בתום החקירה הוטל, לכאורה, הנער במתכוון לתוך שיח צבר. במעשיו אלה עבר, לכאורה, סגן מ' עבירה של התעללות כלפי אדם שהיה נתון אותה עת במשמרת שעליה הופקד.

המעשים המיוחסים לשני הקצינים, כי תוקף היותם מפקדי הכוחות, אשר הפעילו אלימות ואמצעים פסולים כלפי מקומיים, המורים ביותר. אולם, בהתחשב במצב הקשה בשטח, בחוסר-הניסיון של הגדוד בטיפול במיקרים דומים, בעובדה שלא ניתנו לקצינים הנחיות מפורשות שלפיהן אסור להם לנקוט באלימות כלפי מקומיים, ובעיקבות

של הצעיר (אשר נלכד לאחר שירה אבנים לעבר חיילי צה"ל) על כנף הרכב, בהתעלמו מהסכנה הבטיחותית הכרוכה בדבר. שקילת כלל נסיבות העניין: מעשה ה-עבירה (הגם שלא לוה במניע פסול או בכוונת ודון) מזה, והנסיבות בשטח בתחילת ימי ההתפרעויות באזור יהודה, שומרון ועזה, שעה שטרם נמצאו הוראות ברורות לביצוע מעצרים מזה, הביאוני למסקנה כי ראוי היה לקיים הליכי דין מישמעתי בעניינו של הסגן. מאחר שחלפו יותר משלושה חודשים מתום שרות המילואים של הסגן, אין ניתן לנקוט בעניינו הליכי דין-מישמעתי.

לפיכך הנני מורה כי הסגן יוזמן לפניך, וכי נתון בו גופה ארמיניסטרטיבית. הנני ממליץ כי תופץ בפקודת-הקבע הנחיה לכל הכוחות הפועלים באזור עזה, כי אין להסיע או להרכיב מקומיים על גבי מיכסה מנוע, כנפי הרכב, פגוש וכיוצא באלה חלקי-רכב, אשר אינם משמשים כרגיל למטי רת ישיבה והסעה. כל זאת אם עדיין לא הופצה הוראה כזאת.

ב מיקרים רבים אין באפשרות החוקרים לאתר את היחידה שביצעה את האירוע החריג. יש פעולות מיבצעיות בשטחים הכבד שם שבהן משתתפים חיילי יחידות שונות.

מאת ענת סרגוסטי

ברוב המיקרים אין לחוקרי מצ"ח אפשרות לגבות עדויות מן התושבים הפלסטיניים עצמם, אם משום שאלה מסרבים לשתף פעולה עם כוחות הכיבוש, אם משום שהחוקרים אינם דוברי-ערבית, אם משום שכלל אינם טורחים לברר עם הנפגעים את גירסתם ל-אירוע.

למשל: מחומר החקירה, ובמיוחד מן הרשום ביומן-המיבצע, עולה כי מוחמד נמנם הוכה קשות על-ידי חיילי צה"ל, ובשל פציעתו הקשה הועבר לטיפול בבית-החולים טורוקה בבאר-שבע.

בשל אובדן הכרתו, לא יכול היה הנפגע למסור פרטים על עצמו. נראה כי הוא נרשם על-ידי פרטים לא נכונים משום כך, וגם מ-סיבה נוספת לא אותרו בבית-החולים טורוקה פרטים אודות אישפוזו שם. הסיבה הנוספת היא מסירת יומני-הרישום לכריכה.

היחידה שעליה נמנו החיילים המעורבים באירוע לא אותרה, בשל ריבוי הכוחות שפעלו באזור באותה תקופה, ובשל היעדר רישום

במיקרים רבים, אחרי פתיחת חקירת מצ"ח באירוע חריג, יש בתיק החלטה לנוף גופה מינהלית. גופה כזאת היא הערה הנרשמת בתיק האיש. אין לה משמעות מעשית מיידית, אך היא עלולה, במיקרה ונזיפות כי אלה חוזרות על עצמן, לעכב קידום דרגות של קצין.

לעיתים קצרה ידו של חוקר-השיפוט-הצבאי ואין אפשרות לאכוף אותו על חייל מילואים שהשתחרר מן השרות, גם אם היה מעורב באירוע חריג.

משך ההתיישנות לפי חוק השיפוט הצבאי הוא שלושה חודשים. כלומר: חייל מילואים או חייל סדיר שהשתחרר כפופים לחוק ה-שיפוט הצבאי רק במשך שלושה חודשים אחרי השיחרור. חוקרי מצ"ח רשאים לחקור חייל כזה בכיתו, גם אחרי שיחרורו משרות פעיל, אך אם הסתיימה החקירה אחרי יותר משלושה חודשים, התיק נסגר.

מצ"ח פותח בחקירה באופן אוטומטי במיקרה שיש הרגים. במיקרים אחרים נותן הרבר לשיקול דעתו של פרקליט צבאי או של מפקד בכיר, והם יכולים להורות למצ"ח לפתוח בחקירה במקרה של אירוע חריג, גם אם לא היו בו קורבנות אדם.

דובר צה"ל סיפק כמה דוגמות למיקרים חריגים שנחקרו.

ב-18 בדצמבר 1987 צילם צוות של רשת-הטלוויזיה האמריקאית טי-בי-אס עציר מובל על פגוש של רכב צבאי. הכתבה שודרה כי טלוויזיה הגרמנית, ובעיקבות השידור נפתחה חקירה.

מסקנות החקירה, כפי שהן מופיעות בתיק: "בחומר החקירה, כמפורט לעיל, לא נמצאה כל ראייה לכך שהסעתו של הצעיר, תושב עזה, על הכנף הקדמית של הרכב, נעשתה מתוך כוונה או במטרה לסוכך, או להגן על חיילי הסיוע מפני וריקת אבנים לעברם, או מתוך כוונה להספיל את הצעיר ולכבותו.

"בחנית מיכלול חומר הראיות שבתיק החקירה, לרבות הצפייה בסרט-הטלוויזיה המתעדים את האירוע, מעלה כי מפקד הסיוע, סגן (מיל') פעל שלא כדיון, משאיר הסעתו

בית דין 34,011 אירועים שהיו בשטח חים הכבושים מאז תחילת האינתיפאדה (ראה מיסגרת), נפתחו 637 תיקי חקירה במצ"ח (מיסטר-הצבאית-חוקרת). אך רובם צה"ל, שמסר את הנתונים, הסביר כי במיקרים רבים מחליט המפקד בשטח לערוך תחקיר משלו, מעמיד לדין חייל, או חיילים, שי התנהגותם היתה חריגה או מטפל בהם טיפול מישמעתי. מיקרים אלה אינם מגיעים ל-סטטיסטיקה.

34,001 אירועים

הסטטיסטיקה של צה"ל מספיקת את הנתונים הבאים:

ב-16 חודשי התקוממות היו 34,001 אירועים (במילום): שלושים וארבעה אלף אירועים ועוד אחד. הממוצע החודשי הוא 2125. מצ"ח פתח 637 תיקי-חקירה. 280 מתוכם בגלל מיקרי-מוות, 357 תיקים נפתחו בגלל התנהגות חריגה.

24 מיקרים הובאו לבית-דין צבאי, לפי הפירוט הבא:

● 9 בגלל התעללות ותקיפה (8 מקומיים ו-1 תקיפה-כתב).
● 1 בגלל החתמה בכוח על תצהיר.

היר. ● 9 בגלל גניבה מ-מקומיים.
● 5 בגלל ירי בניסיונות לא-מוצל.

דקות. במהלך חודשי האינתיפאדה נורו 10,000 כדורי גומי, מהם נהרגו 5 איש.

63 איש נהרגו מכדורי-פלסטיק, 341 הרגים לפי מניין צה"ל (אם תשקין).

אבן עם פרס

המיפלנה לא נוססת. היא שוקעתו

באינתיפאדה. קשה לי לשכוח את הסיסמה: "כוח, עוצמה ומכות!" הב"יטחו לנו: "זה דועד, זה דועד..." איזה דועד? כבר 17 חודשים זה דועד... מה קרה שם השבוע? לפרס — יש מזל פחות ממה

ושאתילה. ציפיתי ממנו להרבה יד"ת התבטאויות. פעם אמר, באומץ לב, לרבינו: "אנחנו מחנכים חיילים כדי להר"ביץ לילדים..." אפילו לגד (יעקובי) יש קלסטר ברור יותר, לפחות מתיר עד.

מאוד הפריע לי שהוא פרש מה"ממשלה הקודמת בטענה שאינו יכול לשבת עם שמיר, ופתאום הוא חוזר ולא סתם חוזר — אלא ב"120% מה הפריע לך אצל שחל?"

פה גונזלס וכל מי שהוא פגש. הם הבינו שאם הוא ייבלם עליידי שמיר — הוא יפזר את הכנסת, לא יותר!

שמיר אמר: "לא!" — אז שימון אמר: "טוב, אז לא..."

את מבינה? אחרי כל הרעש, הוא התקפל.

מנהיג העולם שהוא גייס הת"אכזבו. נוצר היעדר-אמון כלפי מיפלגת העבודה. יש מין חוסר בהירות.

לעומת זאת, כששמיר, משה ארנס ואריק שרון אומרים: "לא נדבר עם אש"ף" — זה נשמע אמין. כשאנשים במערך אומרים: "אנחנו בעד עצמאות לפלסטינים ובעד, ובעד... אבל לא נדבר עם אלה ואלה..." זה אבסורד! זה לא נשמע אמין!

בךגוריון תמיד עמר על כך שצ"ריך לדבר דווקא עם הגורמים הק"צוניים ביותר.

מה דעתך על "היור"שים" הפוטנציאליים לפרס? אני בטוח שאם תפקידו של פרס יתפנה — המקום לא יישאר פנוי. גם בגין לא רצה, כשי"מון, להשאיר יורש. הסתובב איוה שמיר, שהיה יושב-ראש הכנסת או משהו כזה. הוא כל כך לא בלט, עד שלא הפחיד את שרון ודודי לוי.

מי מקביל לשמיר? — גד יעקובי? משה שחל? מר"טה גור?

רות. הגענו כמנראס אחר פחות מהליכוד. התבוסה האמיתית היתה במשאומת עם הרתיים.

היינו צריכים לפרוש לאופוזיצ"יה. לדעתי, יצחק שמיר לא היה מרכיב או ממשלה. הוא היה בדרכו לנשיא, להודיע שאינו יכול להר"כיב ממשלה. אז יכולנו לפחות להתמקד. לא היינו מוסרים להם את משרד-החוץ ומדיניות-החוץ כולה.

אומרים שספינה טוב"עת — נוטים, כך אתה חש?

טוב, אני לא קפצתי — אני הוקפצתי! איש לא יכול להאשים אותי, בארץ, שנשתי מרצון. אין לי סיבה להצטער, כי אני מצוי בת"הליך של יצירה, אבל אני לא רואה מפה שמישהו מרכז את האגף היוני. או חשבת: "אולי (חיים) רמון, אולי עוזי (ברעם), (יוסי) כיליין." לא עלה על דעתי שכל העניין יגסס.

גססיה" — זהו גם ת"אור מצבה של מיפלגת-הי"בורדה?

לא ידוע אם גוססת — שוקעת: יש רושם כזה. כמישאלים נותנים לנו פתאום רק 32 מנראטס!

מה חלקו של שימון? מרס בכך?

יש לי טענה כבדה נגדו, על כך שהשלים עם הפקרת הנשוא המדיני. השוני החברתי בין המערך לבין הליכוד במילא היסטט. זהו תה

מה, גד יעקובי? הוא עכשיו שר-התיקשורת?

שמגיע לו, ולרבינו יש מזל יותר ממה שמגיע לו.

■ ■ ■

אבן מרשימת המיפלגה? זה קרה ביולי 1988. אילו, לפ"חות, אחרי כל המאבקים וההדרחות, היינו מעמידים גלריה מרשימה... אבל לא ראיתי שהציבור התרשם מהגלריה הזאת, עם כל הכבוד לאפרים גור ואחרים.

כואב לך להיזכר ביום הזה? אני קצת נושם לרווחה. יכולתי להימצא במצב של "האצילות מח"י"בת", ואז הייתי תקוע בסיעה בעוד ש-הש"מנת" הלכה לממשלה. שער לעצמך, (רפי) אורי מול (דן) מרידור... אני חושב שהם (הלי"כוד) הצליחו קצת יותר מאיתנו.

אני זוכר את היום הזה ברמת"אפעל. זה היה טראומטי. אחרי-כך הגיע השיחורור.

ההיסטוריה לא חייבת להיות צור"דקת. בדעבר, ולאור המצב, לא נפגעת. נפגעת ריגשית, אבל...

■ ■ ■

את הסדר תערוך הש"נה באן בנידורק?

כן, יש לי ידידים יהודיים שהורמינו אותנו. סוץ תצטרף אליי מחר.

עצוב לך? לארדווקא. זה קצת בינוויזמן להיות בארץ, בזמן שהכל משותק.

לפני שנה חגגת את ה"סדר בארץ".

כן, הייתי אז חבר-כנסת. בינת"יים הסתבר לי שהיעדר התואר הזה לא משפיע על מעמד ויוקרה.

כל אחד מהשלושה מנתח מצוין את המיגרעות של האחרים...

כלומר: משרד-התיקשורת רת אינך מאוכזב...

מה, גד הוא שר-התיקשורת עכ"שיו? חשבתני שהוא היה שר לתיכ"גון... לתיכנון כלכלי...

ידוע לך שרבינו מארגן את המחנה שלו?

אני כל כך חסר אובייקטיביות בנושא של רבין (רבין לא כלל את אבן בממשלתו, ומאז שורה האיבה בין השניים)...

הכישלון שלו היה הטיפול הוא הרי ניהל את כל הדבר המ"ביש הזה עם הרתיים.

בורדאי שמעת שיצחק נבון צובר כוח.

אני מסופק אם יש מישור המת"הלך כמוהו בארץ ומעורר גלים של ארישות. היה לגבון קלסטר-פנים מאוד יוני, וזה איכשהו היטשטש.

אם ינהיג את המחאה האנטי-ריווי"יניסית — בורדאי מעמרו יתח"זקי.

כשהיה נשיא, רווקא מילא תפ"קיד מאוד חשוב בפרשת צברה

אחד מהם ייבחר! אנשים חוש"בים שהסמכות היא אישית — לא! היא באה עם התואר. מישור מאלה יהיה, ויתרגלו אליו. אחרי זמן-מה, זה הופך ל"ארוני, ראש-הממשלה"

ולמי, להערכתך, יקראו בך?

הבעייה היא שכל אחד מהשלו"שה מנתח מצוין את המיגרעות של האחרים, וכשמגיע לעצמו — הוא, לפתע-פתאום, נעצר!

על הנייר, אולי למוטה יש עדי"פות, אבל הניי, את יודעת...

ליך הקורה בכל העולם. אבל מה שאיפין את המערך היה צלילותו בנושא המדיני.

אתה מסכים עם האוריי"רה במיפלגה: "שימון — הביתה?"

אני לא חושב שזה נבון, אבל את צודקת: האיש נכשל ארבע פעמים במערכות-בחירות!

זה מזכיר לי איך יצחק נבון ויוסי שריר ניהלו פעם את ההסברה בב"חירות. הם הציגו מכונת מרופסת ושאלו: "האם היית נוסע עם נהג שנכשל בטסט שמונה פעמים? הם התכוונו אז למנחם בגין."

הוא דווקא זכה בפעם התשי"עית...

אך היית נדהג במקומו של מרס?

אני חושב שאחרי ארבע פעמים, שבהן נכשל, הוא היה צריך לפחות להציע שיפור. הוא יכול לטעון שהוא לא אשם, אבל כפוליטיקה אין דבר כזה — "אשמה". אצלנו מבלבלים בין שני מושגים: "אש"מה" ואחריות.

מה יש בפרס, האיש, שהוא מושך כל כך הרבה אש כלפיה?

אולי זה לא כל כך מה שיש בו. לפעמים עם קובע תרמית של מיש"הו. יש עליו אגדות, כמו תדיראן ובאטורדים אחרים. אבל כשאדם מוחזק כבעל תרמית מסוימת — המצחק הוא שהוא עושה הכל כדי לשמר תרמית זאת...

הוא עשה כזה מאמץ להפיח חיים בגווייה המפרפרת של "האופ"ציה הירדנית". הוא גייס לכך את מרגרט תאצ'ר, ג'ורג' שולץ, פילי

אבן בביתו בהרצליה-סיתוח במיפלנה כולם מדברים ב"אוש..."

כך האווירה ששררה במהלך התעסוקה המיביצה, החלטתי להסתפק בהעמדת שני הקצינים לדין מישמעתי.

הנני ממליץ כי סרן ר' וסגן מ' יישפטו בדין מישמעתי בגין העבירות המיוחסות להם, כל אחד בנפרד.

יש להשלים הליך שיפוט של השניים בדחיפות, ולא יאוחר מה6 באוקטובר 1988, מאחר ושני הקצינים השתחררו משרות מילר אים פעיל ב-7 ביולי 1988, ולאחר תאריך זה ייצאו השניים מתחולת חוקהשיפוט הצבאי.

מעיון בתיק החקירה עולה, כי שורש הרע והגורם לחריגות היה אי-בהירות ההוראות באשר להפעלת כוח כלפי מקומיים בכלל, ובפרט בכל הנוגע לניהול תחקירים על-ידי הכוחות בשטח.

הנני מצטרף להמלצותיו של הקצין ה' חוקר, שלפיהן יש להוציא הוראות כתובות וברורות לכוחות התעסוקה המיביצה, שבהן יובהר חריגה מעמית באילו נסיבות מותר להפעיל כוח סביר ומהו אותו כוח סביר.

במולץ גם לאסור על כוחות התעסוקה המיביצה לערוך תחקירים למקומיים, ל' מעט בבסיסות מיוחדות שיוגדרו כבירור, בהוראות כתובות. כוחות התעסוקה המיביצה עית אינם מיומנים ואינם מוכשרים לתפקיד זה, והדבר, מומין' שימוש באלימות מיוחדת. להבהיר חריגה מעמית לכוחות, כי בכל מיקרה של תפיסת חשוד, עליהם להעבירו לגורמים המוסמכים (ש"ב, מיתקן-כליאה).

במולץ גם לאמץ המלצה שלפיה יש להימנע מיצירת לחץ מפקדים על כוחות התעסוקה המיביצה, כגון הערות המציגות את הכוח כ'עדינים' או 'צימחונים' והערות שממן ניתן להבין כי חלוקת סטירות ומכות למקרי מיים הינה דבר של מה בכך, שכן הדבר עלול להביא לפגיעות גופניות מיותרות ולתוצאות חמורות.

לסי הנסיון הצה"ל יש ריבוי אירועים בימים של חילופי יחידות, בעיקר כשמדובר ביחידות-מילואים שזו להן הפעם הראשונה לפעילות מיביצה בשטחים הכבושים בתפקיד שיטור.

ליחידה כזאת לוקח ימים אחדים עד ש' חייליה נכנסים לתלם המאורעות ולדינמיקה המיוחדת של האנטינארה. במשך ימים אלו, עד שהם לומדים את השטח, לומדים איזה כלים להפעיל ובאילו מיקרים, יש ריבוי נפגעים.

רוגמות נוספות לאירועים חריגים:

- ב-26 באוגוסט 1988 זיהמו חיילים מ' שתייה בעת פעילות מיביצה. הם נשפטו בבית דין צבאי.
- באוגוסט 1988 נשפטו שני חיילים בבית דין צבאי, אחרי שנמצאו אשמים בשבירת מכשיר-טלוויזיה במהלך חיפוש.
- בינואר 1988 נשפט סמל בבית דין מישמעתי, אחרי שהואשם בשבירת שמשה קימית של רכב.

- בפברואר 1989 נדון חייל לארבעה חודשי מאסר בפועל, אחרי שהורשע בגניבת 100 שקלים בעת חיפוש בבית-חנן.
- חייל נדון לארבעה חודשי מאסר בפועל ולשיבוע חודשי מאסר על-תנאי, אחרי שהורשע בגניבה.
- קצין בדרגת סרן (מיל') נדון לחמישה חודשי מאסר-על-תנאי ולהורדה לדרגת סג"ם. הוא הורשע בכך ש-8 ביולי 1988 הגיע לביתו של תושב השטחים הכבושים והתחמם אותו באימי נשק על הצהרה בעניין כלכלי.

- חייל קיבל 12 חודשי מאסר, מהם ארבעה בפועל, אחרי שהורשע בגניבת 140 שקלים במהלך חיפוש בג'בליה, ב-29 ביולי 1988.

התלונות, שבעיקבותיהן נפתחות חקירות מצ"ח, באות בעיקר מחיילים או ממפקדים בשטח. חלק קטן מן התלונות מגיע מן התושבים הפלסטינים עצמם, קורבנות המעשים החריגים, חלק מן התלונות מגיע מגורמים אחרים — הצלב האדום, גופים ישראלים מן השמאל ואחרים. חלק מהתיקים נפתח בעיקבות כתבה באחד העיתונים, או צילומים המשוררים בטלוויזיה בארץ או בעולם.

למי כפוף מג"ב?

לרגע ממתנינים הכל לתוצאותיה של ועדת-החקירה שהקים צה"ל לבדיקת האירועים בכפר נחאלין. ועדת-החקירה — בראשותו של תת-אלוף, שחברים בה אלוף-משנה ותת-ניצב של מישמר-הגבול — הוקמה למח' רת לילה-דמים בכפר, אחרי שהתושבים סייעו למנות את הגופות ואת הפצועים. זו הפעם השנייה בלבד, מאז תחילת האינתיפאדה ב-9 בדצמבר 1987, ש' צה"ל ממנה ועדת-חקירה כזאת. שאר החקירות — במיקרים שבהם יש הרוגים, פצועים, או אירועים חריגים אחרים — מתבצעות על-ידי מצ"ח (מישמרת-צב' אית-חקורת) בפקיח של הפרקליטות הצבאית. זו גם מחליטה, לאור האריות בתיק-החקירה, מה לעשות — האם להעמיד לדין כלשהו, או לסגור את ה' תיק.

ועדת-החקירה הקודמת, גם היא בראשותו של תת-אלוף, הוקמה ביום ה' שיש, ה-16 בדצמבר 1988, בגלל אירועים חריגים וסוערים במיוחד, שאירעו באותו היום בשכם, שבהם נהרגו חמישה פלסטינים, נפצעו 17, ששלשה מהם מתו מפצעיהם במהלך השבוע שאחר-כך. בסך-הכל שמונה חריגים.

"מסקנות הבדיקה", נאמר במיסמך ה'צה"ל, "מסתמכות על תחקיר שערך תא"ל מ' עם החיילים והמפקדים ש' השתתפו באירועים, עם מפקדי-הכוחות בשטח, אנשי המינהל האזרחי ומקומיים שנפגעו באירועים".

בפרק הדן ברקע לאירועים, מספר הדו"ח שבחודשיים שקדמו לאותו יום השישי היתה העיר רגועה יחסית, ולא היה בה אירוע בסדר-גודל דומה לפחות חודש קודם.

תא"ל מ' חשב שהיו שני גורמים, שה' שפיעו על הדברים באותו היום. האחד היה הכרה של ארצות-הברית באש"ף ביום שקדם לאירועים. הכרה זו, לדברי הקצין הבודק, עוררה תסיסה בקרב מתנגדי-ערפאת, ועוד באותו הילה ה' פצו חמישה כרוזים שונים נגד ערפאת, במטרה להתסיס את הרוחות.

הדבר השני שהשפיע, לדעת תא"ל מ',

היה מותו של עבד אל-צריף אל-חסייני, צעיר תושב שכם, בן למישמחה ידועה בעיר. הצעיר נפצע חודש קודם לכן בעת פיזור הפגנה, אושפו בבית-החולים ה' אנגליקני בעיר, שוחרר אחרי שמצבו ה' טוב, ואושפו שוב לפני האירועים, כאשר חלה הרעה במצבו. מותו הוסיף לתסיסה.

דו"ח הקצין מפרט את הכוחות שהיו באותו היום בעיר שכם: "כוח סדיר ו' מילואים, שעבר את האיומן לקראת תעסוקה בשטחים. לכולם לא היתה זו תעסוקה ראשונה שביצעו בשטחים. לא היה תגבור כוחות לקראת ההלוויה של אל-חסייני, מכיוון שבית-החולים לא דיווח על מותו".

ואז מתאר הדו"ח את מה שאירע ב' אותו היום השישי. הוא מצין, כי בניגוד למה שמורס בכלי-התקשורת, לא הח' לו ההתנגשויות בין התושבים לבין החיילים בהלוויה, אלא רק אחרי שזו

הסתתתה. טכס-הקבורה, לדברי ה' הדו"ח, הסתיים בשעה 7 בבוקר, נכחו בו 500 איש, ורובם התמזרו לבתיהם מיד עם תום הטכס.

ב-200 איש מהם נעו לכיוון הקסבה, שכונת יסמינה, שם אירעה ההיתקלות הראשונה, שגרמה לתגובה ספונטנית בעיר כולה.

הדו"ח רשם ובדק 10 אירועים בין השעות 7.30 ו-10.30 באותו בוקר, ופירט אותם.

ב-7.45 הותקף כוח-צה"ל, בעת סיור שערך בקסבה, על-ידי 200 איש שחזרו מן ההלוויה. הם נשאו דיגלי אש"ף, גיגית (אבזרי-מתכת חדים) וכלים אחרים. הם עמדו על הגגות וזרקו אבנים לעבר החיילים. הכוח פיזר אותם בעזרת גז-מדמיע, כדורי-גומי וירי. התוצאה: 15 נפגעים, מהם שני הרוגים. בין הנפגעים לא היו זקנים וילדים. כל האירוע ארך 20 עד 30 דקות, וגרם לתגובה-

גילגול במיתקן מתנההחוף, נפל על יתר של אוהל ונפגע בעורפו, וכתוצאה מכך נגרם לו שבר בשתי חוליות בעמודה-השדרה ושיתוק זמני בארבע הידיים.

צה"ל אינו ממנהר להעביר קצינים מתפ' קידם, כפעולת ענישה על אירוע חריג. גם משום שלעיתים מרובר בקציני-מילואים, גם משום שקשה לצבא לקבוע מ' בעצם, הקצין האחראי. האם זה המפקד הישיר בשטח? האם זה המפקד מעליו שתידרך את הכוח לקראת יציאתו לשטח? האם זה המפקד שמעליו, הנושא באחריות. "מיניסטריאלי?"

המפקד שמעליו, היכול במיקרה להיות אלוף-הפיקוד, שסיפק את ההוראות שלפיהן פעל הכוח בשטח?

שרשרת זו יכולה, לעיתים קרובות, להגיע עד הרמטכ"ל. דוגמה חיה לכך נראתה במיש' פט חיילי גיבעתי המפורסם, שבו נאלץ ה' רמטכ"ל לבוא לרובי-הערים, צעד נדיר ב' יותר, ולהסביר לביתימשיפט מ' נותן את ההוראות, ויצידי יש לבצען בשטח. אך לעיתים קרובות המפקדים שנו תנים את ההוראות, אינם המפקדים בשטח,

שרשרת של אירועים בעיר כולה. 9.15 — נשלח כוח לפיזור הפגנה, נתקל במטר אבנים. קצין הבחין ב'מקומי' שעמד להשליך בלוק על החיילים. ה'מקומי' נפגע ונהרג. 10.00 — כוח של צה"ל הותקף על-ידי המון. בפיזור נהרג אחד. 10.30 — "מקומי" זוהה על גג כשבולק בידו, נורה ונהרג.

סיכום האירועים: 8 הרוגים, 17 פצור עים.

מסקנת הדו"ח: "האירועים קרו כ' תוצאה מתסיסה בגלל ההלוויה וסיבה אקטואלית.

"החיילים לא חרגו מנורמות-ההתנה' גות המקובלות, ואף גילו התאפקות ולא פתחו בירי במיספר מיקרים שבהם יכלו לפתוח בירי עליפי הנוהלים."

עד כאן דו"ח הקצין הבודק מן האירוע עים בשכם.

לבדיקת אירוע הדמים בנחאלין הוק'

מה ועדה בת שלושה איש, אחד מהם קצין מישמר-הגבול.

מישמר-הגבול הוא גוף מישטרי, המועל כרגע בשטחים הכבושים בפקודו של צה"ל. מעשים חריגים, הנעשים על ידי שוטרי מג"ב, אינם מטופלים בדרך הרגילה על-ידי מצ"ח, אלא מועברים ישירות למישטרת-ישראל.

מבחינה מיביצית כפוף מג"ב, העוסק בפעילות בשטחים הכבושים, לצה"ל, לפיקודים מבחינת חוקהשיפוט-הצב' אי ואכיפתו, אין הדברים ברורים כל' כך. בנחאלין נעשו חלק מהפעולות תוך שיתוף-פעולה בין חיילי-צה"ל לבין שוט' רי מג"ב. וכשיגיעו מסקנות הוועדה, בימים הקרובים, יצטרכו מפקדי-מג"ב להחליט איך ליישם אותן.

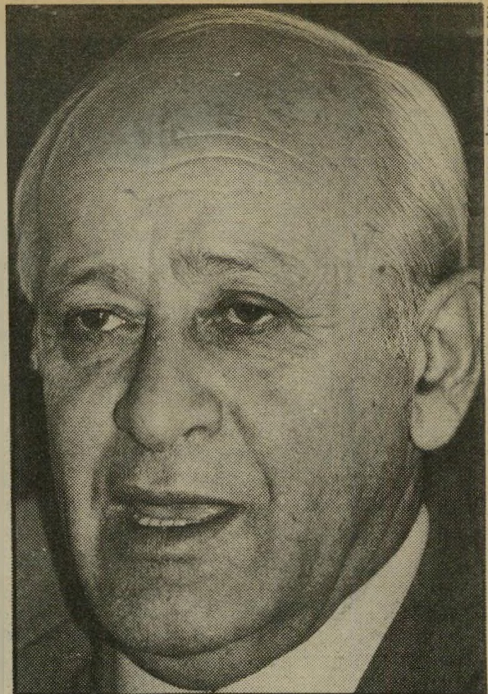
בניגוד לחקירת מצ"ח, היכולה להימ' שך זמן רב (חודשים), אמורה ועדת-חקירה, על קצין בודק, לסיים את ח' קירה תוך ימים אחדים.

והאירוע אינו דומה בשום צורה להוראות בכתב, המנוסחות בשקט בתוך חדר מסודר. אבל גם מחוץ לימי האנטינארה, לא ממ' הר צה"ל להרחיק, או בלשון הצבאית, "להעי' ביר", מפקדים מתפקדים.

עם זאת, רשומים בצה"ל שני קצינים ש' הועברו מתפקידם בגלל מעורבותם באירוע חריג. האחד הוא אל"מ מ', מפקד גיורת שכם בתחילת ההתקוממות. נטען נגד הקצין ש' התנהגותו בשטח לא היתה בסדר. הוא הועבר מתפקידו וכימים אלה הוא מסיים את שרותו בצה"ל.

השני הוא קצין שירה לעבר מיסגר. מפקד החטיבה ערך חקירה, תוצאותיה הועברו לאלוף הפיקוד, וזה החליט להעביר אותו מתפקידו.

הסמכות להעביר מתפקידו ה' כדרגת אלוף-משנה ומעלה. נתונה ל' מ'מכ"ל. יש מיקרים שבהם הוחלט ל' קצינים בדרגות נמוכות יותר מתפקידם, אך אלה אינם רשומים בסטטיסטיקות. הדברים נעשים בשטח, בתוך החירות עצמן, על-ידי המפק' דים הישירים או על-ידי אלוף הפיקוד או קציני החייל.

דב שילונסקי: „הגיע הזמן לווסת את נסיעות הח"כים!"

דב שילונסקי, יו"ר הכנסת, שלף בימים האחרונים שפן חדש מכובעו. הצעתו האחרונה היתה להגביל את נסיעות הח"כים לחו"ל, ולאץ אותם לבקש אישור לכל נסיעה. ביקשתי מכבוד היו"ר להסביר לי את הרעיון החדש.

הסמכות לקבל החלטה מסוג זה אינה שלי, אלא של ועדת הכנסת. ביקשתי לתקן תקנה שעל פיה ח"כ הרוצה לנסוע לחו"ל יצטרך לבקש אישור מהיו"ר. יו"ר ועדת הכנסת תומך בהצעה, ואני מקווה שאוכל לשכנע את חבריה וועדה.

● **מה ההגיון שמאחורי ההחלטה?**

הכנסת
כאשר שר רוצה לצאת לחו"ל, הממשלה צריכה לאשר את נסיעתו. הוא אינו יכול לקום ולנסוע. בכל מקום מסודר, אדם צריך לקבל את אישור הממונה עליו. קורה שמתקשר איתי שגריר שלנו במדינה מסוימת, בקשר לח"כ הנמצא באותה מדינה, ואני כלל לא ידעתי שהוא נסע.

● **ומה לגבי ביקור פרטי?**

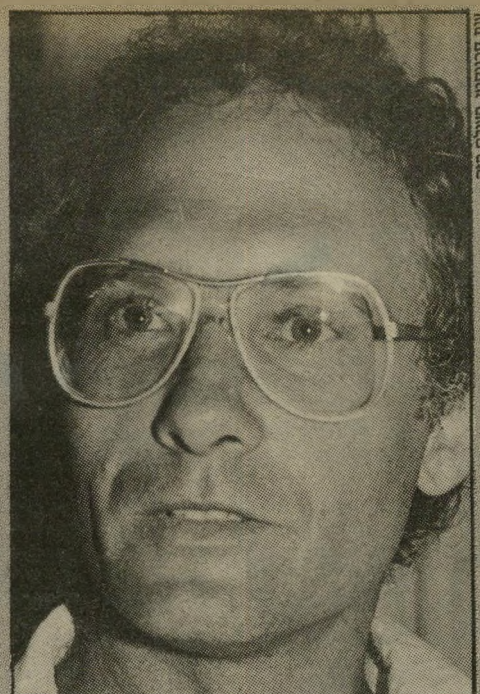
אינני מתכוון לאשר ביקורים פרטיים בתקופת פעילות הכנסת. ובאשר לביקורים ציבוריים, אינני יודע איך אנהג. בכל אופן, אני מתכוון לווסת את הנסיעות. לא יתכן ששליש מהכנסת ייצא מהארץ בעת ובעונה אחת.

● **ומה לגבי פגישות עם אנשי אש"ף? הרי בודדאי לא תאשר?**

אם מישהו ירצה לנסוע למטרה בלתי חוקית, בוודאי שלא. אאשר. בכל אופן, אני אתייחס לדברים בצורה ממלכתית, ואתעלה מעל להשקפותי. יחד עם זאת, אין לי כל כוונות להחליט לבד, אלא להקים ועדה שתיעץ לי מתי לאשר או לא לאשר. בוועדה יהיה מיכלול כל הדעות.

● **איך מתכוון לאכוף את ההוראה? האם בכונתך להטיל עונשים על חייבים סוררים?**

אם תהיה החלטה כזאת, יש לנקוט סנקציות נגד מי שלא יפעל בהתאם לקביעה. אבל קודם כל אני רוצה להצליח בעיקרון. אחרי כך נחשוב הלאה. (אורית זרובבל)

אלכס ליבקה: „באותו רגע לא הצלחתי להרים את המצלמה!"

עוד רבות ידובר, יספור ויכתב על המסיבה של דן בן-אמוץ. עיתוני השבוע היו גדושים בתיאורי האירוע, בצניטטים ובחוות-דעת. התמונה שבה יהודית רביץ שרה ודן בן-אמוץ ונורית גלרון עומדים במינה מחובקים אמרה יותר מהרבה מילים.

צילום

מארגני הערב בחרו בשניים מטובי הצלמים בארץ לתעד את האירוע. אלכס ליבקה ומיכה צרעם. פניתי לאלכס ליבקה, ושאלתי אותו לחוויותיו באותו הערב.

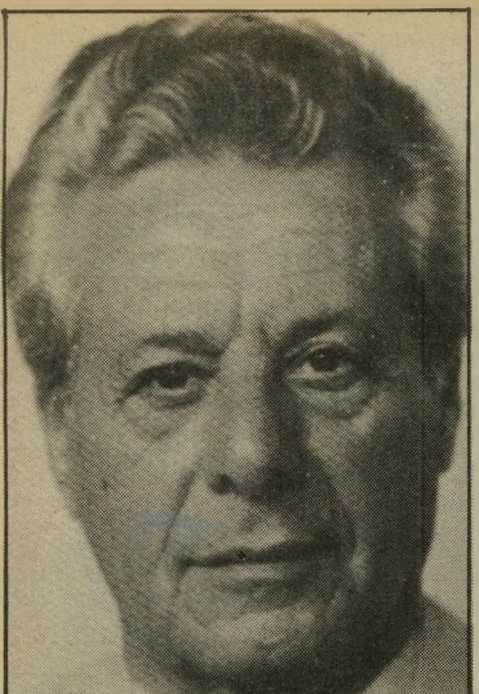
בהתחלה צילמתי את דן וסביבתו. בשלב מסוים הוא אמר לי: „אולי תלך קצת מפה ותסתובב. יש הרבה דברים אחרים". אז הבנתי שגם לו התיעוד מאוד חשוב. אף פעם לא הייתי באירוע שהאנשים נראו כך והתנהגו כך.

● **התמונות המיקצועיות מעידות עליך שהתגברת על רגשותיך. איך?**

מכיוון שאני מכיר את דן ואני חבר של בתיה אפולו, היה קשה מאוד להיות רק בקטע המיקצועי. מעולם לא הייתי באירוע עם כזאת עוצמה, במשך כל כך הרבה שעות. כשכולם נשברו, מהרגע שהוא קרא את הקטע על הפרידה מאמו — אלה היו הדקות הכי קשות. לא נעים להגיד, אבל ידעתי שישבתי שם מארבע וחצי אחרי הצהריים כדי לצלם את השיא, ולא כדי לבכות.

● **מה מיסמסת?**

האמת היא שאת רגע השיא לא צילמתי. התמונה של נורית ודן זה שניה אחרי השיא, כשהיא כבר עברה לצד השני של הכימה. השיא היה כשהיא עמדה מול המיקרופון ולא יכלה לשר. אני לא יודע להסביר, אבל איכשהו זה היה חזק מדי, ולא הצלחתי להרים את המצלמה ולכוון פוקוס. (נורית בר)

דן ירון: „את הסכר של היטלר צריכים לפרסם ולקרוא!"

ב-20 באפריל, כשעם ישראל יחגוג את הפסח, יחגוג כמה אלפי נאצים וניאור-נאצים בגרמניה, ואולי בעולם כולו, את יום-הולדתו ה-100 של אדולף היטלר. קשה להאמין שיש מישהו בעולם שאינו יודע מי היה היטלר, ומה עשה. אבל אם תשאל מה היתה האידאולוגיה של היטלר, תקבל תשובות מגומגמות ולא שלמות, אם בכלל.

לפני שנה וחצי ראייתי את מר דן ירון, מי שהיה בעבר מזכיר מינהל-החינוך והתרבות בעיריית תל-אביב, שהחליט לתרגם את סיפרו של היטלר „מיינ קאמפף" לעברית. התקשרתי עם ירון עכשיו, ושאלתי אותו איך מתקדם התרגום.

גמרתי את תרגומי של הכרך הראשון — כ-350 עמודים בעברית, ואני עומד להתחיל את תרגום החלק השני.

נאצים

● **מצאת כבר מו"ל שיפרסם את הספר?**
לא, וזה, כנראה, לא יהיה קל. זה ברור שהנושא רגיש ודוחה, ומעורר זיכרונות-זוועה. האנשים היושבים בהנהלות בתי-ההוצאה לאור הם, בדרך כלל, בגיל שהם קרובים לאותם האירועים המכריעים, והדור הצעיר, שדווקא הוא מתעניין בספר, עוד אין לו האומץ או אין לו הכסף, או שניהם ביחד.

● **האם הזכויות של „מיינ קאמפף" שייכות למישהו?**

לא. ולכן גם ההוצאה על הדפסת הספר לא תהיה רבה, ואני באמת חושב שאין כאן עניין של כסף. אנשים מהססים.

● **ואתה חושב שחשוב שהספר יראה אור בעברית. מדוע?**

כי זה ספר שאי אפשר להתעלם ממנו, ולבטח לא אנחנו. זהו מיסמך היסטורי, שקבע יותר מכל את גורלו של העם היהודי, ולדעתי אנחנו חייבים את זה לעצמנו ולכל מי שניספ בשואה.

● **מה אנחנו חייבים, לקרוא את הספר ולדעת מאין צמחה הרעה?**

בהחלט כן. המסקנות הנובעות מהספר הן חשובות לא רק כלפי העבר, אלא גם כלפי ההווה, ואפילו העתיד. אי-אפשר ואסור להתעלם מהדברים הכתובים בספר הזה, שנכתב ב-1923. (דניאלה שמי)

* ירון טועה. הזכויות הופקעו על-ידי ממשלת-גרמניה, ושייכות לה.

אורלי קסטון:

„לנו נוחים חצי דקה בטלוויזיה, פעם בשנה!“

ביום חמישי האחרון ניצח אליצור תל-אביב את מכבי תל-אביב, וזכה באלופות-המדינה בפעם ה-13. המישחק נערך באולם אוניברסיטת תל-אביב, וצפו בו 400 אנשים. אבל פרט להם, מעט אנשים שמעו על המישחק. הסיבה: מדובר בליגת-הנשים.

לשחקניות-הכדורסל בליגה יש הרבה טענות נגד אמצעי-התיקשורת.

אורלי קסטון, ממכבי תל-אביב, היתה השחקנית המצטיינת במישחק, והיא סיפרה לי מה מפריע להן. במשך שנה שלמה היו בטלוויזיה שתי התייחסויות בלבד לכדורסל-נשים. הראשונה היתה כשלא היה מישחק בליגת-הנשים, והשנייה היתה במישחק מרכזי בין אליצור תל-אביב לבני-הודרה.

גם את השניות המועטות הללו, שמצאו לנכון להראות, שידרו בתוכנית חצי פינוח, המשודרת אחרי חצות.

כדורסל

● עם כל הכבוד לכדורסל נשים, אורלי לא מעניין די אנשים, ובייחוד השבוע, בצל מישחק-הכדורסל נגד אוסטרליה?

אני בטוחה שיותר אנשים מתעניינים בכדורסל-גברים, אבל למה שם הסיקור הוא היסטרי, עם כותרות בומבסטיות, ולנו נותנים חצי דקה בטלוויזיה? כרי שנסתוק? יש אוכלוסיה די רחבה, המתעניינת בליגת-הנשים. נכון, פחות מהמתעניינים בליגת-הגברים. אבל יש, ומגיע גם להם לראות יותר מ-40 שניות בטלוויזיה בשנה שלמה, ולקרוא יותר מאינטרנט בפגית מדרו-הספורט.

זה נורא מרגיז, ונורא מעליב.

● מה את רוצה שיהיה?

שהיו בעיתונים טבלה של הליגה, דירוג של מלכת-הסלים, דירוג של מלכת-הריבאונדים, וקצת יותר דיווח על מישחקים. גם בטלוויזיה.

● אתן הערתן את תשומת-ליבם של עורכי-מדורי-הספורט לאסליה?

יש עמותה הנקראת לכן — לקידום כדורסל נשים. הע' מותה, כשמה כן היא — פועלת לקידום כדורסל-נשים, ובמיסגרת זו נעשו גם ניסיונות להרחיב את הסיקור באמצעי-התיקשורת.

המעט שהיה בעונה הזו זה יותר מבעונות קודמות, אבל רחוק מאוד מלהשביע רצון. (נליה בך)

רלף הרלינגר:

אם לא אצליח למכור בארץ, אמכור לג'ייס!"

לפני שבועיים, בתוכנית הטלוויזיה „סוף סוף“, סיפר רלף הרלינגר כי הוא מעוניין למכור לגורם ישראלי את ההקלטות המקוריות של הכרזת המדינה בפיו של דויד-בן-גוריון. עוד סיפר כי כל הפניות שנעשו אליו בעניין זה עד היום הן מגורמים זרים המעוניינים להוציא את המוצג המוסיאלי החשוב הזה אל מחוץ לגבולות המדינה. הוא מתעקש שלא למכור את ההקלטות לזרים ומעדיף למכור אותן כך שישארו בארץ. השבוע פניתי להרלינגר ושאלתי אותו מה קרה

היסטוריה

אחרי שהופיע בתוכנית הטלוויזיה. האם נסגרה הע' סקה?

פנו כמה אנשים, כולם אנשים פרטיים.

● אף מוסד ישראלי אחד לא פנה?

פנו מהמוסד-הטכני אבל ביקשו אם אפשר לקבל הע' תקים, ודרי לא בזה מדובר. כלומר, שום תכל'ס לא קרה.

● מה עם הקצנה הזר אשר סיפרת שיש לך?

הוא ישנו, והוא לא מתחרט. אבל הסברתי לו מה הבעיה, והגוי הנחמד הזה אמר לי קח לך זמן ותנסה למכור בארץ. אם לא תצליח, אני אקנה את זה. רק גוי יכול להיות כל-יך פייר.

● אולי הבעיה היא שאתה רוצה 200 אלף דולר. זה הרבה כסף.

המישפחה הזאת בכיכר-דיזנגוף עלתה 500 אלף דולר, ומעניין שבשביל זה מצאו כסף די מהר. מה שאני רוצה זה כסף שהיה הפגשתי שלי. כל חיי עברתי והתגרבת, ומעולם לא ביקשתי שום דבר מהמדינה, ולא לקחתי הלוואות ולא פשטתי את הרגל. אז למה אני צריך להתכייש לרצות להת-קיים בכבוד לעת זיקנתה ההקלטות הז' רכוש, ואני לא מבין מה לא בסדר שאני רוצה למכור אותן.

● אתה חושב שתצליח למכור לבסוף לגורם ישראלי?

אני לא יודע, אבל אם לא אצליח, אמכור לג'ייס. הם, כנראה, מבנים את ערך ההקלטות. (דניאלה שמי)

נחמן שי:

„זה האולפן היחיד שחל להגיע לאיזור פעולה!“

יושבים במכונית, פותחים את הרדיו, לוחצים על כפתור — גלי צה"ל. לוחצים על עוד כפתור — גלי צה"ל שניים. לוחצים על כפתור שלישי — גלי צה"ל שלוש. אני כשלעצמי מאוד בעד גלי צה"ל, אבל השתלטות כזאת על גלי-ההארה? שאלתי את נחמן שי, מפקד גלי צה"ל, ממת' זה הצה"ל שלוש.

זה לא דבר כל-יך חדש, אבל הוא לא פועל תמיד.

● אולי תסביר למי שלא יודע, כלומר — לי.

לפני כמעט שנתיים השלמנו „אולפנו“ כלומר אולפן על גלגלים, המסוגל לעשות שידור מלא מכל מקום במדינה. זהו אולפן יחיד-מסוגל בארץ, ואנחנו מנסים, בעזרתו, לפתח קונספציה של רדיו מקומי, ולא רק כרשת ארצית.

● מה זה רדיו מקומי?

אנחנו משדרים יום מרמת-הגולן, יום מהכינרת, יומיים מחיפה, עמק בית-שאן, באר-שבע וכו', ועכשיו אנחנו משדרים חמישה ימים מתל-אביב.

שידור

● ובשאתם משדרים ממקום אחד, מה אתם משדרים?

קודם כל עושים קו פתוח לתושבי האיזור, מדברים עם ראש-העיר, שומעים מה מעניין את אנשי האיזור, מתעסקים בדברים מקומיים.

● זה משהו כמו המקומונים של העיתונים?

כן, אבל מקומון בן יוסי-ומיים.

● ובשביל זה אתם מחזיקים את האולפנו, שבדואי עלה הרבה כסף?

האולפנו משמש כאולפן נוסף, כשהוא חוגה ליד התחנה הקבועה, ובעיקר זו היערכות לשעת-חירום. אם, חלילה, תפרוץ מלחמה, זה האולפן היחיד שיכול להיות קרוב לאיזור-הפעולה. בעיתות שלום, כאמור, אנחנו משתמשים בו כאולפן נוסף, וגם כרדיו מקומי.

● שלושה ערוצים של גלי צה"ל — אתם מתחרים בעצמכם?

לפעמים כן, וזה לא מפריע לי. שכל אחד ישמע את מה שהוא אוהב.

● וב„קול ישראל“ בודאי שונאים אותך.

הם לא אמרו לי את זה. מה שהם אמרו לי הוא שהם רוצים לבדוק איך פועל האולפנו. ובאמת, השבוע בא נציג של קול ישראל לביקור. אני מניח שבסוף יבינו כאן שיש ערך לרדיו מסומי, כמו שכבר מזמן הבינו בחו"ל. (דניאלה שמי)

חג שמחה!

אזכרתי בשריאה!

היכר קו-אופ • סופר קו-אופ של רשת הריבוע הכחול. קו-אופ רעננה, קו-אופ הרצליה ורמת השרון

מאפי

רפרטואר

בונבוניירה

טמיר כהן (עמקבסון)

רפרטואר

מגוון פרלינים בטעמים שונים

Répertoire

משקל נקי 250 גרם

שנה

חדש

רשך לפסח

לפני שאני מכבסת - אני מרססת...

עם "סנו קל רסס וכבס"
אני פותרת את בעיית
הכתמים והליכלוך
בריסוס אחד

1. רסס... 2. כבס... 3. וזהו.

מאז שאני מרססת לפני כל כביסה, ביד או במכונה, ב"סנו קל רסס וכבס" - הכתמים והליכלוך, בעיקר בחפתים בצווארונים, בכיסים ובמרפקים - נעלמים במהירות, והבגדים - נקיים מתמיד.

"סנו קל רסס וכבס" מתאים לכל סוגי הבדים הכביסים ויעיל לשימוש במים חמים, פושרים או קרים.

"סנו קל" מתאים במיוחד להורדת כתמי שומן, זיעה, ולכלוך קשה.

"סנו קל" מוריד כתמים גם ללא צורך בכביסה. מרססים סנו קל על הכתם, ממתינים 10 דקות ומנגבים במטלית לחה.

בקיצור, מאז שגיליתי את "סנו קל רסס וכבס" אני מרססת לפני שאני מכבסת.

"סנו קל" - תכשיר מיוחד להורדת כתמים לפני הכביסה לבחירתך גם בנוזל למריחה.

למי נחוץ תוצרת חוץ? **סנו קל**

"אנו, חבורת האחים..."

הקטנים, הרתיים, טומנים גם הם את ידיהם בצלחת (צלחת פירושה גם כיס).

בחדר דמוקרטי, אדם חייב לשלם מיסים. אדם מקלל ומשלים, לא רק מפני שאחרת יישלח לכלא, אלא גם מפני שהוא מבין, כסופו של דבר, שזה דרוש. הוא רוצה שהממשלה תספק לו הרבה שרותים — הגנה מפני אויב זר; ביטחון ברחוב ובבית; טיפול לעת מחלה, נכות וזיקנה; חינוך לילדים, ועוד ועוד. לכן הוא משלם, והממשלה הנבחרת, שהוא בחר בה, אמורה להחליט איך בדיוק לחלק את הכסף בין כל הצרכים, לטובת הכלל.

שיטה זו הולכת ומתמוססת בישראל. הממשלה והכנסת מורכבות משודדים ציניים. מיליארדים מכסיפנו נשדדים לאוריהיים. (איך אמר הנזיר לחיילים במחוזו של פרידריך שילר, הסחנה של ואלנשטיין? בתנ"ך כתוב: לא תגנוב. אתם ממלאים אחר דבר זה בדיוקנות, כי אתם לוקחים את הכל בגלוי.)

לוקחים לאור היום. לא מיליונים, לא עשרות מיליונים, לא מאות מיליונים. מיליארדים. הרבה מיליארדים. כספים למסודות ייחודיים (שור לאור היום). שוחר גלוי למיפלות קטנות וגדולות. שיגור עסקנים מיפלות לאלף ואחת משרות ציבוריות, שבהם הם עושים שמות, שודדים למען עצמם ולמען מיפלותיהם. ובניתיים מתמוססים השרותים הציבוריים, ואני חרד לחשוב מה קורה לעניינים חיוניים.

בימי הביניים, כשיא התקופה הפיאודלית, היתה קיימת התופעה של "האבירים השודדים" ROBBERS BARONS באנגלית, RAUBRITTER בגרמנית. כל אנשי קטן, ששלט בשטח-ארמה כלשהו, הטיל "מס" על עוברי-אורח שביקשו לעבור בדרכים. "שלו", ובעיקר על שיירות של סוחרים שהובילו סחורות. האבירים-השודדים לא סיפקו שום שרות. הם גבו את הכסף תמורת עצם הזכות לעבור בשיטחם. מיפלות ישראל דומות לאבירים-שודדים אלה. במיטטר הפיאודלי שלנו, נמסר לכל מיפלה שטח ציבורי כלשהו (מישרד ממשלתי, שרות ממלכתי). מי שרוצה לעבור בו, צריך לשלם.

לא לצחוק!

על משה סנה סיפרו שנשאל פעם איך הוא מרגיש כרמ"א (ראש המפקדה הארצית, הפוליטית) של ההגנה. הוא השיב במשל: שאלו עילוי מרוע אינו רוצה להיות רב. אמר: אני בקיא בחלכה, אני יכול לעשות את כל הדברים שצריך לעשות, אבל איך עושים את זה מבלי לצחוק?

נזכרתי בסיפור זה כאשר הסתכלתי בפניו של משה קצב — ובפני שאר השרים והפ"קידים הבכירים — בשידור האויר על האונות-הדרכים. איך הם הצליחו לשמור על הב"עתינים רצינית כזאת? קצב מכה בתפקיד שר-התחבורה במשך כמה חודשים. הוא נשאל לגבי סוגיית השמור מחיות להן דורשת שנים ארוכות של לימוד וניסיון. אבל הוא לא היסס לרע. הוא השיב בצורה שוטפת, בצורה הכי רצינית. וכך גם שרהפנים, שזה מקרוב התמנה, והועסק באלף ואחד עניינים אחרים, חשובים יותר מבחינתו.

אבל לכולם היו כל התשובות, כל הרוחות, כל המסקנות של כל הוועדות, והם ענו בצורה סבירה, הגיונית, עניינית, משכנעת. וכולם — שרים, פקידים, שרונים, מראיינים ומראיינים ידעו, כמובן, שמכל זה לא ייצא דבר וחצי דבר. ורבע דבר. יס, מיניסטרו!

אוד מוצל

אחד העיתונים גילה, מרוב התרגשות, דימיון בין דן כך אמוץ וביני. גם אני, כמחזה, אוד מוצל מהשואה, שבא הנה בלי הורים.

מצטער. אשראי לא יתום אני. באתי ארצה כילד בן 10, יחד עם שני הוריי, שתי אחיותי ואחי. זה היה ב'1933, הרבה שנים לפני השואה. ועוד ידוע: נאמר באחד העיתונים כאילו רחל אבנרי צילמה במקום בניגוד למוסכם. לא רובים ולא יצר. הוחלט שלא להזמין עיתונאים וצלמים (מלבד שני צלמים: אלכס ליבק ומיכה ברעם). לא רק את ידידיו של בראמוץ, וכיכרם הם עיתונאים. רחל אבנרי הוזמנה. לכל הנוכחים ניתנה הרשות לכתוב באות-הנפש. רחל צילמה כדון, ואנחנו פירסמנו כדון, הכל כמוסכם.

דיעותיו של דן ודיעותיו שלי כמעט מנוגדות זו לזו בתחום זה. בין השאר דיברנו על קולות, הבאים במקום מילים. או. אה. איי. קולות שיש להם משמעות שונה בכל שפה, והיכולים להביע יותר מאשר מישפט שלם.

בימינו, ימי המדיה האלקטרוניים, אולי הגיע הזמן לרשום מילון של קולות בקלטת של רדיו או סלוליוויז? בהיעדר מילון כזה, יש הרבה אהבהנות. למשל, מרבירים אצלנו על לורד הארהאו. בייחוד אנשי הימין אוהבים להטיח מושג זה בפני אנשי-השמאל. הם בטוחים

אורי אבנרי

יומנו אישי

כי הארהאו הוא קול הנביחה של כלב, וכי האנגלים קראו כך לבוגר, שהיה משול בעיניהם לכלב.

לא כלבים ולא יער. הצלילים. "הרה" הם קולות-הצחוק האופייניים של אנגלי בן המעמד העליון, חניך אוכספורד או קמברידג'. במלחמת-העולם השנייה הופיע ברדיו הנאצי אדם שהתיימר להיות בריטי וששפך קיתונות של בוז על וינסטון צ'רצ'יל ורעיו. הוא דיבר בנוסח גלגלני, בגון: "מיטטר צ'רצ'יל מאיים להפציץ את ערי גרמניה. הרה" בעברית היה אומר: הזהרה! הזהרה! הבריטים, שהמוראל שלהם היה גבוה, ושחש-ההומור הנהדר שלהם הגיע באותן שעות קשות לשיאים חדשים, הרביקו לדובר האלמוני את הכינוי "לורד הרה". "לורד" מפני שדיבר כאיש המעמד העליון, "הרה" בגלל הצחוק הגלגלני שלו.

(אגב, לורד הרה לא היה בוגר. שמו האמיתי היה ויליאם ג'ייס, והוא היה לוחם-שידור אירי, שלחם בצורה זו את מלחמת עמו. אמנם הוצא להורג אחרי המלחמה על-ידי הבריטים, בהתקפה של נקמנות, בטענה שהיה ארבעה אורח בריטי, ושעל כן היה חייב נאמנות לכתר. אך כיום יש קונסנזוס בבריטניה שהיה זה פסקדין בלתי-הוגן.)

אשר לכוח-ההבעה של קולות מסוג זה, אין לי ספק שדן צודק. הם יכולים להביע הרבה. שהרי בימי האדם הקדמון, בטרם לידת השפה, היתה התיקשורת בין קופי-האדם כמו בין שאר הקופים כאמצעות קולות שהביעו שימחה, יגון, אהרה, איום, כניעה והתרבה-הרבה בדברים אחרים, בשפע של צורות-הבעה, המוכנות היטב לכל אנשי-השטח.

שפת-הקולות, כמו שפת-הגוף ושפת שריד-הפנים, לא נעלמה כאשר נוצרה התרבות האנושית, המבוססת על מילים ומישפטים. היא נשארה, ואנו קולטים אותה כל העת בתת-הכרתנו, בשעה שאנחנו מקשיבים למילים. קולטים ומתרגמים, אולי יותר מכפי שאנחנו מתרגמים מן המילים עצמן.

האבירים השודדים

בימים האחרונים הזכרתי כמה פעמים את שמו של אמברוז בירס בכל מיני שיוחות.

נתקלתי בבירס זה לזמרי במיקרה. כשהייתי נער ראיתי ספר שלו ברוכז של ספרים ישנים ברחוב אלנבי. הצצתי, צחקתי, קניתי. זה היה המילון של השטן (להבדיל מפסוקי השטן) שנכתב לפני 80 שנה. הספר נגנב ממני (במשך השנים נגנבו ממני מאות ספרים), אך אני זוכר בעליפה רבות מן ההגדרות.

למשל, הערך "קואליציה": "קואליציה היא שיתוף-פעולה בין שני שודדים, המחזיקים את ידיהם זה בכיסו של זה, כך שאינם יכולים לשדוד אדם שלישי אלא ביחד". האם תיתכן הגדרה קולעת מזו למה שהתרחש השבוע בכנסת?

שני השודדים — הליכוד והמערך — מחזיקים את ידיהם זה בכיסו של זה, והם שודדים ביחד את עמי-ישראל, תוך שהם מקללים זה את זה. מקללים ושודדים, קלל ושודר. השודדים

שבוע ימים אחרי מסיבת-הפרידה של דן בראמוץ, עדיין לא חזרו המשתתפים לקדמותם. יתכן שלא יחזרו לקדמותם. יתכן שהאירוע הזה שינה אותם, או לפחות חלק מהם, ושהי שניו הזה הוא בלתי-הפיך.

כל אחד מ-300 המשתתפים יודע שהוא עבר חוויה שאין דומה לה. אבל איש מהם אינו יכול להגדיר אותה בדיוק. הוא יודע שקרה לו משהו, אבל אינו יודע מה. השתמשות בסוף אותו ערב במילה "קאטארזיס" (מקאטארזיס), שפירושו ביוונית נקי, כלומר לזעזוע הריגשי של הצופה בטראגדיה יוונית, המביא לטיהור פנימי על-ידי פורקן הרגשות. אך גם הגדרה זו לוקה בחסר.

במשך שבע שעות הציפו את הנוכחים כל כך הרבה גלים ריגשיים שונים, עד כי דמו לבסוף למתאגרפים שהשתכרו מן המהלומות שירדו עליהם. ריגושים של צער ושל צחוק, של התרוממות-הרוח ושל דיכאון, של אהבה (לאיש) ושל שינאה (למחלה), של זעם איך-אנשים (על אלוהים, אם יש), של פאטאליזם ושל אחווה גדולה.

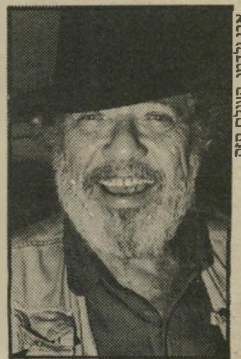
כשיצאתי משם התננן בראשי הנאום של המלך הנרי ה-5, אחד הקטעים האהובים עלי ביותר ביצירתו של ויליאם שייקספיר. לפני התחלת הקרב של אוינקור (1415), שבו עמד צבא בריטי קטן ומנותק מול עוצמה צרפתית אדירה, נשא המלך את דבריו באוזני החיילים מוכיח-אומה: "אנו המעטים, אנו המעטים המאז שרים, אנו חבורת האחים... הג'נטלמנים באנגליה השר כבים עתה במיטותיהם, יהיו מקוללים בעיני עצמם על כי לא היו כאן היום. הם ירכינו את ראשיהם בעתיד כאשר ידבר מישוה שלחם כאן..."

מי שהיה בערב זה, לא יוכל להסביר לוולתו מה היה שם בדיוק, ומי שלא היה שם לא יוכל לקבל אלא מושג קלוש ממה שהתרחש שם באמת.

יש בזה, כמובן, איצדק רב. דן בראמוץ היה מודע לזה מאוד. עוד שבו לאחר מכן הביע צער על שאל היה

להזמין הרבה אנשים שהיה חפץ בנוכחותם — ביניהם הגראונ'ק שלו, נגריים, המכולתניק, הרבה אנשים שעזמו בא במגע בחיי היומיומיים. אך אילו הוזמנים, היה צריך לשכור את היכל-התורבון.

הרבה אנשים נעלבו על שלא הוזמנו, וביניהם שועים ושרים. אבל דן הפעיל אמת-מידה פשוטה מאוד: הוא הזמין את מי שבאו לבקרו בבית-החולים, נוסף על ידידיו האינטימיים. וזהי אמת-מידה צודקת מאוד. זה לא היה ערב לפחדנים. כמו שאמר הנרי ה-5, בראשית אותו נאום: מי שאין לו דם לקרב הזה, שיילך הביתה. אין לי חשק למות בחברתו של אחד כזה.

בראמוץ

MEMENTO MORI

אמנון דנקנר אמר שהיתה כליכך הרבה אהבה במקום, עד שעורפים נשפכו לצדדים. האנשים התמלאו במידה כזו של אהבה, עד כי התחילו לסלוח גם זה לזה. אנשים שלא ריברו זה עם זה במשך שנים, ושכבר שכחו מרוע, התחילו להושיט ידיים זה לזה, להתחבק ולפתוח דף חדש. זה קרה לעומס קינן עם דן. זה קרה ליעקוב אגמון וסומי זרדיק רבנר, למשל בר ודרו אלהרר. נתן וזבי, מי שהיה פעם עובד העולם הזה, ניגש אלי, הורה ששרף בשעתו את המערכת וביקש סליחה. דבר המסיבה פשט בעולם כולו. אנשים שאין להם מושג מי זה דן בראמוץ כתבו על זה. מריו רהיז'נירו טילפן מבר וסיפר כי קרא על המסיבה בעיתון מקומי.

מה גרם לכל זה? האם רק אישיותו של דן וחסנו אליו? ואולי דברים מופשטים יותר?

גרמה לי שדן הצליח, באירוע חסר-תקדים זה, לשבור את הטאבו העמוק ביותר, היחס אל המוות. הוא עשה מה שעשה הלחשן במירכת-הניצחון של קיסר רומא: הוא לחש לנו מחסום זה, את אהרצון שלנו להתמודד עם מה שצפוי לנו, במקום או במאחר, עם הרבר האחר שהוא סוף הכל, שאין מפניו מנוס — הוא שיחרר בתוכנו כוחות רגשיים אדירים. פצצה אטומית של רגשות.

לורד ההתחיה

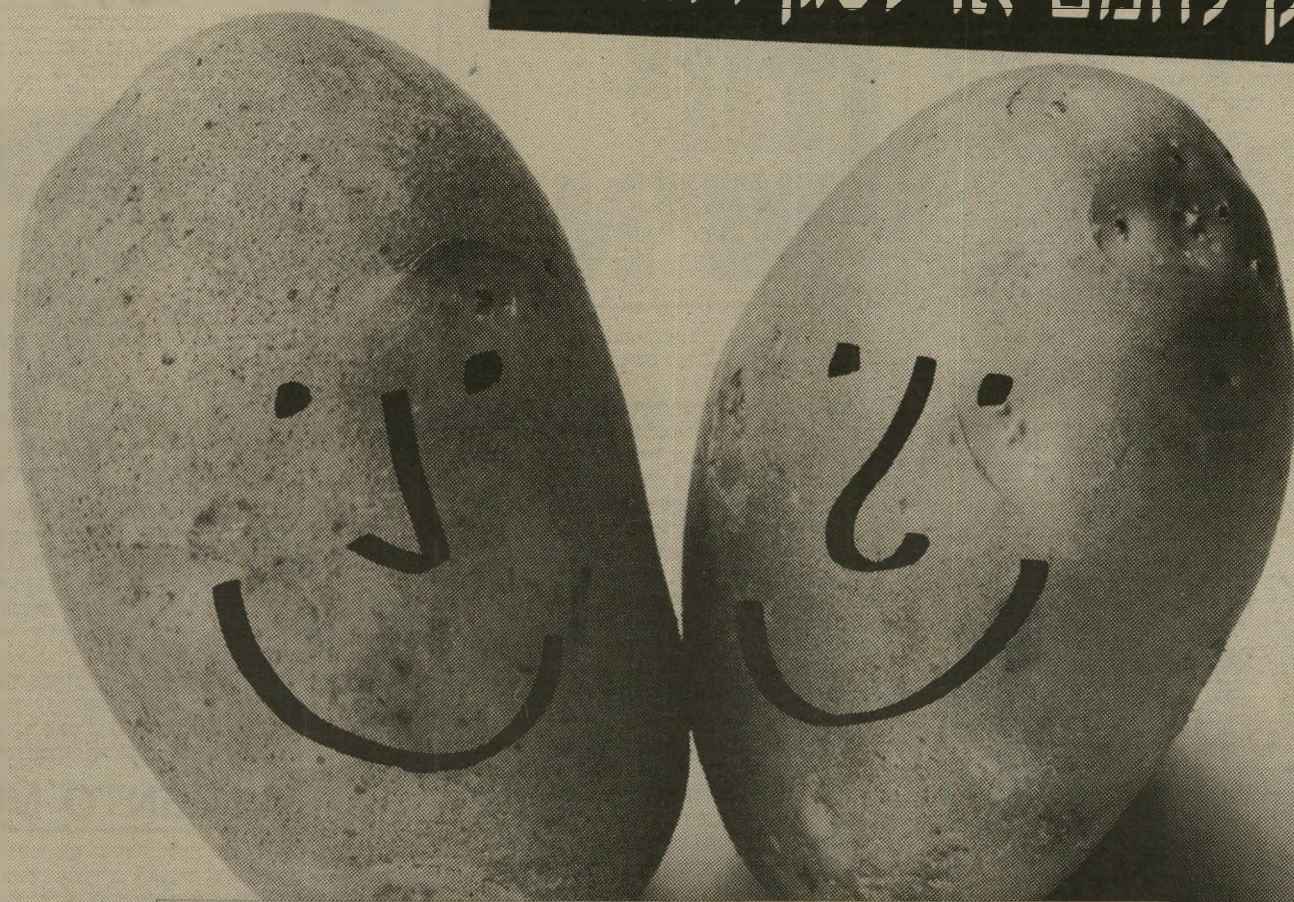
ובניתיים, ישבנו אצל דן בראמוץ, כמה אנשי-עם, ודיברנו על מה על השפה, בין השאר.

על עברית תקנית, על סלנג, על הגבול ביניהם, על השאלה אם בכלל צריך להיות גבול ביניהם. נושאים שלגביהם יש לכל אחד מאיתנו, אנשי האות הכתובה, דיעות חזקות.

עכשיו אוכלים לטק'ס כל השנה

לטק'ס פאטאטות

לביבות מתפוחי אדמה טריים וטבעיים
רק לחמם או לטגן ולהגיש.

העיקר זה לא העיקר

עד עכשיו נהנינו מלטק'ס - בעיקר בחנוכה. עכשיו אפשר להנות מלטק'ס כל השנה. העיקר שלא צריך לטרוח אלא פשוט לחמם או לטגן ולהגיש.

העיקר זה התוספת

עד עכשיו נהנינו מלטק'ס בעיקר כתוספת. עכשיו אפשר להנות מלטק'ס כמנה עיקרית. העיקר, אפשר להוסיף סלט ירקות או ירק מבושל ולקבל ארוחה טעימה להפליא וקלה להכנה.

והעיקר שזה לטק'ס תפוד

עד עכשיו ארוחת לטק'ס היתה בעיקר טרחה גדולה. עכשיו מישוהו בתפוד טרם, קילף, גרד, הכין והוסיף את התבלינים המתאימים כך שהטעם הוא טעם של לטק'ס ביתי אמיתי - מבחוץ פריך ומבפנים רך וטעים.

פאטאטות התוספת שתופסת

כשר לפסח

בשבוע שעבר פירסם **העולם הזה** את דבריו של 'גאל תומרקין' (משמאל) נגד דן בן-אמוץ, תחת הכותרת "נקרופילים". ידידו והביוגרף של דן, משיב

דן בן-אמוץ, העולם הזה

בעיקרו של דבר, נגד ההתגוררות, החברות, הפרהסיה, המ' אפיינות לדעתו את חייו של דן בן-אמוץ. אין כמו הברירות ליצירה... הוא כותב, הרבה ימייצירה ושעות-קריאה שלי לות'אהבה הוקרבו על מיזבח ההתגוררות, ואין לך התמכרות פרוצה מן ההתמכרות להתגוררות, אתה הופך למירמס העדר והניזון."

כבר נשמטו מזכרוננו של אביר-תרבות-אירופה זה כל ההת' גורדיות הנפלאות, החל מהאקדמיה של יוון, התגורריות החכמים במינורי ימיי-הביניים, ההתגורריות של יוצרים, סופ' רים ואמנים בתי-הקפה הנפלאים של פאריס, ובאלה של וינה וברלין. כל אותן האספויות-יחד, שבהן אתה מחליף ריעות, מתענג על מוחם של רעיד, בחון עליו את רעיונותיך החדשים. אביו סכנת ההתגוררות, מרוע זה היא מחרידה כל-יך את נפשו של תומרקין? והרי אילו היה חי בימיו של מוצארט, למשל, כלום לא היה כותב פתשגן מריר וגוקב נגד קלות הרעת של המלחין הילדותי, המשתעשע לו במזומי-החברה ושעשועי-ההבחים, במקום לרתק עצמו, קורד ומיוסר, אל דפיהתוויים?

העניין הוא בכך שתומרקין — וכאן אכן המקום להגשים את ציפיותיו ולכתוב — הוא נשמה טבטונית שכמותו — מאוהב כמורל הכל-יך טבטוני של היוצר כאיש בודד, זעוף-עפפיים, שונא-חברותא, מהלך מרה עם הבריות, וכולו עטוף בשרעפיו ומסור בידיהם, ובכך היו, אכן כאלה, והיו גם אחרים — פרחי-חברה צחקניים, אנשי רעים להתרועע. לא כל יוצר

באגדה על הנסיכה הנמה, מתחיל כל העניין בשלוש מכשפות אשר לא הוזמנו למסיבת-הלידה של הנסיכה, ובזעמן על כך הן מקללות אותה בשינה ממושכת.

יגאל תומרקין לא הוזמן למסיבת-הפרידה של דן בן-אמוץ, וכמו מכשפה זקנה התיישב לכתוב בהעולם הזה קללה ארוכה ופאתטית.

הבעיה היא שתומרקין אינו מכשף, לא בפיסול ולא בכתב, וכמו שקורה לו לעיתים קרובות מדי, יצא לו בליל מגומגם, המעלה מבוכה בלב כל הקורא אותו, מבוכה של ראות אדם בהיחשפות מצפוניו.

תומרקין מניח על השולחן, בחבטת-שיכורים, את כל מרר תו, קינאתו, ריגשי-הנחיתות-יהודייה שלו.

אכן, את הכאב הקטן, אך העז שלו, על היותו מי שהוא. הוא אף אינו טורח, או שמה אינו יכול להסתיר את מניעיו האמרי תיים — הוא מספר על הצריכה המעליבה שצרב בו דן כך אמוץ לפני שנים הרבה, על שהשליך אותו מביתו כשתומרקין השתכר שם ואף הקיא על השטיח — אכן תומרקין לא שוכח ולא סולח.

הוא גם כותב "הכנות מתות עליו (על ד.ב.א.) ואנחנו מקנ' אים."

הוא באמת לא אוהב צרות, ויכוחים וסימני-שאלה, "כותב תומרקין על בן-אמוץ, "הוא לא אוהב חברים עם צרות וכאב"

היא של קינאה

לב, אכן, מאוד ייתכן שדן בן-אמוץ לא אוהב את תומרקין, אולם אין לאדם זכות מוקנית לתבוע אהבה ממישהו, רק על שום שיש לו צרות וכאב-לב. גם אני יודע שלתומרקין יש הרבה צרות, ובכל זאת אין הדבר מניע אותי לאהוב אותו. זה לא תנאי מספיק לאהבה.

אה, כן, אהבתו הנכונת של יגאל תומרקין לדן בן-אמוץ, מה נעשה איתה ואנה נוליד את לבבו השבור של תומרקין? יציאתו הנחרצת, בשם הישר האינטלקטואלי, כביכול, נגד המסיכה של בן-אמוץ מעלה על הרעת את הקטע הנפלא מתוך פרנסואה ראשנור: הילד הרחוי, הלא-חשוב, מגלה בחרד השינה של הפנימיה כי המרדיך הנערץ מתגנף עם ילד יפה, שלחיו האדומות מושכות לב, ורץ להלשין לשליטנות, המ' גרשים את המרדיך.

טיפשון שכמותו, "אומר המרדיך, "עכשיו דאי אתה מרוצה? "לעזאזל! צועק ראשגור, ובחמתו נותץ במכת' אגרור' שימשת-חלון, "למה אתה מנשק אותו ולמה אותי לא?" ובטנפו פניו ברם הנוסף מידו הפצועה, מוסיף ואומר: "גם לי, כשמתחשק לי, לחיי אדומות!"

סנטימנטליות היא המעטה הרק שתחתיו רובצת הברד טליות, אומר מילון-הציניקן, ודומני כי גם ההיפך הוא הנכון, ואין כמו שתי הנשמות המתרוצצות האלה, כדי לאפיין את כתיבתו — אכן את רוחו — של תומרקין.

הבעיה היא ששתי הנפשות האלה מרקדות ריקוד פרוע בתוך רשימתו, עד שמאוד קשה לתפוש מה הוא בעצם רוצה מהחיים שלנו. לעקוב אחרי איזה סיעון עקיב, רציף והגיגי בתוך אינכות-החרב הכבדות ושומן-הרומים-העצמיים הנוסף. מה שאני הצלחתי להבין הוא שתומרקין יוצא חוצץ,

יגאל תומרקין, העולם הזה

מאת אמנון דנקור

חיב להיראות זוויתני, עויין, קורד ומאיים כמו פסל של תר' מרקין.

תומרקין עושה חשבון עם החברים של בן-אמוץ, שעשו את המסיכה ונכחו בה. הוא מאשים אותם ב"אמוץ של טריווי-אליות, של קיטש ושל רחמים-עצמיים המבשרים מוות... איני מאמין בחברות שכזאת, בקריאות-הנהי בתוך העדר היהודי-חילוני הזה, כי שוב אין מותר האדם מן הבהמה."

מה רוצה אלוהים? לא היו שם לא אמוץ ולא טריוויאליות, לא גראם אחד של קיטש ושום רחמים עצמיים, ואפילו לא קריאות-נהי. דברי אלה יתפרסמו אחרי שכבר יופיעו דיווחים ארוכים ושלמים על המסיכה, ולכן אני פטור מלתאר את הרצינות והחן, העמקות והיפעה שהיו שם. אומר רק כי כל אחד מבאיה חש כי היו אלה שעות של חסד. האפשרות היחידה להתבהמות נמנעה כשיגאל תומרקין לא הוזמן, ונמנע ממנו להשתכר שם ולבוסס בקיאו על הבימה, כאשר אהב.

כמה מגוחך שיגאל תומרקין, איש פולחנות-המוות, המצ' בות והגלעדים שהוא גוטע למתים תחת כל עץ רענן, מסכת' המוות שהוא עושה לעגנון, מצבתי-השואה ועוד, הוא שקם לצאת פתאום נגד נקרופיליה, נגד "פולחן המוות", בהקשר של בן-אמוץ.

והרי ההיפך הוא הנכון. לא פולחן-מוות כאן, לא מקצתו, אלא רווקא מאבק במוות, התמודדות איתו.

כשתומרקין היה נוהג להתגורר עם גנראלים, הוא שמע בוודאי את אימתו של חברו גורודיש בדבר הלוחמים, שהיטירו מבטם אל המוות, והמוות השפיל את עיניו.

המוות לא ישפיל עיניו מול דן בן-אמוץ, אבל בן-אמוץ, יחיד ומיוחד, מישיר עיניו בהחלט אל מול המוות, בהתרסה ובאומץ, כיושר ובניקיון, בלי זיוף ובלי פאתטיות, בלי רחמים עצמיים, בלי להשתכר, בלי להתגולל בקיאו, בלי להתייפח על עצמו — אכן, בלי כל אותם דברים שתומרקין עושה כל העת אל מול חייו, ועשה אל מול מותו.

דן בן-אמוץ שבר טאבו. אפשר לחשוב על המוות הקרוב. אבל איך?

דן בן-אמוץ ערך לפני שבוע מסיבת-פרדה מחבריו (בתמונה מימין: עם בתיה אסולו). זאת היתה הפעם הראשונה שאדם נסדר מחבריו במסיבה, בערב מיוחד ומרגש, באומיקלוב וללא התחמקות מהאמת הקשה.

אנשים הידועים שנותר להם זמן מוקצב לחיות מתנהגים בדרכים שונות. חלקם ממשיכים בחייהם שגרה. אחרים לך קים בדיכאון ובחוסר-רצון להמשיך להיאבק. המוות הוא טאבו חברתי, שלא בקלות דנים בו.

יתכן שהמעשה של דן היה שבירת הטאבו, שבירת איסור חברתי, התמודדות הגיונית, אם כי ספוגת-רגשות עם הסוף.

מהן ההשערות של אנשים בריאים לגבי הדרך שבה היו מתנהגים, אילו ידעו שנותרו להם עוד כמה חודשים לחיות? האם אנשים בכלל יכולים לחשוב על השאלה? האם ההתמודדות תהיה הדחקה או החצנה?

"העולם הזה" ריאיון מיספר גדול של אנשים, וקיבל מהם תשובות ספונטניות ותשובות שלאחר מחשבה.

גלית בר

„אילו שמעת שנותרו לך כמה חודשים לחיות, מה היית עושה?”

● **ינתן גסן, הומוריסט:** נראה לי טריוויאלי. אני לא חושב על זה בכלל. יש לנו מנגנון-הדחקה. כמו שנאמר — „החיים הם חיים, והמוות הוא מוות”. אני לא רוצה להישמע חכם אלא להיות כן, ואני מצטער, אני לא רוצה לחשוב על המוות.

● **נעמי גיבעון, אספנית אמנות:** הייתי מעסיקה את עצמי במחשבה למי לחלק את אוסף-התמונות שלי. הקריטריון לחלוקה היה למי מדידי ומכרי זה יגרום הכי הרבה אושר. הייתי מנסה, עד כמה שאני יכולה, להטביע את חור תמי בתחום שלי.

● **ששי גז, עורך-דין:** אני מעריך את עצמי כאדם חזק, אבל ספק אם הייתי מסוגל להתמודד עם המוות באומץ כמו דן. אני נוטה לענות שהייתי מטייל בעולם, אבל למעשה אי-אפשר ליהנות כשיוודים עים שזה הולך להיגמר. במחשבה עמוקה יותר, הייתי ממשיך כרגיל.

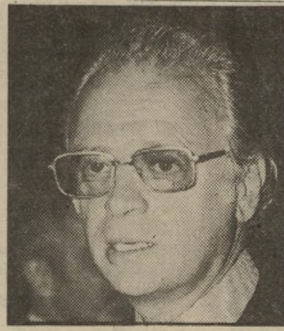
● **יאיר גרבוז, צייר:** אין לי תשובה. תתקשרי בעוד שעה, אני צריך לחשוב על רעיון. (אחרי שעה): הערב של דן העלה את השיא, ועכשיו מדברים וחושבים על מה שהיה שם, אבל אין לי חשק להתבטא. אני רוצה להשאיר לעצמי את המחשבות והחוויית.

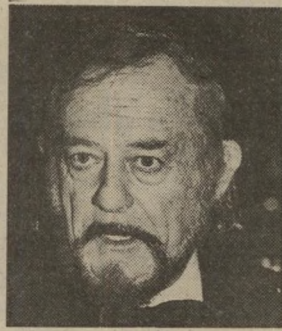
● **אמנון אברמוביץ, עיתונאי:** הייתי מגיש עירעור. ובאמת — אני לא יודע. זאת שאלה נורא קשה. זאת שאלה מאוד מעניינת, אבל אני מופתע ולא יודע מה לענות.

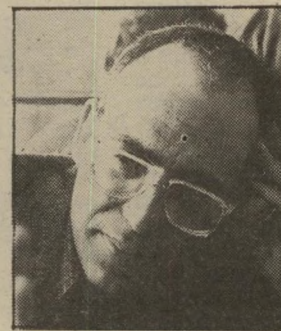
● **ד"ר דוד הרודי, סוכיבור:** לוג: פעם היתה לי בעייה בריאותית, והתעלמתי ממנה לגמרי, אבל הוצאתי יותר כסף על חופשות. כשהתברר שזו טעות, ושאיני בריא, הייתי בדיכאון, כי שוב היה צריך לחסוך בכסף. אילו היה צריך, הייתי עוזר לעצמי לנוח לפני הזמן.

● **אפרים קישון, סאטיריקן:** הייתי עושה את כל הדברים האסורים, לוקח סמים ואומר את האמת לאנשים. הייתי מקווה שאני לי יקרה נס, אבל קרוב לוודאי שהייתי חוסך מעצמי את המערכה השלישית, ומתאבד לפני איבוד צלם-אנוש.

● **דוד טרנקובר, מעצב גראפי:** להרבה אנשים קשה לצאת מהאירוע של דן, בגלל הדיכאון. אני לא מסור גל בימים אלה לחשוב על שאלה כזאת.

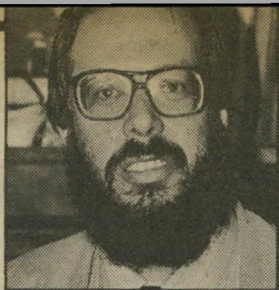
● **הרצל ליכשיץ, אסטיטולוג:** ברגע הראשון הייתי נכנס לדיכאון. הייתי רוצה לנסוע בעולם ולראות כמה שיותר. הייתי לוקח איתי את כל בגדי-השינה, כדי שנוכל לבלות את שארית הזמן שנותר ביחד, במקומות מקסימים ומיוחדים.

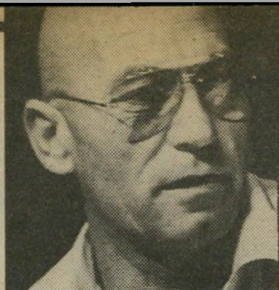
● **שירה רונביק, עורכת דין:** אני מאמינה שהייתי מנסה להתמודד עם המחלה עד הרגע האחרון. פרידה פירושה השלמה, ואני לא משלימה בקלות. זו שאלה נורא קשה, אבל באופן כללי הייתי נאיב, ולא מפגינה את המחלה כלפי חוץ.

● **ריבקה מיכאלי, מנחה:**
זה הרבר היחיד שעוד לא תיכננת. אני מחכה להודעה. וברצינות — אני לא יודעת!

● **ד"ר אבי עוז, מרצה לספרות:** הפילוסופים והאמנים מלמדים שהרבר המרכזי שאנו יכיר לים ללמוד בחיים זה ללמוד למוות. הלואי שהיה לי האומץ להתמודד כמו דן. המעשה שלו שבר איסור חברתי, וההחצנה מקלה על ההתמודדות.

● **צבי ינאי, עורך „מחשבות“:** זה כמו לשאול חייל איך תתנהג במיקרה שטנק יעמוד מולך. קשה לנבא איך ינהג במיקרה זה. הכל היפותטות, סביר להניח שלא יתגשמו. לכן אני שומר לעצמי, מטעמים של פרטיות, את השערותיי.

● **מרגלית צנעני, זמרת:** שאלה איזמה. כל תוגת העולם היתה נופלת עלי. הייתי מיד עושה צוואות וכל מיני הוראות קבע, ומשביעה את משפחתי שיראנו לבני. מכיוון שאני ליצנית, הייתי מתמודדת עם המוות בצחוק, כי זו צורה של הסתכלות מהצד.

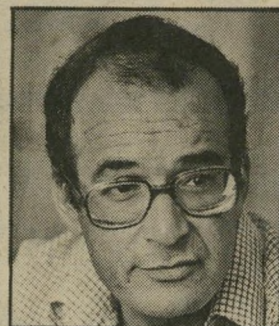
● **יורם שסטרל, עורך דיין:** קשה להתייחס למלאך המוות, כשיהוא לא בסביבה. דן עשה מעשה אמין ולא שיגרתי. אני הייתי מתמודד עד הרגע האחרון, ולא נכנע. הייתי נלחם במחלה עליידי המושך שיגרתי החיים היומיומית, בלי להירדם ימים.

● **יפה ירקוני, זמרת:** אני מעריצה את אומץ ליבו של דן. אני הייתי נוהגת בדיוק להיפך. מסתגרת, מסתירה ככל האפשר, לא מספרת לאיש, אפילו לא למיש פחה, ולא נותנת לאיש לכאוב אתי את כאבי.

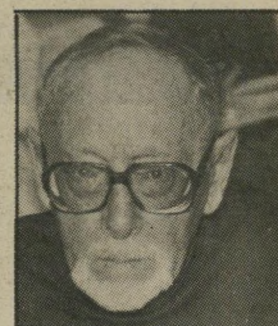
● **אורנה סורת, שחקנית:** קודם כל הייתי סוגרת כל מיני עניינים בעבודה ועניינים אישיים. בזמן שנותר הייתי בורקת את מצבי, וברגע הנכון עוזרת לעצמי לא להגיע למצב נוראי.

● **יוסי שיר, חבריכני סת:** נורא מעניין לי בחיים, לכן הייתי ממשיך הכל כרגיל. לא עסקתי בדברים בטלים, והיריעה על המוות לא תגרס לי לעזוב הכל ולצאת לטיול בעולם. עולמי הוא פנימי, ואת מעשיי הייתי ממשיך, כדי לראות עוד קצת ברכה בעמלי.

● **חיים באר, סופר:** הייתי מצטנף בצד, כמו חתול, ועושה את הרברים הכי אינטימיים שלי: מס' יים שיחות שלא הספקתי לעשות, מסיים לכתוב דברים שרציתי לכתוב, פוגש עוד כמה אנשים, ובעי קר הייתי רוצה להיות עם עצמי.

● **יגאל מושנזון, סופר:** הייתי כותב שירים. המוות זה עניין מאוד אישי. לכן הייתי רוצה לעשות אותו בקול רמה דקה. אני לא רואג לנצח, והנצח לא רואג לי. לכן אין לי כוונות לעשות דברים, כדי שישארו אחרי.

● **יעל דיין, סופרת:** ברור שהייתי כותבת עוד ספר. ההנחה שלי היא שכל הזמן יש צורך להתבטא, וכשהזמן קצר או הרצון המי יירי הוא להוציא את המיטען הקי יים.

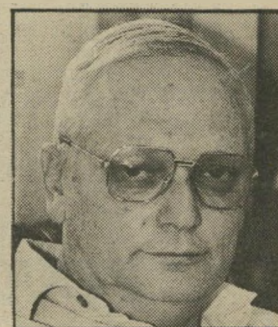
● **לאה שקדיאל, מחנכת:** הייתי עושה חשבון נפש מוסרי ושואלת את עצמי האם חטאתי, האם היה מחל, והאם אפשר לתקן את המעשה. בזמן שנותר הייתי רואגת שהקרובים לי יחיו כמו שצריך אחרי מותי, ושמה שאני משאירה בעולם הזה יהיה הכי טוב.

● **דבורה עזמר, סופרת:** הייתי אוכלת את כל הממתקים שעששו אני לא אוכלת כדי לא להשמין. אבל אם הייתי יודעת שה עסק אבוד, לא היה איכפת לי להשמיין. אני לא יודעת אם הייתי משתפת את המיטען. כל מה שעולה לי בראש עשוי זה המון שוקולד.

● **קרולין לנגסורד, שח קנית:** הייתי נוסעת בכל העולם לחפש רופא טיבעוני, שיציל אותי. אם זה לא היה עוזר, הייתי מסתגרת בבית בדכאון עד הסוף.

● **אורח זמורה, מוציא לאור:** אני עברתי משהו רומה, אז יש לי מושג מהי ההרגשה. מחשבה כזו לא מבילה אותי. הייתי מספר לסוככים אותי, אבל לא עושה חיי גות. חיי היו ממשיכים כרגיל, עד כמה שאפשר, כי זו ררכי להתמרדר.

● **בוז אלבלאום, סקר בכיר:** הייתי מתיישב, וכל הזמן כותב שירים, כמו למשל: „קינאתי כחיות / שיש להן חרות / לבחור להן/חיים מאושרים. / קינאתי בחיות / שגם הציידים / המבקשים כן ועם לכלות / אינם ממריים.“

● **דוקטור קובי זר, גינקר לוג:** האינסטינקט הראשון הוא לתפוס את כל העולם, אבל הייתי מעדיף לסיים עבודות שאני כותב. המוטו שלי הוא דבריו של ברטולט ברכס: כאשר יבוא יומך לעזוב את העולם, תרע לפחות שניסית לשפר אותו.

● **שוש עזרי, שדרנית:** לא מוכנה לחשוב על זה. לא לא: אני מספיק מדוכאת מהסיפור של דן, הוא יקר לי וזה כואב. אני רוצה לחיות בלי לחשוב על המוות עד לרגע האחרון.

● **מורדכי יובל, נאמן חבריכנסת:** הייתי מנסה להשיג תוצאות שאני חותר להן כל חיי. בשני תחומי עיסוקי, המרעי והלאומי, קשה להגיע להישגים מיידיים, אבל אולי דווקא כשאין לך סיבה לראו לחייד, כי העסק אבוד ממילא, אז תצליח לעשות דברים.

● **יאיר צבן, חבריכנסת:** מוות של אדם הוא הרבר האינטימי ביותר שיש לו. אני לא הייתי רוצה להיות מעורב כשמדובר באחרים, ולא לחשוף את עצמי כשמדובר בי.

בימים אלה מחש, רנו 19 ENERGY, המכונית
החדשה מבית רנו, מחוללת את המהפכה
הגדולה בעולם הרכב המשפחתי
לא עוד תפיסה סולידייט ושקטה, אלא תפיסה
מהפכנית אמיתית - מכונית בסיוחה ויציבה מחד
ומהירה וספורטיבית מאידך.
אם דם נועז וזרם בעודקין והרצון לחידוש פועם
בליבך, רנו 19 ENERGY זו המכונית שחייבת לה.

מהפכת ה-ENERGY

רנו 19 ENERGY מציגה תפיסה חדשה לחלוטין -
מנוע ENERGY שטרם היה כמותו.
פעם ראשונה שלמנוע 1390 סמ"ק יש 80 כוחות
סוס לבלים.
זהו הישג אדיר למתכננים ויתרון עצום לנהג.
רנו 19 ENERGY היא חסכונית מאוד, היא גומעת
19 ק"מ לליטר אחד מחוץ לעיר (במהירות
מיוצבת של 90 קמ"ש) ומגיעה למהירות של 177
קמ"ש.
במשפט אחד - רנו 19 ENERGY, תמצא צירוף
מעולה של ביצועים מרשימים וחסכון ניכר בדלק.

אירודינמית, מרווחת ונוחה

הנהיגה ברנו 19 ENERGY רכה וההיגוי קל.
זהו היגוי מדויק ומתקדם, המעניק לנהג מידה
רבה ומיידית של בטיחות ואחידות כביש טובה.
רנו 19 ENERGY מעוצבת בצורה אירודינמית
מודרנית והיא יציבה מאוד על הכביש.
בפנים היא מרווחת ביותר וכל אחד מן הנוסעים
יכול לשבת בנוחות מרבית. המושבים גדולים,
רכים וטובים מבחינת הנדסת אנוש ויש הרבה
מקום לרגליים.
רנו 19 ENERGY מצוידת בפתחי אויר רבים.
היא מכונית שקטה ונעימה גם בנהיגה מהירה.

ציון - 10

היה כדאי לחכות? רנו 19 ENERGY היא מכונית
הדגל למכוניות מסוגה, רק פעם בדור מחוללים
מהפכה כזאת.
לרנו 19 ENERGY גימור מעולה, רנו בודקים כל
מכונית ומכונית לפני שהיא יוצאת לדרך וכך
אתה יודע שאתה מקבל מכונית מושלמת.
רנו 19 ENERGY מהירה, אלגנטית ונוחה.
אם אתה מחפש לא סתם מכונית משפחתית, אלא
מכונית שתתן לך יותר מזה - ביצועים מעולים
ונהיגה חזקה, מצאת! רנו 19 ENERGY
עכשיו במחיר היכרות.

החל מ- 29,495 ש"ח כולל מע"מ.*

RENAULT

אין מאר לאינולאר רנו

* המחיר אינו כולל אביזרי רישוי.
נפ"י מחירון 921 מיום 3/4/89

80 כוחות סוס עושים את ההבדל

תל-אביב - ריביל 26 ■ חזפה טל. 723294-04 ■ ירושלים טל. 226491-02 ■ באר שבע טל. 70911-057 ■ נתיניה טל. 40404-053 ■ ק. גת טל. 888534-051
טל. 627157, 627151-03 ■ צומת וולקן שדרות ההסתדרות 163 ■ ז. לזי, רח' הס 4 ■ עמיגל, רח' הפלדה, אזור התעשייה ■ אזור התעשייה, רח' פנקס ■ אשדוד 521723-08 ■ אילת 78025-059

מי קבע מהם מיצורכי יסוד?

מי קבע מה לסבסד?

מומחה לתזונה מציג

שאלה מהכננית:

להפסיק לסבסד

מזון מזיק.

שרה ליבוביץ

מדווחת:

האם מדינת ישראל היא מדינה אכזרית, הוורסט את בריאות אזרחיה בשיטות, ומתוך תכנון קפדני ומחושב?

מוצריה היסוד, למשל, "אומר יצחק בן-אורי, מרפא טבעוני. המדינה מסבסדת שורה של מוצרים: לחם, חלב, עוף וביצים. אלה נקראים מוצרי יסוד. כלומר: הם מיסודות תזונה של האדם. בלעדיהם אין הוא יכול להתקיים.

לכאורה זוהי מטרה טובה. המדינה רואגת לתושביה, מקפידה עליהם שהם יאכלו מזון בריא וטוב. אבל המציאות שונה לגמרי. דווקא המוצרים האלה מוזיקים לבריאות האדם, מסיבות שונות, אך בעיקר מפני שהם רוויים בכולסטרול!

מתוך טבלת הרכב המזונות שהוציאו משרד הבריאות ובית המידע הממלכתי לתזונה ולכלכלת בית בירושלים: במאה גרם של חלמון ביצה (5 חלמונים) יש 1600 מיליגרם כולסטרול. ביצה אחת מכילה כ-320 מיליגרם. ב-100 גרם כבד-עוף יש 475 מיליגרם. ב-100 גרם של בשר-עוף יש 80

טרול: שומן מר. זהו חומר אורגני, הנמצא בכל התאים של כל בעלי החיים. הוא מסייע בבניית דפנות התאים, ובמיוחד בבנייתו של המעטה המבודד את סיביות העצבים. בגוף האדם מתרכז הכולסטרול בכבד, במרה, בטחול ובדם. הוא נחשב למלווה הקבוע של השומנים מן החי. ככל שרמת השומנים הרוויים עולה, כך עולה רמת הכולסטרול.

כיום נחשבת כמות נורמלית של כולסטרול בדם 150-280 מיליגרם. לפני 40 שנה נחשבה כמות כזו של כולסטרול כלא תקינה. אז סברו שרמת הכולסטרול בדם צריכה לנוע בין 100-200 מיליגרם.

בימינו, הרפואה צריכה להתאים את עצמה לציבור הרחב. היום רוב האנשים שמנים מאוד, וזוללים ללא הרף. לכן כמות הכולסטרול ברדם גבוהה. הרופאים אינם יכולים להגיד לכל מי שפונה אליהם שהוא חולה ושחייב בסכנה, לכן התחכמו והעלו את

לחולים שלנו אנחנו אומרים שלא יאכלו ביצים, מוצרי חלב ובשר. אבל הישראלים אינם כהים ביצים. ישראל נמצאת במקום הראשון בעולם בצריכת ביצים. הישראלי אוכל כשתי ביצים בממוצע ליום.

● והמדינה מסבסדת בדיוק את מה שמזיק!

יש לה, כנראה, סיבות אחרות, לא בריאות, תיות, לעשות את זה.

ביצה ליום!

שלום דוד, מנהל מחלקת עיבוד נתונים במועצת החלול: אנחנו מייצרים

וועדת השרותים של הכנסת, אומר בן-אורי. ניסיתי לברר שם מי קבע שדווקא אלה יהיו המוצרים המסובסדים. האם סל המוצרים הזה נקבע על-פי טובת האזרחים, או טובתה של המדינה? התשובות שקיבלתי היו מעורפלות. באותה תקופה, משרד הבריאות ניסה ליצור צמצום את מיכסת הביצים לשתי ביצים לנפש בשבוע. מועצת החלול התנגדה, בטענה שמדובר בשנים רבים, בגליל ובפרוודור ירושלים, מתפרנסים מהלולים.

המדינה מסבסדת

מחלות לב!

לפני שלוש שנים הגיע הענף הזה למצב אבסורדי. היו 150 מיליון ביצים מיותרות. מועצת החלול מכרה אותן, באמצעות מתווך, למדינה ערבית, וזה כאילו שהמדינה החליטה להרוג את הערבים לא במלחמה, אלא בעזרת התקפילב.

העיקר: התיכנון

הניסיון לגלות מי החליט מהם המוצרים המסובסדים, ולמה, אכן מייגע מאוד. כמישרד הבריאות נאמר לי כי אין כל קשר בין המוצרים האלה לבריאות. מה זה שייך כלל לבריאות? — התפלג שם. תפני לי מישרד התעשייה והמיסור:

במישרד התעשייה והמיסור היפנו אותי למישרד החקלאות, למרות שהוא המסבסד את הלחם מטעמים כאילו הוא מיסור, כדי שלא יהיו במדינה רעבים ללחם.

רליה הראל, סגנית מנהל כללי לייצור בשר ליבוביץ

מיליארד ו-300 מיליון ביצים לשנה. אין לנו שום עניין בהגדלת מיכסת הייצור או בהקטנתה. אנחנו פשוט מספקים צריכה.

● ואם פתאום אנשים יפסיקו ל־אכול ביצים, מה יקרה?

(דויד צוחק). זה לא יקרה אף פעם. אולי תהיה ירידה בצריכה, אבל נפילה גדולה לא תהיה. ואם בכל אופן, באופן תיאורטי, תהיה נפילה, המושבים, המתפרנסים מהלולים, בגליל ובפרוודור ירושלים, יצטרכו למצוא פרנסה אחרת.

● אתה יודע שביצים אינן בריאות?

על כל מאכל אפשר להגיד שהוא לא בריא.

● אתה אוכל ביצים?

בטח. ביצה אחת ליום!

להרוג בהתקף-לב

לפני 10 שנים השתתפתי בדיון על המוצרים המסובסדים, שהתקיים ב־

מיספריהם של הערכים הנחשבים כתקינים. זה, כמובן, מגוחך, אומר יצחק בן-אורי. עודף כולסטרול שוקע בדפנות העורקים, גורם לכך שהם נעשים צרים יותר, מגוונים, נוקשים. השלב הבא הוא מחלת טרשת העורקים. נפגעים העורקים הכליליים של הלב. מתפתחת באופן הדרגתי מחלת לב כלילית.

זה לא

בידינו!

הפרופסור מוריס לוי, מנתח לב: "אין ויכוח שהכולסטרול מוזיק לבריאות. זו מוסכמה ברורה ומקובלת על כל הרופאים". **אם כך, מדוע אינכם יוצאים נגד סובסוד מוצרים עתירי כולסטרול?** אנחנו, הרופאים, צריכים להתריע: זה תפקידו של מישרד הבריאות! הרי במילא זה לא נתון בידנו. כל התחום הזה הוא כלכלי.

ובכל זאת, הרי אתה יודע, יותר מכל מקד ממשלתי, עד כמה הכולסטרול מזיק.

מומחה בן-אורי
320 מיליגרם כולסטרול בביצה

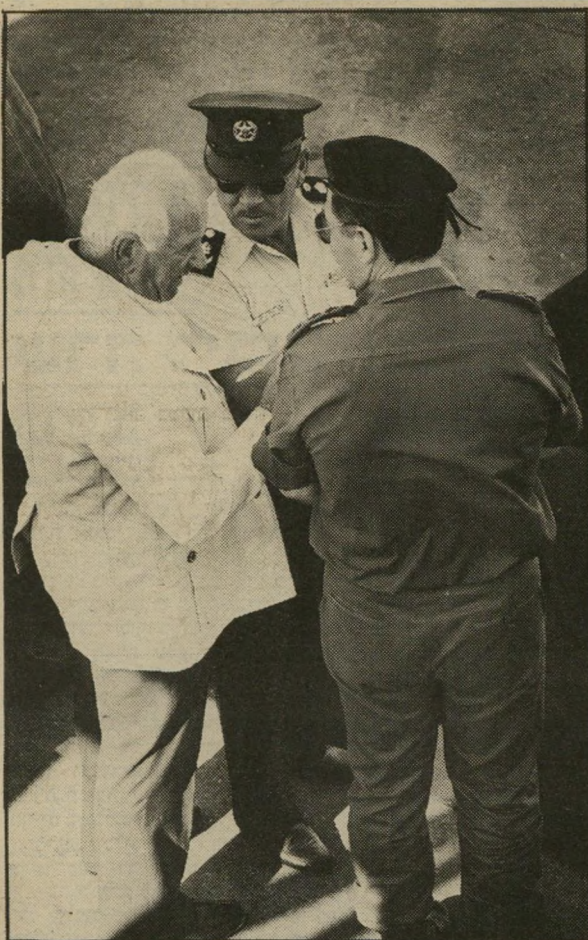
מיליגרם כולסטרול. ב-100 גרם שמרים, המשמשים לאפיית לחם, יש 680 מיליגרם כולסטרול.

הרופאים התחכמו

את הכולסטרול גילה בתחילת שנות ה-40 סטודנט אנגלי, שחקר את אבני המרה. פירוש המילולי של המונח כולס-

מדוע החוויר מנכ"ל "כלל" אהרון דוברת? * תגובה מיידית לבדיחה של יהודית רביץ

ציון צמיר, העולם הזה

והרבה להתבדח. בפניה אחרת עמד הח"כ לשעבר מיכאל דקל, שנאשם בעבירות חמורות של לקיחת שוחד, ושוחח בידידות עם מפכ"ל המישטרה, דויד קראוס והרמטכ"ל, דן שומרון.

יצחק שויר ראש-הממשלה, מחבק את נכדתו, שי חיכתה לו בנמל-התעופה עם שובו מבין קורו בארצות-הברית. מצב רוחו של ראש-הממשלה היה מרוסם

■ משהחלה מסיבת-העיתר נאים הכלכליים עם אהרון דוברת, מנכ"ל כלל, ביום החמישי, התבקש כל אחד מהכתבים להציג את עצמו. כשהגיע תורו של הכתב הכלכלי של ידיעות אחרונות, בני ברק, הוא קם והציג עצמו כיואב יצחק, ואמר: "הופס, סליחה, טעיתי". באותו הרגע נפתחה הדלת ויואב יצחק, הכתב הכלכלי של סעורי, שפירסם את סדרת-התחקירים על כלל, והצביע על חשדות למעשים פליליים, נכנס פנימה, והכל פרצו בצחוק. מי שעמדו ליד מנכ"ל כלל, דוברת, טענו שהוא החוויר.

■ תת אלוף אבי אלמסי, מי שהיה קצין-תותחנים ראשי, לא היה מובטל זמן רב אחרי שיחרורו מצה"ל. ידידו, איש האופנה אורי רביבו, אף הוא קצין גבוה במילואים, מינה אותו כמנכ"ל רשת חנויות-האופנה שבעלותו.

■ איש-הביטוח יוסי חכמי סעד בחברת ירדים במיסערה תל-אביבית, ועם סיום הארוחה ביקש את החשבון. כשקיבל אותו הוא הושיט יד לכיסו, להוציא את הארנק, ולמבוכתו הרבה הסתבר לו שהוא איכר אותו. חכמי לא נואש, וביקש הלוואה מחבר שהיה עימו.

■ תצוגת-האופנה של מעצב העילית עודד גרא העלתה סר מק וגרמה מבוכה לכל הנשים החשובות שישבו בשורות הראשונות. על הבימה הופיעו בקיט עייקישור זוג רקדנים מלהקת בת-שבע, שהיו עטויים פיסות בד ועירות, שהסתירו את איזור החלציים בלבד. בשורות הראשונות ישבו זיוה להט, מיכל מודעי, נלה יעקובי, ראוי מה וייצמן, מוריאל ארנס ואחרות, שהרגישו לא בנוח למר-

הלוחם הגדול בעישון

להט
אתה יודע מי נמצא כאן?

הד"ר טוביה לרר, יושב-ראש האגודה הישראלית למניעת עישון, עלה לפני שבועיים במעלית של עיריית תל-אביב. לפני שנסגרה הדלת, נכנס למעלית שלמה להט. הוא בידד את לרר לשלום ו-לרר חשב שהוא מברך לשלום גם אנשים שאותם אינו מכיר. אבל מייד התברר שצ"ץ אכן מכיר אותו. להט התעניין בשלומו של ג'ו שייק, המיליונר האמריקאי הקטש (83), שתרם לאגודה עד היום כמיליון דולר, ושבוזותו קיימים תשדירי-ריהטות בטלוויזיה, והזכיר ללרר מתי שניהם נפגשו באחד וזנה - יחד עם שייק, לפני ארבע שנים, בכנס-דופאים. לרר סיפר ללהט ששיק שאל מה עושה ראש-העיר בעניין העישון, והוסיף שהוא אמר, כתשובה, לשייק, "הבעיה מאוד מסתריה אותו, והיא בראש דאגותיו". צ"ץ חיך לשמע ההגזמה. בקומה השמינית נפתחה דלת המעלית, וגבר צעיר רצה להיכנס כשסיגריה בידו. להט אמר לו: "אתה רוצה להיכנס למעלית עם סיגריה? אתה יודע מי אני?" "כן, אמר הבחור, אתה מר צ"ץ." "זה לא חשוב מי אני", אמר לו ראש-העיר, "אתה יודע מי נמצא כאן איתו? הלוחם הגדול בעישון!" "הבחור מיהר להסתלק משם."

■ אה הרקרנים העירומים. ■ איי-קלוד אדרי, אשתו של השר בלייתק, רפי אדרי וג'ואן אדרי, גרושתו, ישבו ב-אותה השורה והתעלמו זו מזו.

דויד טל הזמר הישראלי המתגורר בפאריס מזה שנים רבות, שם הוא מופיע במועדונים שונים, הגיע ארצה לחגי-הפסח. טל התמרסם לפני שנים רבות, כחצי מהצמד הדווה ודויד, שהיה בזמנו צמד מאוד פופולרי בארץ. הם זכו בפסטיבל-השירים בטוקיו בשיר "נעמי".

להריונה. מאחורי הקלעים איפה רה המיסעדינית ההודית ריינה פרשקורנה את הרוגמניות. ■ הומר שימי תבורי ה-

גיע למסקנה שעבודתו כומר אינה מספקת אותו מבחינה כלכלית, והוא נכנס כשותף במישר רדיהפקות ביחד עם יהודה

קיסר. בתוקף היותו שותף הוא החליט לקחת על עצמו את הניהול בפועל של המישר, והוא עורך את המשאומות עם הלקוחות.

■ **רזני שטרן** הוא אחד מבעלי הפאבים הכי פופולריים בעיר. הוא עובד שישה ימים בשבוע, ורק יום אחד הוא נח בחברת בנימישפתו. באחד מימי השבוע הוא התפנה מעבודתו ולקח עימו את רעייתו, כדי לבלות ביחד. אחד מאולמות הבאולינג החדשים שנפתחו בעיר. אשתו קיווה תהיה להם ערב אינטימי, אך תיקותיה התבררו. רקות מועטות אחרי הגיעם למקום ניגשו אליו בעלי המקום כדי לברכו, ותוך כמה דקות הפכו חילופי הברכות לשיחת עבודה, שהסתיימה כשעת לילה מאוחרת. שני הצדדים סיכמו על הפעלת מיסעדה ופאב במקום בניהולו של שטרן.

■ **יעל קולומבר**, אשתו של המלחין הנודע, מישל קרלומבר, הגיעה ארצה לחגוג פסח, וכבר הספיקה להיפגש עם חברים הרבים. קולומבר סיפרה שבתה בת ה-21, **אגת**, הקימה חברת-הפיקות בשיתוף עם הבת של כוכבת-הקולנוע **מרי לסי** רה.

■ **אופירה נבון** הגיעה לפני שבועיים, לברכה, למלון נלי כינור בטבריה. היא לבשה חליפת-פתיינינג, לא היתה מאופרת, ושיערה היה בצבע חום-בהיר, והייתה בקבלה לא זיהה אותה. היא שהתה במלון יומיים, והשתתפה שם בסדרה לשיזורי-פרחים, במשך שלוש שעות ביום.

■ ימים אחדים אחרי נבון, הגיע למלון הבעלים שלו, **יעל קב נימרודי**, עם פמליה שכללה את בנו **עופר**, חתנו ובעלה של בתו **רותי**, נהג ועוד כמה. התבורה ישבה סביב שולחן על המירפסת, וכל המלצרים הסתובבו סביבם והגישו להם משקה וכיבוד. זוגילינים שהיה במלון עשה להם הצגות, וליצן שלישי, על כבים גבוהים, שהיתמר לגובה של שלושה מטר, עורר את

ואג' סיאג

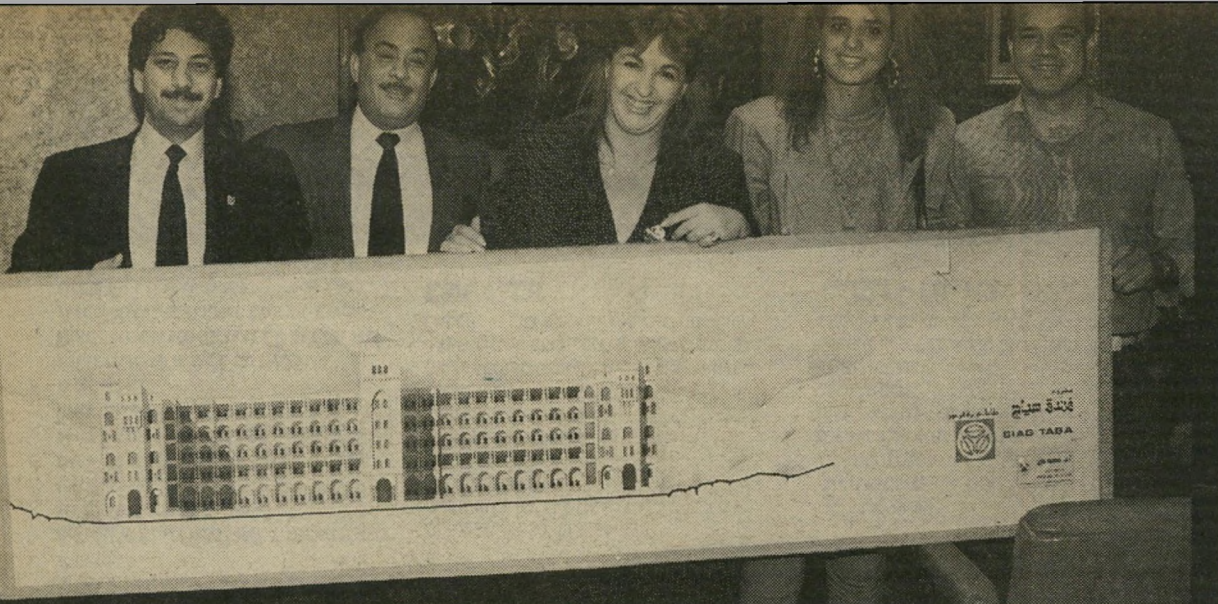
המלוני בן ה-27, (ראשון משמאל) התחיל בהקמת התשתית של מלון-פאר בטאבה, שיקרא "סיאג טאבה". בצילום הוא אוזן בציר של דגם המלון,

התעניינותו של נימרודי, אשר מישש את הרגליים הארוכות, וביקש לדעת כיצד והיכן הן מתחברות לקביות.

■ **ענת טופול** ובעלה, אישה-הסרטים **יורם ברזילי**, עזבו את לוס-אנג'לס, אחרי שהות ממושכת. הם שוהים עתה בלונדון, עם בתם. ענת היא בן הריון.

■ בן נולד, אחרי שלוש בנות, **סלמח ואבי**, בנו של **רחבעם (גנרי) ואבי** ולאשתו **גילי**. המישיפה מתגוררת בכפר תבור, ופלמח עובד כמנהל במיפעל לציר צבאי בבית-שאן. לי-תינוק קוראים **סלג**, ולשלוש אחיותיו — **כינרת**, **מעין** ו**ירדן**. לחגיגת ברית-המילה הגיעו **משה לוי**, הרמטכ"ל לי-שעבר, **ראומה ועזר וייצמן**, **רות דיי**, וכמוכן גנדי ואשתו **יעל**.

■ לראש מועצת כפר-תבור, חבר הכנסת **מיכה גולרמן**, יש באחרונה בעיות של אמנות, כי

כשליצידו סמיר תופיק (שני משמאל), סגן עורך העיתון "אל אח'באר". לצידם שלוהו ברגל, מפיכת אירועים, הנמצאת עימו בקישרי עבודה, מלכת היופי **שירלי בן-מרדכי ויידו**, אסד.

אברהם בינדר הצייר הקשיש ערך תערוכה רטרואספקטיבית של יצירותיו. בתו **יעל מרין**, המתגוררת בארצות-הברית, באה במיוחד. בתו, **זיוה בינדר**, מי שהיתה מלכת-המים ונערת-זוהר בשנות ה-60, נעדרה.

■ במשך שנה ושלושה חודשים, כאשר הופיע ב-250 הצגות של המחזמר **עלובי החיים**, הוציא **אבי טולדנו** הרבה אנרגיה על הבימה, בעליה על באריקדות, קפיצות והתרועעות, ולכן יכול היה להרשות לעצמו לאכול ולדלול ככל שרצה, בלי לעלות בבישקל. אחרי שפרש מן ההצגה המשיך הזמר לאכול בכמויות, אבל מכיוון שלא שרף קלוריות הוא שמן בחמישה קילו. לקראת הקדם-אירוויון הוא רצה להיראות במיטבו, החליט על דיאטה חריפה, והוריד את הבישקל הימיתר.

■ בן נולד לבעל מועדוני הלילה **איציק אבנרי** ולאשתו **רעיה**. השניים הכירו זה את זה לפני שנה, דרך המדור מכתבים לרוח. בזמן שהאם התאוששה בביהמחלים מ'שוב לך בירוש' לים, הגיע איציק למועדונים שלו כשכידו משקאות וכיבוד, לכבוד המאורע. צירוף-מקרים מעניין: התינוק נולד בדיוק ביום-הולדתה של עורכת-המדור, ששידך בין בני-הזוג (ה' באפריל).

■ **נעמי רזן וזוהר אדלויאב**

כמו דסטין הופמן

גורי יינברג
בבר חצי שנה

בעיר-הסרטים שוהה, מזה שנים אחדות, **ממי ויני-ברג**, מאלמנט-מינכן, שהיתה אשתו של **מוני ויני-ברג**, מאמן-המתאבקים בנה היחיד של וינברג, **גורי** (18), סיים בשבוע שעבר את לימודיו בבית-ספר למישיחק, והוא שואף להיות שחקן. לגורי כחול-העיניים והפה התואר יש מדריך למישיחק, המכין אותו לקראת מיבחני הבדש אליהם הוא ניגש. ה'מדריך' של **בריאן ארי-בראין**, שחקן ומדריך-שחקנים ותיק, שעם תלמידיו נימינים כמה מפורסמים, כמו **כוכב-הסרטים והטלוויזיה ניק (ניק) ונשיך**, **נולטה**, שאותו גילה אובראין לפני 25 שנה. כאשר התלונה מימי באוזני המדריך על-כך שגורי רץ למיבחני-בדבר חצי שנה, ועוד לא יצא מזה שום דבר, הוא צחק ונתן לה הרצאה ארוכה על הוליווד, העיר המשוגעת והקשה, על **דאסטין הופמן**, שרץ למיבחנים במשך 10 שנים, ועל **מארלון ברנדי**, שעזמו מיודד אובראין, שרץ למיבחנים במשך חמש שנים, לפני שיזכה בהצלחה. גורי צריך להיות חזק ומתמיד, סיכם המדריך, אני מאמין שבסוף זה ישתלם לו.

דירת יוקרה - בתנאים שלך!

שלם 25% עם חתימת החוזה והשאר - כפי שנוח לך עד הכניסה לדירה

באר שבע

בשדרות יעלים בסמוך לפארק באזור שופע ירק בנין נוסף בפרויקט היוקרתי ביותר בעיר באיכות בניה מעולה ועכשיו בהנחה מיוחדת. לבחירתכם:
דירות 4 חדרים 120 מ"ר.
דירות 5 חדרים 140 מ"ר.
דירות פנטהאוז.
לפרטים נוספים:
שיכון עובדים, דרך מצדה מרכז הנגב ב"ש.
טל. 057-495540, 057-495811

חיפה - נוף ים

בצפון מערב הכרמל, דירות גן מרהיבות הצופות לים. בכל קומה דירה אחת עם כניסה נפרדת. לבחירתכם:
דירות גן בנות 5 חדרים 120 מ"ר + מרפסת גן 23 מ"ר או גינה צמודה.
לפרטים נוספים:
שיכון עובדים, רח' החלוץ 43 חיפה
טל. 04-660915

נתניה

באזור היוקרתי של העיר, ברח' שלמה המלך - 2 מגדלי פאר.
לבחירתכם:
דירות 3 חדרים 88 מ"ר.
דירות 4 חדרים 109 מ"ר ו-116 מ"ר.
דירות 5 חדרים 132 מ"ר.
דירות פנטהאוז.
לפרטים נוספים:
שיכון עובדים, לה גרדיה 58 יד אליהו
תל-אביב טל. 03-390721

פרויקט משותף עם:
משה שקד ובניו גרם
בהנהלת ישיעיהו שקד
דורות של אמיות ואיכות בבניה

חיפה - חנה סנש

ברח' חנה סנש, בנין יוקרתי מצופה אבן הצופה לנוף מרהיב. לבחירתכם:
דירת 4 חדרים 87 מ"ר - אחרונה.
דירות 4 חדרים 107 מ"ר.
דירות 5 חדרים 120 מ"ר.
לפרטים נוספים:
שיכון עובדים, החלוץ 43 חיפה
טל. 04-660915

פרויקט משותף עם: **דיוור ב.פ. בע"מ.**

חיפה - גני רוממה

בנוף של שמורות טבע, בתים בני 3 קומות במקום מעולה ברוממה הישנה. תכנון ארכיטקטוני מעולה, סטנדרט בניה גבוה, כל השרותים הקהילתיים משלימים את איכות החיים בגני רוממה. לבחירתכם:
דירות 4 חדרים 123 מ"ר.
דירות 5 חדרים 129 מ"ר.
ניתן לבקר באתר ביום ג' בשעות 15:30-17:30.
וביום שבת בשעות 10:00-13:00.
לפרטים נוספים:
שיכון עובדים, רח' החלוץ 43 חיפה
טל. 04-660915

חולם על דירת יוקרה?

שיכון עובדים יוצאת במבצע במספר אתרי יוקרה ומאפשרת לך לרכוש את דירת החלומות שלך בתנאים שנוחים לך.

בעת חתימת החוזה אתה משלם רק 10%, עוד 15% תוך 30 יום והשאר מתי שתראה עד הכניסה לדירת היוקרה שלך.

זה הזמן להגשים חלום -

בשיכון עובדים אתה קובע את התנאים.

רמת אביב - מגדלי אביב

מגדלי אביב ממוקמים בנקודה הגבוהה ביותר בכל רמת אביב. לפרויקט שישנה בנינים יוקרתיים הכוללים את כל השיפורים האפשריים ודייריו נהנים מפיתוח סביבתי מלא, הכולל בין היתר: מרכז ספורט בלעדי. לבחירתכם:

דירות 4 חדרים + חדר משק כ-135 מ"ר.
דירות 5 חדרים + חדר משק כ-155 מ"ר.
נציגי החברה יחכו לכם בימים ב' ו-ד' בשעות 08:00-13:00 ובימים א', ד', ה' בשעות 16:00-18:00.

ניתן לבקר באתר בשבת בשעות 11:00-13:00.
לפרטים נוספים:

שיכון עובדים, לה גרדיה 58 יד אליהו
תל אביב, טל. 03-390721

פרויקט משותף עם:

גבעתיים - גבעת העיר

בגבעת העיר הולך ובנה המגדל הראשון - מגדל העיר - המגדל הגבוה ביותר בעיר. 14 קומות של יוקרה משקיפות לים ולאזור המרכז כולו. לבחירתכם:

דירות 4 חדרים כ-127 מ"ר.
דירות 5 חדרים כ-143 מ"ר.
ודירות גג 4 חדרים + חדר משפחה + חדר נוסף על הגג + גג מרוצף 80 מ"ר.
לפרטים נוספים:

שיכון עובדים, לה גרדיה 58 יד אליהו
תל אביב טל. 03-390721

פרויקט משותף עם: **סילו בנה בנק ישראלי בע"מ**

שעות פתיחת משרדי המכירות בימי החג:

יום ד' 08:30-11:00, 19.4.

יום ה' ו-י 20:21.4, סגור.

יום א'-ה' 08:30-12:30, 23-24.4.

יום ג'-ד' 25-26.4, סגור.

המפתח לדירה שלך נמצא בשיכון עובדים

יש לך כתובת.
שיכון עובדים

תמי אילון

רפסודה על המים

הטעם מוזר, עבר שנגמר, מתפתל אל הסוף / מתנדר בטייף על ריצפה רעועה, מתי נגיע לחוף.

שתי שורות מתוך שיר חדש, כל יכול. החוף הוא, אולי, תחנת-הרדיו שתשמיע אותם, או אולי הבימה, שתסחוב את ההופעה, או אולי התברה, שתחבק את השיר כתב ליהוד. הוא מבצע אותו עם איתי הבר, קלידים ובס, דודי לוי, תור פיס וכלי-הקשה, ונועם שמאי, גיטרות. ההרכב הזה עומד להוציא, עכשיו, את תקליט-השירים הראשון שלו לרדיו. השלושה מתכוונים ל"קטע" הזה כבר שש שנים, שבחן הם ניגנו ויצרו ביחד. מחוץ לעניין האמנותי הם "קסטה", זאת אומרת חבורה. צורת-העבודה של הם לא השתנתה במשך השנים. בהתחלה הם יוצרים סקיצה של המוסיקה וה"מלודיה, אחר-כך ליהוד כותב את ה"תמליל. כשיש לו התמליל הוא חוזר ל"קסטה", מנסים עד שהשיר נראה להם נכון.

מבחינה מוסיקלית הם ממקדים את עצמם בין רוק למוסיקה שחורה. הגדרה

ליהוד: יוצר בלי שם-מישפחה

רחבה, והתוצר שלהם הוא יותר אינסוף איטיבי מאשר שייך לאסכולה מוסיקלית כזו או אחרת. המילים מבטאות מצבים ריגשיים מיידים, רצונות וחלומות של גיל-התה בגרות, כמו למשל השיר מותק: "כן מותק, אני לא מיואש / פותח דף חדש / אז אולי תעשי טובה / בואי אלי בחזרה". שאלתי את ליהוד אם הוא חולם להיט סטאר, כוכב. "אני מוסיקאי, ואני עושה מוסיקה. אני מקווה להצלחה, כי זה יאפשר לי לעשות עוד מוסיקה. זה הכל. לא חולם להיות סטאר". חולם לעשות הופעה על המים, בחוף הילטון, רפסודה על המים. זה באמת מגניב אותי". הם צעירים, יפים וחולמים.

פוטו עג'מי

ספר

בתור יהודיה ישראלית, שחייה כל חייה בתל-אביב, מבלי שהיה לה מושג על המתרחש מתחת לאפה, ועל קיומו של גטו ערבי, החי במנותק מסביבתו, והנמצא בתהליך הריסה ושיחקה מתמידים, אני רואה חשיבות מירבית בהכנתו של מיסמך דוקומנטרי, שיתאר את מירקם השכונה, שכונת עג'מי. כך אריא"ל אושפיז.

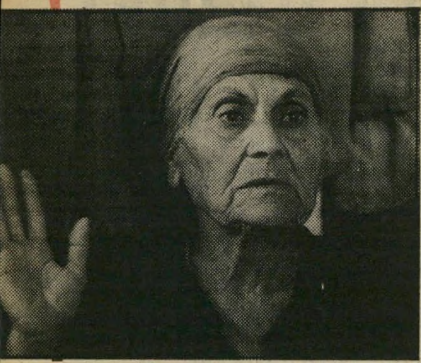
במשך שלוש השנים האחרונות הקדישה את עצמה לאיסוף חומר מצולם וכתוב, שיתאר את הווייהחיים בשכונה זו. ספריהצילומים המתוכנן מסתייע בסידור תרדאיזנות שהוקלטו ושנערכו. הראיונות כוללים סיפורים אישיים בלשונם של המרואיינים, התייחסויות של תושבי המקום, דרך ראיות ותוויותיהם האישיות בעניינים כגון דת, פוליטיקה ומצב השכונה. הרמויות המרואיינות, שסיפרו את סיפורייהן האישיים בספר, מייצגות מיגוון רחב של טיפוסים: נשים של נרקומנים, דייגים, צעירי שירדו לקנדה ושחזרו, נשים שהפכו דתיות, אשה יהודיה שנשארה גרה בעג'מי, צעירי שמהווים השכונה, רופאים-גנאים חברי ברית שלמה ברוסיה, שחקן צעיר, ועוד. על תהליך העבודה: "במשך עבודתי בשכונה יצרתי קשרים חזקים עם תושביההמקום, הפכתי בתבית בחלק מהבתים, ורק דרך

קירבה זו התאפשר לי להגיע לקבוצות אנשים כמו נשות נרקומנים ונשים רתיות, ולשכנע אותם לדבר בגלילי-לב. ליוויות בצילומים את פעילותיהם של הוועד הערבי למען ערביי יפו, וראיונות חלק מחבריהם.

"באמצעות מיכר-צילומים קפדני, המלי" וזה בסיפורים אישיים, תוך שימור הרובד הלי" שוני של המרואיינים, ניתן, לדעתי, להעביר בעוצמה את התחושה של אווירת השכונה והקורה בה, והעובר על תושביה".

אחר הסיפורים, שאותו מוכנה אריאלה לח"ן, למרות שהספר נמצא עדיין בשלבי עריכה, הוא סיפורה של תושבת השכונה, ילידת תאילנד:

"אני לא מיפו. אני מחא-ינגס. התחתנתי עם קרוב שלי. התחתנתי בת 14. הוא היה בגיל 16. לא היה סומך על עצמו. היה תמיד סומך על אבא שלו... אבא שלי היתה מוכרחה לחתן אותי, אחרי שאבא שלי נפטר. לא הייתי מבינה כלום. היום הילדה שלי בת 12 מבינה כאילו שהיא בת 20. אבל בזמני לא היינו יודעים מה זה אנשים. מה זה. בחוץ הראש שלי היה סגור לגמרי. מה אני יודעת. ללכת לבית-הספר. לחזור, לאכול, להכין שיעורים. זה מה שהייתי יודעת כל החיים שלי. פתאום התחתנתי. הם ביקשו אותי, הוא היה בא לבקר אחרי המילחמה של 67... כשהיכרתי אותו

צלמת אושפיז: מיכר צילומים קפדני

היה בגיל 14. אני הייתי בגיל הילדה שלי עכשיו. הייתי קטנה, הייתי. ולא הייתי בכלל מבינה מה זה חתונה. מה זה אירוסים. בכלל לא הייתי יודעת מה זה חתונה. בהתחלה לקחתי אותו כמו את. לכן בהתחלה סבלתי הרבה. וזה רק ההתחלה. כבר היום יש התעניינות רחבה בספר בשכונה עג'מי ובמקומות אחרים, הן מן ההיבט הסיפורי, הן מן ההיבט האמנותי. למרות זאת חסר המימון להשלמת הספר.

תיאטרון-רחוב כמעט שחקנית

אריאל לוי: חומו מחוסס

דמות ה"חמו מהחוסס" היא רק אחת מן הרמויות, שהיא לובשת ופושטת מעצמה. בשבילה זה תיאטרון-רחוב פרטי. אין קהל, אין בימה, אין תאורה, והתיאטרון טיבעי. "אני מחכה ליום שבו הקהל יהיה טיבעי, והתיאטרון לא", אומרת אריאל לוי. אריאל, בת 25. היום היא כמעט שחקנית. הספיקה לעבור בבית צבי. שנה באוניברסיטה במגמת-משחק. על זה היא מגיבה: "כולם מתפארים בזה, שגמרו משהו, את בית צבי או הסטודיו של ניסן נתניב או האוניברסיטה. אני מתפארת בזה שלא גמרתי. יש לי בעיה, להסתגל למיטגרת. שונאת הגדרות, לא מסור גלת לתייך דברים לתוך מגירות מסודרות. אז

מה אם אני בת 25? עכשיו היא פוסעת, לאט אבל בביטחון, בשולי התיאטרון הממוסד. תיאטרון-רחוב, פנטומימה וליצנות, הפקות פרטיות, פסטיבל עכו, ועוד.

"הצורך ללבוש מסיכות ולהיכנס לרמויות בא מתוך הרצון ליצור סיטואציות לא-רגי" לות, מוגזמות, כדי לקבל תגובות מיידיות. זאת הדרך שלי ללמוד, לקחת חומרים, שגם אם אין להם שימוש מידי, יהיה להם שימוש פעם". את חושבת להשתלב פעם בתיאטרון הממוסד?

"שאיפת-חיי היא לא בעל, ילדים, וידיאו ווולוב. אין לי צורך בביטחון הזה. לכן אני לא רואה את עצמי משתלבת במשהו שיש לו הקשר ממוסד. לגבי התיאטרון, לא חושבת שעלובי החיים זאת הצגה, ולא רואה את עצמי עושה צ'כוב בהבימה".

"אני רוצה להגיד את הדברים שלי, בדרך שלי, ומאוד יכול להיות שככה לא אגיד אותם בכלל". "לא מתסכל, לחיות בצורה כזאת?". "היטכנולוגיה זאת בחירה. ברור לי שללכת נגד הזרם הרבה יותר קשה. בחירה מראש במסלול צדדי מחייבת אותך להיות הכי טוב, בלי פשרות. עכשיו אני מומרת, בדרך שלי. כשהי חומר שלי יהיה מוגבל, אפרוץ קרימה. אם זה יצליח — יופי. אם לא, נעבור לתחנה הבאה".

מישחק "זה כאן?"

מישחק

בארץ שמישחקי הרמי על הבלקון, ביום השישי, הפכו חלק מהמסורת, עדיין אין תרבות-מישחק. באירופה ובארצות-הברית זה להיט. לפעמים מים יוצאים לראות הצגת-תיאטרון, לפעמים קונצרט, ולפעמים, באותה רמה של לגיטימיות, פותחים לוח ומשחקים. הם קוראים לזה: "תרבות-פנאי". זה חלק מאורח-החיים בכל שיכבות-האוכלוסיה. לא נדיר למצוא מנהלים בכירים סוגי רים עיסקות ברצינות רבה על גבי לוח-חומר פונל. אצלנו מנסים להכניס את זה לתרבות. ביום הראשון בקנטריקלאב של בבלי נערך ערב-מישחקים. "פתחו" ארבעה שולחנות. על כל שולחן הציבו מישחק ותיכוכ. מדובר במישחק חדש, כי הדימיון. החוקים דומים מאוד לכללים של מישחק הטלוויזיה

תן קו. מתחלקים לשניים-ארבעה צוותים. בכל צוות שני משתתפים או יותר. כל המטרה היא להתקדם לעבר נקודת-הסיום.

אחד מחבריהצוות, ה"ציר", צריך להעביר לשותפיו מילה, לפי קטגוריות המצויינות בכתבים שלו. הוא יכול להיעזר רק בדף ובעט, והזמן מוגבל. אם הצליחו חבריהצוות לנחש את המילה — הם מתקדמים צעד אחד במסלול שלהם. אם לא, עליהם להשאיר את כל-המישחק במקומו. הצוות מסיים את תורו, והתור עובר לצוות הבא.

מנצח אחד הצוותים, שכלייהמישחק שלו הגיע לעיגול האחרון שעל המסלול שלו. לאט-לאט התחילו להגיע אנשים. "סליחה: זה כאן?" הם שאלו מבטב חשדני, שהתבקש מההופעה המכופתרת. המקום התמלא, פתחו שולחן נוסף, והמישחק התחיל. האווירה מתחממת, הרישורש ה

קל, שנשמע בהתחלה, הופך בהדרגה לסימפוני של קולות. כמה מהגברים אף התחילו להתיר עניבים.

אחד ה"צירים", רואה-שכונן במיקצועו, מתבקש ל"ציר". "כדור-שלג", תוך דקה. על גבי שני עמודים הוא פורס תותחים, רובים וחיללים. מתסבר ש"מילחמת-שלג" אינה קיימת מת-תמוזע הקולקטיבי. התור עובר לציר וות הבא.

הם ממשיכים לשחק עוד כשעתיים, כ-11 משיהי נזכרת שהיא שכחה להקליט את די"ן סטי בוודיא, בשביל הילדים, כמוכח. לא נר, רא, כיום הראשון, בעוד שבועיים, היא תבקש מהתאילנדית להוכיח לה.

הערבי, בכללותו, מוכיח בעליל שלמכוכג-רים יש עניין ב"לשחק". רק תגן להם.

קטור לוי

מגיע לי... חפנים לפנים

Good taste. Kent style.

Made in U.S.A.

אזהרה: משרד הבריאות קובע כי - העישון מזיק לבריאות

השמות הגדולים

Reebok
AMERICAN
WALK

NIKE
AIR

BRILL

farex

ניניו אקסטרה
יצור ושיווק הנעלה בע"מ

adidas

diadora

RUGGERI

melania
"Piccole-Grandi" Calzature

L.A. GEAR
FASHION ATHLETIC FOOTWEAR

nimrod

COBRA

valdadige

ORTHOFORM אורטו פורם

אדום

SHOOZ®
שוז - רשת אולמות נעליים

ימים בהישג ידך

המחירים הכי טובים בישראל

רשת "שוד" החדשה מביאה אליכם את סגנון המכירה האמריקני-אולמות נעליים עם כל המגוון וכל השמות הגדולים במחירים שאי אפשר לעמוד בפניהם. מעכשיו, גם אתם יכולים לקנות את הנעליים הטובות בעולם, מבלי להכביד על תקציב המשפחה. הכנסו לאולמות הנעליים של שוד ותראו. נעלי הספורט היוקרתיות ביותר בעולם, נעליים אלגנטיות של מיטב היצרנים מאיטליה ועוד, נעלי נשים בעיצובים המובילים בעולם, נעלי ילדים מתוצרת הארץ ומתוצרת חוץ והכל באיכות הגבוהה ביותר... המדפים מלאים והמחירים מפתיעים ומפתים. ברשת "שוד" אפשר לעשות קניה משפחתית מבלי להכנס ללחץ. בוא עוד היום!

גם מידות גדולות במחירים קטנים:

נעלי גברים במידות עד 46

נעלי נשים במידות עד 42

נעלי ספורט במידות עד 47

ישראל כרטיס

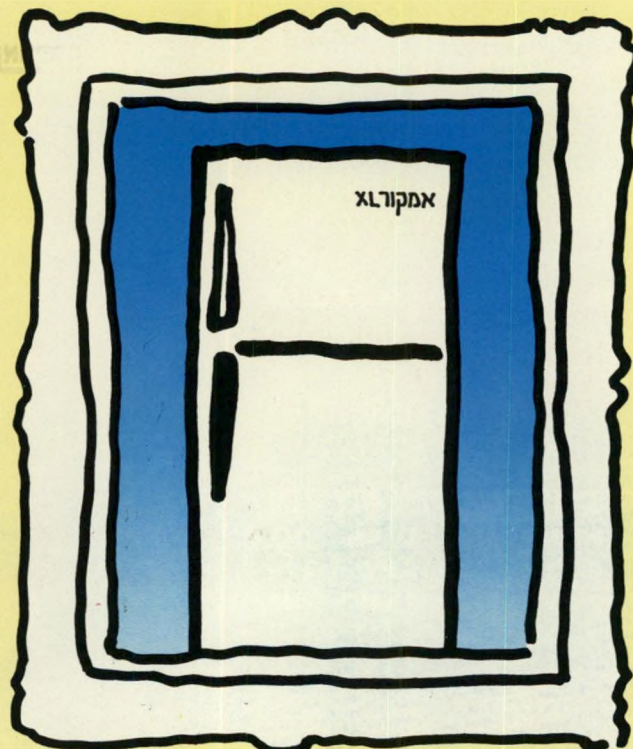

מכבדים כרטיסי אשראי

פתוח במוצאי שבת

מצאת השבת עד 22.00
בימי חול פתוח רצוף 09.00 - 20.00

מה כבר אפשר לשפר במקרר הטוב ביותר?

טמיר כהן (ענקבסון)

אמקור

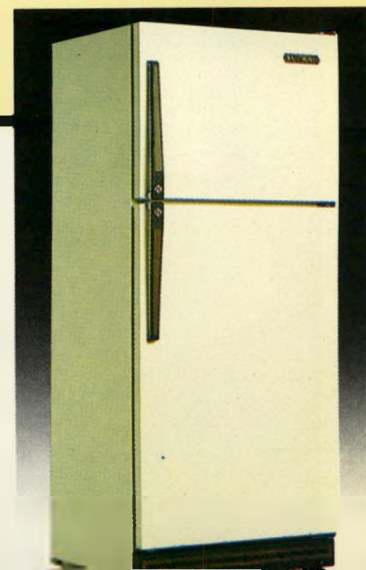
להשיג
בכל חנויות אמקור.
אצל סוחרים פורשים.
רשת שוקם. המשוביר לצרכן.
ורשת "אלקטרו-ליין" (קו-אופ).

שרות
אחכא
שרות ללא תחרות

אז מה הפלא שקוראים לאמקור XL
המקרר הטוב ביותר בישראל? זאת
לא רק אנחנו אומרים. זאת גם אתם
אומרים. עובדה שבמחקרי דעת
קהל זכה אמקור השנה, בפעם
העשרים ברציפות, בשני הכתרים:
הקניה הטובה ביותר והמוצר
הנבחר.

זו לא משימה קלה לשפר מקרר
מושלם. אבל עמדנו גם במשימה
הזאת, ונתנו לכם דגם חדש של
מקרר אמקור XL עם כמה חידושים
בלעדיים: דלת בעלת שטח איחסון
גדול יותר, ICE CUBE MAKER (מתקן
לקוביות קרח), מקרר שומר שבת,
וצבע אופנתי חדש - שנהב!

מקרר אמקור. וא. מס' 1. ללא מתחרים.

חרים
בניחין

מזל החודש:

שור

מה צפוי

השנה לשוורים

אם רוצים לסכם את השנה שחלפה אפשר לומר שהיא היתה מאוד מעורבת. הטוב והרע התערבו זה בזה ואיי-אפטר לומר שהיתה זו שנה קשה או שנה קלה, מאוד תלוי על איזה תחום מדברים. בלטו מאוד בשנה הקודמת בעיות בריאות וחוסר אנרגיה. הימצאותו הממושכת של כוכב מרס במזל טלה, שהוא הבית ה-12 של מזל שור, עשה להם לשוורים משהו. קשה מאוד לשמור על הכוחות, על הבריאות ועל אופטימיות וחוסר-דאגה כשמתחיל להתיישב במקום כל כך בעייתי. לעומת זאת, כוכב יופיטר נמצא בחלק מהשנה במזל שור, והוא גרם לשוורים לשינויים משמעותיים, שבחלקם היו טובים במיוחד. רבים מבני המזל שינו מקום

עבודה או תפקיד. אחרים החלימו את בני זוגם או את המיסגרת. הנטייה הטיבעית שלהם להוסיף במי-שקל קיבלה חיזוק רב מיופיטר. שוורים רבים מוצאים את עצמם היום בבעייה, שמקורה בתוספת קילוגרמים. לא קל להיפטר מהם, ובטח שלא עבור בני מזל שור, שללא "משהו טוב" להכניס לפה החיים נראים להם קצת עצובים. שהרי אצל מזל שור נהוג לשאול אם החיים טעימים, ולא אם החיים הם טובים. איך תיראה, אם כך, השנה הבאה לשוורים?

עבודה, קאריירה

לא נראה ששנה זו מכינה להם שינויים גדולים במסלול הקאריירה או בשיטת העבודה. צריך להפריד בין שני

שינויים גדולים

בקאריירה לא צפויים,

אבל זה הזמן לשנות

את תפיסות העולם

התחומים, כיוון שכל אחד מהם מספר סיפור שונה. בעבודה עצמה לא יהיה כל כך קל. נראה שהשוורים יצטרכו לעבוד קשה

מאוד השנה. הם יצטרכו לעשות עבודות שלא בדיוק אהובות עליהם, וכן הרבה שרות לאחרים. כל זה אינו נורא, אלא שבוודאי היו מעדיפים לעבוד פחות וליהנות יותר מעצם העבודה. השנה הם יצטרכו לגייס את כל כוח-הרצון, ול-התרכז ולמלא תפקידים שלא יהיו ב-ד"י לק לפי רוחם. מעטים מבניהם יוכלו

לעבור לתפקיד או לעבודה מעניינת יותר.

בקאריירה עצמה לא נראה שמהו יקפיץ אותם למעלה. השנה הם יצטרכו להשקיע הרבה זמן וכוחות כדי ללמוד, להשתלם ולהוסיף על הידע בתחום שבו הם עוסקים. מלבד זאת, יתכן שיצטרכו לחשוב על שינוי הגישה או השיטה. אין ספק שזוהי שנה שבה חשוב להשקיע הרבה מחשבה ולנסות לשנות הרגלים ותפיסות-עולם. טוב להם שית-חברו עם אנשים שראייתם מקורית, חדשנית ומהפכנית. זה עשוי להביא ל-התקדמות בשלב מאוחר יותר, ובוודאי יוסיף עניין.

את השנה הקרובה אפשר לחלק לשתי תקופות עיקריות. עד אוגוסט הדברים קצת עומדים במקום. מאוגוסט השור-רים יסעו יותר וייעשו ניידים יותר. כך שגם אם העבודה עצמה לא כל כך מע-ניינת, עצם הניידות, הפגישות עם אנ-שים חדשים ודגש על תיקשורת יוסיפו עניין וצבע לחיים.

בריאות

בהשוואה לשנה הקודמת השוורים יהיו הרבה יותר בריאים וחזקים. המח-צית השנייה של חודש יוני יכולה לעורר בעיות בריאות בייחוד אצל מי שסובלים מבעיות לב, לחץ-דם או מחזור-הדם בכלל. ספטמבר ואוקטובר יהיו גם הם קצת בעייתיים מבחינה בריאותית. ואז איזור הכליות או הבטן יהיה רגיש יותר. בסך הכל, אין ספק שהיה הרבה יותר קל ופשוט ואפשר לומר שהשוורים יהיו בריאים השנה, ולא יבזבזו יותר מדי זמן על רופאים, מחלות וכדומה. כדאי להם לחשוב על דיאטת הרזיה ועל יותר פעילות ספורטיבית, מה שיוסיף הרגשה טובה לגוף ולנפש.

כספים

זהו נושא מעניין מאוד. עד חודש אוגוסט נראה ששינוי כספים ממקורות שונים, כמו חובות, כספים שהתעכבו, וכספים ממוסדות, גופים או רשויות. גם ייתכן שמצפה לתקציב גבוה יותר עבור פר-ויקט מסויים יזכה לתשובה טובה מש-ציפה. תקופה זו תעזור לשוורים לאזן את תקציבם, ולחזור למצב שבו יש להם

(המשך בעמוד 42)

ה-19 וה-20 אינם נוחים. רגשות של בדידות ושל מועקה יכבדו עליכם. מה-21 מתחיל להיות הרבה יותר נוח. לא תהיו לבד. ידידים יבואו לעזור לכם. הא-סנים והיצירים יראו חוצאות מרשימות וי-צ-לחו לעשות משהו שקורי. אהבות חדשות, מחודשות או אחרות, יתפסו מקום חשוב. יתכן ניתוק לצורך התחלה בריאה יותר, ואולי גם אובייקט חדש. עכשיו טוב שתדברו ולא תחבישו לומר פסבדי מה שיש לכם.

עניינים משפחתיים מעסיקים אתכם לפתע. יתכן שמישהו אינו חש בטוב וזקק לעזרתכם. ב-בית עצמו מבצעים שינויים באופן פתא-וי. ידידים יוכיחו את עצמם בסביבות ה-24 או ה-25 בחודש. הם יעשו הרבה מעבר למצופה מהם, ויעזרו לכם להתגבר על קושי מהותי. באהבה אתם ממשיכים לעשות חיל, אבל מעדיפים להתרחק ממרכזים חברתיים ולבלות יותר באופן פרטי.

השבוע מתאפיין בהרבה ניסיונות, ביקורים, מפגשים חדשים ומחודשים ורעיונות שפה שבה לא השתמשתם כבר זמן רב. בלי-הסדר צפויה אווירה קצת מת-ניקה, אולם למחרת כבר משתנה מצבה. בח-חום הרומנטי מצפה ל-כס פרשיה מעניינת ומי-סתורית. תצטרכו לקב-ח החלטה. והפעם לא תר-כלו לרקוד בשחי חדר נוח. כיה מצב כזה ישאיר אתכם ריקים מכל מה שחשבתם מחיל תעני אליכם. מאליו. ידיעה משמחת מחיל תעני אליכם.

שימעון צבר

אם תרצו ואם לא תרצו -

אין זו אגדה

מערכה שלישייה

תמונה שנייה

מישרד קצין-החקירות הראשי של ה"שב"כ. על הקיר תלויים צילומי פורטרט של ראשי השב"כ בעבר ובהווה. מסיבות ביטחוניות מובנות מאליהן, כל הפרטים האישיים כמו עיניים, אפים, ושפתיים, נמחקו על-ידי הצנזורה. הריהוט מהודר, אך לא מוגזם. בין ההיטים ארוך-מש"קאות בעל דלת זכוכית וכורסות מרור פדות. קצין-החקירות הראשי מתהלך אנה ואנה בעצבנות ומכוסס את ראשו ציפורניו. מדי פעם בפעם הוא מזין רהיט או את כד-הפרחים כדי שהחדר יעשה רושם טוב יותר על מי שייכנס. נשמעת דפיקה בדלת.

קצין: יבוא!

(הדלת נפתחת והחוקר נכנס עם אדולף, הלבוש חליפת שבת נדר לה מסירתו ותלויה עליו כשק. פניו נפוחים, עין אחת כחולה ורפוחה, דבוקות לו פה ושם. הקצין פונה לאדולף):
אני גורא מצטער. (נוד בראשו לחוקר שישתלך. החוקר מסתלק בשקט, בלי לעורר חשומות לב) פתחתי כבר בחקירה ואני מבטיח לך שהאשמים יבואו על עונשם בכל תומר הדין. למה אתה עומד? שב בבקשה. (מזין לאדולף כורסה. אדולף מתיישב.)

אדולף: Sprechen Sie Deutsch?

קצין: Natürlich!

אדולף: (אנחת רווחה) סוף סוף יש עם מי לדבר.

קצין: אפשר להציע לך משהו לשתות? ויסקי, קוניאק, שנאפס, מה שאתה רוצה.

אדולף: מה פתאום השינוי הזה?

קצין: איזה שינוי?

אדולף: קודם כל אתם מענים אותי מכים, מרביצים... אל תבין את זה כאילו אני מתלונן. אני באמת לא מתלונן מפני שזה מגיע לי בצדק. אבל פת-אום אתם מתחילים לפנק אותי.

קצין: המכות הן טעות והאחראי יבוא על ענישו. אני מתנצל לפניך מעומק ליבי.

אדולף: איזו טעות?

קצין: אתה לא ערבי אתה?

אדולף: לא.

קצין: איך הצלחת לחדור למרכז-החקיר

רות שלנ?

אדולף: התחפשתי לערבי.

קצין: כשביל מה?

אדולף: כשביל לדרוש צדק.

קצין: איזה צדק?

אדולף: צדק היסטורי.

קצין: אז אתה מרגל?

אדולף: (בהפתעה גדולה) מרגל?

קצין: תפסיק לשחק ותודרה.

אדולף: מה פתאום מרגל? הסגרת את עי-

מי מרגלני החופשי כדי לתת לכם את ההודמנות להעמיד אותי לדין על הפשעים הנוראים שפשעתי כלפי העם היהודי.

קצין: אדולף:

אני לא מבין על מה אתה מדבר. אני יכול לתאר לעצמי שאתה באימת לא יודע על מה אני מדבר. או שמע: אני אספר לך הכל אבל, אנא, אל תפסיק אותי באמצע. שמע או תי עד הסוף.

אתה לא יודע מי אני. אני לא מי אני. אני אדולף היטלר. אדולף היטלר בכבודו ובעצמו. אני אדולף היטלר שניסה להשמיד את היהודים. אני לא איברתי את עצמי לדעת בבונקר בברלין, כמו שהיה כתוב בכל העיתונים. זה היה הכל מבויים ובהצלחה. כולם האמינו בזה, אפילו הבולשביקים. אני ואווה אחתי ברחנו לדרום אמריקה, ושם חיינו במחתרת.

חיינו חיים שקטים ותיכנונו כיצד לחזור לשליטון. במשך הזמן הזה קראתי את הספרים שנכתבו על השואה וראיתי את הסרטים בטל-וויזיה. אין לך מושג איך זה השפיע עלי. פתאום תפסתי איזה דברים מחרידים עשיתי.

המישרפות והגאזים. איום ונורא. מחריד וז לא מילה. לך, בתור יהודי, אני לא צריך להסביר. המצפון היכה אותי. לא היה לי מנוס ממנו

לא ביום ולא בלילה. חודשים לא יכולתי לעצום עין. המיליונים שהשמרתי רדפו אחרי בשווייטס גר-ראים. הניסיון שלי להשמיד את היהודים ואת הצוענים זה פשע שאין לו כפרה.

אני יודע שעם כל הכוונות הטובות שיש לי עכשיו, אינני יכול להחזיר לחיים אפילו נפש אחת. הדבר היחיד שנותן לי לעשות, זה להסגיר את עצמי ליהודים ולתת להם את ההודמנות לשפוט אותי לפי ראות עיניהם. בשביל זה באתי לכאן. נניסית להסגיר את עצמי במישרת, אבל כשאמרתי להם שאני היטלר, הם לא האמינו לי וגרשו אותי. הייתי מוכרח להתחפש לערבי כדי שתאסרו אותי. אני מבקש סליחה על הרמאות, אבל לא היתה לי ברירה. אם יש לכם טביעת-אצבעות של אדולף היטלר, אתם יכיר ליס להיווכח שאני לא משקר. (אדולף מושיט לקצין את הבהון כדי שייקח את טביעת-האצבע שלו בו במקום.)

קצין:

מסך

משחקים ב.ו.ניח'

לא. איש לא יחשוד בשימעון צבר בסימפטיה לדמותו של אדולף היטלר וכל מה שייצג והוא עדיין מייצג. לא הוא היה מבקש להשב עימו לשולחן בשיחת-רעים בבית-קפה וינאי או ברליני (פניחם שדה) ולא הוא הכריז כאותו שוטה כי "צריך לגלות את המאשיט שבנו ולהשתמש בו כמו אוצר", שכן הוא (המאשיט שבנו) הינו "האוצר היחידי האמיתי שלנו" (אהרן שב-תאי).

לא. שימעון צבר מסיב לדעת מיהו היטלר ומהו פאשיזם מכדי שירשה לעצמו תעלולי פרובוקציה אינפאנטייליים ממין אלה.

במקום זאת, במחזה שכתב לאחר שנות שתיקה רבות, אם תרצו ואם לא תרצו - אין זו אגדה, הוא משחק ב.נניח'.

נניח לרגע שהיטלר המיפלצת לא התאבד ולא נקבר שם בהריסות הבונקר שלו בברלין, ביחד עם פילגשו ואחר-כך אשתו אווה בראון. ונניח גם שצודקים אלה הטוענים כי הוא לא שד ולא שליח דמוני של השטן עלי אדמות, כי אם סתם אדם. סתם פסיכופאט ורוצח שההיסטוריה זימנה לידיו, בדרכה המרושעת, את הכלים למימוש מאווייו החולים במציאות. ונניח שאותו טבח עמים ופסיכופאט שרד אחרי מפלתו והוא קורא את הספרים ורואה את הסרטים העוסקים בזוועה שהביא לעולם, והוא מתחיל להבין - בראשונה - מה בעצם עולל. ונניח שהוא חוזר בתשובה ומבקש להסגיר את עצמו למדינת היהודים כדי שיתן בה את הדין על פשעיו. ונניח שהוא אכן בא לישראל, ביחד עם אווה בראון, למטרה זו.

נניח ונניח ונניח. וכל ההנחות ותוצאותיהן המשוערות הרי הן רשומות ומתועדות במחזהו של שימעון צבר - הראשון שכתב אחרי שנים רבות של אלם. ונניח שהיו מציגים את המחזה בישראל זו של סנידרום ירושלים. לא! עד כדי כך עוד לא הגענו. את זה אסור אפילו להניח.

להלן: תמונות מתוך המחזה.

נתן זך ■

מערכה רביעית

חדר-שיבות הממשלה. ריהוט יקר ועשיר מעץ מהגוני. על הקיר המרכזי תמונה גדולה של תיאודור הרצל. משני

צדדיו תמונות קטנות יותר של ויצמן ובן-גוריון. במרכז החדר שולחן-דינאמיס רחב ידיים. בראש השולחן יושב ראש-הממשלה, ולצידו השולחן חברי-הממשלה. ליד דלת-הכניסה ניצב שומר-סף במדים מתקופת לואי ה-18 (רוקוקו). כולל פאה נוכרית לבנה לראשו. השרים לבושים חליפות-ערב שחורות עם זנבות סנוניות, חולצות לבנות ועניבות פרפר. בראש כל שר מיגבעת-צילינדר גבוהה שעליה מודפס, באותיות לבנות, תפקידו: "ראש-הממשלה", "שר-החוץ", "שר-הביטחון" וכו'.

כאשר המסך נפתח, כל השרים יושבים במקומם. לפני כל שר מונח תיק, מחוץ לשר-בלי-תיק, שר-הניסים-יהונתן לאות תופס תנומה, והוא ישן כשראש מונח על מרפקיו. ראש-הממשלה דופק בשולחן בפטיש-עץ קטן. הכל משתת-קים ומאזינים.

ראש-הממשלה: קראתי לכם, ביום שבת קודש, לישיבה מיוחדת ורחופה שלא מן המניין, מפני שמשוהו מיוחד נפלא התרחש, שאינו סובל דיחוי.

(שתיקה עמוקה. כל העיניים מופנות אל ראש-הממשלה, מחוץ לשר-הניסים-יהונתן הממשיך לישון. פתאום מצלצל הטלפון.

שומר-הסף מרים את השפופרת. מאזין. מרים את המכשיר. שיש לו כבל ארוך. נושאו אותו אל שר-הביטחון)

שר-הביטחון: (לחוך השפופרת) התקיי פו: ללא היסוס. (מניח את השפופרת. מוסר את המכשיר לידיו של שומר-הסף. החוזר אל מקומו ליד דלת-הכניסה)

ראש-הממשלה: זהו רגע היסטורי. יותר חשוב אולי מרגע הקמת מדינת יש-ראל. סוף סוף הוא בירינו.

כולם ביחד: ערפאת!

ראש-הממשלה: לא. אדולף היטלר! שר-הניסים-יהונתן: (מתעורר לפ-תע. מרים את ראשו) גיסיס ונפלי-אותו! (חוזר לישון)

שר-הבריאות: אבל הוא מת. התאבד בבונקר, בברלין.

ראש-הממשלה: גם אני חשבתי כך, אבל הוא חי וקיים ובירינו הבטוחות. שר-הדתות: השבת לאל אלוהי ישראל, אל כורא עולם!

שר-הביטחון: השבת לשרות-הביטחון: שר-החוץ: איך תפסנו אותו?

ראש-הממשלה: לא תפסנו אותו. הוא בא לכאן מרצונו והסגיר את עצמו בירינו.

כולם ביחד: מה?

ראש-הממשלה: כמו שאמרתי. הוא בא לכאן מרצונו החופשי והסגיר את עצמו בירינו.

שר-החוץ: מה פתאום?

ראש-הממשלה: הוא מתחרט על מה שעשה. מודה על פשעיו ורוצה שנע-מיד אותו למישפט על כל מה שעו-לל לנו.

שר-החוץ: ככה סתם. בא והסגיר את עצמו בלי להתייעץ איתי או עם מישהו ממישרד-החוץ?

ראש-הממשלה: מסתבר. שר-החוץ: זה לא יכול להיות רציני. מיש-הו מותח אותנו.

ראש-הממשלה: זו לא מתיחה. זה רציני מאוד. ברגעו הכל ביסודיות. הוא באמת אדולף היטלר.

שר-המישפטים: והוא מודה באשמתו? ראש-הממשלה: על כל אשמה ואשמה ועל כל סעיף וסעיף. אינו מכחיש

דבר. (הטלפון מצלצל שוב. שומר הסף מביא את המכשיר לשרהביי טחון.)

שרהבייטחון: (לחוך שפופרת-הטלפון) בלי רחמנות. זורק פצצה או שתיים. אם זה לא עוזר, שכור להם את העי צמות. (טונר את המכשיר. מוסר אותו לשומרהסף החוזר למקומו)

שרהבייטחון: אם הוא מורה באשמתו, זה לא טוב.

ראש-המשלה: מרדע זה לא טוב?

שרהבייטחון: אם הוא מורה באשמתו, זה רע מאוד.

ראש-המשלה: איך זה יכול להיות רע? **שרהבייטחון:** אם הוא מתחרט ומורה באשמתו, המישפט יהיה קצר ולא ייתן לנו את ההזדמנות להוכיח לעולם איזו מופלצת הוא היטלר וה.

ראש-המשלה: אני לא מבין.

שרהבייטחון: אם נאשם טוען שהוא חף מפשע, מביאים עדויות שהוא לא חף מפשע. אם הנאשם מודה, אין צורך בעדויות. אם היטלר מודה, המישפט יהיה קצר ולא נוכח להביא את כל חומר הראיות. מה נעשה עם כל העדויות שיש לנו?

שרהבייטחון: מה איכפת לך מישפט ארוך או קצר? העיקר שיהיה מישפט ונראה לכל העולם מה עולל לנו המנוול הזה.

שרהבייטחון: מה תראה? אם הוא מודה, אין מה להראות. עורך-דין יטען שזה מיותר ולא רלבנטי.

ראש-המשלה: לא יהיה לו עורך-דין.

שרהבייטחון: מרדע לא?

ראש-המשלה: הוא לא רוצה עורך-דין. הוא חושש שעורך-דין ממולח עוד ישכנע את בית-המישפט שהוא חף מפשע. הוא לא רוצה לצאת זכאי.

שר-בלייטיק: אני יכול להגיד משהו?

שרהבייטחון: לא?

שר-בלייטיק: מרדע לא?

שרהבייטחון: מפני שאין לך תיק.

(הטלפון מצלצל שוב. שומרהסף מביא את המכשיר לשרהבייטחון)

שרהבייטחון: (לחוך הטלפון) תתחיל בגאז מרמיץ. אם זה לא יעזור, תי רה תחמושת חיה. אם זה לא יעזור, תכה, אבל חוק. אם זה לא יעזור, אני מרשה לך לקלל אותם. בער בית כמובן. (טונר את הטלפון ומסר יור אותו לשומרהסף החוזר למקומו)

שרהבייטחון: אני לא מאמין שהוא היטלר. **ראש-המשלה:** כבר אמרתי לכם. בדקו נו הכל עד פיריט הפרטים. הוא היטלר ללא צל של ספק.

שרהבייטחון: לא יכול להיות. היטלר לא יכול לחזור למוטב. אם הוא חוזר למוטב, זה לא היטלר.

שרהבייטחון: אם הוא לא היטלר, אז מי הוא יכול להיות?

שרהבייטחון: לא יודע, אבל היטלר הוא בטח לא.

שר-בלייטיק: מותר לי לומר משהו?

שרהבייטחון: לא?

שר-בלייטיק: מרדע לא?

שרהבייטחון: גורדינק כבר אמרו לך מרדע לא. אין לך תיק.

שר-בלייטיק: אבל אני רוצה להגיד משהו.

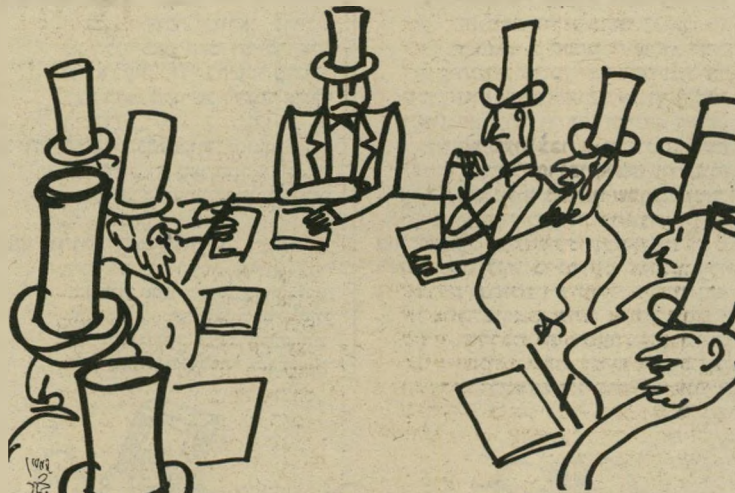
ראש-המשלה: נגה הפעם לפנים משר רת הדין. אחרי הכל, זו ישיבה מיר חרת במינה שלא מן המניין. אבל לא הייתי רוצה לעשות מזה תקדים. מה יש לך לומר?

שר-בלייטיק: גם אני לא מאמין שהוא היטלר.

ראש-המשלה: כבר אמרתי לכם כמה פעמים ולא אחזור על זה שוב. בדקו

נו אותו היטב. נכון שהוא לא דומה להיטלר שבתמונות מפני שהוא הד דקן בינתיים. שערותיו הלבנו, פניו מלאי קמטים, אבל החתימה שלו היא אותנטית וכתב-היד לא דומה בכלל לכתב-היד של היום נים המזוייפים. הוא מסר לנו פרי טים מרדיקים על השיחות שניהל עם צ'מברלין ומדינאים חשובים

הוא מופיע. מתחרט וחוזר למוטב. מכה על חטא וסובל ייסורי-מצפון. רוצה מישפט פומבי, שכל העולם יראה וישמע איך היטלר מכפר על פשעיו. אני אגיד לכם מה הכוונות שלו: לא מספיק שהוא הרג אותנו. הוא גם רוצה לגזול מאיתנו את עטרת השואה ולשים אותה על ראשו שלו!

שרהבייטחון: (מתעורר לפ"ח) ניסים ונפלאות! ניסים ונפלאות! (חוזר לשון)

ראש-המשלה: מספיק. שמעתי מה שיש לכם לומר ואני מסכים ששום טובה לא תצמח לנו מזה שנעמיד אותו למישפט. עד כאן הכל ברור ויש הסכמה הדדית. מה שלא ברור לי, זה מה לעשות איתו אם לא

אחרים. הוא גם סיפק לנו מידע על תחיקה אנטי-יהודית, והכל תואם את החומר הארכיוני המצוי בדינו. מצאנו גם טביעת-אצבעות שלו וזה מתאים. הוא היטלר ללא ספק.

שר-בלייטיק: אני לא מאמין להיטלר, אפילו אם הוא היטלר. במיוחד שהוא היטלר. מה שהוא יותר היטלר, פחות אני מאמין לו.

שרהבייטחון: אתה מדבר שטויות. לא היינו צריכים לתת לך לדבר.

(הטלפון מצלצל. שומרהסף מביא אותו לשרהבייטחון)

שרהבייטחון: (לטלפון) אם הקללות לא עוזרות, שלח בהם את הכלבים...

מה? יש לך חתולים? נסה חתולים. (סחור את הטלפון לשומרהסף)

שרהבייטחון: אם הוא באמת היטלר, אנחנו לא יכולים להעמיד אותו למישפט. מחוץ למה שכבר אמרתי קודם, יש עוד נימוקים חשובים. אם נעמיד אותו למישפט, ניתן לו הד רמות לחזור בתשובה. זה ישים אר תנו לצחוק בעיני הבריות. הנחש הזה רוצה לנצל לטובתו את העיד קרון היהודי הנאצל שבמקום שב עלי-תשובה עומדים, אין צדיק גמור יכול לעמוד. זוהי חוצפה שאין לה אח דוגמה. הוא גם רוצה שנעניש אותו. שמעלם? לא אנחנו רוצים. הוא רוצה. אם נעניש אותו, אנחנו רק נמלא את מישאלת ליבו. אילו לפחות היה טוען, כמו אייכמן, שהוא חף מפשע. צילו היה טוען שהוא חף מפשע היינו מוצאים אר חו אשם ומענישים אותו. אבל אם הוא מבקש עונש, אנחנו לא יכולים להעניש אותו. מה פתאום נמלא את מישאלת ליבו של היטלר?

שרהבייטחון: אני גם רואה סכנה נוספת. אם מופלצת כמו היטלר יכולה לחזור למוטב, כל אחד יכול לחזור למר טב. אתה משמיד ורוצח יהודים וא חריכך אתה חוזר בתשובה. זה רק יעודד את ההשמדה של היהודים.

שרהבייטחון: (ביחור) כמו מקהלה מדקלמת) הקמנו את המדינה מנרבי הסבל שהוא עולל לנו. הקרבנו את מיטב בנינו להקים מיקלט לכל היהודים היושבים בגר לה, בצילו של היטלר חדש. פתאום

מעמידים אותו למישפט. יש לכם מה להציע?

שרהבייטחון: תשאיר את זה לי. אני אחי סל אותו כמו ירי!

שרהבייטחון: טא, טא, טא (מחקה את קולו של שרהבייטחון) אחסל אותו כמו ירי! אם רק ייודע לכתב-החוף שחיסלנו את היטלר ללא מישפט וללא דין צדק, אתם כבר יכולים לתאר לעצמכם איזה צימס יעשו מזה. כל הניאנצאים יתעוררו ויצ' עקו שלא היו לנו הוכחות, ולכן חיסלנו אותו בשקט.

שרהבייטחון: תשאירו את זה לי. אני אכניס אותו לבית-משועים, ושם הוא יוכל לצעוק שהוא היטלר כמה שהוא רוצה.

שרהבייטחון: (בחדשות) ולאיה בית-משועים אתה מתכוון להכניס אר תו?

שרהבייטחון: לבית-המשועים הכי בטוח, זה שבכלא עכו לשעבר. מוקף חומות בצורות וגירריתיל. משם הוא לא יברח. גם לחטוף אותו לא יהיה קל.

שרהבייטחון: חששתי שתציע את זה. כלא עכו הוא בית-משועים יהודי עם בית-כנסת, מקווה ואוכל כשר למי הדריין. אני לא ארשה לשום גוי, ובמיוחד למנוול המתועב הזה, ל' השתכן שם.

שרהבייטחון: ואני גם לא מתכוון להציע שנשלח אותו בחזרה למקום שממנו בא. אנחנו היהודים חייבים להיות זהירים מאוד שלא להשתמש בניי מוק הזה אפילו נגד הגרועים באיר בינו.

ראש-המשלה: (מנוענע את שרהבייטחון והנפלאות) קום! עורה! אנחנו זקרי קים לך. תן לנו עצה ותושייה!

נתן זך מארח

משוררים ויוצרים

פלסטינים

מעל הכל היו בערב זה ביטויים של ירי דות, של רצון כן, של תיקווה, כיסופים, זיכ רונות משעשעים ומרים, גילויים של כאב,

אמיל חביבי

שימחה, געגועים לעתיד, מימוש של אפש רות וגם שירה אמינה וטובה. במדינה מתוקנת היה ערב שכזה עניין שבשיגרה, אמר זך והינחה את הערב ברגי שות, גינוחות וזן, גישא, כמו הקהל כולו, על גלי הסימפטיה ההרדית שורמו באולם בית יסין.

הלואי שתהיה לנו מדינה מתוקנת.

שרה ביג

ערבים בתל-אביב

קריאה קאמרית מס' 3

באחד מגניה היפים של פאריס הוקם לפני כמה חודשים מיגרל גבוה ומופלא, פרי דימינו היוצר של הפסל והצייר רובופה. מחורותיו של המיגרל מפתיעה ומענגת. מפי תיעה לא פחות היא הכניסה אליו. בבת אחת מרמה המבקר שהוא מצוי במעמקי האדמה. מדרגות שכאלו נחצבו כאבן מעלות אותו בדרך עקלקלה ונפתלת. לעיתים הוא מתכופף כדי לא להיפגע מקיר ולעיתים נפער מעליו חלל גדול. לכסוף הוא מגיע לרחבה בצבעה לבן. רגש נעים מתעורר בו. תחושה של בית ומיקדש. זה המקום האידילי למיפגש של אנשים אשר אהבה משותפת מקשרת אותם יחדיו. אהבת השירה, למשל? לנו אין גנים יפים, גם לא מיגרלים מטר רפים. לפעמים אנחנו נפגשים מתחת לאדמה כדי לקרוא שירים, או לשמוע אנשים אחרים קוראים אותם באוזנינו בקול רם.

חנות הספרים כתר שבדיזנגוף אינה דומה כלל לאותו מיגרל. בכל זאת התקבצו ובאו למרתף-מיסעדה שלה משוררים, סופרים, סתם אוהבי שירה ועשן של סיגריות ומילאו אותו עד אפס מקום.

בחלקו הראשון של הערב, שבו נכחתי, קראו משיריהם שלושה משוררים: רובי שוני ברגר, יצחק לאור ויוחאי אופנהיימר. הקריאה המרשימה ביותר לטעמי הייתה זו של יצחק לאור, שהבהיר לכולנו שהוא איננו רק משורר פוליטי, הוא בעיקר משורר טוב. לאור הפתיע בקריאה נכונה של שיריו. הוא הדגים כיצד ניתן לבחור בקריאה מעורבת, לא מאופקת ומרוחקת ואיך, אם נחנת כחוש מיוחד, אפשר להיכנס לתוך השירים מבלי לגלוש לפאתוס. השירים האלה הנוכחות הח זקה הזאת הצדיקו עריכת ערב שכזה.

(המשך מעמוד 35)

ראש־הממשלה: (לשרים) זה היה ריון פורה, אבל לא לגמרי. על דבר אחד לפחות יש בינינו הסכמה כללית: אסור לנו להעמיד למישפט את היטלר, כי בנפשו הוא. ואם אנחנו לא מעמידים אותו למישפט, מה עושים איתו? על זה אין לנו תשרי. בה. אף אחד לא הציע שום דבר ממשי. שר־הניסים־והנפלאות אמר נם הבטיח לישון על זה, אבל אנחנו לא יודעים כמה זמן ייקח לו עד שיתעורר.

הבאתי בחשבון שמצב כזה עלול להיווצר ולכן הזמנתי את ראש שרות־הביטחון שיהיה מוכן, כי מיקרה הצורך, לתת לנו עצה. אני חושב שהצורך כזה הגיע. בשרות־כס האדיבה אומין אותו להצטרף

נעוה) בוקר טוב רבותי השרים. אני מודה לכם על הכבוד שעשיתם לי בהזמנה זו ואני עומד לשרותכם. **ראש־הממשלה:** כאשר חיבת מאחורי הדלת, הקשבת בוודאי לדיונים שניהלנו כאן. האם יש לך איזה שהוא רעיון כיצד להיפטר מהמיפ־לצת הזאת הקוראת לעצמה אדולף היטלר?

שר־הניסים־והנפלאות: (מתעורר) כן. עצה ותושייה. מצב קשה מאוד. דר־רש מחשבה מעמיקה. תן לי לישון על זה. (חוזר לישון)

ראש שרות־הביטחון: כן, רבותי השרים. יש לי רעיון. אולם, לפני שאפרש אותו לפניכם, עלי לתת לכם מידע רקע שאולי אינו ידוע לכם. לפני שנים רבות, בשנת תש"כ, נתבקשנו על־ידי ראש־הממ־

לשחרר אותו. אם נשחרר אותו והוא ירוץ ברחובות ויצעק שהוא היטלר, הציבור ידרוש, ובצדק, שנ־אסור אותו ונעמיד אותו למישפט. זה מצב הידוע בשם Catch 22 situation. אתנו חייבים ליצור תנאים תרבותיים, חברתיים ולשר ניים כאלה, שהשם אדולף היטלר לא יעורר הד בלב הציבור. לא ה, לא רגשות ולא זיכרונות. השם אדולף היטלר יהיה שם עברי נור־מאלי כמו רחבעם זאבי, כמו מאיר הרציון, כמו שימעון צבר.

שר־החץ: ואיך תצליח לעשות את זה? **ראש שרות־הביטחון:** פשוט מאוד. נייצר המון היטלרים. נתן להם שלם של היטלרים. נתן להם להש־תולל כאוות נפשם. נלמד אותם להרוג, להרוס, לשרוד ולרצות. נע־קור כל רגש אנושי מליבם. נשריש

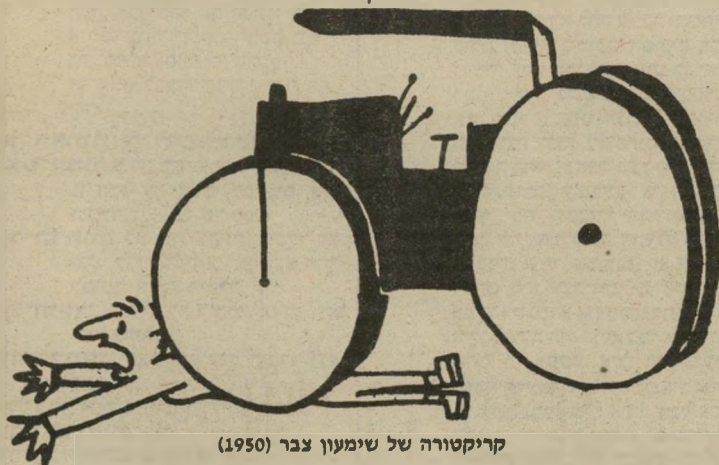
חברי הכנסת בויכוח על... קריקטורה של שימעון צבר (1950)

להגיד. אבל הזמן לא עומד לצידנו. כמה זמן ייקח לך לייצר מספיק היטלרים כדי שנוכל לשחרר את זה שלנו?

ראש שרות־הביטחון: אין מה לדאוג, ארוני ראש־הממשלה. לקחת בי חשבון את תוצאות ישיבת־הממ־שלה הנוכחית עוד לפני כמה שנים, ולמרות שלא קיבלתי סמיכות חוקית, לקחתי עלי את האחריות לכצע בעבר את מה שיוטל עלי, בתוקף הנסיבות, לכצע בע־תיד. אם אתה סבור, ארוני ראש־הממשלה, שחרגתי מתפקידי ומכ־ללי הנוהג הדמוקראטי שעליהם המדינה מושתתת, אתה חופשי כמובן להעמידני לדין...

ראש־הממשלה: תפסיק לדבר שטויות, זה לא מתאים לך. מה פתאום לדין? דמוקרטיה שממוקרת. הצלת את מיפעל חיינו, ועל כך מגיעה לך תורת כולנו. אני רק רוצה לדעת מתי אפשר לשחרר את היטלר ול־היפטר ממנו?

ראש־שרות־הביטחון: מחר בבוקר (מסתכל בשעון־היד) בתשע וחצי בדיוק. (ראש כל שרות־הביטחון מוציא את ידו מהבובה, מקפל אותה בז־הירות ומכניס אותה למיווודה. מסר בב את כיסא־הנוגלים ויוצא. כש־שומר־הסף פותח לו את הדלת. ראש־הממשלה חופס את מקומו הקבוע בראש שולחן־הדיונים) **ראש־הממשלה:** אבן גבולה מעל ליבי. הגיע הזמן להמציא אות־הצטיינות יותר גבוה ויותר נאצל מגיבור ישראל' ולהעניק אותו לראש שר־ת־הביטחון. אינני יודע מה היינו עושים בלעדיי. לפני שאנעל את הישיבה שלא מן המניין, אני רוצה להזכיר לכולם שסדריות הדיונים היום היא חיונית

קריקטורה של שימעון צבר (1950)

ביותר לביטחוננו ולא אסכול הדי לפות בשום פנים ואופן. הסיכון הדי חרדי הוא שומרי־הסף (מצביע בבוחן) ידועבר שומר־הסף) אבל הסכנה הצפויה ממנו היא קלושה ביותר כיוון שהוא כבר התגרב למישלחת מתאבדים לאיראן... (המלפון מצלצל. שומר־הסף מע־ביר את המכשיר לשר־הביטחון) **שר־הביטחון:** (לחוך השפופרת) מה? עדיין זורקים? שמע. קפוז לדימו־נה, קח פצצה קטנה... קטנה, אמר־ת. לא יותר מעשרה קילוטרון... מה? כבר זרקת? הם עוד ממ־שיכים? או קי? חכה לי בצומת מחלול... אני בא מיד. מסך

מתודעת הציבור כל רגש של אר־בות, עדינות או התחשבות בזולת. מי שירחם על יתום, אלמנה או אשה הרה, ייהפך ללעג ולקלס בעיני הבריות. יורם" יקראו לו; יפהפה נפש" יקראו לו; "סבון" יקראו לו. אלה יהיו שמות־הגנאי החדשים. יש לנו, ברוך השם, מיל־יון וחצי פלסטינים שאפשר להת־אמן עליהם... מה אני אומר פלס־טינים? אין כאן פלסטינים. יש מיל־יון וחצי ערבים שאפשר להתאמן עליהם. ברגע שהרחובות יהיו מל־אים בהיטלרים, נוכל לשחרר את היטלר שלנו. הוא כבר לא יעשה רושם על אף אחד. **ראש־הממשלה:** מתוחכם מאוד, אין מה

שלה דא, דויד בן־גוריון וזכרונו לברכה, לערוך סקר על כל הסכנות הצפויות והאפשריות למדינת יש־ראל. כל סכנה אפשרית, אפילו הק־לושה ביותר, היתה חייבת להיכלל בסקר. בין הסכנות הקלושות, אבל האפשריות היתה הסכנה שהיטלר אולי חי, ויכול לקבל נקיפות־מצ־פון ועלול להסגיר את עצמו לירי־נו כדי לעמוד למישפט. הסכנה הזאת מתייקת ומיספרה 11,652.

ראש־הממשלה: האם תיכנתת אמצעי נגד למיקרה כזה?

ראש שרות־הביטחון: כמובן. זה היה תפקידי.

ראש־הממשלה: אני מקווה שזה עדיין רלבנטי.

ראש שרות־הביטחון: בטח רלבנטי. כל מה שאנחנו עושים זה רלבנטי.

ראש־הממשלה: (בקוצר רוח) נו?

ראש שרות־הביטחון: אפילו לקחנו בחשבון ששר־הדתות יתנגד להכ־נים אותו לבית־משוגעים. ואו אמרנו לעצמנו, שאם אי־אפשר להכניס את היטלר לבית־משוג־עים, אין כל מניעה, לא דתית ולא חברתית, להביא את בית־המשוג־עים אל היטלר.

שר־הבריאות: (בחשדנות) למה אתה מתכוון?

ראש שרות־הביטחון: היטלר יושב כרגע במאסר. אי־אפשר להחזיק אותו שם לנצח. ברגע שיוורע לציבור שהוא בדיעו, הדרישה לה־עמיד אותו לדין תהיה כליך חזקה שלא נוכל לעמוד בה. באיזה שהוא שלב נהיה מוכרחים

אלינו. (ראש־הממשלה נותן שתי דפיקות בפטיש־היגן שלו על השולחן. שומר־הסף פותח את דלת־הכניסה לרווחה וראש שרות־הביטחון מתנולג פנימה כשהוא יושב בכ־סאיונולים. ראש שרות־הביטחון לבוש שחורים ועל ראשו מסכת־ברזל שחורה כמו המסכה של Darth Vader בסרט ההוליוודי Star Wars. על ברכיו מונחת מיד וודה קטנה)

הרשו לי להציג לפניכם את ראש שרות־הביטחון: שין בית, מוסר, שב"כ, פכ"ל ואחרים. אינני יכול להציג אותו בשמו, מפני שהשם שלו חסוי וסודי ביותר מסיבות ביטחוניות מובנות מאליהן. לומר את האמת, אפילו אני בעצמי אינני יודע אותו. אתם יודעים איך זה: ראש־הממשלה באים והולכים, אבל ראש שרות־הביטחון לעולם עומד. תואר פניו וקולו גם הם חסויים. עד כמה שירדע לי, אף אחד, אפילו לא אמו הורתו, לא ראו את פניו ולא שמעו את קולו. כדי שנוכל, למרות כל ההגבלות הביטחוניות, לשמוע מה שיש לו לומר, הוא ידבר אלינו באמצעות מכשיר מיוחד, גם כן סודי, שפותח לצורך זה במכון וי־צמן למדע.

(ראש שרות־הביטחון פותח את המיווודה שעל ברכיו ומוציא ממנה בובה של ו־נסקי־קוליסטים. תוחב את ידו לחוך הבובה ומפנה את פניה כלפי הקהל.)

ראש שרות־הביטחון: (שפתי הבובה

השקט הנפשי שלך*

חג חרות שמח

* עכשיו בתשלובת הביטוח הותיקה בישראל

שלוח

חברה לביטוח
בע"מ

המעמור

שירות לביטוח
בע"מ

הראל

חברה לביטוח
בע"מ

רקדניות
בטן, אשת
עסקים אחת
כמה דוגמניות,
ואיך אפשר בלי
מלכות יופי?

100 דולר לתקליט

מומן כבר לא היתה כזאת מסיבה בארץ. זמר מצליח עורך מסיבה לרגל הוצאת תקליט חדש שלו, ומאות המוזמנים משלמים מאה דולר לזוג כדי להיות נוכחים במסיבה, שנערכה במתכונת של מסיבות סילבסטר עם הרבה אוכל, תצוגת אופנה ותוכנית בידור. **בני אלבז**, זמר פופולרי ביותר בחוגים נרחבים, ערך באולם היכל שנלמה ברמלה מסיבה כזאת. מלבד בנימישפחתו, יירדיו ועדת המעריצים שלו באו גם הרבה קולגות ואנשי מוסיקה, שעוברים עימן.

משמאל). שתי הרקדניות, שהיו ביחסים לא טובים בעבר, השיימו, ואף הסכימו להצטלם ביחד. הזמר נזום אורגול (שני מימין) הצטלם עימן. הוא בא בחברת ידידה בעלת עבר גברי (משמאל).

ים תיכוני מעורב רקדנית הבטן כוכב פרי (מימין) מרימה רגל עטופה במיכנס מחורר, הדומה לבגד שלבשה רקדנית הבטן ברי סימון (שניה

החליטה שהיא רוצה לחיות בארץ, ולשם כך היא החלה בהליכי גירור. יחד איתה אני אביטל (מתחתיה), ראובן אידל (מימינה) ומוטי רייף.

הדוגמנית ההולנדית מריולן סיין (במרכז), חברתו של הדוגמן עופר רפאלי (שני משמאל),

קשר מוסיקלי הזמרת מרגלית צנעני באה למסיבה כשהיא מלווה באמרגנה אשר ראובני ואשתו. הזמרת הפופולרית מבלה בחברת הזוג ראובני.

שני חברים הזמר שימי תבורי (מימין), בז'קט העור בדרך שמוליק ספן, חברה לחיים של רקדנית הבטן כוכב פרי.

שבאה בחברת בן-יוגה **יובל לוי**, כשהיא עטופה בשל מהמם מעורר וזנבות שועל. היפות האחרות היו מלכות היופי של השנה שבאו ברכב מלא. **ניקול הלפרין** עם בן-הזוג **רוני מאנה**. **לימור פישל** עם החבר, וכנ"ל גם נערת-ישראל **רונית סימון**, שבאה עם בן-הזוג הנכחי. אך מי שגנבה את ההצגה היתה מלכת-היופי של השנה הקודמת, **שירלי בן-מרדכי**, שמאז בחירתה היא אחת ממלכות היופי הפופולריות ביותר שהיו בארץ אי פעם. כהן הסתובב בין האורחים וחייל פקודות לכל המלצרים, שיאגו להאכיל ולהשקות את כל החוגגים, שבאו מרחוק כדי לחגוג.

נחניה על המפה את יום הולדתו ה-33 במועדון היליארד המהדר ריאל קלאב שבבעלותו של **שרלי אבוטבול**, דורה של הזמרת **אילנה אביטל**, שהיא נתניתית במקורה. המועדון האקסלוסיבי הזה, שר כמוהו רואים רק בלונדון, היווה תפאורה מתאימה לכל היפים והיפות שהגיעו למקום, רבים מהם מתל-אביב. הבולטים שבהם היו כמו בן הזמרת **גלי עטרי**, שבאה בחברת אחותה **שרי עטרי**, שתיהן ידידות קרובות של כהן, עוד מהתקופה שהוא ניהל את מועדון הסקס, וכן הזמר **יהודה אליאם**. את עולם הזוהר ייצגה אשת-העסקיסהחברה **סנינה רונבלום**,

מרוסיה באהבה
רקדנית־הבטן סוהיר, דרוס־א־מריקאית ממוצא רוסי, נחשבת לתגלית לוהטת. יפה הרוש (למטה) מפגינה את אופנת הג'ינס.

ליק ספן מתבדחים ביניהם. הם מאוד ממור־מרים וטוענים שהם מקופחים על־ידי הטלוויזיה הנמנעת מלשתף אותם בתוכניות־בידור.

הזמרים ה־בדרנים חו־פני כהן (מימין), אבנר דן, שלמה גולדברג ושמו־

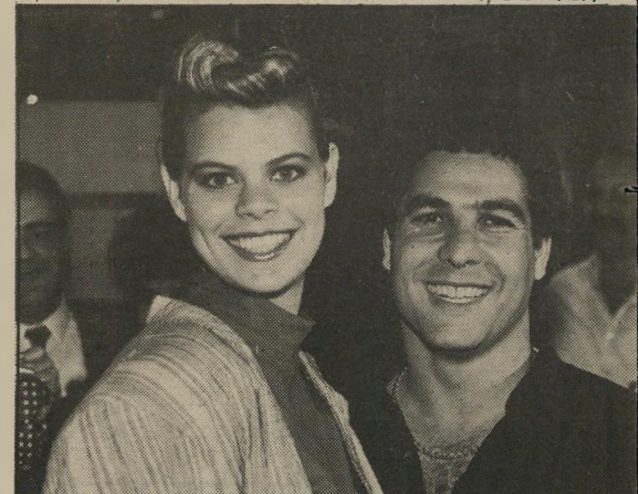
יומולדת שנה

ילסושי בר מלאה שנה, וזאת בהחלט סיבה למסיבה. את הרעיון להקמתו הגו רפי ש־אולי ואחיו טדי, שצרפו אליהם את המיסעורן אילן לוי ואת איש־הברים הוותיק אברהם ארביב. המקום ידע עליות ומורדות ושינויים פנימיים רבים. לפני כמה חודשים החליטו

האחים שאולי לפרוש מהמקום, ו־השכירו את חלקם ללוי ולארביב, שהחליטו להפעיל במקום יוזמות חדשות. הם לקחו את יהודית נגר כאשת־יחסי־ציבור קבועה ב־מקום, והחלו להריץ אותו. התוצאה לא אחרה לבוא, והמקום החל לה־יות פופולרי ביותר. במסיבה נכחו כל הקבועים של הסושי, ביניהם צעירים רבים, ש־באים בזכות היוזמה של אילן לוי ויהודית נגר. מסמרה־ערב היתה רקדנית־הבטן סוהיר, הנמצאת כארץ רק שלושה חודשים, אך כבר הפילה חללים רבים בקרב הגברים.

ישוק צבאי
לרקדנית־הבטן ברי סימון מסגן אלו־קובי סמסונוב. בעל־השימחה עמוס כהן (למטה מימין) בחברת ידידתו מלכת־היופי הטרייה ניקול הלפרין.

רותי מתבאסת

באסה א': היא צילצלה אליי, אמרה שקוראים לה יעל, והיא נאה, רצינית, אירופית, גרושה בת 42, מעוניינת להכיר גבר פנוי עד גיל 50 למטרה רצינית. אמרתי לה שחסרה קצת נשמה במכתב שלה, ושחוסר משהו, אז היא אמרה: "תכתבי גבר עם תמיכה".

באסה ב': "קוראים לי מני ואני סטודנט וקצין במילואים", הוא אמר לי בקול שאינו ניתן להגדרה. לא אמרתי שאני חושבת שהוא לא סטודנט ולא קצין, אמרתי רק: אני לא רוצה לפרסם את המכתב שלך בעיתון. אז הוא אמר, בשקט ובהשלמה טוב, והתעופף מהקו. למה זה מגיע לך?

עם הרגליים למעלה

בתור צימחנית ותיקה, אני מוכרחה לצטט את השורות של גבי ניצן, בעיקבות תשרירי-הפרסומת לעגל רך. וזה הולך ככה: מושבניק עייף מגיע לרפת, פותח השער, איזו עצבת, כל הפירות מתו משחפת. הילד: "אבא, אבא, תראה, יא אללה, כל הפירות עם הרגליים למעלה ואנחנו על הפנים". האשה: "נצטרך למכור שוב פגר לח" לוקחת גוויה, טובלת בכלור, תשים חותמת, אפשר למכור: פגר לח, ישר מהפח, לא צריך לשחוט, מיליארד תולעים לא יכולות לטעות".

ברוריה אלי מה שחטר לה זה חבר

ברוריה אלי מה שחטר לה זה חבר

כדי לפתוח חנות פרחים קטנה, ברוריה אלי היא גרושה בת 28, אם לבת שמונה, דקת גו, עדינה, 1.73 מטר גובה ושיער בצבע בלונד-דבש. לפי הגדרתה היא "מאוד פנויה". היא טיפוס רומנטי, התחתנה צעירה מדי, חשבה שזה יהיה כמו בספרים, או בסרטים רומנטיים, אבל המציאות היתה שונה לגמרי. מוכרת הפרחים ילדית טבריה רצתה להתפתח, ולמדה אמנות, פיסול ורישום. אחרי-כך היא בילתה שלוש שנים בחולדה, שם עבדה במשתלות ולמדה כל מה שאפשר לדעת על פרחים. היא נשמעת מבוססה מהחיים, נראה שמה שחטר לה זה רק "חבר, מישהו להישען עליו".

נעמי רון

כף להסתכל

"פעם חיפשתי יופי, אישיות וכסף, בסדר הזה", הוא אמר לי. "היום זה קורס-כל כסף. ההורים שלנו באו לארץ, חיו בצריף, היו מאושרים. לא התגרשו, כמו היום. אני בן 30, רווק, עובד-יצור במפעל, ואצלי אי-אפשר לחפש את הכסף. אני נאה מאוד, 1.80 מטר, מחפש קשר ריגשי עם אחת שיהיה כף איתה, שיהיה כף להסתכל עליה". קוראים לו שמואל, ואפשר למצוא אותו בטרלפון 03720182.

חיים משותפים

היא אקדמאית נאה, נראית ממש טוב, פנויה, גובה 1.60 מטר, אם לכן חמש וכן שבע, רוצה להכיר ברוגז לחיים, לחיים משותפים, שיהיה בסביבות 40 מיספרה אצלי הוא (1/2694).

רותי בטלפון - ותודה לבזק שתיקן לי את הקו במהירות מפתיעה - להכתבת מכתבים ולבקשת מידע - כתמדי ב-221017.

טורקט טלפונים

הורעה לאוסנת. הפסיכולוגית התעשייתית: אם אשמע עוד פעם שאת לא מתנהגת יפה וטורקט טלפונים לבחורים נחמדים, אפרסם את מיספר-הטלפון שלך בצירוף הורעה שבלונדית יפה (מה שאת בווראי לא) מחפשת רומאן עם גבר נשוי, ונראה למי יבלבלו אז את המוח בטלפון.

פח.

פירחי

האהבה

של ברוריה

היא מסתובבת בבית בים, בבתי-קפה, בבתי מלון ובמיסעדות יקרות ב"טבריה, עם סלסלת קש ובה נודים אדומים, שאותם היא מגדירה כ"פירחי אהבה". זאת פרנסתה, בינתיים, עד שהיא תצבור די כסף כדי לפתוח חנות פרחים קטנה.

ברוריה אלי היא גרושה בת 28, אם לבת שמונה, דקת גו, עדינה, 1.73 מטר גובה ושיער בצבע בלונד-דבש. לפי הגדרתה היא "מאוד פנויה". היא טיפוס רומנטי, התחתנה צעירה מדי, חשבה שזה יהיה כמו בספרים, או בסרטים רומנטיים, אבל המציאות היתה שונה לגמרי. מוכרת הפרחים ילדית טבריה רצתה להתפתח, ולמדה אמנות, פיסול ורישום. אחרי-כך היא בילתה שלוש שנים בחולדה, שם עבדה במשתלות ולמדה כל מה שאפשר לדעת על פרחים. היא נשמעת מבוססה מהחיים, נראה שמה שחטר לה זה רק "חבר, מישהו להישען עליו".

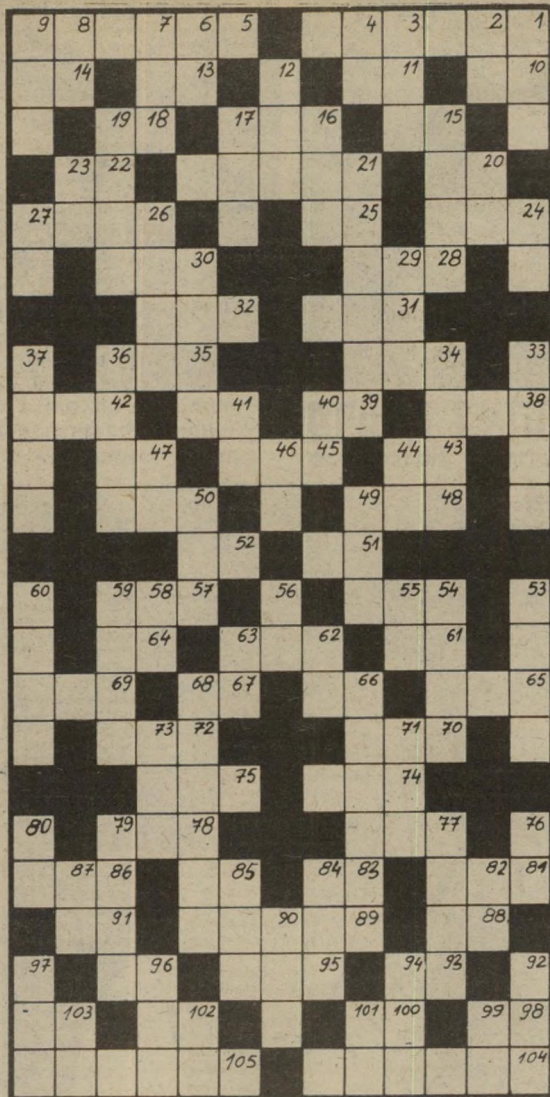
מאת אביגיל ינאי

מאוזן:

1. מוזה (4,2) 5. קנס כסף המוטל על החוטא תמורת שחרור מעונש (3,3) 10. כינוי של רבי יעקב מן מאיר נכד רש"י 11. זמן, עול; 13. אחד השוואים; 14. טוהר; 15. בהשאלה - מלא תנועה וחיים 16. חוג השמים במקום שהוא מגיע אל הארץ לפי ראות העין; 18. מקובל כמספר גוזמא במסורת היהודית (גימט) ריה; 20. צונן; 21. נסוח; 22. פור נה לאחור; 24. עגול, הקף; 25. תנוקות; 26. כינוי לתפילה שאי חרי תפילת שחרית במועדים; 28. גאון בפומבדיתא במאה ה-10; 30. שכל, הגיון; 31. עצם; 32. ענבל; 34. אחד מכנויי עם ישראל במקרא; 35. גאווה; 38. סבב חוזר; 39. זעיר; 41. דגן שמים; 42. שלילה מוחלטת; 43. קריאת צער; 45. שבט בישראל; 47. הוראה לעזוב; 48. זחל האר-בה; 50. כישלון, מכשול (תהלים ס"ז ט'); 51. רקב; 52. כתב כרר תות; 54. אבי אברהם; 57. קובץ ספרים של דאמיצי; 61. ממד הר; 62. כינוי למושל מחוז בארצות המדבר; 64. סוג של מנעול; 65. כל-יכתישה; 66. שבק חיים; 67. אבק פורה; 69. מחיצה, כותל; 70. בהמת-בית; 72. קבוצת אנשים נבחרת לטיפול בענייני הכלל; 74. נגע ממאיר; 75. מייסד כת הקראים בבבל; 77. קשר, כר יחר; 78. כסה, חיפה; 81. מפרש; 83. מטבע במזרח הרחוק; 85. בריבקר; 86. לקוי במעגל חשמלי; 88. תאורה חילופית; 89. אל הים במיתר לוגיה הרומית; 91. רוח תזוית; 93. מילת קריאה; 95. תך; 96. תבואה; 98. סוד; 100. כלי קבול; 102. מספיק; 103. תוך; 104. אשת אוריסאוס הנאמנה; 105. אנשים פשוטים (רומאים).

מאוזן:

1. נתח, חתיכה; 2. שלם, ללא פגע; 3. אחד מנשיאי ישראל; 4. חלק, מנה; 6. שמה; 7. רקטת טניס; 8. זהב; 9. אבן תחתונה באבני הריחים; 12. רעב; 15. כסופים; 16. כנף, אבר; 17. מגלה גירזילנד ואיי סנדרוויץ (על-שם מפרץ באלסקה, ש"מ); 19. מכור שף; 20. פס; 21. בני-לוויה של אל היין והעלילות - ריגוניסוס;

23. כלי נגינה; 24. שדרות בת-אביב על-שם המשורר האומי שלנו; 26. יתרון; 27. איבר אבי-לה; 29. לא ככוונה מיוחדת; 30. מיצר בים סוף; 33. מניפסט; 34. עתיד להתרחש; 36. בשקט; 37. פרי שלא גמל; 40. רסיסי-בקר; 41. מילת שאלה; 44. מיכללה ב"ארצות-הברית; 46. אות באלף-בית; 47. הוראה; 49. לחם, מזון; 50. שבט, בית-אב; 53. בעל חיים ממישפת הכלבים; 54. צוללווה; 55. שליח; 56. כפוף; 58. עבד; 59. אחד משלושת רעי איוב; 60. טרמין; 62. מזון; 63. בת-קול; 66. הקורא את המוסלמים לתפילה; 68. התאחדות של מפעלי תע"ש; 71. בן יעקב; 73. בדי; 76. ידיד; 77. ויזה; 79. קונסטנט; 80. מסייר; 82. צאצא; 84. רבש נוול; 85. גורל; 87. עבר; 90. צמח ממישפת הקטניות; 92. מאחורי קוי החזית; 94. עיר חוף בארץ; 96. תעלה למי שפכין; 97. ראשי תיבות של שלש קהילות יהודיות בחבל הריינס; 99. מין; 101. כלי אכילה; 102. אביון; 103. עמק (ח).

1000 ש"ח

יגורלו מדי חודש בין הפותרים וכוונה ארבעה תשבצים (כולל תשבצות) רצופים של העולם הזה וגם ישרו את הסיסמה:

"מאיפה אתה יודע? קראתי..."

את הפתרונות יש לשלוח אל "העולם הזה", תל-אביב, ת.ד. 136, מיקוד 61001

נוכחים עסקים מסוכנים

יחסים מסוכנים, נשים נשים.
חיסה: בגלל המילחמה ההיא,
ארבע הרפתקות של רנא ומיראבל
בל.

תליאביב:

הכלכלה המודרנית הצמיחה
קאובי מסוג חדש: זה שרוכב לבדו
בין מיצרי הבורסה, לוקח סיכונים
ענקיים, ומוכן לשלוח ולהמר בריג-
עז לחץ ומול מוחות פיננסיים כב-
דים, לפעמים של יחידים. לפעמים
של ממשלות.

על רקע זה מתרחש סרטו ה-
חדש של קולין באקסלי, שעשה

שחקנים דהמורני ומקרגאן
חלפניים ונונים

בעבר סרט נוסף על עולם הממון
בשם כסף כחול, שהוצג גם בטל-
וויזיה הישראלית. אתר-הצילומים
הוא הסיטי של לונדון, והתברר
העיסוקים שמסביב לה. מפיקיו של
הסרט כבר העלו שני סרטים כרי-
טיים מצליחים. האחד, ביל קאר-
טליג, הפיק את לחנוך את ריטה.
השני, אנדריו כראון, הפיק את
זקוף תאון, והשניים מבינים כנר-
אה ללב הקופה.

את שני הגיבורים בסרט החדש

של רנא ומיראבל (לב, סוצ'ו) —
בחיפה, צרפת) — אריק רוהמר,
צירי מתמיד, בארבעה סיפורים
קצרים ומבוקשים על שתי נערות,
אחת עירונית ואחת כפרית, המלמ-
דות זו את זו פרקימוסר ומינהגי-
חיים.

*** סלה הכובש (מוסי-
און, דומרק) — עובר-אדמה שורדי
ובנו נמלטים ממולדתם הענייה,
במאה הקדומה, ומחפשים עתיד
ורוד יותר בדנמרק השכנה. קדרות
החיים מוארת כחום האנושי של
הדמויות ובאהבה שיש לכימאי
בילי אוגוסט אליהן. עם מאכס פון
סידוב (אוסקר הסרט הור).

*** איש הגשם (שחף,
סוצ'ו) — בירושלים ובחיפה, אר-
צות-הברית) — אלוף האוסקרים
של השנה, ראסטיין הופמן, הוא אר-
טיסט הירוש שלוש מיליון דולר
וטום קרוז הוא אחיו המבקש לגזול
ממנו את הירושה. בארי לווינסון
ביים במיומנות רבה.

*** יחסים מסוכנים
(רביחן, סוצ'ו) — שחיתות וניזון של
האצולה הצרפתית המשתעשעת
במישחקי-כוח על חשבון החלשים
שבניהם. גלן קלוז, ג'ון מלקוביץ
ומישל פיפר הם כולם בסדר, אבל
הקורציה משכנעת יותר מהם.

*** נשים נשים (לב,
סוצ'ו) — בירושלים, ספרד) —

סירטי קולנוע בטלוויזיה

*** עשרת הדיברות (יום רביעי, 19 באפריל, ערב פסח,
בשעה 22.00, ויום שלישי, 25 באפריל, ערב שביעי פסח, בשעה
22.00) — סרט-הענק של סטיל דה-מיל. לא בדיוק ההשתק-
פות הראווה ליציאת-מצרים, אבל מופת למושגי הראווה
הניצחיים של הוליווד ולכל מה שמקובל כבידור עממי. צר-
לסון הסטון הוא משה רבנו, אבל את ההצגה גונבת מחלקת
האפקטים המיוחדים בחציית ים-סוף. שנת הייזור: 1956.
*** סיפורו של אלוף (יום שישי, 21 באפריל, בשעה
22.30) — הכינוי את הממחשות. סוחסידמעות שאין אם יור-
דיה אשר תעמוד בפניו. מתאגרף שפרש חוזר לזירה כאשר
נשקפת סכנה שאשתו לשעבר תגזול ממנו את בנו. ג'ון וויט,
פיי דאנאווי וריקי שרדר בתפקיד חייו, בהדרכת פראנקו
זפירלי, שנת הפקה: 1979.

ששמו דילרס, והכוונה לעושי עיס-
קות, כאלה שמגלגלים כספים כדי
להרוויח מהר והרבה, מעצבים פול-
מקיגאן (מי ששיחק ביות'ויל ואני)
ורבקה דהמורני (שהופיעה בעט-
קים מסוכנים וברכבת לחופש).

חדר חובה לראות:

תליאביב: בגלל המילחמה
ההיא, שדות החיפה האדומים,
אשה תחת השפעה, פלה הכובש,
קפה בודד, חשד, ארבע הרפתקות
של רנא ומיראבל, איש הנשם,

לא נס ליחו

הדיקטטור הגדול
(פאר, תל-אביב, ארצות-
הברית) — זה הראשון בסידרת סירטי צ'ארלי
צ'פלין שיוצגו מחדש לרגל יובל ה-100 להולד-
תו. את הסרט הזה הכין צ'פלין מ-1938 והוא
יצא לאור ב-1940, כמה חודשים לפני פרוץ מי-
לחמת-העולם השנייה.

חשוב לציון זאת, משום שמדובר בסרט מי-
ליטנטי, שבו חרג צ'פלין מן המיסוגרת של הנווד
הקטן, כדי לצאת ולגייס עולם ומלואו כנגד מה
שנראה לו, ובצדק, כשכנה הגדולה ביותר שני-
קפת לאנושות. ככל שרט מיליטנטי, שצריך
לדבר בלשון ברורה ובוטה אל המכנה המשותף
הרחב ביותר, גם הסרט הזה משאיר את הד-
קויות למישור מישני. עיקר מטרתו להציג את
היטלר, ממליטו, מיטטרו ובני בריתו כיצורים
מסוכנים, אך מעוררי גיחוך, שאיש שמו אינו
יכול לעמוד לצידם. עם זאת, הודה צ'פלין,
שאליו ידע את גודל הזוועות שהתחוללו באותו

צ'ארלי צ'פלין: תמימות לפני המילחמה

הזמן, לא יכול היה לעשות את הסרט הזה.
מעבר לסיפור על רודן דימיוני מטורף הדומה
כשתי טיפות מים להיטלר, וספר יהודי קטן
הדומה כשתי טיפות מים לרודן, מציג צ'פלין
מסה הומניסטית אנטי-מילחמתית הנשמעת
כיום תמימה ביותר. אבל, כמו בכל סרטי של
צ'פלין, לא העלילה היא העיקר, אלא הדרך
שבה הוא מוביל אותה, וכמה מן הסצנות בסרט
הזה שייכות בפירוש לקלאסיקה של הקולנוע.

על אש קטנה

אש צולבת (גורדון, תל-
אביב, ישראל) — נושא

שיכול היה להיות בוער ואקטואלי במיוחד, אך
מוחצץ על-ידי תסריט, בימוי ומימון לקויים.
עצם העובדה שמרשת האשה הצעירה, שהוצאה
להורג בידי הלח"י משום שהתאהבה בערבי,
ערב מילחמת-העצמאות, מרתקת ומעניינת
הרבה יותר במאמרים העיתונאיים שפורסמו
באחרונה, מצביע על גודל ההחמצה של הגירסה
הקולנועית.

ראשית, משום שיש הרגשה לכל אורך ה-
סרט, שהדמויות בו נעות בתוך חלל ריק. הרקע
מאחוריהם בלתי-אמין לחלוטין, והמישחק הני-
בון שלהם מעיד כי אינם חשים בו בנוח. שנית,
משום שהמתח באוויר, שצריך להיות הגורם
המרכזי בסיפור כולו, כי בלעדיו אין בעצם
דראמה, מתמססם בדיאלוגים בלבד, וכך מת-
קבל הרושם שהלחץ המופעל על הנערה לנתק
את עצמה מאהובה, הוא לחץ סביר בהחלט,

שרון הכהן ודני תורג'מן: בלי להט

שאין לה בעייה לעמוד בפניו. שלישית, הבימוי
רפה וחסר מתח פנימי, ובהרבה מיקרים חסרה
יד מכוונת וחזקה שתכפה את עצמה על
השחקנים ועל המצלמה. רביעית, המימון הוא
חינוך, בעיקר בכל מה שנוגע לשתי הדמויות
המרכזיות. שרון הכהן ודני תורג'מן נראים
מבוהלים למדי, לא בשל מה שקורה לדמויות
שהם מגלמים, אלא בשל נוכחות מצלמה המת-
בוננת בהם ללא הרף ותופסת אותם בקלקלתם.

להתעכז ולהתפרנס

הלווה לי את אשתך
(בר-יהודה, תל-אביב, ישר-

אל) — עם כל הרצון הטוב שבעולם, קשה להבין
מה בדיוק רוצה הסרט הזה מן הצופים בו. זאת
אינה קומדיה, למרות יומרות הפירסומה, אבל
קשה לומר שזה משהו אחר. זאב רווח, שבין
קומדיה עממית אחת לאחרת מרשה לעצמו
לעשות גם דראמות אתניות (שרגא קטן, בובה)
נפל הפעם בין הכסאות, ומן הסתם, נפל קשה.
פועל, שפורס מן העבודה, עקב צימצומים
והתייעלות — בהחלט נושא אקטואלי — קונה
בכספי הפיצויים מיסעדה בדרום-הארץ. אלא
שכל הלקוחות מעדיפים ללכת למיסעדה שכי-
נה, בבעלות אלמנה שמחשופיה השופעים וחצי-
איותיה הקצרצרות, מהווים תוכנית-בידור
קבועה לסועדים במחיצתה. הדרך היחידה לע-
מוד בתחרות היא להלביש את אשתו באותו
הסינגון, ולהציג את עצמו כאחיה, כדי שהק-
ליינטים לא יירעו לשלוח בה מבטיהם תוך

זאב רווח ודני מוסקונה: לא קומדיה

כדי לגימית בירה וזלילה מטעמים למיניהם. ה-
עסקים אמנם מורחים, אבל האיש מת מקינאה.
אילו התייחס רווח לכל העניין בקלות-ראש,
היה אולי מוציא קומדיית-טעויות מן הסוג
שעשה כבר פעמים רבות בעבר. אלא שהפעם
נראה שהוא ממש משתתף בכאב ובצער של
הזוג המתחזה. הטיפול בשתי הדמויות הללו
ובכל השאר הוא טיפול בקריקטורות שטוחות
ומוגזמות, שבמילא גוזל מהן כל עניין דראמטי.

פסח של זהב

מבצע פסח

מבצע הכל זהב
זהב במחירים מדהימים
החל מ-21 ש"ח
לגרם זהב במזומן כולל עיצוב

אבני חן אמיתיות
תכשיטים מרהיבים מאבני-חן
בעיצובים מדהימים
מתנות נהדרות לכל טעם ולכל כיס
החל מ-34 ש"ח במזומן

מבצע יהלומים
תכשיטים משובצים, זהב ויהלומים
20% הנחה
על תשלום במזומן

מבצע תשלומים
אפשרות רכישה בתשלומים באמצעות
כרטיסי אשראי
כל המחירים ללא מע"מ

תכשיטי קרין-אור

רמת גן - אבא הלל 17, טלפון: 03-7518930
טבריה - המידרחוב, טלפון: 06-720362
באר שבע - ההסתדרות 67, טלפון: 057-434698

אדי מור

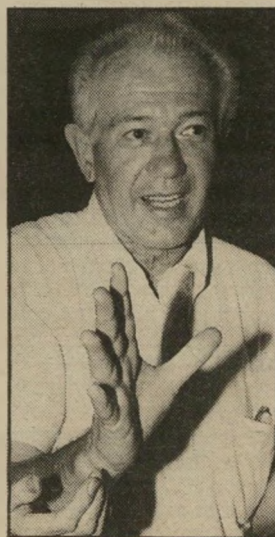
המדינה מסבסדת

(המשך מעמוד 23)

במישרד-החקלאות: "את אופי הסי- בסוד ועלותו הכלכלית קובעים מישרד-האוצר ומישרד-החקלאות. המטרה הראשונה, העומדת לנגד עיני המדינה, היא המשק הלאומי ושמירה על מיסגרת תיכ- נוגית. לכן ענפי בעלי-החיים - עוף, לול, חלב - שבהם ההשק- עות הן לטווח-ארוך - מסובס- דים. הסובסידיה, בעצם, מיועדת למגדל, והיא מהווה תמריץ וגם ער- גוש מי שחורג ממיסגרת-הייצור ש- נקבעה לו, אינו מקבל סובסידיה".
בהתאם למדיניות זו, החלב מסובסד רק בארבעה אחוזים. כל תוצרת החלב עוברת דרך מחלבות, ושם אפשר להטיל קנסות ול- השתלט על התיכנון. לכן אין צורך בסביסוד גבוה, אומרת הראל. הביצים והעופות החיים מסובסדים כ-30 אחוזים, מפני שאין עליהם כל אמצעי שליטה אחר.

● ומה על הבריאות? מדוע שלא תסבסדו ירקות וסירות?

האזרחים נהנים מהסיסוד ככ-

צילום: משה חורב

פרופסור לוי
מוות מסובסד

דרך-אגב. לא הם ניצבים בראש מעייני המסבסד. לכן גם לא מסב- סדים ירקות. מגדלי-הירקות מוג- נים בצורה טובה ומקיפה. מועצת- הירקות קולטת את העורפים. אנח- נו לא מתערים בזה. ובאשר לבי- ריאות, הרי אפילו בביצה יש מרכי- בים חיוביים. לא הכל שלילי במצי- רים המסובסדים.

לצחוק, לבכות

בן-אורי, לוחם טיבועני עקשן, מעין דון-קישוט של גזר וחסה, אינו יודע אם לצחוק או לבכות. "בנפס יש חלבון. אז בגלל זה מישור שותה אותה? ובנייר יש פחמימות, אז מה? מכינים ממנו לחם ועוגות?"

"נכון, בלחם יש עמילן, בעוף יש חלבון. אבל יש בהם גם כלייך- הרבה דברים מוזיקים: הבשר מוזהב, גורם לעורף חלבונים ולהורקנות מוקדמת. אכילתו מזרזת התפתחות אבנים בכליות, התרבות חייד- קרייבקון במעי. שתיית החלב יוצרת גבישים, הגורמים לאבנים בכליות. וזו רק רשימה חלקית וקצרה מאוד."

"את כל השפע הזה, בתוספת הכולסטרול הגורם למחלות-לב, המדינה מסבסדת בגריבות רבה!"

הרוסקופ

(המשך מעמוד 33)

שליטה על מה שקורה בתחום הכלכלי.

חודש אפריל קצת בעייתי. שהותו של מרס בבית השני שלהם גורמת להם להוצאות בלתי-צפויות. זה הצד שבו אי- אפשר לשלוט, בינתיים, אך מאוחר יותר הדברים יסתדרו. מספטמבר מתחילה תקופה שבה רבים מביניהם ינסו לבצע עיסקות או אף להיכנס לעס- קים. מומלץ להיזהר מכך. יתכן שזה יילך, אך מאוד לא מומלץ להיכנס להשקעות גדולות או לסיכונים כספיים. מכל מקום זו נראית שנה שבה לא יהווה הכסף בעייה.

שוורים רבים יחליפו את המכונית אף אם כרוצ בכלל אינם חושבים על כך.

ליסורים

נסיעות לחו"ל, מיסכמים

הכוונת מתייחסת אמנם לשלושה תחומים שונים, אך באסטרולוגיה כולם בחפיפה אחת. הבית התשיעי, שמתיי- חס לחוק, לצדק, ללימודים גבוהים, לנסיעות ולהרחבת הדעת, יהיה מאוכלס בשלושה כוכבים. כוכבים אלה יכולים לגרום לעניין לא-צפוי באותם תחומים שבהם מדובר. למשל, מישהו יכול למצוא את עצמו מסובך עם החוק בצורה פת- אומית, ועל דבר שכלל לא הע- לה בדעתו.

נסיעה לחו"ל עלולה להת- בטל או להיפך, להתקיים, מבלי כל הכנה. כך גם לגבי קש- רים עם ארצות אחרות ולעבור דה הקשורה בחו"ל. חשוב לד- עת שאי-אפשר לתכנן, כי התוכניות המדוקדקות ביותר יכולות להשתנות בצורה מיי- דית ומזרזת ביותר.

ומה שבינו לבניה

בעניין זה עברו השוורים שי- נוים גדולים ב-1988. אך אי- אפשר להסתפק בזה, שהרי בוודאי נשארו שוורים רבים שהקשר לא בדיוק התאים להם, או שלא מצאו את מה שביקשו. הרי בנושא שבינו לבניה הבעיות הן יותר מסוב- כות מאשר בכל תחום אחר.

השוורים, שלא מצאו לעצ- מם בני-זוג קבועים או שנשארו בנפם, בוודאי ירצו לדעת אם יש להם סיכוי להתחיל בקש- רים חדשים. כניסתו של כוכב יופיטר למזל סרטן, לקראת סוף הקיץ, תביא לשוורים היכ- רויות חדשות, מיפגשים חבר- תיים רבים וחיי חברה עשירים. השוורים די סגורים מסיב- עם ומוגדרים כיושבי-בית. השנה הקרובה תוציא אותם החוצה, ותכריח אותם להתע- רב בחברה. זה יביא להם הז- דמנות להכיר אנשים ולפתור בקשרים חדשים.

לקשרים קיימים שאופיים יציב זו תהיה שנה שבה אפשר יהיה לבסס, לבנות ולפתח את הקשר ולהינות מיחסים טו- בים. מי שחיים בתוך קשר מעורר ימצאו את האומץ והדרך לצאת מזה, ולמצוא לעצמם סביבה חדשה, סוג אי- שים שונה ואולי אף בן זוג, ידד או אזור קשבת, שיתנו עידוד ודחיפה לבצע שינויים.

איך להיות הורה

מאת
ענת סרגוסטי
יועצת
זיווית אברמסון

מקבלת חלב בבקבוק. בימים האחרונים היא פתאום מבקשת שוקו רווקא בבוקר. ואז אני לא יודעת מה לעשות. אם אני מתעקשת ורוצה לתת לה חלב, אז היא כועסת, ואני חושבת לעצמי: "מה איכפת לי, בעצם, שתשתה שוקו בבוקר?"

אחרי שהיא מקבלת את השתייה שלה היא מבקשת עוגייה, מקבלת, אחר-כך היא מבקשת עוד עוגייה ומקבלת, והכל, בסתר הספקי תי לשנות את הקפה שלי.

בשעה הזאת, בערך, שחר מתעורר ואני מוציאה אותו מהמיטה ומכינה לו את בבוקר השתייה שלו. רותם אוהבת להגיש לו את השתייה בבוקר. אחרי-כך מגיעה שעת ההלבשה, שהיא מילי-חמה מחודשת בכל בוקר. ברגע שאני מתק רבת לרותם עם הבגדים, היא מתחילה להשתולל ולצעוק ולהתמרד. בוקר אחד הצעתי לה להתלבש לבד, ולי-הפתעתי היא הסכימה, אחרי-כך התחרטה ואחר-כך שוב הסכימה, ובסוף התלבשה לבד. זה מאוד שימח אותי ושיבחי אותה על כך, וסי-פרתי לכולם, גם לסבים ולסבתות, והיא הרי גישה טוב מאוד, והבטיחה שגם למחרת תתל-כש לבד.

אבל זה היה מיקרה חד-פעמי. בדרך-כלל היא מבקשת שאני לא אלביש אותה בכוח. אני מבטיחה, אבל ברגע שאני מתקרבת אליה עם הבגדים, היא מתחילה להילחם. אני נעי-שית עצבנית, צועקת, מתרגזת, מחזיקה אותה בכוח ומלבישה אותה. היא מפעילה כוח נגדי, וזה מסתיים, בדרך-כלל, במכה בישבן ואז היא נרגעת, ואפשר להמשיך להלביש אותה.

ש לומית ואורי, הוריהם של רותם (3) ושחר (1), תיארו במרכז לייצוג של מכון אדלר את סדרהיום שלהם עם ילדיהם. אחי יותם הנחה את המרכז וייצג להורים. **ובך סיפרה שלומית, האם:** הבעיות מתמקדות ברותם. הקושי שלי אי-תה קשור בעיקר במאבקי-כוח ביני לבינה. בעבר זה היה מאוד חריף, אבל מאז שהתחלתי ליישם בבית את העקרונות שלמרת בבי-

לוקחת אווזתה בפי'אמה

ניסיתי לומר לה בבוקר: "כשתהיי מוכנה להתלבש, תגידי לי". והחלטתי לעלות לגג ולתלות כביסה. אמרתי לה שהיא לבושה כי-פיג'מה, ולכן לא תוכל לעלות איתי לגג. השארתי את דלת הדירה פתוחה, כדי שאוכל לשמוע מה קורה ועליתי לגג. היא ישבה ליד הדלת, ולא העזה לצאת החוצה. כשחזרתי, היא אמרה לי שלא נעים היה לה להיות לבד בבית, ומאז היא לא מוכנה להישאר לבד אף לרגע אחד.

אחרי המילחמה על הבגדים אנחנו עוזבים את הבית, והיא עולה להסעה לגן. אנחנו נפי-רדות בנשיקה והיא עוזבת במצב-רוח טוב. אבל אני מרגישה מותשת, עייפה ועצבנית, כמו אחרי עבודת-פרך.

ממש לסחוט אותה

ב צהריים אני לוקחת אותה מהגן הביי-תה. היא כבר עייפה ורוצה לישון. ככל שהיא עייפה יותר, היא עצבנית יותר. וככל שהיא עצבנית יותר, היא עושה יותר פרובוקציות, למשל, כבר באוטו היא מבקשת

הספר להורים, המצב השתפר מאוד. ניסיתי להימנע ממאבקים איתה, וזה עבד. ופתאום, בזמן האחרון, היתה נסיגה במצב, והיום יש לי איתה מאבקים מהבוקר. היום מתחיל כך שלפעמים אני מתעוררת קודם לכן ומעירה אותה, ולפעמים היא מתעו-רת לפני ובאה אלי למיטה. אורי, בעלי, אינו נמצא בבית בשעה הזו. כשהיא באה אלי, אני אומרת לה: "בוקר טוב!" והיא עונה בבוקר טוב, ונכנסת אלי למיטה ומבקשת שאני אכי-סח אותה.

אני מבינה שהיא רוצה שאעשה בשבילה דברים, ואני לא רוצה לטרוח למענה כל הזמן. אני אומרת לעצמי שאני לא אתן לה להפעיל אותי. אולם, מצד שני, אני לא רוצה להילחם. אני יודעת שאם אני אגיד לה שאני לא רוצה לכסות אותה, היא תכעס. אז בדרך-כלל אני מכסה אותה.

אם היא מתעוררת מוקדם, אנחנו שוכנות ביחד במיטה עד שמגיעה השעה לקום. אז אנחנו קמות והיא מבקשת לשנות. אני ניגי-שת למיטבה להכין לשתינו שתייה. הנוהג אצלנו הוא שבערב, לפני השינה, היא מקבלת שוקו ובבוקר, כשהיא קמה, היא

לא קמה עד שאני מסיימת את הארוחה. אם היא רוצה תוספת, היא יודעת שהיא צריכה לחכות עד שאני אסיים.

בסדר-הכל הארוחה עוברת בנועם. אני מני-סה לשוחח איתה, אבל מפריע לי שהיא לא מספרת לי ככלל מה קורה בגן, ואני צריכה ממש לסחוט אותה, כדי להוציא ממנה משהו. הייתי נורא רוצה שתספר לי קצת סיפור רים, ורכילויות, כל מיני דברים. אבל היא לא מוכנה.

אחרי-כך אני משכיבה את שניהם לישון. רותם הולכת לישון בלי בעיות. לפעמים שניהם משתוללים, כל אחד במיטה שלו. אחרי-הצהריים, כשהיא מתעוררת מהשי-נה, היא קמה ומתיישבת על הספה בסלון, ומבקשת לראות טלוויזיה. בינתיים אני מכי-נה לשחר את הפירות שלו, ורותם מתחילה להריץ אותי. בתור התחלה היא רוצה בננה. אחרי שהיא גומרת את הבננה, היא רוצה תפוח, ואחרי-כך עוד תפוח, ואחרי-כך מים,

אבל כשהיא מקבלת מים, היא אומרת שהיא רוצה מים בבקבוק ולא בכוס, ולי אין רגע אחד של שקט. כל הזמן יש שורה של ניידורים ודרישות. **עד כאן דבריה של שלומית, האם.**

בקשות אינסופיות

אורי, האב, מגיע הביתה כשהילדים יושנים את שנת-הצהריים. הוא סיפר ש-אחרי-הצהריים, כשמוזגה אוויר נעים, הוא יר-צא עם רותם החוצה לגינה-הציבורית או

שלומך מותק?" נראה לי שהיא עושה הצגה

בשבילי, ולא שמחה באמת לראות אותי. כשאני מכינה את האוכל, אם היא עצבנית, היא דורשת לאכול מייד, ועושה סצנות כש-אני אומרת לה שזה יקח קצת זמן עד שהא-רוחה תהיה מוכנה. וכינתיים היא מתחילה להציק לשחר. היא פשוט לא מגיחה לו. מנשי-קת אותו, נשכבת עליו, סוחבת לו את הצעצו-עים מהיד, מפריעה לו לשחק, מטרידה אותו. אחרי-כך אנחנו מתיישבים לאכול. בערב היא היתה מבקשת כל מיני בקשות שונות ומשונות כשהיינו מתיישבים, ואני הייתי מר-צאת את עצמי קמה בכל רגע מהכיסא. נגמל-תי מהמינהג הזה, ועכשיו היא יודעת שאני

לפאק, ושם היא רצה ומשחקת, יוצרת קשרים עם ילדים, ומעסיקה את עצמה. כחורף, כשא־אפשר לצאת מהבית, היא אינה מסוגלת להעסיק את עצמה, ורוצה שיש שחקן איתה כל הזמן. כך קורה גם בשבתות בבוקר. ההורים אינם מסוגלים לעשות שום דבר, אפילו לא לקרוא עיתון בשקט, כי רותם דורשת דברים כל הזמן.

האב אמר שבר־יכלל הוא מסתגר עם רותם מצוין, שאם הם לא יוצאים החוצה, הוא משחק איתה בבית או קורא לה סיפורים. למה רותם שיש פעמים שהיא רוצה וצריך לעשות דברים אחרים, אבל אינו יכול.

אני כועס עליה לפעמים, כשהיא מגזימה עם שחר או מאמירה מתחילה לזרוק עצצועים. אז אני אומר לה שזה לא נעים מה שהיא עושה או שאני צועק עליה שתפסיק מייד, או שאני לוקח אותה ושם אר תה בחדר שלה, ושם היא ממשיכה לבכות. היא יודעת שהיא לא יוצאת מהחדר עד שהיא מפסיקה לבכות. וכשהיא קוראת לי, אני אומר לה שאני אענה לה רק כשתפסיק לבכות. ואז, לאס־לאט, היא נרגעת.

מיקרים כאלה קורים בממוצע שלוש פעמים בשבוע. אני לא שולח אותה לחדר על כל דבר, כי אני משתדל שזה יהיה מכובד. שהיא תבין שהיא באמת לא היתה בסדר.

שלושיות: פעמיים בשבוע אחרי־הצהריים אני הולכת לחוגים, ואז אורי נשאר לבד עם הילדים. כשאנחנו איתם ביחד, אנחנו משתדלים שאיש מאיתנו לא יתערב במה שהיא חר אומר, עושה או מחליט עם הילדים. בר־יכלל העקרוניים אנחנו ממיידידים, אבל הדין רך לפעמים שונה, כי לי יש הרבה פחות סבלנות מאשר לאורי. אני מתעצבנת הרבה יותר ממני, ומרגיז אותי שרותם כל הזמן מפעילה אותי.

אז מגיע הערב והיא צריכה להיכנס לאמ־בטיה. ומתחיל סיפור חדש, אבל האמבטיה זה כבר עניין של האבא.

אורי: היא לא רוצה להיכנס לאמבטיה. קודם כל היא מבררת אם צריך לחפוף את הראש, ואני שולח אותה לשאול את אמא. אם מתברר לה שהיא צריכה לחפוף את הראש, היא מתחילה לעשות סצנות, ובזמן חפיפת הראש היא בוכה וצועקת. אבל גם אם לא צריך לחפוף את הראש, היא לא מוכנה להיכנס לאמבטיה, והיא ממציאה אלף תירוצים למה לא להיכנס להתרחץ. בסוף אני מכניס אותה בכוח או במשיח. כשהיא כבר באמבטיה, קשה מאוד להוציא אותה משם. אחרי האמבטיה אנחנו מנסים לעשות איתה הסכם. אנחנו אומרים לה שתסתכל על השעון, וכשהשעון יגיע לשעה מסוימת, היא תלך לישון, ואם לא, נצטרך לקחת אותה בכוח. אז היא מבטיחה, אבל כשמגיעה השעה, היא לא רוצה ללכת לישון.

כשהיא כבר במיטה, היא מתחילה בסידור רתבות: קשקש, פופ, לכסות אותה, המוצץ נפל. אחרי־כך היא מתפשטת, ובאה להראות לנו שהיא תפוסה. אחרי־כך היא קוראת לנו, ואם מישור מאיתנו לא בא, היא מתחילה לצעוק. אז אנחנו סוגרים את דלת החדר שלה. היא נבהלת ומתחילה לבכות וקמה לפתוח את הדלת, ומבקשת שלא נסגור אותה שוב.

אמא מרביצה

לפעמים

בשלב הזה עובד ההורים את האולם, ואת מקומם על הבימה תפסה רותם, בת ה־3. **אחי יותם:** רותם, את כועסת לפעמים על אמא?

רותם: אני כועסת על אמא שהיא עושה דבר ואמרתי לה לי כל היום.

אחי יותם: מה את עושה שהיא מרביצה לך בטוסיק?

רותם: אני עושה לה חץ וקשת.

אחי יותם: רותם, רותם פוגעת בה?

רותם: לא, אני עומדת רחוק ממנה, כי אני לא רוצה שהיא תרביץ לי.

אחי יותם: גם על אבא את כועסת לפעמים?

רותם: אבא לא כועס, לפעמים הוא אר הב אותי כשהוא כועס.

אחי יותם: ואמא לא אוהבת אותך כש היא כועסת?

רותם: גם כשהיא כועסת.

אחי יותם: ואת לפעמים לא אוהבת את אמא?

רותם: לא.

אחי יותם: לפעמים את יותר חזקה ממני נה?

רותם: כן.

אחי יותם: ואם תהיי יותר חזקה ממנה, את תרביצי לה?

רותם: לא.

ההורים חזרו לאולם, ואחי יותם סיכם: שלומית סיפרה שהדברים התחילו להסתדר, ואז פתאום חלה נסיגה בחזרה למאבק הכוח. אני חושב שמה שקרה הוא ששלומית לא היתה די עיקבית. מאבקיות אינם נרבעים מזה שההורים מתחילים בכוח, הם נובעים מזה שההורים מתחילים בחולשה.

למשך זמן רב. אלא שהבעיה היא שההורים רואים שהמצב השתפר, והם מרפים קצת, והילדים חוזרים לסדר. כשהיא קמה ובאה למיטה של אמא, היא כאילו אומרת לעצמה: עכשיו אני אתן לאמא שלי הוראות, והיא תעשה מה שאני אומר לה. לכן הדבר הראשון שהיא מבקשת זה שאמא שלה תכסה אותה.

אפשר לומר לה כשהיא באה בבוקר: בבוקר טוב רותם, בואי תכסי אותי. שתלמד לתת לקבל. אם היא לא רוצה, אפשר לומר לה שזה יהיה מאוד נעים לך אם היא תכסה אותך.

רותם היא ילדה מאוד חזקה, ורוצה להר את לאמא שלה שהיא תגיד לה מה לעשות. היא רוצה שאמא שלה תתעסק רק איתה, תסיי פל רק בה, ותשיי־לב אליה ותעשה בשבילה כל מיני דברים. וכשהיא לא רוצה לעזור לאי מא שלה לערוך את השולחן, היא אומרת ש־היא לא מרגישה טוב.

נכון שכוח חשוב לרותם, אבל היא נראית יותר כילדה הדורשת תשומת־לב בלתי־פוסית

איך ליצאת ממאבקי־כוח

בשביל מאבקי־כוח דרושים שניים. בשביל ליצאת ממאבקי־כוח מספיק אחד, שהחליט שלא להיאבק עוד.

הצד המחליט שלא להיאבק צריך לבדוק מה הם מרכיבי־הסיכסוך הנמצאים בשליטתו. ביחס למרכיבים אלה, הוא מחליט מה הוא יכול לעשות. הוא מחליט עד כמה הוא רוצה ללכת לקראת הצד השני, היכן הגבולות שלו ומה אינו מוכן לעשות.

לעולם אין טעם להחליט מה צריך לעשות הצד השני, שהרי על־כך אין לנו שליטה.

בשלב הבא צריך הצד היוצא מהמילחמה להודיע בבהירות ובאדיבות על כוונותיו, ובשלב האחרון לא נותר לו אלא לבצע אותן בעיקביות.

מי שרוצה לסיים את המאבק ינסה לשדר אותות של חיבה וידידות בנושאים שאינם שנויים במחלוקת.

ניקח, למשל, את השעה שבה קמה רותם משנת אחר־הצהריים. אין כל טעם שאמא תאמר לה: את לא תבקשי יותר מדבר אחד! שהרי רותם היא המחליטה מה היא מבקשת, ולא אמא. אין גם טעם לכעוס על רותם, כשהיא מבקשת בכל רגע משהו אחר, להיכנע לה ולתת לה. מוטב שאמא תחליט כמה דברים היא מוכנה לתת, ותודיע על־כך לרותם בחביבות.

אם רותם תבקש יותר ממה שאמא מוכנה לתת, אמא פשוט לא תיתן לה, אבל היא תישאר ידידותית.

אין כל טעם שאנחנו נחליט מה צריכים הפלסטינים לרצות, או לעשות. אנחנו יכולים להחליט רק מה אנחנו מוכנים לתת, או לעשות. אנחנו גם יכולים להודיע על כך באדיבות, ולבצע.

ההחלטות שלנו תושפעה, בוודאי, מן השאלה עד כמה חשוב לנו ליצאת ממאבקי־כוח.

קת, ומשחקת עם זה. היא תמיד נמצאת גם על הסף של מיבתי־כוח. היא רואה את שלומית כאמא המרביצה לפעמים בטוסיק, ושלפעמים אין לה סבלנות. היא מרגישה את זה, ויודעת שיש הבדל בין שני ההורים, שהיחס שונה. וזה טוב, כי ילדים צריכים ללמוד להסתדר עם אנשים שונים. כדאי, והיא יכולה לדעת, להסתדר גם עם אמא וגם עם אבא וגם עם סבתות וסבים שונים. זה טוב שהיא תלמד שיש טיפוסים שונים, ועם כל אחד צריך לדעת להסתדר.

העניין של הבוקר הוא סימלי. ילדים, שכי בר משעות הבוקר נאבקים וזוכים בתשומת לב, ממשיכים עם זה אחרי־כך במשך היום. ילדים שאינם משיגים תשומת־לב בבוקר, קל לטפל בהם אחרי־כך. לכן כדאי להתחיל את השינוי בבוקר, וכאן העיקביות מאוד חשובה, כי אם אין עיקביות, הילד מנסה כל הזמן כשאין עיקביות, הילד אף פעם אינו יודע מה תהיה התגובה, או הוא מנסה. פעם הוא מצליח ופעם הוא נכשל. אם זה הולך, אז לא הולך, הוא בוכה ומתלונן. והוא לומד לעבוד להתאמץ יותר, וזה שחק יותר.

למשל, רותם מבקשת מאמא שתכסה אר תה בבוקר. אפשר לעשות איתה סידור שפעם אמא תכסה אותה, ופעם היא תכסה את אמא. אבל מוטב להיות עיקבים בסידור. אם היא לא רוצה לכסות את אמא, אז לא. אבל באותו הבוקר אמא לא מכסה אותה. למחרת אמא מכסה אותה, כי זה הסידור, וכך הלאה. דבר חשוב נוסף: ההורים הם שקובעים את הסדר. אם אמא החליטה שרותם תשתה בבוקר חלב ובערב שוקו, אז זהו, אין ויכוחים על כך.

אפשר לשים לה בצלחת עוגייה אחת או שתיים, והוא האמא קובעת מה תהיה המנה שלה בבוקר, וזהו. אם היא מבקשת עוד, אפשר לומר לה פעם אחת: אני מצטערת. להיכנס איתה לוויכוחים ולהסבירים יהיה מתן תשר מת־לב מיותרת. כדאי שהשיחות עם הילדים יהיו מוגבלות לשעות נעימות ולנושאים נעימים.

חשוב שהאמא תקבע את הסדר ותתחיל בבוקר.

בפיג'מה לבן

אחרי־כך ההלבשה: אפשר לשאול אר תה פעם אחת אם היא רוצה להתלבש. אם היא עונה בחיוב, יופי. אם לא, אז היא תלך לבג'מה, ואת כל הבגדים תיקח איתה בשקית. לא להיכנס איתה למיילחמות ולא לתת תשומת־לב מיותרת. אם היא לא רוצה להתלבש, שום ויכוח. אפשר להכין מראש שקית לבגדים, ולשלוח אותה בפיג'מה לבן. כדאי להכין לפני כן את הגננת, שזה לא יבוא עליה בהפתעה.

א־אפשר להשאיר אותה לבד בבית, לכן לא כדאי לומר לה: אם את לא מתלבשת, את לא באה.

אם היא יכולה להישאר בבית עם מישור, אז אפשר לומר לה, ואם היא אינה רוצה להתלבש, אפשר ללכת ולהשאיר אותה. יכול להיות שהיא תבכה, וזה בסדר. כך היא תתלונן שהיא לא הצליחה, ואנחנו מעוניינים שהיא לא תצליח במניפולציות שלה.

כך יכולה להיפתר המילחמה על ההלבשה בבוקר. בהדרגתיות מתאמצים, ולא בבוקר, אפי שר לומר לה: אני אמא שלך, ואני אוהבת אותך, ואני לא רוצה לריב איתך.

וכך, אם היא לא רוצה להתלבש, לקחת אותה בפיג'מה ועם שקית הבגדים ביד, ולא לומר לה על כך מילה. אם היא לא רוצה ללכת כך, אפשר לקחת אותה על הידיים. אבל להרים אותה בצורה נכונה, לא בכוח. להרים אותה מתחת לבתי־השחי ולחבק אותה וללסוף אותה כשהיא בוכה ולקחת אותה, אבל שזה לא ייראה כוח. לא למשוך אותה ולא לסחוב אותה.

זה יהיה שימוש נכון בתוצאה הגיונית ש־האמא יוזמת. האמא מוכנה לזה, היא אינה מופתעת, ולכן אינה מתרגזת. מראש היא מר נעת את כל המאבקים והמילחמות. את תדעי מה לפניך, את תהיי היוזמת, את החלטת, יש לפניך תוכנית, ולכן תהיי סבלנית.

את עניין ההלבשה פשוט תוריד מסדר־היום, אל תיכנס לזה. תשאלו אותה פעם אחת אם היא רוצה להתלבש. אם היא רוצה, טוב. אם היא לא רוצה, אין צורך לומר מילה. לא להגיד לה: אם לא תתלבשי, אז... כי היא יודעת שצריך להתלבש. חשוב שלא להיכנס איתה למאבקי־כוח.

ילדים לומדים שכלל שהם מפריעים יותר, הם מקבלים יותר תשומת־לב. אז צריך לתת לה תשומת־לב, אבל לא כשהיא מפריעה. בצהריים, אם היא לא רוצה שירבו איתה על הגן, אז לא צריך לדבר איתה. אפשר לשלוח אותה: רוצה לספר לי על הגן? יכול להיות שהיא תגיד שהיא לא רוצה לספר, ור כול להיות שהיא תגיד שהיא רוצה לספר, ומותר לה לבחור.

אחרי־כך אפשר לטפל בשעה שהיא קמה משנת־הצהריים ומבקשת אלף דברים. אפשר להגיד לה: את יכולה לבקש דבר אחד: בננה, תפוח, שני תפוחים. וזהו. התרומה של אורי, האבא, תהיה לעורר אותה לשחק לבד בחוץ, ולומר לה שגם בבית היא יכולה לשחק לבד, כמו בחוץ, ולעודד אותה. כי אם היא מבקשת לבד בחוץ, זה אומר שהיא כן יכולה להסתדר לבד, אבל לא בבית. זה מראה שאין מה לדאוג שהיא לא יכולה להסתדר לבד.

בבית זה יותר חשוב מהכל, כי בהתפתחות של הילדים הדבר המשפיע והקובע ביותר הוא היחסים בבית. ואם בבית היא לא יכולה להסתדר לבד, העניין הזה יכול להביא בקלות לכעסים, לחוסר־סבלנות ואילו לדחיקה. לכן כדאי לעזור לה, במיוחד שהיא הראתה שהיא כן יכולה.

דניאלה בריאה בגוף בריא...

גבינה 5%
יוגורט

טמיר כהן (יעקבסון)

שיהיה לכם לבריאות עם דניאלה שטראוס.

הבנק הבינלאומי הראשון מציג: בנקאי יוצא מהכלל

טל-פון

הבנקאי שאיתך 24 שעות ביממה

טמיר כהן (עמקסון)

מכל מקום - 24 שעות ביממה
מהבית, מהמשרד, מטלפון ציבורי, ממכוניתך וגם מחו"ל - מכל מקום בו יש קשר טלפוני תוכל להתקשר לטלרפון, חיוג אחד והטלרפון משרת אותך.

טלרפון - פשוט ומהיר
השימוש בטלרפון הוא פשוט וגם השחת אינו יקר. תמורת 3 שקלים בלבד לחודש אתה נהנה משותי הטלרפון בזמן הנוח לך.

הכנס עוד היום לאחד מסניפי הבנק הבינלאומי הראשון והצטרף למנויי הטלרפון. פרטים נוספים בסניפים.

טלרפון - מקשיב ומשיב
אתה מבקש מידע על היתחת שלך בחשבון העו"ש, יתחת מט"ח, שיעור ניירות ערך, פרוט הפעולות האחרונות שלך בחשבון ועוד. הוא ישיב לך על כל שאלה במדויק ומיד.

טלרפון - שומע ומבצע
אתה נותן לו הוראות לרכישה או מכירה של פקדונות שקליים: פח"ק, פק"מ ופק"מ משופר, והוא מבצע הכל בנאמנות ובדייקנות. תוכל גם להשאיר באמצעותו הודעות שונות לסניף שלך, כגון הזמנת פנקסי שיקים, וזאת בכל שעות היממה גם כשהסניף סגור.

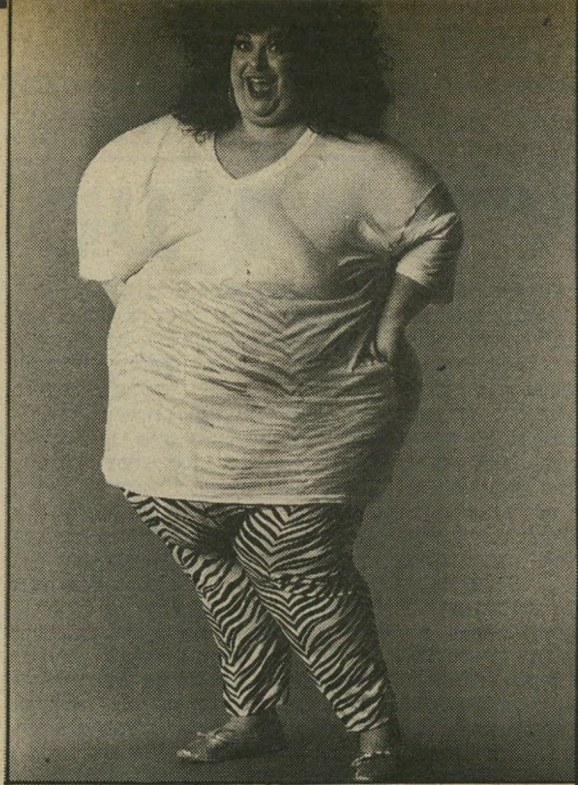
יש בנקאי חדש בעיר! צעיר, מהיר, אדיב ויעיל. הוא לא מתעייף וגם לא כועס ותמיד עומד לשרותך. בנקאי משונה שאינו אוכל, אינו שותה ואף פעם לא הולך לישון! קוראים לו טלרפון.

טלרפון כשמו כן הוא - שרות
טלר בנקאי המוענק לך באמצעות הטלפון 24 שעות ביממה.

הודות לפיתוח טכנולוגי משוכלל, הכולל מחשב המדבר בקול אדם, יכול הבנק הבינלאומי להעניק לך שרות בנקאי חדיש ומתקדם.

הבנק הבינלאומי הראשון. יוצא מהכלל.

FAT IS BEAUTIFUL ניו יורק

להיות אשה שמנה זה לא קל, זה לעיתים כבר עד מאוד. את הנשים השמנות ניתן לסווג לשתי קטגוריות. האחת: מי שסובלות מזה. האחרת: מי שחוגגות עם זה.

נשים השייכות לקבוצה הראשונה, קבוצת הסובלות, בדרך כלל לא מפסיקות לדבר על זה, מתנפלות על כל דיאטה חדשה כאילו היא המצאת הדור, סופרות קלוריות של עצמן ושל אחרים, מספרות לכולם שהן ממש צמות, וכל כמה ימים, כשהן עולות על המאזניים, מתברר להן, לזוועתן, שהן הוסיפו 17 ק"ג, והן לא יודעות איך.

האמריקאים, אשר המציאו את הוואפל האמריקאי והחסה האמריקאית, הם גם שהמציאו וטיפחו את הזן המיוחד הזה, הנקרא האשה השמנה האמריקאית.

בשום מקום בעולם לא ראיתי נשים כה אדירות ממדים כפי שניתן לראות בארצות הברית. השמנה הארצית-אמריקאית המצויה נראית, בהשוואה לאחותה הניו-יורקית, למשל, כמשהו שקוף, אוורירי וקליל, ואפילו שכיח משהו.

בניו-יורק לא רק שניתן לראות נשים ענקיות מהלכות ברחוב, אלא אף מסתבר שמיספרן, יחסית לאוכלוסייה, הוא גדול למדי. עובדה זו גרמה ליצרנים להפסיק להתעלם מקבוצת-אוכלוסייה זו, וחנויות רבות החלו להיפתח בעיר, כשקהל-היעד שלהן הוא הנשים בעלות הבסיס ההתיישבותי הרחב.

בשתי חנויות של רשת אחת, המתמחות בעניין, ערכת ביקור ויצאתי כשאני מלא-רשמים. לשתי החנויות קוראים האשה הנשכחת (באנגלית זה נשמע לא פחות טוב, THE FORGOTTEN WOMAN). הראשונה נמצאת בשרדות לקסינגטון 888 פינת רחוב 66, והשנייה במערב רחוב 49, בית מס' 60. בחנויות אלה ניתן למצוא בגדים יפים ואופנתיים לאשה הענקית, שעוצבו על-ידי בעלת המקום ועל-ידי מעצבי-עילית אמריקאים, כדאן פוף-פירסטנברג ואחרים.

שלוש נפילות היו בחנות כשנכנסתי. האחת מדרה, ללא כל בושה, מיכנסת-ברמודה, שכמות הבד בהם היתה מספיקה להלבשת מישפחה מרובת-ילדים וצורות מבני-ברק. שתי האחרות מדרו בגדים שבהחלט החמיאו להן.

אין דבר כזה שאין בגד במיספר שלך. כל בגד שאת מורדת ניתן גם להשיג בשמונה מיספרים גדול יותר. כיף אמיתי.

השמנות של ניו-יורק הקימו לעצמן גם אגודה, הדואגת לכך שהבנות ישמרו על מוראל גבוה וגם לכך שאף אחת מהן, חס וחלילה, לא תרוח. אחרת, מה החוכמה?

באגודה רשומות אלפי חברות (וגם כמה חברים). אחת לתקופה עורכת האגודה כנס שנמשך ימים אחדים.

הכנס האחרון נערך לאימון במרכז-הקונגרסים הגדול, מרכז ג'אביץ, שבפינת רחוב 33 והשדרה ה-12.

המייבנה הענקי, המיועד לכנסים ולאידיעוים, התאים בדיוק לאירוע זה. מאות נשים שמנות ועליות פקרו את המקום, שמעו הרצאות, ביקרו בדוכני-מכירה של תכשיטים, בגדים, פרוות, קוסמטיקה, ואכלו. בעיקר אכלו. במשך שלושה ימים לא נאמרה כמעט אף מילה אחת על דיאטה ולא נראתה שם אף אשה מורעבת אחת. הכל היה צינעוני, קולני, גדול ושמה. את תצוגות-האופנה, שנערכו שם, צריך היה לראות כדי להאמין. נשים בגדלים בלתיאפשריים טופפו בקלילות על מסלולים, כשהן מדגמנות בגדים שחלקם נראו כמו אוהלים וכיסויי-מיטה, וחלקם היו יפים ממש. ההרגשה הכללית היתה, שה-GIRLS נהנות מהחיים, ואינן מוטרדות כלל מעודף-המישקל שלהן.

אני מוכרח לציין שהיו שם המון נשים יפות ממש, וגם הפחות יפות היו מטופחות. בכך הכל הן הוכיחו לנו ולעצמן שיש חיים גם אחרי ה-170 ק"ג.

מרב התרגשות

קאהיר

לא-מכבר נפתח בקאהיר, ברוב פאר והדר, בית-האופרה המצרי. הבניין המפואר הוקם במימון משקיעים יפאניים, והוא נמצא ברובע גזירה היוקרתית, בין מועדון-הלילה אל אהלי ומועדון אל קאהירה, ובמרחק הליכה מהמלונות סריוס. הילפון נילוס ושרתון קאהיר.

בערכי-הפתיחה הועלתה יצירה מוסיקלית מקורית של המלחין הלאומי של מצרים, מוחמד עבד-אל ואהב, כשם שיר האומה, בהשתתפות תזמורת, שני סולנים וכ-100 משתתפים אחרים.

בית-האופרה המצרי מיועד להעלות אופרות מיובאות, ואולי אף מקר ריות בעתיד, וכן למופעי מחול ותרבות אחרים.

מרבית אנשי הקהילה הישראלית בקאהיר כבר ביקרו בהופעות שונות שהתקיימו בבניין.

הפתעה גדולה ציפתה לאחרים מאנשי השגרירות שלנו שם, אשר הגיעו להופעה בבית-האופרה וגילו שבמרחק לא רב מהם יושבים, זה לצד זה, הנשיא חוסני מובארק וצדאם חוסיין, נשיא עיראק, שהיה בביקור-פתע בקאהיר. מרב התרגשות לא הצליחו אנשינו להבחין אם השניים מחזיקים ידיים.

רק בסוף הערב גילו כוחותינו שהמופע, שהם צפו בו, לא היה אופרה, אלא מופע של להקת הבאלט העממי הרוסי.

מיסעדה חופשי בריסל

הישראלי המטייל באירופה נוטה להתעלם מהימצאה של בלגיה על מפת היבשת.

נכון שכאשר אתה מצטרף לטיול מאורגן מסוג "אירופה הקלאסית", ואתה צריך לדהור על 17 ארצות בתישעה ימים. קשה לדהור לזה גם את בלגיה.

ברם, אולם, אם כבר נתקעתם בבריסל, יש לעיר הזו המון מה להציע, בעיקר מבחינה קולינרית.

מבני-ידבר טוענים שהמיסעדות הטובות ביותר באירופה נמצאות בבריסל, ושבעצם אתה לא יכול ליפול גם אם תתאמץ.

על מיסעדה אחת אני רוצה לספר הפעם. לא שהיא הכי טובה בעיר. נהפוך הוא, ואמיני-טעם ועדיני-נפש, שלא יעזו להתקרב לאזורי! אבל היא שווה סיפור.

למקום לקוראים LA MAISON D'ATTILA

36 - 38 AVENUE DE PRINCE DE LIGNE

1180 UCCLL - BRUXELLES

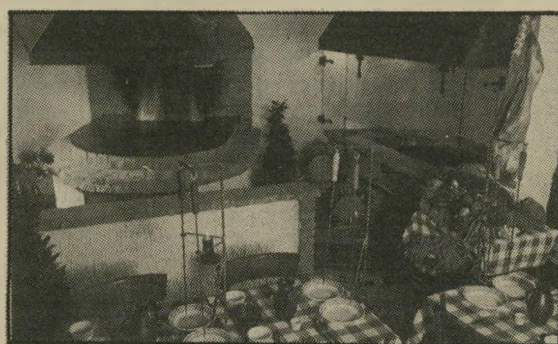
והטלפונים: 375-0570 או 375-3805

זה לא בדיוק מרכז העיר, ורצוי לקחת מונית. לקמצנים בינכם, שהם גם ספורטיביים: המיסעדה נמצאת בטווח הליכה של חמישה ימים מהמרכז. העיקרון במיסעדה זו הוא שהמחיר קבוע והוא כ-700 פרנק בלגי לאדם בוגר, וכחצי מזה לילד, והמוזון, שהוא סכר למדי, עומד חופשי לרשותך, ואתה הוא גם מי שמכין אותו. יש מרקים ומנות ראשונות וסלטים, ויש 16 סוגי בשרים ונקניקים שאתה מעמיס על שיפודים, וצולה אותם על הגריל הענקי שבמרכז החדר.

אפשר להשתולל חופשי ולאכול כמה שרוצים. המקום בנוי על מישפחות שלמות הבאות ביחד, וליד כל שולחן גדול יש מקום מיוחד להניח בו את הסכבתא.

יש גם מנות אחרונות, משקאות קלים, יין, קפה — והכל חופשי, חופשי. המקום הוא אידיאלי למי מביןכם שהפרידה מהמנגל הביתי ליותר מינס-יוניים היא בלתי-נסבלת עבורו. המכורים ממש מתבקשים להביא מניפות-קרטון אישיות. את זה לא מקבלים פה.

להשלמת ההנאה: ניתן להקליט בארץ, לפני שיוצאים, על קלטת קטנה, קולות-דקע ופעלולים מהמימונה, להכניס לווקמאן ולחגוג עד אור הבוקר.

פנים המיסעדה "LA MAISON D'ATTILA"

סחיר קבוע וסביר

סידרו לה בטח איזו רעידת-אדמה. בלייק קשיש ממשיך לעשות גלים. מתברר שלפני 30 שנה הוא רצה מישוה שניהל רומאן עם אלק' סיס, והטביע אותו באגם. גופת הנרצח הואילה בטובה לצוף, בדיוק בפרק שאני ראיתי, ולהזכיר לבי לייק את עברו הסוער. כל זה בפרק אחד של 50 דקות.

סידרו לה בטח איזו רעידת-אדמה. בלייק קשיש ממשיך לעשות גלים. מתברר שלפני 30 שנה הוא רצה מישוה שניהל רומאן עם אלק' סיס, והטביע אותו באגם. גופת הנרצח הואילה בטובה לצוף, בדיוק בפרק שאני ראיתי, ולהזכיר לבי לייק את עברו הסוער. כל זה בפרק אחד של 50 דקות.

ניו-יורק

שושלת למחקדמים

לכל מי שעדיין לא יודע: הסידר רה שושלת מוקרנת אצלנו בפיגור קל של שלוש שנים בערך. באר צות-הברית היא עדיין פופולרית, ובערים הקטנות יש עוד מוחלט, ממש כמו אצלנו, בשעה שהרבר הזה מוקרן.

העיקרון ממשיך כמו בסרט תור רכי אינסופי, מלא בטרגדיות ובמי חלות, אובדן ויכרון, עיוורון ופי יולה. כל 22 דקות בערך מתגלה איזו קווניה נשכחת, שצצה פתאום. בן מאומץ מופיע ודורש שיכיר בו כחלק מהמישפחה, וכולם ממשיכים לשנוא את כולם. המפקים כבר לא יודעים מה עוד לרחוף לסירדה, כדי לשמור על הפופולריות שלה.

בשושלת, כמו שהיא היום, בשי לב המתקדמים, יש המון חידושים והמצאות.

נתחיל בקריסטל. נראה שהמפיי קים רוצים להיפטר ממנה, או שהיא

אלכסיס-קילינג

עוצר כמו אצלנו

מהם. אז הוחלט שמרוב טוב-לב ר מיסכנות כרונית, היא מקבלת גיי דול ממאיר במות. שולחים אותה לשווייץ לניתוח-ראש, ושם היא מונחת לה כמו צמח-בר, ואינה מפי ריעה לאיש.

קריסטל (הבת של קריסטל ובי לייק) היא כבר בת 3 ורבע, ומגלה סימנים מראיגים של דימיון לאמא הבכנית שלה.

אלקסיס הספיקה בינתיים להת' גרש מדקס, להתחתן עם מישוה אחר שמת לה בתאונה (היא, כנר, אה, משוגעת על עוגות-חתונה, וי נראית נהדר בחלוויות) ולהישאר שותפה לעסקים עם דקס.

ועכשיו אליך, ג'י. ג'י עמד ל- התחתן עם סמייג' (זו הקווניה הפי ריחה של קריסטל). הם דוחים את התחנה, אבל זה לא מפריע להם להודיע מדי פעם באורווה.

הג'י הזה כבר התחתן כמעט עם כל דבר שחלף בסידרה. לפי החי שוב שלי, נשארו לו רק בלייק ואי רם להתחתן איתם, וזהו.

פאלו, שכבר מזמן יודעת מי היא, מה היא, ומתי, ממשיכה להשי כיב את כל דיוור והסביבה, כך שלא זוכרים איך היא נראית בעמי דה.

תודתי נתונה בזה למועצת-קט ניהלתמוד, שבעזרתם נופנפה אי מנדה קרינגטון מהסיפור. זה כבר היה בלתי-נסבל, לראות אותה מת רוצצת על המירקע וצורחת כל הזמן "מאמי! מאמי!" אני מבטיח לה חגיגת שכאשר יעלו בארץ בפעם השלישית את אופרת-הרוק הישי ראלית מאמי חוזרת. אמליץ שת קבל את התפקיד של אחור בנאי. גם את מולדבה סילקו מהסידר רה. מכיוון שלא יכלו להרוג אותה,

עיתונות חופשית:

סע לישראל וזכה ב"פוליצר"

אם אתה בראי אינסליגנטי, אם אתה אוהב את הווה של שרות ביחידת מחץ בארץ של ריגנות, חול ופרסום, ערים היסטוריות ויישובים מודרניים, הצטרף ל"מיסטר פלשטינה".

כירות נושאות הזמנה זו קישטו את הקירות ברחבי בריטניה באמצע שנות ה-40. כיום אתה צפוי לראות כירות דומות בפרוורדי תיהספר לעיתונות האמריקאית. אלא שהפעם הם יאמרו: "הצטרף לגיטות העיתונות במיוחדתהיכון, ותוכה בפרס פר ליצר — הגינות אינה הכרחית, צריך רק גישה פוליטית נכונה".

למרות — ויחכן שבגלל — קובלנו תיהם המתגברות של תומכיישראל, שנציגי העיתונות שם הכריזו מילמנה על המדינה היהודית, פרס פוליצר, שהוא אותהכבוד העיתונאי האמריקאי הגדול ביותר, הוענק בכל אחת משלוש השנים האחרונות לכתב מיוחדתהיכון.

יש להודות שהנטייה האנטיישראלית בסיקור העיתונאי האמריקאי אינה חדשה. כבר ב-1974, בעיקבות מילחמת יום-הכיפרים, שאל עיתונאי אמריקאי נכבד, סול שטרן, במאמר שפירסם בכתביעת: "האם העיתונות האמריקאית נזחה את ישראל?"

★ ★ ★

הזכה הראשון בפוליצר הוא תומאס פרידמן, אשר סיים באחרונה חמש שנות שרות כראש משרד ניוירוק טיימס בירר

שלים. פרידמן הוא מיקרה נדיר של עיתונאי שזכה פעמיים בפוליצר: את הקודם קיבל על סיקור מילחמתהלבנון.

במהלך אותם מאורעות בבירות, גיהל פרידמן עם דסקהחוף של טיימס מאבק שהתגלגל לעמוריהם של כמה כתביעת. פרידמן שיגר מיכר נועם לעורכיו, בהתלך נגד שהם מחקו את המילה "ללא אכנה" מדי וחוו על ההפצצה הישראלית בבירות. עיקר תלונתו של פרידמן היה: "כאשר אני אומר שהישראלים מפציצים איזורים אלה ללא-אכנה, אני מתכוון, ללא אכנה", ואני יודע על מה אני מדבר".

למען ההגינות, פרידמן כתב כמה ספורים, מאמרים וניתוחים בלתי-רגילים על הפוליטיקה והחברה הישראלית, למרות נטייתו לחזור ולצטט שוב ושוב את אותם האנשים, כמו מירון בנבנישתי ודוד הארטמן. אבל סיקורו היומיומי נראה מוגבל לכל סיקור ששימרון פרס, יוסי ביילין ונמרוד נוביק בדי רן להרליף לו באתו יום.

★ ★ ★

זכה אחר בפוליצר היה קודמו של פרידמן בתפקיד, רייזר שילר. הוא קיבל אותו על סיפורו ערבי ויהודי — נשמות פנויות בארץ המוכבחת.

שיפולר היה חלוץ גם בתיאור, מה שהפך התחביב של הכתבים הוריים היושבים בתל-אביב: כיצד ישראל מאבדת לא רק את נישמתה, אלא אף את יסודותיה המוסריים.

שיפולר משתמש במיוחד בשואה כבנשק. במיקרה אחר הוא מספר סיפור על ניצולת שואה שנחברתה ביקר אסירים פלסטיניים בלבנון, ואשר סירבה לענות לצעתתו של אחד מהם ש,אוצאר הוא אושוויץ, מפני ש,הוא מאחורי-סורגים, ואני חופשייה".

★ ★ ★

לאן פרנקל מווינטון פוסט הוא הזוכה האחרון בעל, עבור סיקור האינתיפאדה. נראה שהוא קיבל את הפרס מכיוון שסבל מהשעיה זמנית של תעודתהעיתונאי שלו, בגלל סיפוריו שקישרו את צה"ל עם הרצח של אברג'יהאד.

מעניין למדי שבשעה שהשעיהם של פרנקל וכתב האן-בטי. מרטין פלטר, גרמו לזעקה גדולה כאן, כמעט איש בארצות הברית לא שם לב כאשר ירדו, באפריל שעבר, עשתה מעשה חמור הרבה יותר, עת גירשה את ריק דיוויס מאן-בטי. כתב הטלוויזיה האמריקאי היחיד היושב בעמאן.

נוסף על כך שללה ממשלת-יירדן את התעודתו משני עיתונאים ערביים, העובדים שם עבור ווינטון פוסט וניוירוק טיימס. גם אם מישור הבחי בכך, איש לא אמר מילה. הזוכות המגדלת פועלת בצורה הרבה יותר יעילה כאשר בוחנים את ישראל ולא את שכניה. קבוצת קאמרה, כלביהשמירה לגבי התקישורת, ציינה שבין מאי ויולי שעבר, ניר וורק טיימס דיווח על מותם של 198 פלס-

טינים, 47 כתוצאה מהאינתיפאדה 151 בירי ערבים אחרים בלבנון. 47 חללי האינתיפאדה וכו בסיקור עיתון נאי של 417 אינצ'ים, כלומר עשרה אינצ'ים לחלל. ואילו המתים בלבנון וכו בסך הכל כ-87 אינצ'ים — כלומר פחות מחצי אינץ' כל אחד.

המכון למדיה ולענייניציבור מרווח שבימשך חמשת החודשים הראשונים של האינתיפאדה, הקרישו רשתות-טלוויזיה אמריקאיות 375 סיפורים שאורכם 590 דקות. במשך 1985 כולה, מילחמת איראן-עיראק, שבה היו יותר ממיליון נפגעים — קיבלה סך הכל 52 דקות ברשתות-טלוויזיה.

כפי שמציין השבוע ניו רפאבליק, המדיה האמריקאית התעלמה לחלוטין מהמאורעות האחרונים בלבנון, שסוכנות ריטרס תיארה אותם מהחמורים ביותר ב-14 שנות מילחמתהאזרחים שם.

הסיבה לכך, מסכם העיתון: "מכיוון שלא יהודים הם המבצעים את ההרג". ולמרות שיותר אנשים נהרגו בבירות בחודש האחרון מאשר ב-16 חודשי האינתיפאדה, לא נאמר דבר על כך בחודשות-הערב המרכזיות, השומות מקום להחיל הישראלי הברוטאלי, שיי רה בחורה על המון פלסטיני המנסה להרגו באבנים ובכבוקייתבערה".

לאחר הכל, זוהי הדרך לזכות בפרסים בימים אלה.

אריק כטמן (הכותב הוא עיתונאי אמריקאי)

"אפאצ'י" זה לא בהכרח אינדיאני

אפשר להשתמש במודל של הצבאות "הע"יים" (גרמניה, בריטניה וכו') שבהם יש לאוגר דה כ-20 מסוקים. על-פי נתוני מכונימחקר איסטרטגיים, המיספר הכולל של מסוקי-הקרב בצה"ל מגיע לכמה עשרות. לפי אותם נתונים יש למדינת-ישראל 12 אוגרות אם מיספרים אלה מרוויקים, אנתנו. על הפנים, מבחינת החוסר העצום במסוק-רים. את הפער המיספיי הזה בין הרצוי למצוי, ובהתחשב בכעיות כספיות חמורות של מערכתהביטחון וקופתההוצא, אפשר לפתור רק בצרכנות נכונה. יש בשוק מסוק-רים קלים וזולים מסוג דפונדר, נאול וכיום גם קובורה. ברור שיכולתם פחותה מהאפאצ'י — הרי אין מציאות משוגעות במהסנייהשפץ של המעי צמות. לעומת זאת, אפשר לציין את העובדה שאף צבא מערבי אחד לא טרח לרכוש את האפאצ'י. אף המארינס העריפו לקנות מסוק-קובורה משופר, בגלל חיסרון-כיס.

רק תפרנים כמונו שופכים ממון רב על 25 אפאצ'ים. לא שלא צריך שיהיו לנו כמה כא לה, אבל חובה היא להתרכז בקנייה של כמות גדולה מהמסוק-רים הזולים. רק את הכסף שבי קופה הקטנה צריך להשקיע ברכישת האפאצ'י. העיקר ייילך לאחיו הקטנים והלא-יקרנים. בראיית התפיסה שהוצגה כאן, ובהנחת נכונות הנתונים המיספריים כפי שהופיעו בפירסומי המכונים השונים, ברור שרכישת 25 אפאצ'י היא החלטה די גרועה. לא בגלל התוספות האפאצ'י לצה"ל, שכן מדובר בכלי מעולה, אבל בגלל העובדה שרכישתם תמנע הצטיידות בכמות גדולה בהרבה של מסוק-רים פשוטים וזולים יותר.

מכיוון שבעל המאמר הוא איש מערכתהביטחון, הוא חתום בשם ח"י" — ראשי תיבות להחיל צה"ל".

ננטי בכל הנוגע להקמת המערך ולתיפעולו. בכל הצבאות המערביים, לעומת זאת, ה מסוקים, ובניחוד המסוק-רים, אינם מטוסים. מתייחסים אליהם כחלק מעוצמת כוחותהיבשה, ורואים בהם אמצעי-לחימה יבשתיים הפועלים במימד האנכי. כלומר, הם מופעלים במיסגרת עוצבותהשדה, יחד עם החי"ר, הנשקים, הארטילריה וההנדסה.

מעצם שיוך המסוקים בצה"ל לחיל-האוויר, נגזר גם אופי פעילותם בלוחמההיבשה. הם משתמשים בגורם "מסייע", ואינם חלק אורגאני מעוצבותהיבשה. כאלמנט חיצוני לצוותהקרב היבשתי, לעולם לא יוכל המסוק-ק"ר לבוא לידי ניצול ויעילות מכסימום ה פוטנציאל הגלום בו.

רעיונות ופיתרונות רצויים

ומצויים, ומתן ציונים

ז מה עושים בכל הנושא החיוני הזה של המסוק-רים?

הפיתרון הפשוט והטיבעי של העברתם לצבאהיבשה אינו מעשי. משום-מה, הצעה כזו לא עלתה, וכנראה גם שלא תועלה. מה שטוב עבור כל צבאהיבשה מודרני בעולם, אינו די טוב עבור "הצבא הירוק" של ישראל. בהתמשך האנומליה העקרונית של הישארות המסוקים תחת כנפי זרועההאוויר, צריך לפחות להבטיח שבקרב היבשתי ישותפו מסוקי-הקרב בעוצמה מספקת ובשילוב מירבי. מבטיחים את זה באמצעות רכישת מיספר מספיק של מסוקים, כך שיוכל הרמטכ"ל בכל מצב להקצות לכל אוגדה כמות נאותה של כלים. אין צורך להתפרע בכמויות, כמו שיש לאמריקאים. אצלם לכל אוגדה מספר מסוקים אורגאני יותר מ-50 אפאצ'י או קובורה.

מסוק במילחמת יום-הכיפרים
יותר, ויותר זולים

את המסוק, כאמצעי לניזור כוחות וכפלט פורמה לוחמת בצורת המסוק, נרמה שצה"ל לא גילה עד היום.

עבור צה"ל, שדההקרב המשולב הוא עדיין בגדר סיסמה ריקה מתוכן. מין אליל שמשלמים לו מסופתיים, אף בנוגע לחי"ר ולטנקים. על אחת כמה וכמה בהקשר המסוק והמסוק-ק"ר, ושיתופם בצוותהקרב המשולב. הפיגור המהותי של צה"ל בנושא זה מומחש על-ידי העובדה שאצלנו (ורק בעור כמה צבאות ערביים) המסוקים למיניהם שייכים לחיל-האוויר. הם מופעלים כ"מטוסים", חיל-האוויר מהווה את הגורם המיקצועי הדרמי

ל נוכח אלפי הטנקים ואלפי קנייהאר-טילריה של מדינות-ערב, עלתה חשיבותם של מסוקי-הקרב לדרגה עליונה של אמי צעיהלחימה החיוניים. לפי פירסומים בארצות-הברית, ישראל תרכוש 25 מסוקי-קרב מסוג אפאצ'י. עוד לפני שהמסוק הראשון יעשה רווח בשמינו, אפשר לומר בביטחה כי מדובר במסוק-ר (מסוקי-קרב) הטוב ביותר בעולם המערבי (וכנראה שגם בחלק המזרחי, אם כי כיום אין לנו אופציות-קנייה משם). אין ספק כי כניסת האפאצ'י לשרות פעיל תפתח לפני צה"ל אפשרויות בעלות ערך מיבצעי רב. אם מסכימים הכל על איכותו והתועלת הטמונה בו, הרי הכל גם יודעים שמדובר פה בכסף גדול. מחירו הכבד מעורר מחשבה לגבי היחס עלות/תועלת. כמו בהקשר כל רכש אחר, צריך "לעשות חושבים" לגבי אפשרויות וצרכים שונים לניצול אותם הדולארים כר כישת אמצעים ויתרונות אחרים. שהרי אפשר לומר דברים טובים ביחס לאמצעי-לחימה אחרים. חלקם יכולים למלא במידה זו או אחרת גם כמה מתיפקודי האפאצ'י הנכבד.

האם החברה, שם למעלה,

יודעים מה הם רוצים?

ברור שרכישת 25 מסוקי אפאצ'י מיד עתה לתת מענה למערך מסויים של בעיות, או רישות מיבצעיות. מאוד לא-ברור אם מקבלי ההחלטות בכלל מבינים כיאות את טט הבעיות הללו. אם לא, הרי קשה להאמין שהמחליטים מסוגלים להציע תשובה נכונה לשאלה בלתי-ברורה. הפיקעולים לגבי הכנת מקבליההחלטות, יש להם על מה לסמוך. את השיריון ולוחמת השיריון גילה צה"ל באיחור של יותר מעשור.

מדוע לא חוסל ערפאת?

של ישראל, לסלול את דרכו של ערפאת חזרה למרכז הוירא האיוורית והבינלאומית. ★ ★ ★

אין כמעט ספק שאילו ישראל היתה משכילה ומקדימה לחסל את ערפאת כבר לפני שנים רבות, היינו עדים להתפתחות שונה לחלוטין ביחסיה עם הפלסטינים. לא ניתן להתעלם מכוחו, מכישורו ומיכולתו של ערפאת לשמש כדבק בין האירגונים והפלגים הפלסטיניים

ערפאת משמש כדבק

בין האירגונים השונים.

בלעדיו אש"ף היה מתפורר

השונים, תחת גג אירגון טרור אחד. אילו ערפאת היה עובר מן העולם כרגע, קיים עדיין סיכוי שאש"ף היה מתפורר. בלי כל השוואה אישית: מותו של אברהם שטרן מירי כדורי הבולשת הבריטית הנחית כמעט מהלומות-מות על לח"י. וגם יצחק שמיר, הלוחם "מיכאל", עם כל תעוזתו האישית, לא הצליח להחזיר את האירגון הזה לרמה שקבע לו המנהיג "יאיר", האחד בדורו.

אלמלא לא היה צ"ה גווארה מחוסל — מפת דרום אמריקה היתה כנראה שונה. היא היתה הופכת ברובה למין קובה, לניקארגואה אחת גדולה. יש הרגילים לספר היום שערפאת כבר "התברגן", "שוכן בוויולות ובבתי-מלון מפוארים", "נהיה מדינאי", ולכן אם יילך, מי יודע מי יהיה יורשו: אולי גרוע יותר לישראל? טחו העיניים מראות שערפאת הוא על תקן של ארכי-רוצח עם קבלות. הוא ברדיין על המעשים שעשה. לא רק שיש למדינה דמוקרטית כישראל הוכות הלגיטימיות והמוסרית לחסלו. אלא מעבר למוסר, יש הכרח להוציא להורג: עד היום הזה הוא עומד מאחורי ניסיונות לפעולות טרור מגבול לבנון, ובתוך ישראל.

★ ★ ★

היתה עוד הזדמנות פומבית אחת לישראל לחסל את יאסר ערפאת: בדצמבר 1983, כאשר אש"ף קלע את עצמו למצור טריפולי.

לראש הממשלה, יצחק שמיר, ולשר הביטחון משה ארנס, היה זה מיבצת המדיני הראשון. הם שמעו אז דברים ברורים: שאת אשר ישראל נבשלה לעשות לערפאת בכירות — היא מסוגלת וחייבת לעשות בטריפולי, שעליה צרו בין השאר סט"לים של חיל-הים, אשר הפגיו את מחנה ערפאת. היו קיימים באותה שעה כל הנתונים המיבצעיים להצלחת מיבצע חיסולו של ערפאת.

אבל שוב התערבו האמריקאים, וההתקפות הישראלית היתה מהירה.

אחר-כך באה ממשלת האחדות-הלאומית. וושינגטון פוסט ידע לטעון לגילוי הטרור, למען פרס-פולצ'ר, שלחיסולו של אברג'יהאד התנגדו שני שרים בכירים מראשי העבודה. מספרים שלאחר שישלח נכשלה ככוונתה ותוכניתיה לחסל את נשיא מצרים, גמאל עבד אל-נאצר, כשזה נלחם בה מלחמת-חורמה, פיתחו ראשי ישראל בשנות ה-60 תיאוריה: מוטב שנאצר יישאר חי — כי אם יילך, ייתכן ומי שיבוא במקומו יהיה הרבה יותר גרוע.

תירוץ מימי הגטו והפריץ. זוהי לא רק תיאוריה שבאה לכסות על מחדל. היא התבררה גם כלא-נכונה. עובדה — יורשו של נאצר, אנור אל-סאדאת, הוא שהיה מסוגל לעשות את השלום עם ישראל. אמנם לאחר מלחמה נוספת. אבל בראשות נאצר היו שתיים.

כן, עם אויב עושים שלום. עם אויב, ולא עם רוצח. והנה ההבדל בין סאדאת לערפאת.

חבש, נאף חוותמה, וכמובן אברנידאל. לכן המסקנה המתבקשת מאליה היא שישראל פשוט לא היתה מסוגלת לחסל אותו. כי לפי הגיונם הבסיסי הבריא הנ"ל של גולדה ודיין, הרי שאילו היו מביאים לפנייהם תוכניות לחיסול ערפאת ומרעיו, הם היו מאשרים זאת, ולא מסתפקים בשיגור צנחנים לכירות באפריל 1973, כדי להרוג בכתייהם רק אנשי אש"ף מהדרג השני.

★ ★ ★

הגיונם הלא-בריא של גולדה ודיין גרם לכך שאלה אשר נכשלו כישלון טוטאלי במלחמה בראשי הטרור הפלסטיני לא הורחו ולא הוחלפו. איסר הראל, מפקדו הגדול הראשון של המוסד, ולפניו שאיבר מכושרו, בא אליהם בהצעות קונקרטיות להכנסת מהפכה בלוחמה נגד הטרור, אבל איש לא רצה לשמוע אותו.

בכל רבע-המאה האחרון, שבו גרם הטרור הפלסטיני נזקים כה כבדים לישראל, התפרסם בח"ל רק על מעטים ממפקדיו העיקריים שהוצאו להורג, כמו חסן סלאמה בכירות ואברג'יהאד, בשנה שעברה, בתוניס.

במיוחד מאז חיסולו של סלאמה, כפי שעולה ונשנה מתיאורים עיתונאיים של מיפגשים עם ערפאת, לא רק שראש-אש"ף שומר על תנועתיו בסוד, אלא שהוא משתדל ללון במקום אחר בכל לילה.

דומה היה שעליית מנחם בגין לשלטון, כמי שממונה

עוז חסניס העלים הזה

ערפאת

ההבדל בין אויב לרוצח

ישירות על "המוסד" תביא את קיצו של ערפאת. זה מה שעושים ל"חיה דורגלית", כהגדרתו של בגין. במלחמת-לבנון התגלו חלק מאנשי "המוסד" בכל כיש-לונם. למרות שישבו שם שנים ליר הפלאנגות, לא הצליחו לייצר מערכת שתביא לחיסול ערפאת ותבריו עם פרוץ המלחמה. אחרת, מדוע הרביתם לקרוא בעיתונות שחיל-האוויר הפציץ בכירות מטרות, ובתוכן בניינים רבי-קומות, מתוך מה שתואר כניסיון נואש לפגוע בערפאת ולקצר את המצור על בכירות? בדיעבד נתברר שפלאנגיסטים, ידידי המוסד, מסרו לעיתים מידע לא נכון על תנועות-ירככיכול של ערפאת — רק כדי להרוס את בתייהם של יריכיהם במערב-העיר.

קצין צה"ל שבינתיים עלה בדרגה, ושנהג בששון להעביר את דיווחי-השקר הללו של הפלאנגיסטים על "מחבואי ערפאת", רק בקושי ניתן היה לעצור בעדו, אם בכלל, להמשיך ב"שימחת ההפצצה" שלו, כל עוד יכול היה. כאשר גורש לבסוף ערפאת, בראש אנשיו, במיירות, הוחמזה ההודמות, אף שלפני עלותו על אוניית-הגירוש נכנס לכונת צלפיה-ל: משום ההבטחה שנתנה ישראל לפיליפ חביב, שלא לגנוע לרעה בערפאת.

שם החלו האמריקאים, על גבי מחדל השרותים החשאיים

"מדתי בקירבתו של יאסר ערפאת. יכולתי ליי-רות בו מטווח קצר. הייתי מסוגל להוציא אותו להורג גם בדרכים אחרות. המפקדים שלי ידעו עלי-כך. אבל אף אחד לא נתן לי את האישור לעשות זאת", סיפר לי, בשעתו, אדם שנמנה שנים רבות עם השרותים החשאיים של ישראל.

האיש, המטפח עד היום את מישפחתו בישראל, הרחק מאנר הורקורים והרחק משרות-המדינה, ריכר ברוגזה. היו אלה הימים של הטרור הפלסטיני, שהלך וגאה נגד ישראל בתחילת שנות ה-70. ואילו האיש ריכר על חוויותיו החשאיות משנות ה-60: "כולנו לחסל את ערפאת כשהיה קטן", אמר האיש, "אנשים רבים היו אולי חיים היום..."

אלא שבאותן השנים וילולה קהילת-המדיעין הישראלית בפת"ח של ערפאת. הערכת-אמ"ן היתה שלא צפויה מלחמה לפחות חמש שנים — והמלחמה פרצה כעבור שנה, ב-1967. הערכת-אמ"ן וילולה ביכולת-הטרור של ערפאת ואנשיו, וחטיפות המטוסים ופיצוציהם רק התגברו. דיווחים ממדינות ערב ומחלקי-עולם אחרים ריכרו עליהם בביטול. הם לא מסכנים את ישראל, אמרו.

★ ★ ★

זכרתי בכל אלה כאשר יאסר ערפאת חדר לסלון בתינו בבאח מלילות השבת האחרונים, ובפטרונות גינוחה אמר לעיתונאים הישראליים שהקיפוהו בשקיקה: "המוסד" רודף אחריי."

אם יש אמת במה שאומר ערפאת, חשבתי לעצמי, אז איך זה קורה שעור אבינו הטרוריסטי חיזי מה עוד שראש אש"ף חוזר וטוען, לפחות במשך 20 השנים האחרונות, שהישראלים מנסים, בחוסר-הצלחה, לחסל אותו.

כלומר השאלה היא אם היתה ארפעס מדיניות מוכתבת ישראלית להוציא להורג את ערפאת, ואם כן — מדוע היא לא בוצעה, וממה הנזקים האנושיים, הביטחוניים, הכלכליים והמדיניים שנגרמו עקב-כך?

מובן שבמיסגרת זו קשה גם היום להשיב בפרטי-פרטים עובדתיים על שאלות אלה.

אבל נגד יאסר ערפאת נצטברו במשך כ-25 השנים האחד רונות בתיים ממשלת-ישראל הוכחות מכריעות למעורבותו הישירה במתן פקודות ובתיכנון של מעשי-טרור, שבהם נהרגו ונפצעו יהודים (ולא-יהודים) חפים-מפשע, בישראל ומחוצה לה. "התיקים מתפוצצים מחומר מרשיע נגד ערפאת", נאמר לי. די היה בחומר דומה כדי שגור'ג שולץ ימנע בשנה שעברה את כניסתו לארצות-הברית, משום שאמריקה היא מדינת חוק וחוקה.

מה עשו שילטונותינו בחומר המפליל נגד ערפאת? בתקופתו של משה דיין כשר-הביטחון, הוא היה מוכן לייטט מטוס-נוסעים אורחי (בקיצ 1973) משום שהאמין כי

"כולנו לחסל את ערפאת

כשהיה קטן", אנשים רבים

היו אולי חיים היום..."

בתוכו נמצא ג'ורג' חבש, אך התברר שהיה זה יירוט כושל. ואילו גולדה מאיר, כראש-ממשלה, שיגרה לפני-כן, באר-תה השנה, את סוכניה-מוסד' לחסל את ראש "ספטמבר השחור" של ערפאת, חסן סלאמה, בנורווגיה, רק כדי לגלות שהם רצחו בטעות מלצר מרוקאי מיסכן, אחמד בושיקי.

לפני כן, בעיקבות רצח הספורטאים הישראליים באולימפיאדת מינכן, ייחסו הפירסומים הזרים לגולדה את ההוראה שלפיה חוסלו הקשורים לכך, ואהיל וזעיתר ברומא, מוחמד המשארי בפאריס.

אלה ואחרים, שהוצאו-להורג, היו גרידק מליגה ב' וג', בהשוואה למפקדי-הטרור העיקריים ובראשם ערפאת, ג'ורג'

מרדכי הורביץ:

יחצנות ארצות-הברית

מול גורל ישראל

בזה אחר זה נעלמים מבמת ההיסטוריה ירידיה הטובים של ארצות-הברית באי סיה ובאפריקה.

קיסר חבש, השאה הפרסי ודרום ויאטנאם הם דוגמה בולטת לתופעה כללית, המאפיינת את הירידה המדינית הבינלאומית בשני העשורים האחרונים.

מתעורר חשש כבר כי בעצם היות מדינה ירידה ובעלת-זרית לארצות-הברית מציב אותה בסטאטוס קווי מסיכון. שכן, יש מכי ניום פנמי משותף לכל שרשרת האסונות הללו: בכל המקרים נוצר פער-ענק בין צורכי יחסי-הציבור של מעצמת-העל לבין האינטרס הגורלי של המדינה הקטנה. לתוך פער זה ממש, נשאבו ירידיה של אמריקה בדרום אל תהום-הנשייה.

הרוח המעצמתית של ארצות-הברית נשכי רה בסוף שנות ה-60. מאז אין היא פועלת כמעצמה של ממש, בעלת מדיניות של ממש. האינטרסים הלכו ונעשו יותר ויותר אישיים, קריצריטווח וקריצרימיע. החיים הציבוריים בווייטנאם הפכו זירת-הפעולה הטיבית של יחסי-הציבור.

היום כבר בונים שם מלכתחילה את המדינה על בסיס יחסי-הציבור, ומוכרים קו מדיני מסויים באותן הסכנויות כמו לשיווק סבון חרש או דגם משוכלל של מחשב.

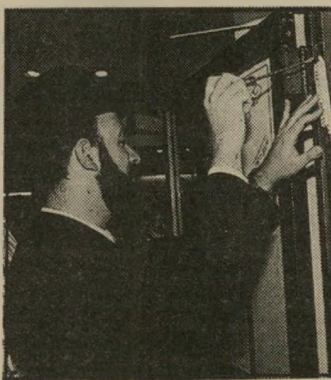
כל העובדות הפוליטיות החשובות נקבי עות במישור יחסי-הציבור. הנשיא האמריקאי הנוכחי נבחר בעזרה מסיבית של מומחים ליחסי-ציבור וממון רב, שהושקע בטיפוח תדמיתו. כשזו המיסגרת, גם כישלון אינו אסון. אפשר לראות אין המועמד-לנשיאות חוזר למישרת-המושל, והמיועד לתפקיד שר ההגנה נשאר בסנאט, ואף ממשיך לשנות לשכרה ולנאוף את נישמתו מקירבו.

בארצות הברית הם עוסקים ביחסי-ציבור, בעוד שביבשת אסיה מכה הגורל. גורל, לי צורך הדיון הנוכחי, פירושו כי מי שמפסיד במערכה חרל להתקיים, לפחות פוליטית, אך לעיתים קרובות גם פיסית. השלב הסופי של מילחמת ויאטנאם סיפק רוגמה דרמטית לפער הקטלני שבין יחסי-ציבור אמריקאיים לבין גורליות הסיטואציה באסיה הדרומית. בעת המערכה המכרעת על סייגון ביקשו הגנרלים לצאת להתקפת-נגד, מול כוחות ה-

דבר הרב:

ונשמרתם לנפשותיכם מאוד

רולטת-הכביש נובעת מהתרבות האמריקאית. מנוגדת למסורת היהודית. שם המישחק הוא חינוך. חזרה למקורות. פסח בפתח.

הרב מצגר

ר' סלנט במקום סטלונה ר' ישראל סלנט במקום סטלונה

הרב מצגר ר' סלנט במקום סטלונה ר' ישראל סלנט במקום סטלונה

הרב יונה מצגר

(הכותב הוא רבה של צפון ת"א)

בהיפוך גמור לכל מה שקרוש ביהדות, משחקים ילדינו בכבישים את שייגון הריר לטה הרוסית-ישראלית. נשכח הכלל של פיקוח נפש דוהה שבת" ואף את יום כיפור. מתעלמים מהקביעה כי כל המאבד נפש אחת מישראל כאילו איבד עולם מלא. זו תקופת תרבות הקולנוע והטלוויזיה, שבה שולטים גיבורים על-אנושיים, שת מיד מנצחים בכל הקרבות ויוצאים בשלום מכל הסכנות, לקראת ההפייאנר הצפוי-מראש.

והצעירים הצופים במירקע אינם מבחינים בין מציאות לפיקציה גמורה. גיבורי המסך הפכו מודלים לחיקוי עבור הנערים. זכורים המקרים שבהם קפצו ילדים מחלון גבוה, בראותם עצמם כחסנים מכל פגע, כסופרמן וכספיידרמן.

עכשיו יש לנו עסקינא ברמות מגיפת רולטת-הכביש. הסבים והסבתות שלנו, לרובנמה, כלל לא חלמו על זינוק מטורף מתחת לגלגלים, וגם היום לא חדרה התופעה המחרידה לבתי-הספר הרתיים. כי היהדות מבחינה היטב אף בהבדלים דקים. מצה וחמץ דומים בכל האותיות, מלבד ה' וחי' (ביניהם מפריד רק צ'ופצ'יק קטן, שחסר לה' להשלמת הח'), אך שונים לחלוטין. החמץ נפרד מהמצה רק מפני שנוצרה שהות קצרה במלאכת לישת-העיסה. די באותו פסוקמן קצר, כדי להחמץ את כל הבצק ולפוסלו למאכל בפסח. כך גם בחיים הממשיים: יש להשגיח על לישת רצופה של נישמת הרוח הצעיר. זה שם המישחק: חינוך, חינוך ונעור פעם חינוך. עבודה רצופה בהכוונת התודעה, ללא כל הפסקה, מחשש פן תוחמץ הדרך. ואפשר, ואף רצוי, לנצל את המדיה לטובת העניין. העולם הרי מלא בעושר תרבותי ובכלי-טוב יהודי מסורתי. ניתן לתעל את סקרנות ופתיחות הזאטוטים לכיוון החיובי. לתת לשפע של ישראל סבא — ביטוי ויואלי מושך ומשפיע. אולי, אם יופקו סרטים ברוח רבי ישראל סלנט במקום סילווטר סטלונה, נקבל פחות רמבואים קטנים, המהמרים על חייהם ככבישים ובמסילות-הברזל. מוטב לחזור לשורשים, שבהם היינו אור לגויים, אחרת יהיה לנו חושך בעיניים.

ונשמרתם לנפשותיכם מאוד, ילדים כהורים, וברכת ג'פסח כשר, שמח ונעים.

דיקטטורת המיעוט וזכויות הרוב

המחנה הלאומי ניצח בבחירות. השמאל מאמין בסקרים. תנו לממשלה לנהל את המדינה. ככה זה בדמוקרטיה.

סובבתם לנו את הראש במשך חודשים ארוכים. סירתם לנו איך בפעם הראשונה בהיסטוריה של המדינה ההכרעה תהיה דרמטית ובוטה. כן, היה היו זמנים, לפני פחות מחצי שנה, בתקופת מערכת-הבחירות לכנסת ה-12, שהוצבה אלטרנטיבה ברורה. מצד אחד היה מחנה ארץ-ישראל השלמה, וממול התייצבה חזית הפשרה הטריטוריאלית, הוותיק והנסיגה.

קירפרשת-המים הפוליטי עבר בין שני הגושים הגדולים, בצורה שחיבה כל מיפלגה להזדהות ולהשתייכות למחנה זה או אחר. אף המיפלגות החרדיות סרחו להרגיש, בתעמולת-הבחירות, את הפן הלאומי במצען. למרות שהזיכרון הציבורי הוא קצר ואכזר, אי-אפשר למחוק את התייצבות אגות-ישראל ויש' (שלא לדבר על המפר"ל) בצד הימני של המיתרס.

לא היו בחירות וקיבלנו את התוצאות, ושמתנו לראות את המחנה הלאומי מנצח בנוקדיאטו, לא בנקודות. 65 מנדאטים לעומת 55 (הכוללים בתוכם כ-9 שבערו בקולות הערבים) זה הישג יתור ממכובד. זה גם מערער את השקר הישן, כי העם הצוי בריעותיו. מסתבר כי העם היהודי החי בציון מקיים יחסי רוב-מיעוט בריאים. כ-60% מיוזרי ישראל חושבים ומצביעים ימינה מהמרכז, כולל החברים הנכבדים בעלי כיפות סרוגות או שחורות על הראש. מנגד עומדת קבוצת-מיעוט מהשמאל, צעקנית קימעה, נפוחה מחשיבות עצמית, צדקנית עד כדי גועל, אבל עדיין בחזקת מיעוט כלברי.

הקמת הממשלה הרחבה טיטטטה במידת-מה את עובדת ניצחון הימין. באו הבחירות המוניציפליות, ונתנו תוקף מהודש לשליטת הורם הלאומי בתודעה הציבורית. יש לציין לזכות השמאל הישראלי שהוא מתאושש בצורה נאה אחרי כל תבוסה ומפלגה. האסונות שעברו עליו בשנים האחרונות כנראה חיסנו אותו, ויצרו לו מנגנוני-ההחקה מפותחים. כשלא הולך כליכך טוב בקלפיות, כשקשה לשכנע את ההמונים, הולכים שמאלנינו המתחילים לשאל בצעת הסקרים.

והסקרים עושים מלאכתם נאמנה. תגידו להם מה אתם רוצים לקבל, והם כבר ינסחו את השאלה הנכונה. המישחק הזה די ותיק בעיר, וכבר נאכלו בו כל הלוקשים האפשריים. בסדר, 74% מהציבור מוכנים לדבר עם אש"ף, 31.2% מוכנים לנסיגה מהשטחים (בתנאי שירושלים תישאר מאוחדת, ולא נוותר על אף ששל). שמענו אתכם, תפסנו את הפרינציפ, תנו לנו שקט איזה שבועי-שבועיים לכבוד החג.

ותנו גם לממשלה הנבחרת ותחזיקת לנהל קצת את ענייני-המדינה. בסך הכל מגיע לשמיר ליהנות טיפה מהתפקיד של ראש-הממשלה. האיש הרי עבר קשה, והתרוצץ כמו בחור בן 18 ברחבי-הארץ, כדי לשבת על הכסא. לא מוכרחים להצביע אותו כרפיונות על ועידה בינלאומית, כאשר הוא הולך לבחירות בדיוק עם הדגל ההפוך. אין צורך להטיף לו מוסר בנושא שיחות עם אש"ף, בזמן שרק עצם הזכרת שם אינוג'יהחבלה מעוררת אצלו בחילה עזה. תבינו, חברה', ראש-הממשלה, כמו רבים אחרים וטובים, לא מעוניין בהקמת המדינה הפלסטינית השנית. אתם יכולים לבחור לכם איזה דגם של סניקס שיעלה בדעתכם, ולקפוץ מפה ועד הודעה חדשה.

כי זה סוד קיסמה של הדמוקרטיה. ככה מתנהלים החיים בחברה חופשית ופתוחה. הולכים מפעם לפעם לבחירות, מרכיבים קואליציות וממשלות ומתחילים לעבוד. מותר למיעוט לצאת להפגנות (במיסגרת החוק, כמובן). האופוזיציה רשאית להעלות רעיונות שונים ומשונים, אפילו אם הם בלתי-קבילים לחלוטין. הכל כשר, חוץ ממעשים הפוגעים בביטחון-המדינה, או הבאים לערער את הסדר החברתי הקיים. אסור, לעומת זאת, שקבר צת-מיעוט שולית תקום בבוקר ותחליט כי היא העם, ועוד תסתום לרוב את הפה. לכן, יבועו ריעות שונות ומשונות מעל מורדי מרוז זה בהוולם הזה. כדי שיישמע הקול וגם ייראה. ללא מורא וללא משוא-פנים יטפלו גם במאלנים. שהיה מעניין, שהיה איוון, והכי חשוב שלא יהיה משעמם בחיים.

מאיר ליכשניץ

מה שאירע לשאה הפרסי. בימי-שילטונו האחרונים בטהראן כבר השתוללה ברחובות המהפכה האיסלאמית. השאה רצה לספל כבעיה בדרך האסיתאית הישנה והטובה: הוא תיכנן להציב כמה תותחים מול המפגנים, ולגמור את המהפכה בעודה באיבה. ידידיו בארצות-הברית תבעו ממנו לשמור על זכר יוהאדאם, ואיימו עליו לכל יפגע בחולי גנאים של חומייני. האמריקאים תירגמו מצב אסיאתי מובהק, הנשלט על-ידי הגורל, למונח מערבי של יחסי-ציבור.

השאה נפל, יחד עם רבים מבעלי-זריתם של האמריקאים, כתוצאה מכפיית מסקנה מערבית על מציאות שונה בתכלית. יצחק שמיר, לעומת זאת, קורא היטב את המפה. כאשר בפומבי כי לא נסכן את עתידנו כדי לזכות בעיתונות טובה, הוא פגע בדיוק בנקודה הנכונה. טוב לדעת שיש מי שעומד בפרץ הזה, יותר נכון בפריצה הזאת, שריכה נשאבים ידידי ארצות-הברית אל גורלם המר. כושיהעמידה בפני לחץ אמריקאי (שמקורו נעוץ במישור יחסי-הציבור שם) מהווה כיום את המבחן העליון להנהגת ישראל.

יצחק שמיר עמד במבחן זה בהצטיינות יתרה.

וויאטקונג שצרו על העיר. בשגרירות ארץ-הברית, לעומת זאת, ניסו לשכנע את ממשלת-ויאטנאם כי צריך לעכב את המית' קפה הצבאית, כדי לשפר את הסיכוי לקבלת מענק בסך 600 מיליון דולר, שנרן באותה עת בקונגרס. עד שהתקבלה החלטה בגיבעת-הקפיטול, תקף הוויאטקונג את העיר, סייגון נכבשה, וורוס-ויאטנאם נמתה מהמפה.

עתה עומדת מדינת-ישראל לפני הסכנה לחלוק בגורלה של רוס-ויאטנאם. הממשלה האמריקאית דורשת מאיתנו לנהל משא-ומתן לשלום עם פלסטינים, תוך כדי האינתיפאדה. לדבר עם אש"ף תוך כדי המשך פיגועי-הטרור (אליים את הכיבוש). אם נענה לת-ביעות אלה, תדמיתנו בארצות-הברית תש' תפר ללא-היכר, אך אנחנו נחרל מלהתקיים, פוליטית וגם פיסית.

משימתו של יצחק שמיר, בביקורו האחרון בווייטנאם, יהיה למנוע את סכנת הידרדרות מדינת-ישראל לתוך הבור אשר כרו לנו האמריקאים. ראש-הממשלה הצליח במשימתו הקשה, ואף היטה את כל דעת-הקהל לטובתנו, תוך רחיה מנומסת, אך תקיפה, של הצעות מסוכנות לקיומנו.

בבוא שמיר לארצות-הברית הוא זכר היטב

כה אמר ראשיהמילה

פירסום ראשון בישראל של רעיונות יצחק שמיר, כפי שהובעו לפני פורום קובעי מדיניות החוץ של ארצות-הברית

כמו שאיננו יכולים לשכוח את העובדה כי הקונפליקט איננו רק בינוני לבין הערבים הפלסטינים. סביב-סביב מתקלים נגדו די כוחות. טוריה לבריה יכולה לשלוח לשרה המערכה 700 אלף חיילים, יותר מ-4000 טני קים ו-650 מטוסי-קרב. בימים אלה ממש היא מנהלת מאוזמת על רכישת כמות עצומה נוספת של מאמצים-לחימה, ובכללם מטוסי-תקיפה משוכללים. לעיראק יש 45 אוגדות פעילות, 6000 טנקים ו-7000 מטוסי. לוב מצויינת במפציצים בעלי כושר הגעה ליש-ראל. למדינות אלה יש גם טילי קרקע-קרקע לטווח בינוני, המסוגלים לפגוע בערינו ללא כל קושי. לכל המדינות הללו יש גם יכולת כימית מילחמתית.

הכוח האדיר הזה שייך למדינות המחוייבות לחורבנה של ישראל. אם ניסוג וניתן לאשר את אגודת-ההרים השולטת על מרכז ויהא-אולוסיה שלנו, כוחות אלה יקבלו דרי-סתייגול בדרך המובילה ללבי-ליבה של הי-מדינה.

אני מאמין שמישהו מכם מצפה להישיר דות מדינה שרוחבה, במרכזו, שווה למרחק שבין האמפייר סטטיס בילדינו ולגשר ניו-יורק וושינגטון. מדינה, ששכניה הם ערפאת, חבש, ג'בריל ואברנידאל, כשהם מגובים בכוחות בסדר גודל של נאט"ו. הברירה העומדת לפ-נינו אינה בין שטחים לשלום. זו סיסמה ריקה ומעשה-מירמה. שכן, יותר טריטוריאלי בי-יהודה, שומרון ועזה ייטש את המילחמה. כי-האמנו כי נסיגה טריטוריאלי תביא שלום, כמו במקרה סיני, אכן ויתרנו. השטח שניתן למצריים מהווה, בגודלו, 90% מכל השטחים שלקחנו במלחמת-ההגנה של 1967. אך בי-יהודה, שומרון ועזה, אין מידבר, שיפריד בין יהודים וערבים.

ה ברירה היא פשוטה: או שתימצא הדרך לחיים משותפים בשלום ובביטחון, או שנמשך בשפיכות-הדמים ללא-הרף וללא תכלית. איננו מעוניינים בסטאטוס-קו וב-דיכוי ההתפרעויות, כפי שאיננו רוצים לה-ביא למותם של אנשים אחרים. אנו מאמינים בהגדרה עצמית ובלאומויות לכולם. אך יחד עם זאת אנו ערים לעובדה, כי לערבים די-פלסטינים יש כבר מדינה משלהם. היא מת-פרשת על פני שלושת רבעי השטח, שהיה תחת שלטון המג'רס הבריטי על פלשתינה, וכיום ידועה בשמה — ממלכת-ירדן. הש-איפות הלאומיות של הערבים הפלסטינים מערער לנהיגת הירדן הובעו מאז ומתמיד בי-הקשר למג'רסות אותה המדינה.

בינתיים אנו מציעים תוכנית אוטונומיה, שבסיסה נעוץ בהסכם המוצלח היחיד שהושג באזורנו. הסכם שארצות-הברית, מצריים ו-ישראל חתמו עליו בקמפ-דייוויד. הוא מאפי-שר קיום תקופת-ביניים, שבה ייהוו תושבי-יהודה, שומרון ועזה מאוטונומיה מלאה. רק לאחר מכן תעלה לדיון שאלת הריבונות בי-נינו לבין הערבים הפלסטינים ומצריים. לומר לנו עתה כי הסכם זה, בן 10 השנים, אינו תקף, כי הוא מת כתוצאה משינויי-נסיבות, משמע לומר לנו כי לעולם לא נוכל לשים את ייבנו על כל הסכם אחרי שיושג.

אנו מאמינים כי מורכבות הסיכסוך די-ערבי-ישראלי והסכנה הפנימית הקיימת בו אינם מאפשרים פיתרון קל ומהיר. יתכן ש-הסטאטוס-קו הוא בלתי-נסבל, אבל איננו יכולים, ואסור לנו, להרשות להצטנן לרחוק אותנו לכיוון מצב מסוכן הרבה יותר. חובה היא לזכור את הלחץ של לבנון ושל איראן, ה-מקומות שבהם מה שנחשב כבלתי-נסבל את-מול הפך לשולי לעומת וזועות המציאות די-עכשווית.

מיוצגים בכל פורום שיקבע את עתידם. אין ביכולתנו, וגם אין ברצוננו, לבחור עבורם את מנהיגותם. אנו שומעים כי הערבים הפלס-טינים רוצים באש"ף כמייצגם, אך מעולם לא נבחר אש"ף בידי אף אחד. הוא נוצר לא עלידי ערבים פלסטיניים, אלא כיוזמת ממשלות ערביות זרות, כחור-התנית במלחמה נגד ישראל. ידוע לנו כי יש בנמצא מנהיגים אחרים, מקובלים על בני-עמם, שיוכלו לדון איתנו ולהגיע לידי הבנה ידועה, כי ברגע שיביעו נכונות לעשות כך, חייבם בסכנה. מתוך 2880 תקריות חמורות שהיו מאז דצמבר 1987, 960 — כשליש מהמקרים, הופנו כלפי ערבים. אש"ף גרם לרצח 26 ערבים, פציעתם של 63 וחטיפת אחרים. ראש-אש"ף עצמו אמר כי הוא יירה כל מי שייכנס לשיחות איתנו.

אם העולם באמת מעוניין בשלום במזרח-התיכון, אסור לו להתעלם ולזנוח אנשים

למלחמה. בזמן שאעשה הכל למען השלום, איני מוכן לצעור בנתיב שמוכיל למלחמה הבאה. צריך שיהיה ברור מאליו כי שיחות עם אש"ף הן בבחינת טעות. לא זו בלבד שאש"ף הינו אירגון-טרור, אלא שהוא אבי-הטרור. המאמץ, התומך, ומקוריה-השאה לטרור הבני-לאומי. אש"ף הוא המקור לחטיפת מטוסים, לדודן ההתקפות על אוטובוסים של תלמידי-כיתספר, להתרברבות ברצח אזרחים בערים. כמה ממעשי-הפשע המחרידים ביותר מאז מלחמת-העולם השניה בוצעו על ידי אש"ף אינו אירגון-שיחור, המתכוון לשחרר שט-חים כבושים. הוא נוסד לפני שנכבש איזה שהם שטחים, בהצהירו מפורשות על מטרתו: לחסל את ישראל. האמונה הפלסטינית. שמ-היגי האירגון בקביעות ובעיקשות מסרבים לשנותה, קוראת במפורש להרס ישראל. די טענות כאילו שונתה האמנה מופרכות מיסור

שמיר עם בוש (מימין: אודרי הפבורן)

בעלי-ההגיון. העולם חייב לעזור לנו להבטיח את ביטחונם. זאת תהיה טרגדיה, אם אלה המהווים פוטנציאל להשתתפות במשאומתן יובלו למסקנה כי הטרור משתלם, מנהיגים שבוחרים במתינות ובפשרה הם מקוללים. בו-בזמן שהקהילה הבינלאומית ממשיכה לתת את תמיכתה במי שרוצים להשתיק אותם.

ר בים אומרים כי עשינו שגיאה, בכך שלא היכרנו בהתעוררות הלאומיות הפלסטינית. ללא ספק עשינו שגיאות, כפי שכל אומה עושה. אך הסיבה לכך שישאל שררה, הסיבה לעוצמתה ולביטחונה כיום, נעוצה בי-עובדה שמעולם לא עשינו את השגיאה הג-דולה. מעולם לא שכתנו איפה אנחנו חיים. לא התעלמנו מאופיו של האזור שבו אנו נמצאים. איננו זקוקים לפרשת הסופר סלמאן רושדי, התרסקות מטוס פנ-אם בטיסה 103 מעל לסקוטלנד, ואפילו לא למעשי-ההוועה היומיומיים בלבנון, כדי שישמשו לנו כתיד-כורת.

אנו חיים באזור מוכה הסכמים שהופרו. אנו חיים בחלק-העולם שבו שולטת הפנא-סיות. המלחמה היא מצב קבוע, והטרור נמ-שך ללא סוף. אנו נמצאים באזור שבו מעשי-ההתקפות ורצח נתפסים ככלים נאותים, ושבירת חושים היא דרך-חיים. למרות הכל, הדמוקרטיה היחידה המתקיימת כאן, היא שלנו.

איננו יכולים ואיננו מעזים לשכוח זאת.

א רצות-הברית וישראל הן בעלות-א-ברית על בסיס אינטרסים משותפים, כי-דוגמת הסכמים לשיתוף אסטרטגי ואיזור-הסחר-החופשי, המוסיפים לתועלת שתי ה-ארצות. ארצות-הברית עוזרת לנו להי-שיך בקיום הדמוקרטיה השמורה במזרח-ה-תיכון. ביחד מענו התפתחויות, שהיו עשויות לגרום לאסונות.

מעבר לאינטרסים, יש זהות בערכים וב-איראלים של הציוויליזציה המערבית. המוסר-היהודי-נוצרי והמחויבות לאמת ולצדק. כי-דמוקרטיה, אנו רוחשים כבוד לדעת-הקהל ולרצון-הציבור. אבל ידוע לנו מהניסיון הקר-כי מישטרים בלתי-דמוקרטיים יכולים לי-עשות מניפולציה על דעת-הקהל, בדרכים מסוכנות. שפיכות-הדמים הגדולה ביותר בי-מאה זו באה אחרי מיתקפת-שלום. יהיה זה טראגי לשתי הארצות אם נרשה לתעמולה וולה להביס את סיכויי שלום-האמת. יש עתיד לשלום, והוא עשוי להתגשם, רק אם נסתכל למציאות היישר בעיניים, ולא נרשה למילים ריקות ולחזיונות שווא להטות את העוברות.

עובדת-יסוד בהיסטוריה הישראלית מראה כי מהיום שבו הוכרזה עצמאותנו, לפני 41 שנה, אנחנו מנסים ללא הרף, ללא לאות ובהתמדה, להביא את שכנינו הערבים, ביחד או לחור, לשולחן-הדיונים. רק לאחר מאמצים של 30 שנה, כשנחשול-המלחמה נגדנו הול-מים כמעט ללא-הרף, קם מנהיג ערבי אחד גדול, נשיא מצריים, הנשיא סאדאת, קיבל את הזמנתנו ובא לירושלים. וכך התחלנו לרבר שלום.

או פשוט ישבנו ודיברנו, ללא תנאים מוקדמים, וכאשר לכל צד אין ביטחון לגבי-התוצאה הסופית. שיחות ישירות, כנות וגלריות, זו הדרך. זו הדרך היחידה שבה אנשים יכולים ליישב חילוקי-דעות. השיחות לא היו קלות, גם לא חלקות, ולפעמים חישוב להי-שבר. אבל התמחנו, ולמען השגת השלום עשינו ויתורים לא מתוכננים וכואבים. ולב-סוף השגנו שלום.

כ אז בן עתה. דבר לא הניע אותנו ביתר-עוצמה, דבר לא נתן לנו השראה חזקה כל-כך, כמו חזון הוצאת ילדינו מחפירות די-מלחמה אל ספסלי-הלימוד. רצינו לראות את צעירינו חמושים במיקרוסקופים ובמחשבים, מוויינים בספרים ובכינורות. רצינו לפגוש את שכנינו הערבים על מיגרסה-כדורגל, לא בשדה-הקרב. רצינו להחליף איתם ידע וסחר-רות, לא כדורים וטילים.

כשהנשיא סאדאת נאם בטקס על מירשאת הבית הלבן, לכבוד חתימת הסכם-השלום, לפני 10 שנים, הוא ריב על התוצרת-החברות לנרנן. היה זה הנביא ישעיהו שריבר באותן המילים לפני 2500 שנה בירושלים. מאז אנו מבטאים תיקווה זו בתפילותינו, ונתייחס בי-אותה הרוח לכל מופגש עם מנהיג ערבי שירצה בכך. אני משוכנע, כי אם מי מהם יגיע אלינו, או יזמן אותנו אליו, נצליח לקיים משאומתן פורה ונגיע לשלום.

אבל, אומרים לנו, כי כל מה שאנו זקוקים לו להשגת השלום הסופי הוא משאומתן עם אש"ף, ולא עם מדינות-ערב, שעדיין נמצאות במצב-מלחמה איתנו. אנחנו נשאלים: "מה-רע בריבוי איתם (אש"ף)?" נאמר לנו: "שלום-עושים עם אויבים, לא עם יריבים."

הרשו נא לי לומר זאת: הייתי יושב עם כולם, אילו הייתי משוכנע אפילו לרגע אחר-כי זה יביא שלום צודק ובר-קיימא למדינתנו ולאזורנו. הייתי עושה זאת הינו, תוך שוק, ואפילו ממש ברגע זה. אבל אני יודע, כמו כל אחד המצוי בענייני האזור, שמשאומתן עם אש"ף לא יביא שלום. זה המתכון הבטוח

כיבוש האוורסט עם אנרויט

כדי להמחיש את יעילותו של ה"אנרויט" כדאי לדאות כיצד גייס אותו לצרכיו אחד המופלאים במטפסי ההרים.

ריינולד מסנר הוא האיש היחיד בעולם שכבש לבדו למעלה מ-12 פסגות הרים שגובהן עולה על 8,000 מ'. הוא התמודד עם בעיות בדידות, קור וקשיים פיסיים ונפשיים על אנורייט ועשה זאת, לבד, אך לא לגמרי לבד. "אנרויט" סייע לו לעמוד במשימה.

בפגישה שורך עם מדעני "אנרויט" הציע: "טרם כיבוש הר, אעלה במשקל 8 ק"ג. הקילוגרמים הנוספים הינם שומן עודף, חלק ממני. אקח עימי כציוד מזון רק את אבקת "אנרויט" והשייקר. אערבב את האבקה במי השלגים ואשתה כל יום "אנרויט". ה"אנרויט" "יעבוד על" השומן העודף שבגופי (8 ק"ג) והם יהיו לי לאנרגיה. אני ארד משקל עודף זה במשך טיפוס ההר, אך לא לפני שהשומן ישרת אותי, ייתן לי את האנרגיה הדרושה במאמץ שבכיבוש ההר". השיטה נבדקה ואושרה אחרי הרבה נסיונות ומחקרים. העובדות: בעזרת ה"אנרויט" כבש מסנר את פיסגת האוורסט והרים אחרים, מהגבוהים בעולם. בביקורו האחרון בישראל אמר: "אני חב את הישגיי העולמיים לאימי ולאנרויט". מסנר מדבר על "אנרויט" בהערצה. רזה וחזק אצל מסנר זו תפיסת עולם, אך הוא אוהב את החיים, לא רק את ההרים. בחיי יום מסנר מרבה לבלות ולבקר במסעדות. הוא חי חיים טובים. והוא לא מוותר על "אנרויט". אנרויט הוא חלק מחייו בהרים ובערים.

'אנרויט' נותן לי אנרגיה

מאת גליה שביט

חג הפסח: לזלול ללא דאגה

השתכנעתי לנסות. שמחתי לגלות, שהמוצר ומין - על סטנדים נאים בכל דשנות השיווק - בשופרסל, בקואופ, בהיפרטוק, בשק"ם, במשכיר לצרכן, וכן בבתי-מרוקחת ובחנויות טבע. הוא מופיע בשלושה טעמים: וניל, שוק ופנחים, באריזה של 7 ארוחות (המספיקה לשבוע ימים של דיאטה בכיף) + שייקר. כדאי, אגב, להקפיד ולרכוש את השייקר, שכן בעזרתו ניתן להגיע לתמהיל הנכון ולטעם האידיאלי. הפתיע אותי גם מחירו הנמוך יחסית של המשקה: עלות דיאטה שבועית אינה עולה על 30 ש"ח!

על הסטנדים בנקודות המכירה מצאתי קטלוג צבעוני נאה, המסביר את אופן השימוש באנרויט. עיינתי בו בקפידה ולמדתי המון.

אני אישית מעדיפה טעם וניל, ואני חייבת לציין שנהייתי מהמשקה; הוספתי קוביות קרח בימים החמים שהיו לנו לאחרונה, וקיבלתי מילק-שייק מרענן וטעים. זכרתי להקפיד לא לאכול שתיים לפני שתיית משקה **אנרויט** ושתיים לאחר מכן, שכן רק כך פועל המכניזם הייחודי של המוצר: הוא "עובד על" השומן העודף והופך אותו לאנרגיה זמינה לגוף. מעניין, אך אין צורך להקפיד על תירגול פיו במהלך הדיאטה.

בחרתי באנרויט כתחליף לארוחת הצהריים במשך שבועיים. זה גם הקל על חיי: הזמן שחסכתי כשויתרתי על ארוחות הצהריים הממושכות במסעדות בעיר. ההרגשה בסך הכל הייתה מצוינת - שום תחושה של חולשה או סחרחורת, לה אני רגילה בדיאטות אחרות, לא נתלוותה לעניין הפעם. והכי חשוב: עוד לפני שעליתי על המשקל, הרגשתי שינוי משמעותי בהיקפים. הבגדים התחילו להיות רפויים מה. אני רוצה להזכיר, בהקשר זה, למי שאינו מודע לעובדה שהמשקל לעיתים מטעה, ששומן שוקל הרבה פחות משרירים. ואם אנחנו מדברים כאן על **פירוק שומנים** בלבד (ולא שריפת שרירים, כמו במקרים רבים של דיאטות מסוגים שונים), הרי שהסביבה תשים לב שריות הרבה לפני שהמשקל יראה זאת. זה בעצם מה שחשוב: **להיראות במיטבנו.**

בפסח הזה אני כבר לא דואגת. אני מתכוננת ליהנות מכל המטעמים ומכל הארוחות והאירוחים. כבר הכנתי לי מלאי של אנרויט, שמיד אחרי הפסח אני מתכוננת להשתמש בו כתחליף לארוחה אחת ביום. אני מתכננת לרדת 7-8 ק"ג תוך חודש ימים. הקיץ הזה בטוח יראה אחרת.

אלופת העולם בסקי-מים ליו הובס, כוכב הכדורגל הבינלאומי הדני רוד גוליט, מטפס ההרים המופלא ריינולד מסנר, אלוף העולם בטניס איוון לנדל ועוד אתלטים מובילים רבים בכל רחבי העולם - אימצו את הדיאטה המיוחדת, העובדת על השומנים בגוף והופכת אותם לאנרגיה זמינה.

אנרויט הוא המוצר

הדיאטטי היחיד, שאינו גורם לתחושה של עייפות ועוזר לשמור על מראה מצויין והרגשה נהדרת.

הבעייה הנצחית של דיאטות מכל הסוגים היא הרגשת החולשה וחוסר האנרגיה המלווה אותנו כשאנחנו נכנסים למשטר. קיימת גם תחושת הדכאון שבזמנך על מאכלים אהובים.

האתגר, שעמדו בפניו האיטלקים, אוהבי הפסטות ואוהבי החיים, היה לפתח מוצר, ש"יעבוד על" עודפי השומן בגוף מחד, שיישמר ואפילו יוסיף אנרגיה מאידך והכל תוך כדי ניהול אורח חיים נורמלי ואכילה כמעט כרגיל.

אנרויט:

להפוך שומן לאנרגיה

לאחר שנים של מחקר ופיתוח הגיעו מדעני חברת **ALSO** באיטליה למוצר המוגמר, שייצורו מבוסס על חומרים טבעיים: **אנרויט**. חברת **ALSO** מתמחה במוצרי בריאות לספורטאים ואנשים המקפידים להיראות ולהרגיש במיטבם. התרכובת של אנרויט יוצרת מנגנון, המאפשר להיפטר משומן עודף ולהרוויח אנרגיה על חשבוננו. במילים אחרות: ניתן לרזות ולהתחזק. **אנרויט** נרשם כפטנט עולמי.

בעיתונים זרים, המגיעים לידינו בקביעות עקב עיסוקנו, נתקלנו בסיפורים חוזרים ונשנים על ספורטאים מהשורה הראשונה, נשות עסקים וחברה, אומנים ורקדניות, שעבורם להיות רזה זו תפיסת עולם. הם שומרים על כושרם, בריאותם ומשקלם בעזרת **אנרויט**. וזאת, מבלי לצום ולהתענות.

NEXT WEEK IN
YOUR SUPER-FIT Sun

ליו הובס, אלופת העולם בסקי מים, כפי שצולמה ל-"SUN" הלונדוני.

אלופת העולם בסקי-מים ליו הובס היא אישה דינמית המשלבת בנוסף קריירה ככוכבת טלוויזיה. ליו סבלה תמידית מבעיית עודף משקל והייתה חייבת להיות במשטר הרזיה קבוע ומגביל עקב עיסוקה.

היום, לאחר שגילתה את אנרויט, מצליחה ליו הובס לשמור על מראה נשי, כושר ואנרגיה. וכל זאת, מבלי לוותר על שום תענוג מתענוגות החיים.

ליו אומרת בראיון ל-"SUN" הלונדוני: "אנרויט הוא מקור אנרגיה פנטסטי. זה המוצר היחיד שאינו גורם לי לתחושת עייפות בעת ההרזיה, והאמינו לי, התנסיתי בעשרות מוצרי דיאטה שונים. אנרויט הוסיף לי אנרגיה תוך כדי ירידה במשקל, והכיף האמיתי האיש שלי, שבתהליך ההרזיה, המשכתי להנות מכל המאכלים האהובים עלי".

האלוף השני

במחלוקת טוען:

„בית-מישפט

ישראלי אינו

מוסמך לשכוח

אותי, מבני שאני

גר בארץ? ושוחטו

לשעבר טוען:

בניגוד לוועדת אגרנט, נותנת השופטת הרסה בדיעבד לגנרל שמואל (גורודיש) גונן, את כל ההזדמנויות להגן על עצמו. עורדיניו, אמנון רוניק, חקר חקירה ארוכה ונוקבת את דויד עמרמי, התובע במישפט, והצליח לתפוס אותו בסי עיות, סתירות והתחמקויות.

את הקשר בין עמרמי, יהלומן יליד פרס, ובין הגנרל בדימוס, יצר בשנת 1978 דויד אפל, חבר מרכז-הכוחות השניים פתחו בשיחה שהביאה לתוצאות עיסקיות מיידיות. לגורודיש היו קשרים אמיצים עם ה"קיסר"

ציון צפיר, העולם הזה

תחילת שנה, חזר חזר

גורודיש עם גולדה (1973) והשבוע בבית-המישפט האם העמותה היתה תרניל?

"גורודיש הונה אותי!"

סופית. גורודיש טוען כי לא עלייתו של חומייני גרמה למשבר הכספי, אלא הסתבכות אישית של עמרמי בפלילים, בפרשה של זיוף צ'קים, שבגללם נעדר והועמד לדין בישראל. הצרות התחילו כאשר נגמר הכסף, "אמר עמרמי. הוחלט על שינוי במדיניות הפרוייקט. גורודיש קיבל גם זיכיון לקניית ולמכירת יהלומים, וביקש מעמרמי למצוא משקיעים חדשים. היהלומנים אפרים חוצ'נר ז"ל ואבי יוסף נוימרק הצטרפו לעסקים. תוך חודשיים הרווחנו רבע מיליון דולר, רווח נקי, ממכירת היהלומים," גילה עמרמי להעולם הזה, "ואז נפתחו להם העיניים." בינתיים הודח בוקאסה. לדברי כתבי-החבר עה, שהגיש עורכי-הדין יובל גרין בשם עמרמי, טען אז גורודיש כי העסקים עומדים לגווע, וכי בגלל הדרת בוקאסה יירדו כל ההשקעות לסימיון. עמרמי שוכנע, והסכים לחתום על הסכם-הפרדה.

מיקריות

מוזרה

לדברי התביעה המשיך גורודיש לעיבוד עם שותפיו האחרים, להרוויח כספים (המשך בעמוד 58)

גורודיש הסביר לו כי אפשר להסתדר בסכום קטן בהרבה, 700 אלף דולר, ואת היתרה ניתן לשלם בעתיד, כאשר המיפעל יישא רווחים. גורודיש טוען כי היה ברור שיש צורך בכל הסכום, ואי-אפשר היה להסתדר בלעדיו. בעוד שהגנרל חזר לאפריקה כדי להקים שם את המחנה ולנהל את הפרוייקט במקום, נשאר עמרמי בארץ וניהל את עיסקיה-הכספיים. הוא היה אמור להשיג את המכונות והציוד הכבד שנדרשו למיכרה. במהרה התברר כי הסכום הראשוני נגמר, וכדי להתקדם ולנצל את המיכרה יש צורך בכסף נוסף. "חשבתי שאת הציוד ניתן יהיה לקנות באשראי לזמן ארוך, אבל התברר לי שיש צורך בערבויות בנקאיות. לא היה לי כל הסכום במוזמן, אבל היו לי מיגרשים ורכוש אחר," הסביר עמרמי לשופט. מצבו של גורודיש באפריקה היה נואש.

מאת

אילנה אלון

הוא נותר ללא כספים אף כדי לקנות מזון לפועלים. המכונות המובטחות לא הגיעו, המיסים לא שולמו; והקיסר ראה בו אחראי באופן אישי. מדינות-אפריקה ראו כבר הרבה הרפתקנים לבנים, שריכזו גבוהה-גבוהה על עזרה למדינה, ולמעשה חטפו ככל יכולתם ובכוחו האפריקאים הפכו חשדנים כלפי אנשי שים לבנים שבאו לכוונות יהלומים. הם רצו בערבויות, בתרומות לכלכלת המדינה ובמיסים גבוהים. בוקאסה לא התבייש לדרוש לעצמו רבע ממניותיה של חברת סוקאמין, החברה שאותה רשמו גורודיש ועמרמי בבאנגי. מלבד המניות, זכה הרוזן בסכום חודשי של 25 אלף דולר, והמתווך קיבל גם הוא 2500 דולר לחודש.

כאשר נסגרו מקורות הכספים, נותר גורודיש לכוון, להתמודד בחובות, במחסור ובבורות. גם לאיש-צבא קשוח, כמו גורודיש, לא היתה זו משמיה קלה. הוא זעק לכסף, ועמרמי נסע לאיראן כדי לגייס כספים נוספים. בסרם הצליח לסיים את העיסקות, השתלט חומייני על איראן והברזים נסגרו

היה כסף, והם סיבכו את גורודיש בצרה צרורה, שממנה טרם יצא עד היום.

רבע מיליון לחודשיים

עמרמי, גבר נאה, לבוש בהידור, בעל מענה לשון ותיכום, נראה ההיפך הגי

בוקאסה, מבאנגי, הלא היא הרפובליקה (או קיסרות) המרכז אפריקאית. הוא נסע לשם בראשונה אחרי הדרתו מצה"ל, בעיקבות דו"ח ועדת-אגרנט, כדי למכור מטוסים. הוא אמנם לא הצליח למכור נשק, אך עשה רושם גדול על הקיסר, שנתן לו זיכיונות אישיים לכוונות יהלומים בארצו, ואחר-כך גם לקנות ולמכור אותם.

לגורודיש היו זיכיונות וקשרים, אבל לא

גורודיש בג'ונגל המרכז-אפריקאי רבע מיליון דולר בחודשיים

מור מאשיה-צבא הוותיק. עמרמי עוסק ביהלומים משנת 1959. הוא חבר בורסת-היהלומים, והיה האדם הראשון שפתח מיל-טסת-יהלומים באיראן. הוא עזב את מולדתו ב-1974, עלה לישראל והמשיך גם כאן בעיסקי-היהלומים. לדבריו, אמנם לא היו לו בזמן חתימת ההסכם שלושה מיליון דולר, הסכום המכסימלי למימוש החוזה, אבל

היה לו כסף. עמרמי אמר שיש לו כסף ומשקיעים, המעוניינים בכריית יהלומים. אחרי שיחות מיספר התגבש בין השניים הסכם-מיסגרת אישי, שעל פיו נחתמו כמה וכמה הסכמים. "עמרמי, שהיה חסר מעמד, חיפש טרמפ על ההילה של גורודיש," אומרים מכריו של גורודיש. עורכי-הדין רוניק טען בבית-המישפט כי לעמרמי ולמשקיעיו לא

תובע עמרמי טענותיו, הסעיף ותורמית

עצבים

עצבים א'

כולם מסכימים שהמיניבוסים של קו 4 בתל אביב הם המצאה גאונית, התשובה הקפיטליסטית על הסוציאליזם היגע, הצפון של האוטובוסים הממוסדים הנוסעים באותו המסלול. הם מהירים, יעילים, עוצרים בכל מקום ובכל עת, כמעט גרעין תחבורתי. אני מרבה להשתמש במיניבוסים האלה, וכבר שירתטתי בדמינוי אבטיפוס של נהג המיניבוס. הוא בדרך כלל בחור צעיר, לבוש

הענישה מפריעה להתפתחות הרמונית תקינה של האישיות. אני, שאיני מוכנה לכך שהנהג האלמוני הזה יפגע בהתפתחות ההרמונית התקינה של האישיות שלי, התעקשתי: "תפתח את הדרל" הנהג: מתעלם ממני לגמרי. אני: "תפתח את הדרל" הוא פתח את הדרל. אבל רק כשהגענו לתחנה המרכזית. מה שמוכיח שיש עדיין אנשים המקיימים את דבריהם עד למילה האחרונה. גם זה משהו.

עצבים ב'

ירדתי בתחנה המרכזית. צעתי כחצי קילומטר עד לאלנבי פינת העליה, שם, באלנבי 123 כך אמרו לי, יש חנות מצויינת לחומרי בניין ולכלי עבודה, המצויינת להפ"ז. וילנצ'יק וביון, כלי עבודה. רציתי לקנות זוג ידיות לבנות, פשוטות, לארון קטנטן. כבר בכניסה לחנות הרגשתי שאווירה עכורה שוררת במקום הזה. מי שלא מאמין לתיאוריה הטוענת שיש משהו הקרוי תיקשרות לאימילולית, שלא יאמין. אני מאמינה. והתיקשרות הלאימילולית ביני לבין חובן,

"הענישה מפריעה להתפתחות ההרמונית התקינה של האישיות..."

שהוא כנראה גם בעליה של החנות, היתה גרועה מלכתחילה, מה שנקרא: סינדהמחצי מבטיראשון. במהרה התברר לי שהחוב שונא את כולם, ולא רק אותי. סצנה כזו התנהלה שם בחנות

בבגדים עתיקריאופנה, קצת עצבני אולם לט ברוחו היטב. פניו חתומות, הוא מאזין יעיל וקשריו עם הנוסעים קרירים. לעולם לא יתב"ח או ישתעשע עם אימי פנתהעליה. רק פעם אחת נתקלתי בנהג ליצן, שמן מאוד, שנראה כנהגן טובימוז. נוסעת, שנתנה לו שטר של 20 שקלים ושביקשה עודף, וכתה בתשובה צחקנית: "במה בווער? אל תרצה גי' היא לא הבינה את ההומור הזה, ופרצה בצוחות היסטוריות: "כולם גנבים תביא מיד תכסוף"

השבוע נתקלתי בנהג ברחוב נוסף. אלא ש"הפעם חושההומור שלו כוון כלפי. ויכול לה" יות שכלל לא היה ליצן, אלא סתם רשע. וזה מה שקרה: עליתי למיניבוס ברחוב בן יהודה פינת גורדון. באלנבי פינתהעליה ביקשתי לרדת. הנהג סירב לפתוח את הדרל. "עד לתחנה המרכזית אני לא מוריד נוסעים", הוא אמר באדיבות אך בתקיפות. הייתי בטוחה שהוא חומר לצון. קמתי והתיקרתי לדרל. "תפתח בבקשה את הדרל, אני רוצה לרדת", אמרתי בחיוך, שביקש לרמוז לו שהבנתי את הברירה, אבל שאני בכל זאת רוצה לרדת.

הנהג: "אני לא עוצר." אני: "מה איתך? אני רוצה לרדת." הנהג: "עצרתי כבר בליילינבלום. למה לא ירדת שם? רצית לחסוך לך כמה מטרים של הליכה, אז עכשיו תלכי כבר הרבה מאוד: תמיהה קלה: הרי לשם כך נועדו מכוניות, כדי "לחסוך" כמה מטרים או קילומטרים של הליכה. לא?

היררהו: שיטתהחינוך המאמינה בענישה גסה כבר איננה מקובלת. הנהג מה שאומר א' ס' ניל, המנחן המפורסם מסאמרהיל: "הסכנה שבבעישה היא קיצונית מאוד." והר"ר יהודה שינפולר, פסיכיאטר, בסיפרו פסיכיאטריה:

בינו לבין אחד הקונים: הקונה החזיק ביד מקדח קטן, ניסה להשתמש בו ולא הצליח. הובן: "תעשה לי טובה, תחזיר את זה למי קום, המקדח הזה לא מתאים לך." הקונה: "יש לך מקדח אחר?" הובן: "בשביכל אין לי כלום." הקונה השפיל את מבטו, אבל לא עזב את החנות. בראה היה שהוא נהנה מהמישחק הסייסי הזה לא פחות, ואולי אף יותר, מהחובן. טוב, מיד הבנתי שעונג רב לא יצמח לי מהקנייה הזו. לא נורא. לא באתי ליהנות. כי סרהכל אני זקוקה לזוג ידיות לבנות, פשוטות, לארון קטן.

אנטיפאטי להחריד, מראה לי היכן מוצגות הידיות. אני בוחרת זוג. לצידן רשומה הסיפרה 14. לא צריך אייקיו בכמות שהיתה רחוקה במוחו של אלברט איינשטיין כדי להבין שזה המחיר. ליתר ביטחון אני שואלת מה מחירן של הידיות.

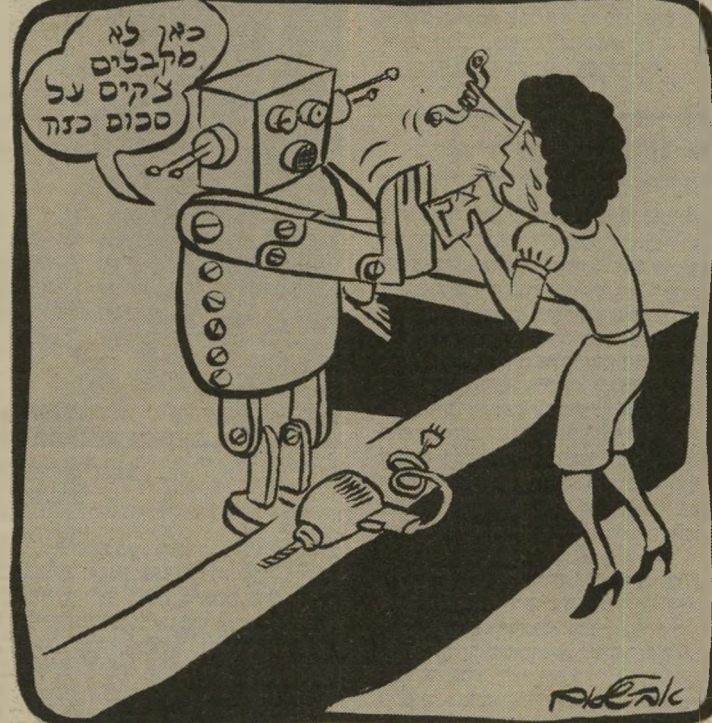
"שישה שקלים" נובח חובן בקול כעוס, ודוחף לי ליד שקית נייר חומה, ובתוכה זוג הידיות. חיטוט היסטרי בארנק מבהיר שנשארו לי שם רק שלושה שקלים. אני מוציאה את פיני קסהצ'ק'ים ומתחילה לרשום את מה שצריך לרשום שם. חובן ממתיך באדיבות, וזה, כבר אה, הרגע האריב ביותר שלו בכל ימיהיו. כשיסיימתי את כתיבת הצ'ק, הוא מבטי כי בחיך רק מן הרק ואומר: "על סכום כזה אני לא מקבל צ'ק."

אני כמעט בוכה. מה יש בי היום שגורם להם לענות אותי ככה? "לא בכל יום אני מצליחה להגיע לכאן, ואני צריכה את הידיות האלה השובע", אני אומרת לו.

חובן, כמו רובוט שתוכנת לומר מישפט אחד בלבד: "על סכום כזה אני לא מקבל צ'ק." אני: אבל מה הסיפור שלך? (בשלב הזה שכחתי את כל נימוסי הטובים), "הרי כבר כתבתי את הצ'ק!" חובן: "על סכום כזה אני לא מקבל צ'ק." אני מרגישה איך נטיות פראנאידיות, סכיזופרניות, דפרסביות, אנורקסיות ומה לא, משתלטות עלי. "מה יש לך, מה קורה פה?" אני כמעט צורחת.

חובן מושך בכתפיו. מה איכפת לו אם יאשפזו אותי בבית חולים לחולי נפש? מצידו זה מצויין. פחות קונה פוטנציאלית. "על סכום כזה אני לא מקבל צ'ק", הוא אומר בפ"עם הריבועית.

רקוטי אותו ואחר כך יריתי בו, ולקינוח חנקתי אותו בחוט דקיק. לא זה שקר. וחבל. סתם הסתלקתי מהחנות בכעס.

"על סכום כזה אני לא מקבל צ'ק!"

עצבים ג'

במצבנמשי כוזה, של הטלטלות בין תיקווה מורה שלאכולס-כאלהוזה סתם יוסרע, לבין כולםדעיםנמאסלי, הגי עתי לגינעתיים. שם, בסימטתנעמ"מ, יש טלפון ציבורי ניי דח מאוד, בדיוק ליד פחיהחבל. הצחנה והח"ש מחיות עצבניות וקופצניות מדי פחותים מהיתרון הגדול: האפשרות לנהל שיחה שקי טה, ללא הפרעות אנושיות. "הטלפון מקולקל, 13/3", כתב מישוה בכ" תבייד עגול וברור. אני הייתי שם בדיוק 20 ימים אחרי שהודעה נכתבה. והטלפון מיס"פ: 5710500, אכן מקולקל.

ככה, בצעדים נמרצים ומאוששים, התחלתי לחפש טלפון ציבורי אחר. יהיה מה שיהיה,

"שיחה מטלפון ציבורי כמותה כרולטה..."

אני אדבר עכשיו בטלפון, ככה החלטתי ביני לביני. למעשה כבר שכחתי עם מי רציתי לדבר ולמה. נשארה רק ההחלטה האמיצה. כי זו באמת החלטה נועזת, התברר לי מיד. טלפון סמוך, מיספר: 5710400 ברחוב מישמר הירחן פינת סימטתנעמ"מ, מקולקל. הלכתי עד לרחוב"כוריים, בקצה מרכזבעליהמלא" כה, שהרי כושר נכני וסיבולת לכריאה רכ"שתי היום בזכות נהגיהמיניבוס.

טלפון נוסף, מיספר: 5711400 התגלה כמקולקל אף הוא. בעצם, יכול להיות שהכל היה בסדר איתו. למה סתם להשמיץ, אני הרי לא טכנאית של בזק, אבל כשהרמתי את האפרנסת כדי לחייג, לא שמעתי שום צליל. הטלפון הצמוד אליו התנהג בצורה גורמית. לית. הצליל היה מונח במקומו הטיבעי. מיש"הו מהעבר האחר ענה אחרי שחייגתי. ביקשתי את מי שאליו טילפנתי. הוא יצא לרגע, מיד יחזור. "רוצה להמתין או לצלצל שוב?" שאלו אותי.

אני מדברת מטלפון ציבורי, אמרתי. אהה. טוב. אז תחכי. כלומר: לא צריך לה" יות רגיש במיוחד כדי להבין ששיחה מטלפון ציבורי כמותה כרולטה תיקשורתית. לפעמים מצליחים. לפעמים לא.

בעוד אני ממתנה, שוטט לו מבטי לסויר קצר ברחבי התא. ופתאום חשכו עיני, כמו שאומרים. שיחה מקומית מטלפון זה מסתיימת אחרי חמש דקות. כך נכתב שם. לא במי"לם אלה ממש, אבל בזו הרוח.

"הנה, הוא כבר מגיע", הודיעו לי בחביבות מהעבר השני.

"הלו", צרחתי, מתחרה בשעון. בדיוק באותו רגע נותקה השיחה. אגאטה כריסטי או בתיה גור היו עושות מזה, בוודאי, מטעמים בלשים. אבל זה לא סיפור. זו מציאות הכי גמורה. אני נשבעת.

"ל' הורי היו חברים, שבתם היתה בת גילי. פעם בשבוע הם היו נוסעים לבקר אותם, ואני וחברתי היינו הולכות לשחק במכונית".
 במכונית של הוריי, רחוק מכולם, היינו משחקות באבא ואמא. היא תמיד היתה האבא, כי אני הייתי שתלטנית, וכך רציתי. הייתי לוקחת ממגירת הכפפות ממחטות נייר, מגלגלת אותם לכדור, והיא כבר ידעה שאת הכדור צריך להכניס למיכנסים במקום הפיפי שאין.
 "ואז היינו מתגפפות ומתחבקות ומתנשקות בלהט".

המילה אינה קיימת

עד גיל 28 היו לסמדר יחסים רק עם גברים. היא לא העלתה על דעתה שיש בה נטייה לאהבת-נשים. המישחקים של גיל 8 נשכחו, ומערכות-היחסים שהיו לה עם גברים סיפקו אותה לחלוטין.
 "הייתי בתהליכי-פרידה מחבר, שאיתו גרתי במשך שנה. היו לי כמה חברות האוהבות נשים, ובאותה התקופה היה לי נוח מאוד להסתובב איתן. הן עודדו אותי ותמכו בי".
 "הן לא עניינו אותי בכלל מהבחינה הרומאנטית. הסתובבתי איתן אך ורק כדי להעביר את הזמן, ולשכוח לרגע את כאב-הפרידה מהחבר שלי".
 הלסביות כמעט ואינן אומרות את המילה המפורשת — לסבית. יש להן הרבה ביטויים אחרים כמו "אחת מהחבר'ה", "ווסה" או "אשה".
 לסמדר אין הסבר מדוע ללסביות יש מעצורים בשימוש במילה. יתכן שנוח להתעלם מהמילה רווקא מפני שהיא מזוהה עם מצב חברתי-סכסואלי-נפשי מאוד מסוים.
 "פעם, כשיום השישי הגיע ולא היה לי מה לעשות, הייתי נכנסת ללחץ. כשהתחלתי להסתובב עם נשים, הכל היה הרבה יותר פשוט ונוח. כשיש גבר בסביבה צריך למצוא חן בעיניו, ולשחק מישחקים עד שהוא ייצור איתך קשר. איתן אין לחץ".

יותר מיחסי שכנות

החברה הראשונה של סמדר לא נהגה להתחיל עם בחורות, כי היא ביישנית באופייה. הקשר ביניהן נבנה לאט-לאט, ובלי ידיעה ברורה לאן יוביל.
 באחד הימים לא יכולתי להתעלם מהעובדה שיש בינינו קשר שהוא לא-מוגדר, אבל אפוף ברגשות ובמתח מיני. זה היה השלב הקשה ביותר בשבילי.
 כל עוד מדובר על אהבת-נשים, אז כצופה

לסבית

מה טוב, מה רע

דיוויד סטילמן

היא, באופן אישי, אינה סובלת והומאים. לדעתה, התריגות החברתית שממנה סובלת אוכלוסיית ההומאים והלסביות אינה מהווה סיבה מספיקה ליחסי חברות.

"מתי תתחתני?"

בן שישי לסביות הבונות מישפחה עם הומאים. זה הסדר נוח. אבל סמדר, באופן אישי, חושבת שהם מגעילים. "הדרך המג' עילה שבה הם מקיימים יחסי-מין, המקומות שבהם הם עושים זאת, וההחצנה של תריגותם, המתבטאת בדירבוש ובלבוש, גורמת לרתיעה של הציבור מהם, ובעיקבות כך לרתיעה גם מאוכלוסיית הלסביות".

היא לא פמיניסטית קיצונית. לדעתה אי אפשר להפריד בין לסביות לפמיניזם, אבל קיצוניות, כמו בכל קיצוניות, פירושה אטימות.

"להיות לסבית אינו קל. אלה קשיים של חריג, גם אם כולם יודעים וגם אם אני שלמה עם זה לגמרי. אני יודעת שלא באתי לעולם כדי למלא את ציפיות החברה, אבל אני לא עומדת בהן. לכן יש לי בעייה".
 ההתמודדות היומיומיות הן, בדרך כלל, עם השאלה "מתי תתחתני?" עלבונות, חוסר-הבנה של הסביבה הקרובה וחוקים סוציאליים, המפלים בין ווג הטרנססכסואלי לווג לסבי. "הייתי רוצה, אבל קשה לי להאמין, שיבוא היום וכבר בגיל רך יסבירו מהי לסביות, ויתארו את האפשרות של תא-מישפחתי חריג מיני".

"הרבה נשים חיות חיים כפולים בגלל החשש שמה יפסדו אותן ממקום עבודתן, אם יגלו שהן לסביות. יש במערכת-החינוך הרבה כאלה שהן היסטוריות מפחד".

השפעה גנטית

כאשר עברה סמדר לגור עם חברתה, היא הסתירה מהוריה את העובדה שהן חיות כזוג. בכל פעם שההורים הגיעו לביקור, דאגו השתיים לסדר את המיטה בחדר הנוסף, וליצור אווירה של שתי שותפות סטרייטיות.

"בסוף סיפרתי להם, כדי שיפסיקו לשאול מתי אני מתחתנת. אחרי שסיפרתי, לא הסתירו את העובדה אבל גם לא הפגנו אותה. אין להם ברירה, הם מקבלים אותי, אני הבת שלהם".

"לא הייתי מסכימה היום לחיות עם מישהי שתסתיר את הלסביות שלה. היא חייבת להיות בחורה המסוגלת לגעת ברברים שאני נגעתי. אני רוצה שהיא תהיה בחורה עצמאית

"אילו יכולתי לבחור, לא הייתי לסבית. אבל אין מה לעשות!"

מבחינה כלכלית ולא טפילה עלי או על הוריה. הייתי רוצה שכל אחת מאיתנו תבוא למערכת כמו שהיא, עם היתרונות והחסרונות, ונעבוד על הביחור".

ההסבר של סמדר לנטייה ללסביות הוא ביולוגי וסביבתי. "כמוכונ של הורמונים ולג' נים יש השפעה מסוימת שהיא מולדת, אבל גם למישפחה יש השפעה".
 "הרבה לסביות הן בנות לאם קשוחה, והן מסרסות את האב, והבית של רבות מאיתנו היה מנוכר. הסיפור חוזר על עצמו בווריאציות שונות, ולא אתפלא אם יום אחד יוכיחו שכל הלסביות מחפשות את האמא שלא היתה להן".

"יש לסביות שלא מקבלות את עצמן ככאלה, ולא אוהבות את הלסביות שלהן. הן שואלות את עצמן שוב ושוב — מה דפוק בי?"

"בכוח שגם בחורה סטרייטית, שבגיל 35 עדיין אינה נשואה, עשויה לשאול את עצמה את אותה השאלה. זו הסיבה, לדעתי, שרווקא

זה נשמע כאילו זה ברור שהיתה לי נטייה לסבית, אבל זה לא נכון. אהבתי גברים. היו לי יחסים נהדרים עם גברים. לקשר בין לסביות מתייחסים יותר בסליחות מאשר ליחסים הומו-סכסואלים בין גברים מפני שמבחינה טכנית המין עדין יותר".

המין הוא המשכיות של מעורבות ריגשית ברמה הכי עמוקה שיכולה להיות.
 "כשאני נוגעת בגוף של אשה אני חשה את הרכות ואני טובעת בחום. כשאני נוגעת בה אני יודעת בדיוק מה טוב לה וכמה טוב לה. היכולת לתת והצרכים לקבל זהים כל-כך, עד שחל עירבוב וטישטוש של כל הגבולות ביני לביתה".

באוויר יש גלים המעוררים צמרמורת. אין תנועות ברוטליות. אין אקט החרירה שהוא סממן לחלק ניכר ממצוקות-החיים שלנו, הנשים. יחסים עם גבר גורמים לי היום סבל פיסי, וגם מבחינה נפשית החרירה היא בלתי-נסבלת".

סמדר סותרת את הדיעה הרווחת שהלסביות מקיימות קשרי-חברות עם ההומאים.

סמדר חיה איתה שנתיים. שנתיים של התמודדות עם היותן לסביות. תהליך ההתמודדות נבנה נידבך על נידבך. מה שבשנה הראשונה היה לא-ברור וקשה, בשנה השנייה היה ברור-מאליו. אך בכל יום חדש עמדה לפניו חומה חדשה.

מישחקי אבא-אמא

התמודדות של לסבית מתבטאות בשני מישורים. החלק הקשה יותר הוא ההכרה בכך שאת לסבית. אחרי-כך באה ההתמודדות עם אורח-חיים של לסבית, שהוא שונה מאורח-חיים של אשה סטרייטית.
 "בהתחלה הסתכלתי על יחסי עם נשים כעל קטע בחיים, סטוץ עם נשים. זה הקל עלי. חיפשי סימנים בעבר לנטיית הלסביות שלי, ופרט למישחקי אבא-אמא כאוטו, נזכרתי שבתקופת התיכון ההתעוררות המינית שלי היתה גבוהה כשראיתי לבנות בכיתה את החזה. אני זוכרת גם שהייתי מסתכלת על תמונות של בחורות עירומות בשבועונים, ומי אוננת אחרי-כך".

מהצר זה מקובל עלי, ואין לי שום בעייה עם העניין. פתאום משהו מוזר קרה לי. אני רוצה את זה, אבל זה בניגוד למה שהייתי מאחלת לעצמי.

ההרגשה המבולבלת הזאת מאוד קשה לתיאור. אבל אני יכולה לנסות להסביר אותה בעזרת חזיונה שאולי יותר מוכרת לסטרייטים.

כשהייתי בת 25 היה לי שכן, גרוש בן 55. נוצרו בינינו יחסי-שכנות מאוד טובים. יום אחד גיליתי שהו יותר מיחסי-שכנות. שבעצם אני חושבת עליו המון, אני כל הזמן רוצה לראות אותו, אני נמצאת בריגוש כשהוא ליד, ומצד שני ברור לי שזה לא לעניין. הוא יכול להיות אבא שלי, ומצאתי עוד אלפי צידוקים, מההגיון ולא מהרגש, כדי למנוע את התפתחות הרומאן.
 כך היה גם עם החברה הראשונה. פשוט, יום אחד. הרגשתי סימנים של אהבה, וניסיתי להתעלם מהם ולהדחיק אותם".

* השם בא מהאי היווני לסבוס, שם גרה לפני 2600 שנה המשוררת חובבת-הנשים סאפפו.

גלית בר

(המשך בעמוד 58)

רחל מרחלת על כל העולם

הם חזרו בתשובה

לקח לי איוה שנה להתאושש מחזרתה בתשובה של עיריית בולקא, מי שהיתה זמרת כישרונית ביותר ואשה צעירה, יפה, חסוכת-גוף, מחזרת מאד עליידי פנוייה-עיר, בתקופות שבהן היתה אשה פנויה, ברווח שבין גישואין לגישואין. עכשיו היא נשואה בשלישית, הפעם לגבר דתי, משכיל ונאה, חובשת פיאה על שיערה הארוך והיפה, וחיה לה חיים שקטים בבני-ברק.

ההפתעה הבאה בנושא הגיעה אלי מכיוון אחר: רופא-השיניים התל-אביבי הידוע, הד"ר **איתן כהן** ואשתו, שעד לגישואיה נקראה **ענת מרגלית**.

הד"ר כהן הוא גבר נאה וסימפטי, חייכן, לבוש תמיד טיפוס ספורט-אלגנט, והקליניקה שלו, בהתאם, היא אלגנטית ומ-טופחת. הרבה מפורסמים יושבים על כיסא הטיפולים שלו ופוערים את פיהם.

בפורים האחרון הופיעו איתן והקליניקה שלו בטלוויזיה, בקטע שצולם לפני כשנה, ובו מתחזה השחקן **אבי קושניר** כרופא שיניים, המחטט במכשירים מפחידים בפיו. (אין לי אף סתימה אחת!) של **מנחם זיל-ברמן**.

ענת, ילידת חיפה, שחרורת, יפה וחטובה, היתה פעם בין המועמדות לתואר מלכת-היופי, וכתה באחד התארים החשובים. לפני שנים היה לה רומאן רציני עם **ברורגלן חיפאי ידוע**, שאת שמו שכחתי, ואחר-כך היא הכירה, כאשר השתתפה בתצוגת-אופנה בחיפה, את הזמר **איתן מסורי**.

באחרונה חזרו הדוקטור והדוגמנית-לש-עבר, שהיא בעלת תואר אקדמי בחינוך מיוחד, נדמה לי, בתשובה. הבנתי שהיוזמה לכך באה ממנו, והם רק בתחילת הדרך. הם עובד, עם שני בניהם, את ביתם בהרצליה פיתוח, ועברו לגור, כמו עיריית בולקא, בבני-ברק.

ביקשתי מהד"ר כהן שיספר לי איך החל התהליך ולמה, אבל הוא אמר שזה לא נושא לכתבה בעיתון. אבל הרגשתי מדבריו שהוא מאד מאושר ממה שקרה לו ולענת.

ברור לי שהוא לא יהיה מאושר מהקטע הזה בעיתון. אבל מה אני יכולה לעשות? לא יכולתי להתאפק ועוד משהו ברור לי: אילו הייתי פצינטית שלו, לא הייתי מעזה להרגיז אותו ככה.

לחיים, שהוא מהגרס במיקצועו, ורועי הוא פרי איבתם.

השבוע גיליתי שהם עדיין אוהבים זה את זה מאד. ואין אני יודעת זאת? כי איריס שמי היא בהריון, ויש לה זוג תאומים, בן ובת, וזה ממש מקל עליה את החיים, כי בנייה-משפחה

איריס שמי בהריון

שלה אמרו לה שאם היא לא תביא לעולם בת, הם לא יתנו לה לצאת מבית-החולים. אז המישפחה שלה יכולה להירגע. יש לה בבטן גם בן וגם בת. נז, איך שאומרים: אשת-חיל, כן ירבו כמור תה.

אסי דיין בודד ועצוב

מתמצאנה את מבוקשן. כי באמת קשה לנו עם הווידויים האלה של מישפחת דיין וקרוביה.

עוד כיוון חקירה

מתאוס קס אדם באמצע הלילה ומגלה שביתו עולה באש. אך מאחר והאיש הזה נושא במישרה חשובה בשרות-המדינה, מופיע האירוע בכל העיתונים. כולם חשוד, ובצדק, שלאירוע הזה יש מניע חשוד בעבודתו של האיש, שמטבע עיסוקו יש לו הרבה שונאים. המישטרה עצרה כמה חשודים, ביניהם איש-בוהמה ידוע, אך לא גילתה דבר שיקדם את החקירה.

והנה תשמעו שלי לענייני-מישטרה גילה לי שיש כמה כיווני-חקירה אחרים למיקרה זה.

המקור שלי טוען שיש חשד למעשה מלילי על רקע רומנטי דווקא. הגיעו חשדות שלאיש החשוב בשרות המדינה יש מאהבת, שבעלה הוא איש צבא-הקבע, והבעל הנבדל גילה את הרומאן של אשתו עם האיש בשרות-המדינה, והחליט להזחיר אותו בדרך מאד לא-מקובלת.

תארו לעצמכם שכל הבעלים הנבדלים יעלו באש את בתי המאהבים של נשוי-תיחם! הרי כל העיר הזאת תעלה בלהבות ותיראה כמו רומא אחרי שהקיסר נירון שרף אותה.

בכל אופן, זהו רק אפיק-חקירה נוסף, וכל עוד לא יימצא מי שעשה זאת, הכל נשאר בגדר חשדות בלבד.

מזל תאומים

האם אתם זוכרים שהיתה פעם להקה של חמש בנות חמודות בשם סקסטה? אז כראי שתמשיכו לקרוא.

בלהקה הזאת היתה בחורה אחת מאד מוכשרת ויפה בשם **איריס שמי**, שהיא הבת של אחד האנשים הכי מצחיקים שאני מכירה, **ארליה שמי**. ולאיריס הזאת, שכיום היא מפיקה של תקליטים וג'נגלים, יש בן, **רועי**, בן 3.

אז אתם בטח אומרים: ביג דיל, יש הרבה כאלה. אבל איריס שמי היא לא סתם בחורה. היא אחת שיש לה אופי, וגם הרבה אישיות עצמאית, והיא העדיפה שלא להתחתן כמו כולם. היא פשוט חיה עם **זאב פלד**, חברה

התחתנה בשבוע שעבר בפאריס. מה שמ-צחיק בעניין הוא שהיא אמרה שהיא תאבד אם אני אעזוב אותה, ותראי איך שהיא התאברה!

"מה עם הבנות שלך?"
"הן אצלי. אני מגדל אותן, אחת בת 16 וחצי והשניה בת 13 וחצי."
"ואיפה אתה חוגג את ליל-הסדר?"
"אנחנו עושים את הסדר במלון באילת, סימה, הילדות ואני."
אז לא נותר לי אלא לאחל לו חגיגה, ובצלחה.

במחלקה

הפסיכיאטרית

היה לי עצוב מאד, השבוע, כשקראתי את מה שכתב **אסי דיין** על ברירותו והרגשותיו, ביחוד לאור העובדה שהוא ידע ימים טובים יותר. התחלתי להתעניין מה קורה איתו, ומי נמצא איתו בשעותיו הקשות.

אז ראשית, גיליתי שהוא נמצא בטיפול במחלקה הפסיכיאטרית בתל-שומר, ושם מנסים לעזור לו בכל מיני דרכים, אבל, כמוכן, זה לא מספיק, כי צריך גם חברים וידידים, וכאלה היו לו הרבה מאד בעבר, וכיום הוא די בודד.

אך בכל זאת יש אחת שהיא מאד קרובה אליו, והרואגת לו מאד. והיא **זוהרה פנש**, הבעלים של פאב ז'ונג הפופולרי, מקום שבו אסי דיין נוהג לבלות, וכן גם אשתרלשעבר, **קרוליין לאנגפורד**, נוהגת לעבוד שם כבר מנחת. וזו באמת מיקריות מדהימה, שהבעל והאשה לשעבר נפגשים בנסיבות חברתיות, הבעל מתיידד עם בעלת-המקום, זוהרה, המשיכה לו אהרה, על גבול האהבה, ואילו האשה לשעבר, קרוליין, פוגשת שם באביר-חלומות בשם **סטיב**, סטודנט אמריקאי הנמצא בארץ בחופשה.

אז מה שקרה מאז זה בעצם שהסטודנט סטיב חזר לניו-יורק, וקרוליין תצטרף אליו לפחות לביקור, וזוהרה, בעלת-המקום, עסוקה עם אסי דיין. ומה שלנו נותר לקוות זה שכל הנשמות הטובות האלה

היא לא התאבדה

אמרו לי שהזמר-ברון **חופני כהן**, האח הגדול של **יזהר כהן**, מתחתן עם חברתו **סימה בר-עמי**. נורא שמחתי, אבל גם קצת כעסתי שהוא לא הזמין אותי. אז דרינג-דרינג גתי לו בזעם כבוס, ושאלתי אותו:

"אומרים בעיר שמגיע לך מזל-טוב."

"על מה?"

"על זה שאתה מתחתן עם חברתך, סימה בר-עמי!"

"אנחנו ביחד כבר שנה, אבל עדיין לא מתחתנים."

"מה עושה הסימה שלך?"

חופני כהן עם מלי חן. תראי איך שהיא התאברה!

איתה, כי היא פשוט מתאימה לי.
"מה קרה לחברתך מלי חן, שאיתה היית במשך ארבע שנים?"

"היא עובדת במישר-חקירות."
"אז למה אתם לא מתחתנים?"
"תראי, אם אחליט להתחתן זה בטח יהיה

מה קורה במישפחת פדרמן?

לפני כחודשיים הגיע אלי סיפור, וזו תמציתו: יש בעיות בחייהגישואין של איש המלונות **עמי פדרמן** ואשתו **רחל**, שהיא בעלת חנות למתנות אכסלוסיביות בן דן. וככה סיפרו לי: רחל ועמי חיים אומנם באותו הבית, אבל כבר כמה שנים הם לא בדיוק ביחד. למרבית האירועים הנוצצים היא

עמי פדרמן
חיים באותו הבית —

באה לברך, או חתבת ידיה, **רני רהב**, היחצן של דן. ואומרת לכל המתעניינים: בעלי עייף, או בשיבה, או בחו"ל, כל פעם הוא במקום אחר, רק לא לצידה, באירוע. היא גם נוסעת לבדה לחופשות בחו"ל, לקלאב מאדי למשל, וחוזר מזה, יש לה קשר ממושך עם **רומא בכיר**, נאה, נשוי. קצת יצאה לי הנשמה, עד שהצלחתי להשיג את הגברת פדרמן בטלפון, מכיוון שלא תמיד היא נמצאת בחנות שלה. אבל בסוף היא היתה על הקו, ושמעה ממני את תמצית השמועות שהגיעו אלי. התגובה שלה היתה קרידה ביותר — גברת חשובה ועשירה או לא? — והיא נתנה לי להבין שמה ששמעתי זה סתם קישקוש, ומה פתאום היא מתגרשת, והיא בכלל לא רוצה לדבר על חייה הפרטיים. הייתי נחמדה, עד כמה שאפשר בשיחה כזאת, והבטחתי לה שלא אכתוב מילה עד שהיא תעדיכן אותי ביותר ממילה שמשוה אכן קרה. מאז עבר זמן, לא שמעתי ממנה, אבל התחזקו השמועות שהאשה הבלונדית מטרי פתח תקוה חשבה נמצאת בהליכי גירושין.

איפה הם גרים?

אני מתה על הזמר **שימי תבורי**. לא רק הקול שלו עושה לי משהו בלב, גם אורח החיים שלו והכותרות שהוא עושה בעיתונים. כולם יודעים שהוא לא בליכך חי בטוב עם אשתו האמריקאית, **ג'ניפר**, אם שלושת ילדיו. העליות והירידות במערכת היחסים שלהם זה סיפור המזכיר את מזג האוויר בחור דשים האחרונים, כל הזמן חם וקר, ואתה אף פעם לא יכול לדעת מה יהיה מחר. אז באחרונה, ממש לפני כמה ימים, הוא הצהיר שהוא רוצה לחזור הביתה ולשפר את היחסים שלו עם אשתו הנאה. אבל השפיונים שלי — ויש לי הרבה כאלה — גילו אותו כבר בכמה אירועים, כשהוא מלווה בחתיכה

רחל פדרמן
לא בדיוק ביחד —

ועליה ועל בעלה עוברת תקופה לא קלה. היא קיבלה קשה את העניין, אבל כאשר שני אנשים מחליטים שהם בליכך שונים זה מזה, ושאינן עוד טעם להמשיך ביחד, למרות שני הילדים המשותפים — אין מה לעשות נגד זה. כעור של רחל, חובבת המסיבות והריקודים הסוערים, הצמידו המרכלים את הרופא הב"ר, הצמידו השמועות לעמי פדרמן, שונאי המסיבות ואוהב השקט, קשר ידידותי שקט עם אחת המזכירות בן דן תל אביב. והמשך, כמוכן, יבוא.

שימי תבורי וחברתו
כמו מזג האוויר, פעם קר ופעם חם

חשבון וניסיתי להבין היכן תתגורר המישפחה בת חמש הנפשות — בדירה הקטנה והיפה הזאת? בינתיים מתגוררת מישפחת תבורי ברא שוולציון, אבל אולי יש לה פטנט מיוחד למגורים שעדיין לא שמענו עליו. אם יש פיתרון לחידה הזאת, אני מאוד אשמח אם תודיעו לי, כי אני פשוט מתה מסקרנות.

רונית לא ממהרת

נבחרת ישראל באוסטרליה. זה כל מה שאני יודעת עליו בתחום הספורט. לעומת זאת, בתחום הרומנטי אני יודעת שהוא חי כבר שנתיים עם **רונית בן-רבסט**, חתיכה בלור גרית מהממת, שהיתה בעבר הרחוק חברתו של הזמר **שימי תבורי**. סיפרו לי שבתקופה האחרונה היא הרבה בארץ, ושאוהב השתבש משהו במערכת היחסים ביניהם. אז מה כבר יכולתי לעשות חוץ מאשר לדרג ררנג אל הבלונדית היפה ולחקור אותה? נו, מה קורה ביניכם? "הוא נמצא כעת באוסטרליה, ואנחנו עדיין בידר. בסוף השנה הזאת הוא עוזב את הקבוצה הבלגית, ואנחנו נעזוב לעיר אחרת

אלי אוהנה
עדיין ביחד —

מתעניינת מה קורה לשחקניהכדורגל הפור פולריים, ואם כבר אז מה עובר על השחקן יפה התואר והמוכשר **אלי אוהנה**, המשחק בקבוצת כדורגל בלגית, וכעת נמצא עם

רונית בן-רבסט
— למרות ההשמצות

באירופה. אנחנו עדיין לא יודעים באיזה קבוצה אלי ישחק. "ומה עם חתונה?" "כשיגיע הזמן כולם יידעו. אני לא ממ'הרת. עשיתי טעות פעם אחת, ואני לא רוצה לחזור על טעות כזאת בפעם נוספת." "כמה זמן אתם כבר ביחד?" "בחדש שעבר מלאו שנתיים לקשר. במהלך הזמן הזה השמיצו אותנו וליכלכו עלינו ללא הפסק, ולמרות זאת אנחנו ביחד, בניגוד לציפיות של רבים. אני זוקפת זאת לעובדה שאנחנו חיים בחו"ל, ללא לחצים של כל אלה שהם, כביכול, חברים שלנו, המנסים להפריד בינינו." "ומה עם הילדה שלך?" "הילדה שלי נמצאת בארץ עם אביה. כג'לל זה אני באה לארץ כל שישה שבועות. המציאות לא קלה לי בנושא הזה, אך אני עושה כמיטב יכולתי. הילדה בת 4 וחצי ויודעת שאמא לא גרה בארץ. היא מכירה את אלי ומאוד מחבבת אותו."

ניצה רוזנטלים ואילן לוי (משמאל)
נעם ברבנות

קובי רביץ, וגם ילדיה של ניצה, מנישואיהם **לאבנר רוזנטלים**, בנו של הצייר **משה רוזנטלים**, יהיו נוכחים בטכס הזה. הם או'הבים את אביהם ההורג.

אז ממש נרגעתי, ואני יודעת שכבר קרוב ל-600 איש יהיו נוכחים בטכס הזה, שייערך בסוף החודש הזה, אירשם בלב הים התיכון. את שימלת הכלה תופר מעצבה העלית

חתונה אזרחית

לפני חודש סיפרתי לכם על החתונה הגדולה של המיסעדר **אילן לוי** וחברתו **ניצה רוזנטלים**, שאמורה להיערך בל"י, על סיפון אונייה יוונית. וסיפרתי לכם שרוב יקרה אותם ועוד כמה פרטים. אז אחד השפיונים שלי, שיש לו קשר הדוק עם הרבנות, אמר לי ששם ברבנות מאוד כועסים עלי, ועל אילן לוי, בגלל העובדה הפשוטה שלא יתכן שרוב יקרה זוג ויביא אותם בברית נישואין באוניה שהיא טריפה. כי ברור שהאוניה היוונית הזאת אינה כשרה כלל, ואי אפשר להכשיר אותה רק בשביל טכסי נישואין של אילן וניצה. לפני שאלוהים יכעס עלי, ולפני שברבנות ישימו עלי עין, רציתי לטלפן לאילן ולניצה כדי לברר את העניין. אבל אלוהים באמת גדול, והוא הפגיש אותנו באקראי ברחוב. שאלתי את ניצה לפרש העניין, והיא גילתה לי שהם מתחתנים בנישואין אזרחיים, ושה קפטן של האוניה ישיא אותם, כי יש לו היתר לערוך טכסי נישואין על האוניה.

תמרורים

השופט והשופטת

נתמנה ♦ לשופט ה-12 בבית המשפט העליון, **תאודור אור** (55). אור, יליד פולין, שעלה ארצה בגיל שנה וגדל בעפולה, שבה היה אבי מנהל סניף עמקירעאל של היומן דבר, היה בנעוריו שחקן בקבוצת הכדורגל הפועל בלפוריה והוא נשוי לשופטת-שלום חיפאית ואב לארבעה, שחחת מהם היא עורכת-דין. הוא עצמו עלה על כס המישפט בראשונה בגיל 33, כשופט-שלום בעפולה, תפקיד שאותו החליף עד מהרה בכס שופט מחוזי בצפת.

אחר ממאיתיים

נפט ♦ בנייהו פשטניק פנסילבניה האמריקאית, בגיל 52, מסוכות כלת-ידידות, **אברט** (אייבוי) הופמן, לוחם ניצחי במלחמת האזרחים על כל שלוחות תיו ומי שהיה, בשעתו, הרוח החיה כמפלגת הנוער הבינלאומי (היי פיס). שאריגה, בשנות ה-60, את הפגנות ההמוניות נגד המלחמה בווייטנאם. הופמן היהודי, שפער לותו הציבורית הראשונה הייתה השתתפותו במצעד המחאה והאחווה של שחורים ולבנים (והאחווה חתומה, בראשית החודש, על מודעת 200 האישים היהודיים בניו יורק סיטיס נגד מדיניות ישראל בשטחים — לא, מר שמיר) היה בעשור האחרון בחייו גם מסר בות אחרות: פעם הציע לבחור בחיור לנשיא ארצות-הברית; פעם נעצר משביקש למכור לסוכן-בר לשות מוטוה קילו קוקאין וחצי (וכדי שלא להיעצר, משמלת מן המעצר, קיצר את אפו בביתו פלאסטי) ופעם אחרת התחזה ל"מקרה-המסעדות של הירחון פניו" דבר שאפשר לו, לפי עדותו, לסעוד בחינם, ב-50 המסעדות היקרות ביותר בארצות-הברית.

איינשטיין ובן-גוריון

נפט ♦ בתל-אביב, בגיל 87, **משה ציפר**, מחשובי הפסלים ומעצבי-האדריכלות בארץ. ציפר, יליד פולין, היה, בשנותיו הראשונות בארץ, חבר קיבוץ בית-אלפא שלמרגלות הגלבוע, אך חלה ונש"ח לריפוי בפאריס, שבה גילה את הפיסול, ושרדכו הנצח, לימים, דיוקנות ראשיהם של אישים ישראליים (כאלברט איינשטיין) וישראליים (כדוד בן-גוריון) וגם עיצב מיספר רב של אנדרטות לזכר חללי לי מלחמת-העצמאות (בין השאר: אנדרטת פורצי הדרך לירושלים, ליד חולדה; אנדרטת חללי מיל-חמת-העצמאות בתניה).

שעון במיליון

נמכר ♦ ב'נכח, במכירה פומבית, תמורת שני מיליון 740 אלף דולר, שעון-הכיס "קלמה" (על שם קבוצת-כוכבים) למיליונר דרום-אמריקאי המבקש לשמור על אלמוניותו. השעון, בקוטר של 88 מילימטר, הנהחב עתה לשעון היקף ביותר בעולם, יוצר על-ידי יצרני שעוני-היוקרה פאטק פיליפ ליום השנה ה-150 לקיום חברתם והוא עשוי זהב 18 קראט, מעוט ב-126 אבנייהן ומכיל 332 ברגים 68 קפיצים.

העולם הזה 2694

פרקליט גרין

גורוריש העלים רווחים מעמרמי קר פיקוריו לשעבר, מוכנים ללכת עברו באש ובמים.

רמב"ם בג'ונגל

גורוריש השתנה מאור ב-מראהו החיצוני בשנים האחרונות.

הגבר הכרסתו לבוש ברישול מסויים, בענינה צעקנית מפוספסת ובמכניסיה הנשמטים מתחת לכרסו. אין הוא נראה כנהנתן, או כאחד המחפשי את הבלי העולם הזה. הוא יליד וילנה (1930), ועלה לישראל עם משפחתו בגיל שלוש. הוא למד בישיבה והיה תלמיד-זככם ועילוי. בגיל 13 הצטרף להגנה וב-1947, כנער בן 17, נשלח להגן על גוש-עציון.

מאז נלחם בכל מלחמות ישראל עד מלחמת יום-כיפור. הוא זכה בתהילה, ובשם של מפקד קפ"ד, נוקשה ומאיר-חומה. גם כאשר מרוב תיסכול ומרירות עזב את הארץ, ופנה לחפש אוצרות והרפתקאות בבאנג'י, לא חיפש חיים קלים. סיפר גורוריש להעולם הזה: "אני חי שם כמעט כל השנה ביער."

קמים ב-4 ומתחילים לעבוד ב-5.30. חוזרים למחנה שבתוך היער בשעה 7 בערב. אחר-כך יש עוד עבודת-מינהלה, ואם יש זמן, אני קורא את הרמב"ם."

עמרמי לקח טרמפ על גורוריש, "אומרים מכרים. גורוריש חי ביער וכרה יהלומים, ועמרמי חי בתל-אביב וגייס משקיעים." אז גורוריש הפגין חברות טובה ב-1979, כאשר נודע שעמרמי נעצר בחשד לזיוף צ'קים. גורוריש מיהר ליישראל, הלך לבית-המעצר וחתם על ערבות עבור שותפו. "עד היום אני אסיר תודה לו על כך," אמר עמרמי השבוע בבית-המישפט.

אולם כאשר התברר לעמרמי כי גם אחרי הסכסוך-הפרדה ביניהם ממשיך גורוריש לעבוד ולהרוויח כסף, החל בתביעות לקבלת כספו והשקעותיו בחוזה. שיתות, בורריות ואף תביעה מישפטית קודמת, באותו העניין, הוגשה על-ידי עמרמי לבית-המישפט בתל-אביב. הוא השיג אז צו-עצור-ציה מהארץ נגד גורוריש, במעמד צד אחד. אבל כאשר הגיע המועד לשלם את האגרה המישפטית, ביטל אז עמרמי את התביעה. ב-1984 חירש אותה בשנייה מסוימים.

השבוע החלה השופטת הדסה כ'ציעו לשמוע את הראיות בתק. בשלושת הימים שהוקדשו למישפט נחקר התובע, עמרמי, וכמה מעובדיו הנמצאים בישראל. אחר-כך יידחה המשך המישפט למשך חודש אחדים, ורק אז יגיע תורו של גורוריש להעיד.

טענה מישפטית אחת שטוען גורוריש נראית צורמת במיוחד, לאור עברו. בפתח כתב-ההגנה הוא טוען שלבית-המישפט הישראלי אין סמכות לרדן בתביעה, מכיוון שאינו מתגורר בישראל זה כמה שנים, ואין לו כאן זריה.

האם עד כדי כך ניתק את קשריו עם ישראל?

(המשך מעמוד 53) ולהעלים את העובדות מעמרמי. את סכום ההשקעה שהשקיע עמרמי בעסקי גורוריש, מיליון 600 אלף דולר, לא החזיר גורוריש מעולם. וזהו סכום-התביעה הנוכחי. אלא שלבדרי גורוריש אין הוא חייב להחזיר סכומים אלה, מכיוון שלחברה נגרמו נזקים והפסדים שעליהם כבונותו לא תלובע את עמרמי.

מועד המישפט — שלושת הימים הראשונים של השבוע — היה קבוע כבר לפני זמן רב, וידוע לנת"ב, לגורוריש.

על-כן מוזר במיקצת כי ההתערות הציבורית להחזרת לישראל חלה בעיתו סמוך כל-כך.

בתחילת החודש שעבר פירסם יואל דרור, מי שהיה סרן תחת פיקודו של גורוריש, מודעה בעיתון נים, שבה קרא להקמת עמותה לשם החזרת גורוריש לישראל.

המודעה עוררה עניין והחזירה את גורוריש לתודעת הציבור. העיתונים חזרו לדרוש ברו"ח ועדת-אגנט ובעול שנועשה לגורוריש. גורוריש, שבגילילה היה לאחד מגיבורי מלחמת ששת-הימים, אי-בר את עולמו במלחמת יום-כיפור.

הוא היה אחד מקורבנותיה של ועדת-אגנט, ועזב את הצבא ביגון ובכאב. לא אחת הצהיר כי הוא שער-לעזאזל, וכי יום אחד עוד יפתח את פיו ויאמר את אשר עם ליבו. אבל עד היום הדבר טרם קרה.

אחרי פירסום החלקים מדו"ח ועדת-אגנט התלונן גורוריש כי למרות שנפגע ממסקנותיה, לא איפשרה לו הוועדה להתגונן או להופיע לפניו. הוא אף פנה לבג"ץ בעניין זה ונדרשה.

ב-1983 נתן גורוריש ראיון להעולם הזה, וסיפר כי הוא כותב ספר על הוועדה ועל המלחמה. הספר טרם נכתב עד היום. בשיחות טלפון מבאגני אמר גורוריש לפני

פרקליט רזניק

עמרמי לקח טרמפ על גורוריש...

שבועיים לחברים ולעיתונאים ש"טילפנו אליו, בעיקבות המודעה בעיתון, כי אינו זקוק לכסף, וכי יחזור לישראל בכוחות עצמו. הוא אמר כי יחזור באביב, ויבדוק את דעת-הקהל בישראל. "אם ארגיש שדעת-הקהל בישראל פתוחה לשי" מוע ביקורת על ועדת-אגנט, אבוא אציה," אמר.

הוא הסביר כי יבוא לביקור, ואם ימצא כי דעת הקהל כלפיו הש"נתה, יישאר בארץ. הוא לא סיפר לאיש כי הוא חוזר בעצם בגלל ה"מישפט, הקבוע לשבוע שלפני הפסח. מישפט שאם יפסיד בו, הוא יצטרך לשלם הרבה כסף. גורוריש הוא אדם שגוייבמ"חלוקת. רבים שונאיו ומעטים מעריציו. אולם המעריצים אותו, כע"י

שיש להו הרבה כוח ואסרטיביות, אבל הדרך היחידה שלהן להתמודד עם מה שיש בהן זה כחיצוניות. נשים ברמה גבוהה יותר יילכו לנ"הק עסק, וכך יבטאו את הכוח וה"סמכותיות."

סמדר מאוד רוצה ילדים אבל היא חוששת מזה. "בקשר בין לסביות יש תמיד הרגשה של ארעיות. אין הסכמי-שואין כובל, וברגע שהעניין מתחיל לצלוע הבלמים למניעת הפירוד הם חלשים. מה שקרה זה שלפעמים את מתבוססת בתוך ביצה רק מהפחד שיעזבו אותך. זאת הסיבה שיחסים בין נשים נבנים עם הרבה הגנות. לאירי כל הדרך קיימת מחשבה נגטיבית על אילו שברור שניפרד. זו הסיבה שכל אחת מקיפה את עצמה בהגנות, כדי שלא ליפול על הפנים אחרי הפרידה.

במיוחד הייתי רוצה ללדת ילד במסגרת מערכת-יחסים עם חברה. אבל בינתיים אין לי קשר כל-כך חזק עם אף אחת. יש יתרון בגי"רושין בין לסביות. תמיד ברור שהאם שילדה את הילד היא זאת שתיקח אותו.

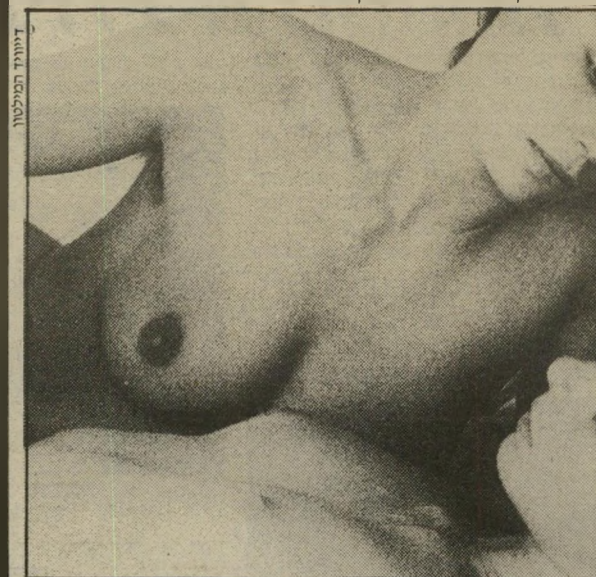
"הרבה יותר לסביות ללדות

(המשך מעמוד 55) ללסביות קל יותר, כי לה יש הסבר עובדתי מדוע לא התחתנה ולמה אין לה ילד."

כמו רווקה

לסביות יש כעיייה ביצירת קשר, הגובעת מהעובדה ה"סאטיסטית שהן מהוות רק 10% מ"האוכלוסייה. מקומות-המיפגש ש"להן הם מועטים. מדי יום שלישי מתקיים ערב נשים במועדון ה"טאון בתל-אביב, ומדי פעם מתקיימות גם מסיבות פרטיות. ככל שאנחנו מתבגרות יותר, החברות הסטרייטיות שלנו מתח"תגות ויולדות ילדים. ואנחנו נשארות חברות לסביות. יותר קל איתן כי הלסביות היא נושא מאוד מהיר תי בחיננו, אבל קיימת כעיייה במציאת בת-זוג.

"הסיכויים לפגוש מישהי הם אפסיים. הקהילה קטנה, ואת הרוב מכירים אחרי זמן קצר, ואז גם יודעים שהיא לבר ואני לבר, אבל אין לנו מה לעשות ביחד. זאת הסיבה שבגללה המון לסביות הן בודדות. אחרי תקופה

היום מאשר בעשורים קודמים. אבל עדיין הקרקע אינה בדיוק נרחבה. לא הייתי רוצה שכשהילד שלי יילך לכיתה א' חבריו יצעקו לעברו: אמא שלך לסבית."

זוג לסביות החיות יחד והרוצות ילד משותף, לוקחות וזרע מחבר, בדרך-כלל הומו. לפני זוג כזה עומדת כעיייה חברתית לא-קלה. הילד שלהן עלול לעבור נתיב יסורים. קיימת גם כעיייה כלכלית. מוסדות המדינה אינם מכירים במישפחה חד-מינית. אין הטבות סוציאליות, אין משכנתא, ואין הנחות המצעות לזוג צעיר.

סמדר היתה רוצה שיכירו בה כשווה בעיני החוק. לדעתה זה יגבר את הלגיטימציה בחברה. ה"לגיטימציה תצמצם את ההיזק וה"רחייה. כך ייסגר מעגל כי הלסביות לא תהיה ממורמרת והחברה תקבל אותה.

נרמה שעם כל הליברליות, לס"ביות תישארה לעולם חריגות. סמדר מפחדת מהבדירות, אינה רוצה להזדקן לבר, טוב לה עכשיו, אבל היא לא אופטימית לגבי העתיד. היא מודעת לבעיותיה כגון חיד בחברה, וכואבת על החיגותה. אם יכלה לבחור היתה מעדיפה לה יות כמו כול: לא לסביות.

ארוכה לבר, בדיוק כמו אצל הטור, נכנסים לפרוסת-חיים של רווקה, וק"שה מאוד להיפתח לבחורה. רובנו לא אוהבות להיות עם חברים שהם הטור, כי יש רברים שקשה מאוד לקבל. תופעה כמו שוביניזם, שמאוד כולסת ואפילו לגיטימית בחברה הטרנססכסוארית, יכולה לגרום ללסביות לעי"נוי."

לעומת הבדירות המזהרות של הלסביות כסינגל, החיים בזוג מת"רים כאידיליה.

"אין חוקים ברורים להתנהגות כזו. הכל זורם. כל אחת תורמת לקשר. יש הרדיות. יש הבנה עמ"ק. המהות הוזה מביאה את המצב לקיצוניות חיובית ושלילית. יש אוכסטיביות מסוימת בקשר. אפי"שר לראות זאת בסצנות-קיינאה בין בחורות, שהן סצנות סופר-אמוציו"נליות."

במיסגרת החיים כזוג תופסת לפעמים אחת מהן את תפקיד הגי"בר. סמדר אינה יכולה להבין את דפוסי-ההתנהגות הזה. "החברה שלנו היא מצ'ואיטית. הגבר שולט, והצנחן הוא גיבור. הנשים סובלות ושותקות. אני חוש"בת שהבחורות, המחקות את הגבר בהתנהגותן ובלבושן, הן בחורות

דוגלי דואג לי לבריאות

בינו ליניאל אבנון

דוגלי נצם מוצר חדשני - בצורת עצם. קשיות הכופתית מסייעת בהרחקת שאריות המזון משיני הכלב ומונעת ריח רע בפה, הצטברות "אבן-שן" וכן מחלות חניכיים.

דוגלי מזון מלא ומאוזן, מזון נקי הכולל את כל אבות המזון, הויטמינים והמינרלים - כל מה שהכלב זקוק כדי להיות בריא. פתח והותאם לתנאי האקלים של ישראל. ניתן לרכוש באריזות של 1 ק"ג - 12 ק"ג.

לבחירתכם מגוון מוצרי דוגלי הדואגים לבריאותו ולכל צרכיו של הכלב. **דוגלי דג** מכיל בשר, ירקות מיובשים, שבולת שועל, פחית תירס ואורז. עשיר בסיבים תזונתיים, בחלבונים וב-25 ויטמינים ומינרלים. ניתן להגיש מעורב במים חמים.

דוגלי גורים מזון בשרי. פותח במיוחד כדי לענות על צרכיו התזונתיים המיוחדים של הגור בשנת חייו הראשונה. עשיר בחלבונים, ויש בו יותר קלוריות לאספקת האנרגיה הדרושה לפעילות הגור. מוגש יבש, בתוספת מים טריים.

דוגלי מזון בריא לכלבים

אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות.

רגע של טיים TIME

טמיר כהן (יעקבסון)